

VLIR Vlaamse Interuniversitaire Raad

De onderwijsvisitatie Tandheelkunde

Een evaluatie van de kwaliteit van de academische opleidingen Tandheelkunde aan de Vlaamse universiteiten

www.vlir.be Brussel – Juli 2011

VLIR Vlaamse Interuniversitaire Raad

De onderwijsvisitatie Tandheelkunde

Een evaluatie van de kwaliteit van de academische opleidingen Tandheelkunde aan de Vlaamse universiteiten

www.vlir.be Brussel – Juli 2011

De onderwijsvisitatie Tandheelkunde

Een gedrukte versie van dit rapport kan tegen betaling bekomen worden op:
VLIR-secretariaat, Ravensteingalerij 27, 1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00 – F +32 (0)2 211 41 99
administratie@vlir.be

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vlir.be

Wettelijk depot: D/2011/2939/9

Voorwoord van de voorzitter van de VLIR

De visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar evaluatie van de academische opleidingen Tandheelkunde. Tevens geeft zij toelichting bij de aan de evaluatie ten grondslag liggende motivering, de conclusies en de aanbevelingen die resulteren uit het kwaliteitsonderzoek dat zij heeft verricht naar de desbetreffende opleidingen. Dit initiatief kadert in de opdracht die de Vlaamse overheid gaf aan de Vlaamse universiteiten en aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) betreffende de externe kwaliteitszorg van het academisch onderwijs.

De visitatiecommissie verrichtte haar onderzoek en bezocht de betrokken opleidingen in het najaar 2010. Zij volgde daarbij de visitatieprocedure zoals vastgelegd in de 'Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR/VLHORA' (Brussel, februari 2008). Naast belangrijke suggesties en aanbevelingen voor continue verbetering van het academisch onderwijs, heeft de commissie een oordeel geformuleerd over de kwaliteit van de opleidingen. Tevens heeft zij een evaluatiescore gegeven aan de zes onderwerpen en de onderliggende facetten van het accreditatiekader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). Samen met de kwalitatieve oordelen vormen die scores in de opleidingsrapporten een belangrijk element ten behoeve van de accreditatiebesluiten van de NVAO.

Het visitatierapport is in de eerste plaats bedoeld voor de betrokken opleidingen en is vooral gericht op kwaliteitshandhaving en -verbetering. Daarnaast wil het rapport alle belanghebbenden in de samenleving objectief inlichten over de kwaliteit van de geëvalueerde opleidingen. Daarom is het visitatierapport op de webstek van de VLIR publiek gemaakt.

De lezer moet er rekening mee houden dat het visitatierapport een momentopname is. Bovendien vertegenwoordigt het slechts één fase in het proces van blijvende zorg voor onderwijskwaliteit. Immers, al na korte tijd kunnen de opleidingen grondig zijn gewijzigd en verbeterd, mede als antwoord op de resultaten van interne onderwijsevaluaties die de betrokken universiteiten zelf uitvoeren, of als reactie op de aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Graag dank ik namens de VLIR op de eerste plaats de voorzitter en de leden van de visitatiecommissie voor de bestede tijd alsook voor de deskundigheid waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd. De visitatie was enkel mogelijk dankzij de inzet van velen die binnen de universiteiten betrokken waren bij de voorbereiding en uitvoering ervan. Ook hen willen wij daarvoor onze erkentelijkheid betuigen. Hopelijk ervaren zij in de positieve opmerkingen van de visitatiecommissie een bevestiging van hun inspanningen en vinden zij in de aanbevelingen een bijkomende stimulans om de kwaliteit van het academisch onderwijs aan hun instelling verder te verbeteren.

Alain Verschoren – Voorzitter VLIR

Voorwoord van de voorzitter van de visitatiecommissie

Na in 2003 de Vlaamse opleidingen Tandheelkunde gevisiteerd te hebben, viel mij de eer te beurt als Nederlander opnieuw in de rol van voorzitter te mogen acteren samen met mijn Vlaamse commissieleden. Het visitatiestelsel voor Hoger Onderwijs zoals dat vorm gekregen heeft in Vlaanderen en Nederland heeft zijn kwaliteiten inmiddels bewezen. Het meest bepalend is dat de opleidingen zichzelf opleggen eenmaal in de zoveel jaren een zelfstudie uit te voeren, resulterend in een zelfevaluatierapport (ZER) waarin alle participanten in een opleiding, medewerkers, studenten en bestuurders, alle facetten van de opleiding kritisch onder de loupe nemen. Een onafhankelijke commissie bezoekt de opleiding, bestudeert het ZER, spreekt vervolgens een oordeel uit en doet suggesties voor verbeteringen.

Het is een groot genoegen geweest om na 2002 nu terugkerend te zien welke belangrijke stappen voorwaarts gemaakt zijn in beide opleidingen te Gent en Leuven. Vernieuwingen in de opleidingsprogramma's, onderwijsmateriaal, ICT en infrastructurele voorzieningen mede gebaseerd op aanbevelingen van de visitatiecommissie toen, dwingen respect af. Beide opleidingen horen tot de vooraanstaande opleidingen in Europa.

De taak van de visitatiecommissie in deze ronde is zwaarder geweest doordat niet alleen twee BaMa-opleidingen in Gent en Leuven werden gevisiteerd, maar ook een tiental Master-na-Master opleidingen. Als commissie hebben wij ons thuis gevoeld bij beide instellingen en wij complimenteren de opleiders, de opleidingscoördinatoren en allen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van de gedegen ZERs. De openheid waarmee wij tegemoet getreden werden en de betrokkenheid van iedereen bij de taken en werkzaamheden hebben ertoe geleid dat wij met plezier ons werk hebben kunnen doen en met voldoening u dit rapport aanbieden.

Ik spreek de hoop uit dat de resultaten van ons werk, zoals neergelegd in het onderhavige rapport een inspiratiebron mogen vormen voor beide opleidingen om vast te houden wat goed is, te verbeteren wat daarvoor in aanmerking komt en te innoveren waar nieuwe kansen en mogelijkheden liggen. Daarmee wordt bereikt dat Vlaanderen moderne goed opgeleide tandartsen blijft leveren voor België en Europa, die hart hebben voor hun patiënten en hoofd en handen inzetten om hoogwaardige tandheelkundige zorg te leveren aan hun patiënten.

Tot slot wil ik mijn mede-commissieleden danken voor hun constructieve en enthousiaste bijdragen. Het was een groot genoegen om met jullie te mogen samenwerken. Dit geldt des te meer voor beide secretarissen, Patrick Van den Bosch en Ilse De Vooght. Chapeau voor de kwaliteit van jullie werk en jullie werkwijze.

Fons Plasschaert
Voorzitter Visitatiecommissie Tandheelkunde
Nijmegen, Nederland

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter van de VLIR 3
Voorwoord van de voorzitter van de visitatiecommissie 5

Deel 1 Algemeen deel 9

I. De onderwijsvisitatie Tandheelkunde 11
II. Het referentiekader 17
III. De BaMa-opleidingen in vergelijkend perspectief 31
IV. Algemene beschouwingen bij de manama's in de specialistische mondzorg 43
V. Tabellen met scores, onderwerpen en facetten 47

Deel 2 Opleidingsrapporten 55

Universiteit Gent 57
I. Bachelor in de Tandheelkunde 57
Master in de Tandheelkunde 57
II. Master na master in de Endodontologie 93
III. Master na master in de Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde 113
IV. Master na master in de Orthodontie 133
V. Master na master in de Parodontologie 153

Katholieke Universiteit Leuven 175
VI. Bachelor in de Tandheelkunde 175
Master in de Tandheelkunde 175
VII. Master of Endodontics 207
VIII. Master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care 231
IX. Master of Orthodontics 257
X. Master of Periodontology 279
XI. Master of Restorative Dentistry 301
XII. Master of Forensic Odontology 327

Bijlagen
Bijlage 1: Personalia van de leden van de visitatiecommissie 349
Bijlage 2: Bezoekschema's 355

Deel 1 Algemeen deel

De onderwijsvisitatie Tandheelkunde

Inleiding

In dit rapport brengt de Visitatiecommissie Tandheelkunde verslag uit van haar bevindingen over de academische bachelor-, master- en master-na-master-opleidingen in de Tandheelkunde die zij in het najaar 2010, in opdracht van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), heeft bezocht.

Dit initiatief kadert in de werkzaamheden van de VLIR inzake externe kwaliteitszorg, waarmee de Vlaamse universiteiten gevolg geven aan de decretale verplichtingen ter zake.

1| De betrokken opleidingen

Ingevolge haar opdracht heeft de commissie de volgende instellingen bezocht:

- Van 18 t.e.m. 22 oktober 2010: Universiteit Gent
  - Bachelor in de Tandheelkunde
  - Master in de Tandheelkunde
  - Master na master in de Endodontologie
  - Master na master in de Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde
  - Master na master in de Orthodontie
  - Master na master in de Parodontologie
- van 28 november t.e.m. 3 december 2010: Katholieke Universiteit Leuven
  - Bachelor in de Tandheelkunde
  - Master in de Tandheelkunde
  - Master of Endodontics
  - Master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care

- Master of Orthodontics
- Master of Periodontology
- Master of Restorative Dentistry
- Master of Forensic Odontology

De volgorde van de bezoeken is uitsluitend bepaald door overwegingen van pragmatisch-organisatorische aard. De commissie is zich ervan bewust dat deze volgorde, zij het impliciet, een invloed kan hebben gehad op de visitatie. Zij heeft er evenwel uiterst zorgvuldig over gewaakt dat in alle opzichten vergelijkbare beoordelingen en adviezen tot stand kwamen.

2| De commissie

2.1. Samenstelling

De samenstelling van de commissie Tandheelkunde werd op 5 juli 2010 bekrachtigd door de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs. De commissie werd vervolgens door de VLIR ingesteld bij besluit van 30 augustus 2010.

De visitatiecommissie heeft de volgende samenstelling:
Voorzitter
- Prof. dr. Alphons Plasschaert, emeritus hoogleraar Restauratieve Tandheelkunde, Katholieke Universiteit Nijmegen, voorzitter visitatiecommissie Tandheelkunde 2002

Vakdeskundige leden
- Prof. dr. Ivo Lambrichts, hoogleraar Functionele Morfologie, Universiteit Hasselt, lid visitatiecommissie Tandheelkunde 2002

- Dhr. Hugo Deleye, (zelfstandig) tandarts, Antwerpen, lid visitatiecommissie Tandheelkunde 1993

Vakdeskundig lid specifiek ten behoeve van de master of Orthodontics (K.U.Leuven) en de manama in de Orthodontie (UGent).
- Prof. dr. Luc Dermaut, emeritus hoogleraar Orthodontie, Universiteit Gent

Vakdeskundig lid specifiek ten behoeve van de master of Periodontology (K.U.Leuven) en de manama in de Parodontologie (UGent)
- Prof. dr. Bruno Loos, hoogleraar Parodontologie aan het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam

Onderwijskundig lid
- Prof. dr. Elke Struyf, hoofddocent, Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen, onderzoeksgroep 'Research in education and professional development', Universiteit Antwerpen

Student-leden
- Dhr. Jorik Vanwijck, student 3de bachelor Tandheelkunde, K.U.Leuven
- Dhr. Faris Younes, student 2de master Tandheelkunde, UGent

Gezien de verbondenheid van de heer Faris Younes aan de Universiteit Gent heeft hij niet deelgenomen aan het bezoek aan en de beoordeling van de Universiteit Gent. Gezien de verbondenheid van de heer Jorik Vanwijck aan de Katholieke Universiteit Leuven heeft hij niet deelgenomen aan het bezoek aan en de beoordeling van de Katholieke Universiteit Leuven.

Dhr. Patrick Van den Bosch, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), trad op als projectbegeleider en secretaris voor deze visitatie. Mevr. Ilse De Vooght, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), trad op als secretaris voor deze visitatie.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2. Taakomschrijving

De opdracht aan de commissie die in het instellingsbesluit is omschreven, luidt als volgt:

a. een gemotiveerd en onderbouwd oordeel te geven over de zes onderwerpen en bijhorende facetten uit het accreditatiekader en – in voorkomend geval – over de bijzondere kwaliteitskenmerken;
b. een integraal oordeel te geven over de opleidingen waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie;
c. aanbevelingen te formuleren om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering;

2.3. Werkwijze

2.3.1. Voorbereiding

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de instellingen gevraagd een uitgebreid zelfevaluatierapport op te stellen. De Cel Kwaliteitszorg van de VLIR heeft hiervoor een visitatieprotocol ter beschikking gesteld, waarin de verwachtingen ten aanzien van de inhoud van het zelfevaluatierapport uitgebreid zijn beschreven. Het zelfevaluatierapport volgt het accreditatiekader. Naast feitelijke beschrijvingen per onderwerp en per facet van het accreditatiekader werd aan de opleidingen ook gevraagd hun toekomstperspectieven kenbaar te maken en een kritische sterkte-zwakteanalyse op het niveau van het onderwerp op te nemen in het zelfevaluatierapport. Daar-

naast werden een aantal verplichte bijlagen opgenomen, onder andere een beschrijving van het programma, cursusbeschrijvingen, examenvragen en studenten- en personeelstabellen.
De commissie ontving de zelfevaluatierapporten een aantal maanden voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid kreeg deze documenten vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.
De commissieleden werden bovendien verzocht om voor elke opleiding een tweetal masterproeven te selecteren uit een lijst van recente masterproeven. De geselecteerde masterproeven werden eveneens een aantal weken voor het eigenlijke bezoek door de Cel Kwaliteitszorg aan de commissieleden bezorgd. Elk commissielid heeft bijgevolg per opleiding minstens twee masterproeven grondig gelezen vooraleer het bezoek plaatsvond.

De commissie hield haar installatievergadering op 23 september 2010. Op dat ogenblik hadden de commissieleden het visitatieprotocol en de zelfevaluatierapporten reeds in hun bezit. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Verder heeft de commissie op deze vergadering haar referentiekader geformuleerd *(zie hoofdstuk II)*. Daarnaast werd het programma van de bezoeken opgesteld *(zie bijlage 2)* en werd een eerste bespreking gehouden van de zelfevaluatierapporten.

2.3.2. Bezoek aan de instellingen

De tweede bron van informatie werd gevormd door de gesprekken die de commissie tijdens haar bezoeken aan de opleidingen heeft gevoerd met alle geledingen die betrokken zijn bij academische programma's in de Tandheelkunde. Ook werd aan de instellingen gevraagd – als een derde bron van informatie – om een veelheid van documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Tijdens de bezoeken is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven om deze documenten te bestuderen. De documenten die typisch ter inzage van de commissie werden gelegd, waren: het leermateriaal (cursussen, handboeken, syllabi), verslagen van de studenten, verslagen van de belangrijke beleidsvormende of beleidsopvolgende organen (faculteitsraad, onderwijscommissies, departementsraden), documenten die betrekking hebben op de interne kwaliteitszorg (enquêteformulieren, niet-persoonsgebonden evaluatie van het onderwijs), documenten aangaande de procedures van curriculumherzieningen, voorbeelden van informatieverstrekking aan aspirant-studenten, etc. Bovendien werden nog enkele masterproeven bijkomend ter inzage gelegd. Daar waar de commissie het noodzakelijk achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen.

Het bezoekschema voorzag – naast gesprekken met het bestuur van de faculteit, de opleidingsverantwoordelijken, de studenten, de assistenten, de docenten en de fa-

cultaire en opleidingsgebonden beleidsmedewerkers – steeds in een bezoek aan de faciliteiten (inclusief bibliotheek, leslokalen en computerfaciliteiten), een gesprek met de afgestudeerden van de opleidingen en een spreekuur waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop personen op een vertrouwelijke wijze door de commissie konden worden gehoord.

De gesprekken die de commissie heeft gevoerd, waren openhartig en verhelderend en vormden een goede aanvulling bij de lectuur van het zelfevaluatierapport. Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de commissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleidingen meegedeeld.

2.3.3. Rapportering

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de commissie haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen in voorliggend rapport vastgelegd. Bovendien geeft zij, overeenkomstig de bepalingen voor de visitaties in het kader van de accreditatie, een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader volgens een binaire beoordelingsschaal positief/negatief en een integraal oordeel over de betrokken opleidingen.

De opleidingsverantwoordelijken van de betrokken opleidingen werden in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren alvorens de tekst van de rapporten definitief werd vastgelegd.

3| Een korte terugblik op de visitatie

De visitatiecommissie heeft conform haar opdracht het academisch onderwijs in de academische opleidingen Tandheelkunde nader bestudeerd en heeft de unieke gelegenheid gehad om onder vakgenoten te reflecteren en te debatteren over de aard, de kwaliteit en de toekomst van het academisch onderwijs in dit domein.

De visitatiecommissie heeft de haar toegewezen opdracht met veel belangstelling en toewijding uitgevoerd en waardeert in het bijzonder de openhartige gesprekken die zij bij de opleidingen heeft kunnen voeren met alle geledingen van de opleiding, waardoor zij zich een goed beeld heeft kunnen vormen over de opleidingen. Tijdens de bezoeken heeft de commissie steeds getracht om, op een kritische en constructieve wijze, voorstellen te formuleren voor de verdere verbetering van de individuele opleiding.

Voor de visitatie Tandheelkunde is het VLIR-VLHORA-visitatieprotocol (Brussel, februari 2008) gebruikt dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Het visitatierapport zal ook worden gebruikt voor de accreditatieaanvraag van de betreffende opleidingen.

Met het voorliggend rapport hoopt de commissie een bijdrage te leveren tot de verdere positieve ontwikkeling van het academisch onderwijs in de door haar bezochte opleidingen. De commissie wenst met het rapport in de eerste plaats een discussie op gang te brengen binnen de betrokken faculteiten en universiteiten met de bedoeling na te gaan op welke punten verbetering nodig is binnen de opleidingen en in welke mate dit binnen de gegeven randvoorwaarden te verwezenlijken is. Verder hoopt de commissie dat het voorliggend rapport in zijn geheel ook aan de buitenwereld nuttige informatie verschaft en een goed inzicht geeft in de eigenheid en de kwaliteit van de gevisiteerde opleidingen.

4| Opzet en indeling van het rapport

Het voorliggend rapport bestaat uit twee delen. In het eerste deel van het rapport beschrijft de commissie in hoofdstuk II het referentiekader van waaruit zij de gevisiteerde opleidingen heeft beoordeeld. In hoofdstuk III worden de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde in vergelijkend perspectief geplaatst. In hoofdstuk IV worden de algemene bevindingen van de commissie bij de manama's in de specialistische mondzorg opgelijst en in hoofdstuk V worden de toegekende scores in tabelvorm samengevat. De commissie benadrukt dat de tabellen niet los van de rapporten geïnterpreteerd kunnen worden.

In het tweede deel van het rapport brengt de commissie verslag uit over de verschillende opleidingen die zij heeft gevisiteerd. De aanbevelingen die de commissie doet ten aanzien van de afzonderlijke opleidingen worden in deze deelrapporten achteraan opgenomen. De deelrapporten zijn geordend in chronologische volgorde van de bezoeken.

II Het referentiekader van de visitatiecommissie Tandheelkunde

Inleiding

Voor het beoordelen van het onderwijs gaat de visitatiecommissie uit van een referentiekader gebaseerd op geformuleerde doelstellingen, omschreven eindtermen en vastgestelde kwaliteitseisen waaraan naar haar oordeel de gevisiteerde opleidingen dienen te voldoen. De commissie kan immers niet volstaan met het geven van oordelen, maar moet ook aangeven waarop deze oordelen zijn gebaseerd.

Het referentiekader beschrijft aan welke disciplinespecifieke minimumeisen de bachelor- en masteropleidingen dienen te voldoen, wat de vereiste kwalificaties voor een afgestudeerde in het vakgebied zijn en hoe moet worden gezorgd voor een adequate aansluiting op de arbeidsmarkt. Tevens biedt het referentiekader algemeen onderwijskundige maatstaven waaraan academische opleidingen moeten voldoen. Daarnaast worden algemene eisen gesteld op vlak van de onderwijsorganisatie, het personeelsbeleid, het onderwijzend personeel en de interne kwaliteitszorg.

Bij het opstellen van het referentiekader heeft de commissie een aantal bronnen geraadpleegd. Onder meer heeft zij kennis genomen van het referentiekader zoals gehanteerd in 2003 bij de onderwijsvisitatie Tandheelkunde, de doelstellingen en eindtermen die de opleidingen in de zelfevaluatierapporten voor hun eigen onderwijs hebben geformuleerd, het Vlaamse structuurdecreet[1] en het toetsingskader van het Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan (NVAO).[2] Daarnaast heeft de commissie zich gebaseerd op 'Profiel en Competenties voor de afstuderende EU Tandarts' (ADEE 2009), 'Quality Standards for graduate programs in Periodontology (European Federation of Periodontology 2008), 'Curriculum Guidelines for Education and

1| Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (4 april 2003).
2| Het accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs in Vlaanderen, NVAO, 14 februari 2005.

Training in Paediactric Dentistry' (European Academy of Paediatric Dentistry, 1996), 'Guidelines for specialty training in endodontology' (European Society of Endodontology, 1998), 'Three years Postgraduate Programme in Orthodontics: the Final Report of the Erasmus Project' (European Orthodontic Society, 1992) en de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Het referentiekader werd vóór het bezoek, maar na het inleveren van de zelfevaluatie, voorgelegd aan de opleidingen. Tijdens het bezoek van de visitatiecommissie werd de mogelijkheid geboden om het referentiekader met de opleiding te bediscussieren.

Met alle respect voor de doelstellingen die elke opleiding zichzelf stelt, mag worden verwacht dat deze alleszins een aantal gemeenschappelijke kernelementen weerspiegelen op het vlak van kennis en inzicht en de toepassing daarvan, oordeelsvorming, communicatie, leervaardigheden. Deze kernelementen vindt men terug in de Dublin-descriptoren en komen hieronder aan bod.

1| Doelstellingen en eindtermen

1.1. Algemene minimale doelstellingen (Dublin Descriptoren)

Voor de omschrijving van de algemene (minimale) doelstellingen van een academische bacheloropleiding en een academische masteropleiding baseert de commissie zich op vijf Dublin-Descriptoren, met name (1) kennis en inzicht, (2) toepassen van kennis en inzicht, (3) oordeelsvorming, (4) communicatie en (5) leervaardigheden:

	Kwalificatie bacheloropleiding	Kwalificatie masteropleiding
A. Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van/in een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet (secundair) onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van specifieke leermiddelen, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.	Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op het verworven niveau van de bachelor en die deze overtreffen of verdiepen, evenals een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.
B. Toepassen van kennis en inzicht	Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op verantwoorde wijze in de beroepsuitoefening toe te passen, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen in een breed georiënteerd vakgebied.	Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een brede multidisciplinaire context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.
C. Oordeelsvorming	Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van cultureel, sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.	Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met culturele, sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.
D. Communicatie	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten en niet-specialisten.	Is in staat om conclusies, evenals de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten en niet-specialisten.
E. Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.	Bezit de leervaardigheden om zich verder zelfstandig te ontplooien en een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.

1.2. Domeinspecifieke eisen

De visitatiecommissie expliciteert verder de volgende minimale domeinspecifieke eisen voor:

Bachelor in de Tandheelkunde

- Bezit beperkte tandheelkundige competentie;
- Is wetenschappelijk gevormd en bezit de houding om via zelfstudie kennis up to date te houden;
- Bezit een beperkte basis medische competenties;
- Kan reflecteren over zichzelf en zijn professionele ambities;
- Is bewust van de impact van orale pathologie op de gezondheidszorg en zijn maatschappelijke context en omgekeerd.

Master in de Tandheelkunde

Bij afstuderen dient de master in de tandheelkunde:

- een brede academische tandheelkunde opleiding gehad te hebben en in staat te zijn op alle terreinen van de klinische tandheelkunde te functioneren;
- opgeleid te zijn in de biomedische wetenschappen;
- in staat te zijn samen te werken met andere tandheelkundige en gezondheidszorg professionals in het gezondheidszorg systeem;
- over goede communicatieve vaardigheden te beschikken;
- voorbereid te zijn om zich voortdurend professioneel te ontwikkelen en daarmee invulling te geven aan het concept van 'levenslang leren';
- in staat te zijn 'evidence-based' tandheelkunde te praktiseren door een probleemoplossende benadering, gebruik makend van basis theoretische en praktische vaardigheden.

De studenten hebben hierbij volgende competenties verworven[3]:

Professionele attitude en gedrag

Bij afstuderen dient een student competent te zijn in een groot scala van vaardigheden zoals onderzoeken, analyseren, probleem oplossen, plannen, communiceren en presenteren, en dient hij actuele kennis en begrip te kunnen demonstreren van de bredere aspecten van de tandheelkunde. De tandarts dient het belang te begrijpen van deze onderwerpen, die ook betrekking hebben op onderzoek, teamvorming en leiderschapsvaardigheden in de klinische tandheelkundige praktijk.

3| De hier opgevoerde competenties zijn de zo genoemde 'Major Competencies' ontleend aan het ADEE document 'Profile and Competencies for the graduating EU dentist'. De ondersteunende competenties uit genoemd document betreffen meer gedetailleerde competenties die bijvoorbeeld meer betrekking hebben op praktijkhygiëne, praktijkmanagement, teamwork, wel of niet verwijzen, implantologie, etc. We verwijzen hiervoor naar de website met het volledige document: (http://www.adee.org/cms/uploads/adee/ProfileCompetencesGraduatingEuropeanDentist1.pdf)

Ethiek en recht
Bij afstuderen dient een tandarts kennis te demonstreren van de inhoud en grondig begrip te hebben van de morele en ethische verantwoordelijkheden die samenhangen met het bieden van zorg aan individuele patiënten, bevolkingsgroepen en samenlevingsgroepen.

Communicatie
Bij afstuderen dient een tandarts competent te zijn in het effectief, interactief en reflexief communiceren met patiënten, hun families, hun naasten en degenen die voor hen zorgen, alsook met andere gezondheidsprofessionals die betrokken zijn bij hun zorg, ongeacht leeftijd, sociale en culturele achtergrond.

Toepassen van basis biologische, medische, technische en klinische wetenschappen
Bij afstuderen dient een tandarts competent te zijn om basiskennis en -inzicht toe te passen van biologische, medische, technische en klinische wetenschappen ten einde het verschil te onderkennen tussen normale en pathologische situaties en afwijkingen voor zover relevant voor de tandheelkundige praktijk, en ook de principes ervan te begrijpen.

Verwerven en gebruiken van informatie
Bij afstuderen dient de tandarts competent te zijn om informatie uit de bibliotheek en andere databases te verwerven en om deze informatie te gebruiken op een kritische, wetenschappelijke en effectieve manier. Een tandarts dient de geschiktheid te demonstreren om zijn professionele kennis en inzicht gedurende de hele loopbaan te handhaven.

Het verkrijgen en vastleggen van de complete medische, orale en tandheelkundige geschiedenis van de patiënt
Bij afstuderen dient een tandarts competent te zijn in het verkrijgen en vastleggen van de complete geschiedenis van de medische, orale en tandheelkundige situatie van de patiënten. Dit omvat biomedische, medische, psychologische en sociale informatie ten einde de conditie van mond en tanden in patiënten te kunnen beoordelen. Bovendien zal de tandarts competent zijn in het – voor zover nodig – uitvoeren van een adequaat lichamelijk onderzoek; in het interpreteren van de gegevens en in het – wanneer nodig – verder initiëren van onderzoek ten einde tot een afgewogen diagnose te komen.

Beslissingen nemen, klinisch redeneren en beoordelen
Bij afstuderen dient een tandarts competent te zijn in het nemen van beslissingen, het klinisch redeneren en het beoordelen teneinde een gedifferentieerde, voorlopige of definitieve diagnose te ontwikkelen. Hij interpreteert en correleert hierbij de bevindingen uit de anamnese, het klinische en röntgenologisch onderzoek en andere

diagnostische testen, rekening houdend met de sociale en culturele achtergrond van de patiënt.

Mondgezondheid tot stand brengen en handhaven
Bij afstuderen dient een tandarts competent te zijn in:
- het onderrichten van patiënten en het bieden van de primaire mondgezondheidszorg aan alle patiënten in alle stadia van hun leven (inclusief kinderen, adolescenten, volwassenen en de ouder wordende populatie/ouderen) op een adequate en veilige manier, daarbij de nadruk leggend op preventie, risicobepaling en de behandeling van orale aandoeningen die bijdragen tot het handhaven van systemische? en mondgezondheid en tot de bevordering van de levenskwaliteit;
- het behandelen van patiënten waarvan de speciale noden, verlangens en behoeften (bv. kinderen) hun tandheelkundige gezondheid kunnen beïnvloeden en weten wanneer te verwijzen;
- het gebruiken van geschikte technieken om orofaciale pijn te behandelen, inclusief TMJ-afwijkingen, ongemakken en psychologische problemen;
- het behandelen van parodontale problemen;
- het managen cariës en ander verlies van harde tandweefsels;
- het managen van pulpale en peri-radiculaire ziekten en afwijkingen;
- het herstellen van aangetaste en niet-aangetaste en/of ontbrekende gebitselementen tot een acceptabele vorm, functie en esthetiek.
- het plannen en uitvoeren van alle normale prothetische behandelingen, inclusief het omslijpen van gebitselementen en het nemen van afdrukken;
- het begrijpen en toepassen van de biomechanische principes met betrekking tot vaste en uitneembare protheses die gewoonlijk gebruikt worden om gebitselementen te vervangen;
- het behandelen en kunnen omgaan met situaties die kleine chirurgische ingrepen vereisen in harde en zachte weefsels, en geëigende farmaceutische producten kunnen toepassen en/of voorschrijven om de behandeling te ondersteunen;
- het kunnen managen van de gebruikelijke ziekten en aandoeningen van de orale mucosa;
- het managen van kleine ontwikkelingsstoornissen of verworven dentoalveolaire, groei-gerelateerde en functionele afwijkingen van de tijdelijke-, wissel- en blijvende dentitie;
- het voorkomen en managen van het merendeel van medische en tandheelkundige spoedeisende situaties die in de klinische praktijk kunnen voorkomen.

Verbeteren van mondgezondheid van individuen, gezinnen en groepen in de samenleving
Bij afstuderen dient een student competent te zijn in het bevorderen en verbeteren van de mondgezondheid van individuen, gezinnen en groepen in de samenleving.

Master na masteropleidingen in de Tandheelkunde
Master of Forensic Odontology

Professionaliteit

- De afgestudeerde is competent in het demonstreren van gepast professioneel gedrag in zijn functie als forensisch tandarts en daarbuiten.
- De afgestudeerde heeft kennis van morele en ethische verantwoordelijkheden met betrekking tot zijn specifieke functie als forensisch tandarts.
- De afgestudeerde heeft kennis van het burgerrechtelijk en strafrechtelijk deskundig onderzoek in België.
- De afgestudeerde heeft kennis van de Belgische wetgeving en gerechtelijke structuren.

Communicatie en relatie

- De afgestudeerde heeft kennis van psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke aspecten van relaties met slachtoffers en hun omgeving, medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op de dienstverlening als forensisch tandarts.
- De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan slachtoffers en hun omgeving, medewerkers, collega's en andere professionelen en dit met betrekking tot aspecten van dienstverlening als forensisch tandarts.

Kennisverwerving, -hantering en -ontwikkeling

- De afgestudeerde is vertrouwd met het forensisch interview van kinderen en de omgang met misbruikte kinderen en hun ouders, rekening houdend met de medico-legale en ethische context.
- De afgestudeerde heeft kennis van de basisprocedures van biomedische statistiek zoals descriptieve statistiek, basisprincipes van data analyse en basisprincipes van statistische analyse.
- De afgestudeerde is vakkundig in het verzamelen, interpreteren, analyseren van klinische en wetenschappelijke gegevens in het algemeen en meer specifiek in de discipline van de forensische tandheelkunde en in het rapporteren onder vorm van een deskundig verslag.
- De afgestudeerde is competent in het autonoom opzetten en uitvoeren van een onderzoeksproject; het analyseren en bespreken van eigen of in literatuur gepubliceerde onderzoeksresultaten en in het rapporteren ervan onder vorm van een wetenschappelijke publicatie of literatuuroverzicht.
- De afgestudeerde is competent in het indiceren van de verschillende beeldvormingstechnieken binnen de orale beeldvorming (de computer tomografie, microscopie en beeldvorming op basis van magnetische resonantie technieken).
- De afgestudeerde is competent op vlak van research methodologie en model organismen gebruikt in hedendaags biomedisch onderzoek.

Klinisch expert handelen

- De afgestudeerde is vakkundig in tandheelkundige identificatieprocedures en het onafhankelijk en zelfstandig verzamelen van ante mortem en post mortem tandheelkundige gegevens.
- De afgestudeerde is vakkundig met betrekking tot de specifieke taak van de forensisch tandarts binnen het disaster victim identifcatie (DVI)-team en heeft kennis van de relatie van het DVI-team tot Interpol.
- De afgestudeerde is vakkundig in het indiceren en uitvoeren van een tandheelkundige forensische leeftijdsschatting bij levende en overleden individuen.
- De afgestudeerde is vakkundig in het uitvoeren van een forensisch bijtspoononderzoek bij levende en overleden individuen.
- De afgestudeerde is competent in het duiden van de mogelijke oorzaken en gevolgen van kindermishandeling, vooral bij risicogroepen zoals personen met een mentale handicap en kinderen in instellingen.
- De afgestudeerde is competent in het diagnosticeren van de symptomen van kindermishandeling in de hoofd- en halsregio en het adequaat rapporteren ervan bij de geschikte instanties.
- De afgestudeerde is competent in het duiden van de rol van de forensische geneeskunde en het biologisch sporenonderzoek.
- De afgestudeerde heeft kennis van de procedure van de medische autopsie en is vakkundig in het tandheelkundig post mortem onderzoek.
- De afgestudeerde is competent in het duiden van de rol van de forensische antropologie bij het bepalen van de biologische groep, geslacht en leeftijd van het betrokken individu.

Master na masteropleidingen in de Tandheelkunde
Manama's in de specialistische mondzorg

The objective of any Manama in a specific dental field should aim to produce students who:

- are competent to act as an expert in their specific field.
- are competent to evaluate the need for the specific treatment.
- are competent to perform a physical and dental evaluation, necessary for the specific diagnosis, prognosis and treatment planning.
- are competent to formulate a complete diagnosis and treatment plan and are competent to communicate these matters with the patient.
- are competent to carry out an up to date specific treatment with high professional and ethical standards.
- should have knowledge about the prognosis of the all treatment procedures.
- should have comprehensive knowledge of imaging techniques and their interpretation as they are related to the diagnosis of the specific anomalies/diseases

- have a clear knowledge about the holistic dental care for patients and are competent to collaborate in a multidisciplinary team.
- are competent to use available opportunities for improving their own professional skills.
- have knowledge to estimate the need for referral to other specialists or a team of specialists and should be able to communicate about, and to participate in a possible interdisciplinary approach.
- have knowledge about the biological, physical and chemical properties of the used materials in their specific field.
- should have knowledge about the classification and epidemiology of the occurring anomalies/ diseases in their specific field.
- are competent in the application of the principles of regulatory law and ethical reasoning and professional responsibility as they pertain to the practice of their specific field.
- be competent at critically evaluating the scientific literature, updating their knowledge base and evaluating scientific and technological developments as they arise.
- have knowledge about the principles of research design and methodology.
- are competent to conduct library research, literature searches and to design research studies.
- have, on completion of their Manama course, carried out a research project of their own, under supervision, and have completed a Master thesis, which has been properly defended in front of an independent Board of Examiners and the research report has such a level that it can be submitted to an English language, peer reviewed, scientific journal.

2| Onderwijskundige uitgangspunten

Naast de domeinspecifieke eisen is het ook belangrijk dat de commissie tijdens de visitatie aandacht besteedt aan een aantal meer procesmatige aspecten van de onderwijskwaliteit. Die aspecten betreffen meer bepaald:

2.1. Doelstellingen en eindkwalificaties

- De doelstellingen en eindtermen van de opleiding zijn mede gebaseerd op de wettelijke regelingen, de ontwikkelingen in het wetenschaps- en vakgebied, de arbeidsmarkt voor de afgestudeerden, de kennis omtrent leren en onderwijzen en relevante maatschappelijke ontwikkelingen.
- De keuzes die daarbij door de opleiding zijn gemaakt zijn helder en expliciet vastgelegd.
- De doelstellingen en eindtermen zijn helder en concreet. De eindtermen zijn beschreven aan de hand van bij de student waarneembare en toetsbare leerresultaten

- In de doelstellingen en eindtermen komt de wetenschappelijke/professionele oriëntatie van de opleiding concreet tot uitdrukking.
- De doelstellingen en eindtermen zijn richtinggevend voor het onderwijsaanbod.
- Doelstellingen en eindtermen zijn zowel geformuleerd op het niveau van de opleiding als op het niveau van de opleidingsonderdelen.
- Elk opleidingsonderdeel – ook stage – draagt op een eigen wijze bij aan de doelstellingen van de opleiding als geheel.

2.2. Programma

Aansluiting programma op academische en professionele eisen

De opleiding stelt zich garant voor de wetenschappelijke, maatschappelijke en beroepsvoorbereidende relevantie van het onderwijs, de doelmatigheid en doeltreffendheid van het opleidingsprogramma.

Dat betekent dat de opleiding:
- voldoet aan standaarden bepaald door de ontwikkelingen in het vak- en wetenschapsgebied en rekening houdend met verwachtingen die de arbeidsmarkt stelt
- op de hoogte is van de beschikbare wetenschappelijke kennis over leren en onderwijzen nodig voor het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van het onderwijs
- zo veel als mogelijk rekening houdt met relevante maatschappelijke ontwikkelingen;

Wetenschaps- en vakgebied
- De opleiding is op de hoogte van de (meest recente) theorievorming en van de ontwikkelingen in het vakgebied. Deze zijn terug te vinden in de inhoud en de opbouw van het onderwijsprogramma.
- Arbeidsmarkt
- De opleiding bouwt contacten op met het werkveld.
- De kennis van en ervaring met het werkveld wordt daar waar mogelijk en zinvol vertaald naar het onderwijsaanbod, bv. via stages.
- De opleiding voert een actief alumnibeleid.
- Wetenschappelijke visie omtrent leren en onderwijzen
- Die visie is mede uitgangspunt voor de inrichting van het programma.
- Relevante maatschappelijke ontwikkelingen
- De opleiding is op de hoogte van het belang/de betekenis van de informatietechnologie op het vak- en wetenschapsgebied en houdt hiermee rekening in het onderwijsprogramma.
- De opleiding heeft een duidelijke en geëxpliciteerde visie op de internationalisering van de opleiding.
- De opleiding is op de hoogte van de maatschappelijke evoluties in het brede werkveld van de afgestudeerden.

Studeerbaarheid

Studeerbaarheid

- De programmaorganisatie van de opleiding dient de studeerbaarheid te bevorderen.
- Het programma dient door de gemiddelde student te kunnen worden afgerond in de ervoor gestelde tijd.

Studierendement/Studietijd

- De opleiding bewaakt systematisch de studietijd.
- De opleiding houdt cijfermatige gegevens bij aangaande studievoortgang en studieloopbaan.

Instroom/Toelatingsvoorwaarden

- De opleiding geeft duidelijk aan welk beginniveau van de studenten wordt vereist.
- Aanwezigheid studiebevorderende/studiebelemmerende factoren
- Studiebelemmerende factoren worden in kaart gebracht. Een remediëring wordt uitgewerkt.
- Studiebevorderende maatregelen worden genomen, opgevolgd en bijgestuurd waar dit nodig blijkt.

Het onderwijsleerproces

- De opleiding heeft een expliciete en wetenschappelijk gefundeerde visie op leren en onderwijzen.
- De visie op leren en onderwijzen is concreet vertaald naar door de opleiding noodzakelijk geachte werkvormen en didactiek.
- Het leerproces van de student staat centraal en is vertrekpunt voor de invulling en vormgeving van het onderwijsprogramma.
- Het leerproces wordt ondersteund door een adequate didactische uitrusting en door goed aansluitende onderwijs- en leermiddelen die in voldoende mate voor de studenten beschikbaar zijn.
- Er wordt gebruik gemaakt van aangepaste didactische werkvormen en een efficiënte begeleiding ervan met relevante technologieën (vb. elektronisch leerplatform).
- De invulling van de werkvormen is stimulerend en activerend.

Beoordeling en toetsing

- De visie op leren en onderwijzen is concreet vertaald naar de vorm en inhoud van de evaluatie.
- Er wordt gestreefd naar een zo gunstig mogelijke planning van de evaluatieactiviteiten tijdens de examenperiodes.

- De exameneisen en -vormen zijn vooraf aan de studenten duidelijk bekend gemaakt.
- De beoordeling vindt plaats op basis van vooraf vastgelegde beoordelingscriteria.
- De opleiding voorziet in feedback over de toetsresultaten aan de studenten.

Kwaliteitseisen mbt. de masterproef

- De masterproef is een individuele[4] proeve van bekwaamheid en vormt het sluitstuk van de opleiding.
- De opleiding is zo ingericht dat de student zich op een adequate manier kan voorbereiden op het volbrengen van de masterproef, bijvoorbeeld door de mogelijke organisatie van stages.
- Met de masterproef tonen de studenten aan dat ze een onderzoeksprobleem op een creatieve en wetenschappelijk verantwoorde manier kunnen analyseren, aanpakken en uitvoeren, en de resultaten ervan helder kunnen rapporteren, schriftelijk en eventueel mondeling.
- De masterproef heeft een omvang van ten minste één vijfde van het totale aantal studiepunten met een minimum van 15 en een maximum van 30 studiepunten.
- De beoordelingscriteria zijn helder en expliciet vastgelegd en bekendgemaakt.

Internationalisering

- De opleiding heeft structurele contacten met andere (buitenlandse) instellingen voor hoger onderwijs.
- De opleiding moedigt internationalisering en mobiliteit aan zowel binnen als buiten Europa.
- Er worden initiatieven genomen om de internationale dimensie ook voor hen die niet naar het buitenland vertrekken in het onderwijs in te bouwen.
- De kwaliteit van het in het buitenland gevolgd onderwijs wordt opgevolgd.
- De curriculumstructuur en organisatorische randvoorwaarden van de opleiding houden in de mate van het mogelijke rekening met de mobiliteit van studenten.

2.3. Inzet van Personeel

Kwaliteitseisen onderwijzende staf

- De kwaliteitseisen van de onderwijzende staf hebben vooral betrekking op:
  - de wetenschappelijke deskundigheid
  - de onderwijsdeskundigheid
  - de vertrouwdheid en, indien relevant, de ervaring met het werkveld
- Er wordt gestreefd naar een koppeling van onderzoek en onderwijs van de staf bij de toekenning van de onderwijsopdracht.

4| Dit sluit niet uit dat de masterproef in groep kan worden voorbereid. Een individuele beoordeling moet evenwel mogelijk zijn.

- De internationale gerichtheid van de opleiding veronderstelt van de staf de uitbouw van internationale contacten met een terugkoppeling naar het onderwijs en/of onderzoek door middel van participatie aan internationale netwerken en samenwerkingsverbanden.
- Het ZAP van de academische opleidingen beschikt over een wetenschappelijk curriculum en neemt actief deel aan het wetenschappelijk onderzoek.

Personeelsbeleid (vanuit een onderwijsperspectief)

- De procedure aangaande aanwervingen en benoemingen van personeel is helder omschreven en voor iedereen raadpleegbaar.
- Selectie en bevordering van personeel gebeurt mede op basis van de onderwijskwaliteit van de betrokkene.
- De opleiding heeft een geëxpliciteerd professionaliseringsbeleid.
- Het personeel is aanspreekbaar en bereikbaar.
- Er wordt gezorgd voor voldoende evenwicht tussen de omvang van het personeelsbestand en de specifieke kwaliteit die wordt vereist van het personeel in functie van de opleiding/afstudeerrichtingen.
- Er wordt een actieve politiek gevoerd inzake gelijkekansenbeleid.

2.4. Voorzieningen/onderwijsorganisatie

Materiële voorzieningen/faciliteiten

- De staf kan beschikken over voldoende materiële voorzieningen (kwantiteit en kwaliteit) en over adequate accommodatie ter ondersteuning van het onderwijsproces.
- De studenten kunnen beschikken over voldoende middelen (kwantiteit en kwaliteit) en adequate accommodatie ter ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

Studie-informatie en -begeleiding

- Er wordt adequate informatie beschikbaar gesteld voor (potentiële) studenten;
- Het onderwijs- en examenreglement, inclusief de klachtenprocedure in het geval van betwisting, zijn vooraf bekend gemaakt;
- De opleiding voert een beleid gericht op het detecteren van veranderingen in de instroom.
- In het onderwijs zijn mogelijkheden ingebouwd om de deficiënties in voorkennis en vaardigheden weg te werken en/of hiervoor door te verwijzen naar andere instanties.
- De opleiding voorziet in een systeem van studie- en studentenbegeleiding en neemt gericht maatregelen om de resultaten en de studievoortgang van de studenten te bevorderen.

2.5. Interne kwaliteitszorg

- De opleiding beschikt over een duidelijk omschreven kwaliteitszorgsysteem met betrekking tot onderwijs.
- Het kwaliteitsbeleid en -systeem is zowel preventie/borging- als controle/verbeteringsgericht.
- Er is duidelijk vastgelegd wie welke bevoegdheid heeft in het kader van het kwaliteitszorgsysteem.
- Er is een duidelijke structuur aanwezig ter ondersteuning van het kwaliteitszorgproces.
- De opleiding werkt zo veel mogelijk met streefdoelen voor het beoordelen voor de beoordeling van de mate waarin de gewenste kwaliteit wordt gerealiseerd.
- De opleiding betrekt medewerkers, studenten, alumni en vertegenwoordigers van het werkveld in haar kwaliteitszorgsysteem.

2.6. Resultaten

- De opleiding kan aantonen dat zij haar doelstellingen realiseert en dat zij oog heeft voor haar onderwijsrendement. De volgende elementen zijn in deze context relevant:
- Het eindniveau van de afgestudeerden (onder meer het niveau van de bachelor/masterproef en/of de stage, de tewerkstelling, de waardering van de afgestudeerden over de opleiding, en indien relevant de waardering van het werkveld over de afgestudeerden)
- De streefdoelen of streefcijfers inzake onderwijsredement (onder meer de analyse van instroom-doorstroom-uitstroom.

III

De opleidingen in vergelijkend perspectief

Woord vooraf

In dit hoofdstuk geeft de commissie in vergelijkend perspectief een overzicht van haar bevindingen over de bachelor- en de masteropleidingen Tandheelkunde aan de Universiteit Gent (UGent) en de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). Zij besteedt hierbij voornamelijk aandacht aan elementen die haar het meest in het oog zijn gesprongen of die zij belangrijk acht, en aan vaststellingen die zij in meerdere opleidingen heeft gedaan. Het is geenszins de bedoeling van de commissie om de individuele deelrapporten van de opleidingen aan de verschillende instellingen in detail te herhalen.

Naast bovenvernoemde bachelor- en masteropleidingen beoordeelde de commissie ook nog de gespecialiseerde master na masteropleidingen in de Tandheelkunde die aan beide universiteiten worden aangeboden. Wegens hun specifieke/unieke karakter zijn ze niet in het vergelijkend perspectief opgenomen. Vaststellingen in verband met de master na masteropleidingen heeft de commissie voorbehouden voor haar 'Algemene Beschouwingen' *(zie verder in dit visitatierapport)*.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Bachelor in de Tandheelkunde

Het facet 'Niveau en oriëntatie' is door de commissie als 'goed' beoordeeld voor beide bacheloropleidingen.

De doelstellingen van zowel de bacheloropleiding aan de K.U.Leuven als die aan de UGent zijn van een academisch niveau. In de doelen van beide opleidingen is er aandacht voor het verwerven van algemene competenties zoals samenwerken en communiceren. De algemeen-wetenschappelijke competenties zijn eveneens degelijk uitgewerkt. Ze zijn gericht op het ontwikkelen van kennis in de basiswetenschappen, het aankweken van onderzoeksvaardigheden en op het kritisch reflecteren op het eigen denken en handelen. Ten slotte bestrijken de doelstellingen ook de disciplinegerichte competenties die op bachelorsniveau dienen verworven te worden. Ze gaan over het opbouwen van een beperkte tandheelkundige en basis medische kennis, inzicht en vaardigheden.

Master in de Tandheelkunde

Het facet 'Niveau en oriëntatie' is door de commissie als 'goed' beoordeeld voor beide masteropleidingen.

De doelstellingen van de masteropleidingen in de Tandheelkunde aan de K.U.Leuven en de UGent zijn geformuleerd op een academisch masterniveau. De algemene competenties zijn op een gevorderd niveau uitgewerkt en behelzen onder meer zelfstandig communiceren en het leren omgaan met collegae, patiënten en andere betrokken partijen. Ook de algemeen wetenschappelijke competenties zijn op een gevorderd niveau beschreven. Ze gaan over onder meer het kritisch en zelfstandig aanwenden van ondersteunende wetenschappen bij complexe problemen, het uitvoeren, interpreteren en weergeven van eigen (literatuur)onderzoek. Ten slotte worden in de doelen van de masteropleidingen de disciplinegerichte kennis en vaardigheden verder gedefinieerd met als doel oro-faciaal medische experts af te leveren.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Het facet 'Domeinspecifieke eisen' is door de commissie als 'goed' beoordeeld voor alle opleidingen.

De commissie meent dat de domeinspecifieke eisen van alle opleidingen de internationale vakwetenschappelijke toets goed kunnen doorstaan, met inbegrip van de toets aan haar referentiekader. Aan de basis liggen de competenties voor de Europese tandarts die ontwikkeld zijn door de Association for Dental Education in Europe (ADEE). De opleidingen leiden tot het beroep van tandarts. Naast hun academische hebben de doelen bijgevolg een sterk beroepsgerichte component. Zo is er een grote

aandacht voor klinische vaardigheden, voor intermenselijke sociale vaardigheden en communicatie, voor de ethische aspecten en voor diagnose en behandelplanning.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1. Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Bachelor in de Tandheelkunde

Het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' is voor de bacheloropleiding aan de K.U.Leuven als 'voldoende' beoordeeld. De bacheloropleiding aan de UGent krijgt een 'goed'.

De commissie meent dat de programma's de doelstellingen effectief realiseren, zowel qua niveau als qua domeinspecifieke invulling. De studenten krijgen een gedegen basiswetenschappelijke vorming. Aan de UGent is het doel om die basiswetenschappelijk vorming geïntegreerd aan te bieden, met de cel als centraal ankerpunt maar in de praktijk wordt die beoogde integratie niet altijd gerealiseerd.

Aan de hand- en klinische vaardigheden wordt goede aandacht besteed maar de opbouw van de klinische vaardigheden komt aan de K.U.Leuven naar de mening van de commissie te traag op gang. De commissie is er voorstander van om de kliniek naar voren te brengen in het programma. Om dit haalbaar te maken, stelt ze voor om de basiswetenschappelijke vorming op een meer geïntegreerde manier aan te bieden. Daarnaast beveelt ze de Leuvense opleidingsverantwoordelijken aan om in de klinische stages de kijkstages en assistentie te reduceren ten voordele van de actieve participatie. De commissie heeft waardering voor de geïntegreerde benadering die in de klinische training aan de UGent wordt nagestreefd. Die benadering start in het derde bachelorjaar in de nazorgkliniek. De studenten behandelen onder supervisie patiënten die op controle komen. Bij dit onderzoek komen alle tandartsdisciplines aan bod. De kliniekervaring in het eerste jaar (een halve dag) zou volgens haar wel uitgebreid mogen worden.

Master in de Tandheelkunde

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' voor de Leuvense opleiding als 'voldoende' en voor de Gentse opleiding als 'goed'.

De commissie meent dat de programma's de opleidingsdoelstellingen adequaat vertalen. De beoogde competenties worden door de diverse opleidingsonderdelen goed afgedekt. De medische vorming dekt alle tandheelkundige disciplines en houdt rekening met de snelle veranderingen in concepten en technieken en met de evoluties op maatschappelijk gebied.

Aan de UGent worden de studenten goed vertrouwd gemaakt met de multidisciplinaire en geïntegreerde behandeling van patiënten. In 'Klinische stage I' (eerste jaar) starten ze multidisciplinaire behandelingen op bij patiënten en volgen die patiënten ook verder op gedurende hun masteropleiding. Aan de K.U.Leuven, stelt de commissie vast, gaat er nog te veel tijd naar preklinische oefeningen. Bij de interne klinische stage in het eerste jaar dienen de studenten ook nog relatief veel te assisteren. De commissie meent dat zelfstandig handelen de norm zou moeten zijn. Tevens beveelt ze de opleidingsverantwoordelijken aan om het patiëntenbestand van de masterstudenten zo veel mogelijk uit multidisciplinaire patiënten te laten bestaan die een geïntegreerde behandelplanning, behandeling en uitvoering nodig hebben.

Facet 2.2. Eisen academische en professionele gerichtheid van het programma

De commissie beoordeelt het facet 'Eisen academische en professionele gerichtheid van het programma' voor alle opleidingen als 'goed'.

De kennisontwikkeling in alle programma's is grondig en duidelijk onderzoeksgerelateerd. In de bachelorprogramma's wordt er veel aandacht besteed aan het basiswetenschappelijk funderen van het tandheelkundig handelen. De masterprogramma's zijn gericht op het bijbrengen van geavanceerde tandheelkundige kennis binnen een multidisciplinair klinisch kader.

Het aankweken van een onderzoeksattitude en de nodige onderzoeksvaardigheden gebeurt door de tandheelkundige vakgebieden in de colleges duidelijk te relateren aan het (eigen) onderzoek dat er bij aansluit. Er wordt een goede aandacht besteed aan het leren opzetten van onderzoek en de kennis van statistiek en epidemiologie. In het masterprogramma heeft de masterproef als doel dat de student zich verdiept in de methoden, mogelijkheden en beperkingen van wetenschappelijk onderzoek.

Alle programma's zijn wetenschappelijk en maatschappelijk up-to-date: ze hebben oog voor de rol van de tandarts in de maatschappij, voor bijzondere patiëntengroepen, voor een geïntegreerde patiëntenbehandeling, voor het belang van communicatie en voor het inschakelen van hedendaagse (digitale) beeldvorming in de klinische anamnese.

Ten slotte worden de studenten goed voorbereid op hun latere beroepspraktijk, via de interne en externe klinische stages en de aandacht voor sociale en communicatieve vaardigheden in diverse opleidingsonderdelen.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang van het programma' voor de opleidingen aan de K.U.Leuven en voor het masterprogramma aan de UGent als 'goed' en voor het bachelorprogramma aan de UGent als 'voldoende'.

De commissie is van oordeel dat alle programma's inhoudelijk samenhangen, logisch in elkaar zijn gestoken en goed op elkaar zijn afgestemd. Overlap is er nauwelijks en de studenten zijn vertrouwd met de opbouw. Aan de K.U.Leuven werken de opleidingen met duidelijke inhoudelijke lijnen. Naarmate de student vordert in de opleidingen stijgt de complexiteit, de integratie tussen de lijnen en tussen het theoretisch en het praktisch onderwijs. Theorie en (pre)kliniek zijn sterk verweven, de verticale lijn is goed uitgezet. Aan de UGent opteerden de opleidingsverantwoordelijken voor een structuur met lijnen en blokken om zowel de horizontale als de verticale integratie te bevorderen. Bij de blokken wordt er gestreefd naar het aanbieden van een geïntegreerde inhoud voor het aangeboden thema. Het zijn opleidingsonderdelen die verzorgd worden binnen een semester. De lijnen dienen om het onderwijs in blokken te ondersteunen en/of aan te vullen. Ze lopen doorheen de semesters. De commissie constateerde dat de integratie die in de blokken wordt nagestreefd in het eerste bachelorjaar nog kan verbeterd worden.

Facet 2.4. Studieomvang

Alle opleidingen voldoen aan de formele eisen met betrekking tot de studie-omvang: de bacheloropleidingen omvatten ten minste 180 studiepunten en de masteropleidingen omvatten ten minste 60 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' voor de Leuvense programma's als 'goed' en voor de Gentse programma's als 'onvoldoende'.

Aan de K.U.Leuven acht de commissie de studielast van beide programma's in orde en meent ze dat de studietijd aansluit bij de norm van 60 studiepunten per jaar. De studietijd van beide opleidingen wordt gemeten en, bij problemen, wordt er geremedieerd. Aan de jongste studietijdmeting (2008–2009) is degelijk gevolg gegeven. De studenten ervaren de programma's als 'zwaar maar studeerbaar'. Omdat er voor de klinische stages in het tweede masterjaar een jaarsysteem geldt, is er voldoende tijd voor de masterproef.

Aan de UGent zijn er te veel uitgesproken verschillen tussen de begrote en de reële studietijd in beide opleidingen. Aan de studietijdmetingen is ook nog te weinig gevolg gegeven, stelde de commissie vast. De commissie is van mening dat een grondige reflectie over de studiebelasting zich opdringt. Ze vraagt hierbij om bijzondere aandacht te besteden aan de studeerbaarheid van het derde bachelorjaar en van het

tweede masterjaar. Beide jaren worden door de studenten aangestipt als erg zware jaren. In het tweede masterjaar is er bovendien geen structurele tijd ingebouwd voor het uitvoeren van de masterproef. Daarnaast bepleit de commissie het herinvoeren van het jaarsysteem in de masteropleiding. Het huidige semestersysteem impliceert tijd voor de inhaalweek, blok- en examenperiode op het einde van het eerste semester en maakt het moeilijk om de klinische activiteiten goed te organiseren. Het doorbreekt daarenboven de continuïteit in de patiëntenzorg en bemoeilijkt ook een goede inroostering van de tijd voor de masterproef.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen vormgeving en inhoud' als 'voldoende' voor alle programma's.

De commissie is van mening dat in alle opleidingen de gebruikte werkvormen stroken met de doelstellingen van de opleiding en met de leerdoelen van de opleidingsonderdelen. Binnen het theoretisch onderwijs worden hoorcolleges vaak gebruikt voor kennisoverdracht, aangevuld met werkzittingen/practica om de leerstof in te oefenen. De hand- en klinische vaardigheden worden aangeleerd in de (pre)klinieken, en de interne en externe klinische stages.

Aan beide universiteiten zijn er mooie voorbeelden te vinden van vernieuwende onderwijsdidactiek maar die is nog te zeer docentafhankelijk. De commissie beveelt de opleidingen dan ook aan om een onderwijskundig concept op programmaniveau uit te stippelen en dit vervolgens uit te werken op opleidingsonderdelenniveau.

De kwaliteit van het onderwijs- en leermateriaal is in orde, meent de commissie. De elektronische leerplatformen worden goed gebruikt als informatieplatform. Het lesmateriaal bestaat voornamelijk uit cursussen die door de lesgevers zelf zijn opgesteld, aangevuld met ppt-presentaties. Het viel de commissie op dat er weinig basishandboeken worden gebruikt. Aan de K.U.Leuven is de prekliniek modern en zeer goed uitgerust en ook tijdens hun klinische opleiding kunnen de studenten gebruik maken van de modernste apparatuur. Aan de UGent is het nodige materiaal voor de handvaardigheden- en klinische lijn aanwezig en goed onderhouden, de infrastructuur is wel verouderd.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' voor alle opleidingen als 'voldoende'.

De evaluaties stroken met de leerdoelen van de opleidingsonderdelen, stelde de commissie aan elke instelling vast. De examens zijn goed georganiseerd, de examenvragen bestrijken de leerstof en de quotering is in orde. De lesgevers bespreken

tijdens de les wat ze van de studenten verwachten tijdens het examen, sommigen stellen voorbeeldexamens ter beschikking. Met betrekking tot de beoordeling van het (pre)klinische leerproces stelt de commissie vast dat het toetsen van de competenties nog verbeterd kan worden. Ze beveelt de opleidingen aan om de betreffende OSCE-publicaties in het European Journal of Dental Education te raadplegen.

Facet 2.8. Masterproef

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' voor beide masteropleidingen als 'voldoende'.

De commissie heeft van beide opleidingen een aantal masterproeven doorgenomen en vindt dat de wetenschappelijke kwaliteit ervan in orde is. Ze weerspiegelen het analytisch en probleemoplossend vermogen van de studenten. De meerderheid van de studenten opteert voor een literatuuronderzoek. De commissie beveelt aan om meer studenten aan experimenteel onderzoek te laten deelnemen. Dit zal het onderzoeksgerichte karakter van de masterproeven verhogen. De begeleiding is in orde. Er is voldoende begeleidingscapaciteit en het masterproeftraject wordt goed opgevolgd. Een pijnpunt in beide opleidingen is de tijd die voor de masterproef is ingeruimd. Aan de UGent is er in het tweede jaar geen structurele tijd ingebouwd voor de masterproef. De commissie meent dat dit niet kan. Aan de K.U.Leuven stelde de commissie vast dat er, niettegenstaande het traject in het eerste jaar wordt opgestart, er geen studiepunten zijn voorzien. De begrote studietijd in het tweede jaar strookt niet met het aantal studiepunten dat eraan wordt toegekend. De commissie meent dan ook dat studiepunten en studietijd op elkaar moeten worden afgestemd en zowel in het eerste als in het tweede jaar moeten ingeroosterd worden.

Aan de K.U.Leuven heeft de opleiding de masterproef zo ingevuld dat zowel de academische (via het onderdeel 'capita selecta', het neerschrijven van een wetenschappelijk werkstuk) als de beroepsgerichte/klinische capaciteiten (via de onderdelen 'stationsproef' en 'eindproef geïntegreerde patiëntenzorg') van de student erin tot uiting moeten komen. Ze vindt dit, gezien de aard van de opleiding, een goed concept. Het moet wel nog gefinetuned worden. De inhoudelijke eisen met betrekking tot de capita selecta staan volgens haar nu niet in verhouding tot het aantal studiepunten (10). Als, zoals hierboven aanbevolen, ook het experimentele karakter stijgt, neemt ook de tijdsinvestering toe en dient het aantal studiepunten ook in verhouding te staan. De commissie stelt dan ook voor om het aantal studiepunten (en de eraan gekoppelde studietijd) te verhogen tot 20 en aan de component 'eindwerkpatiënt/stationsproef' 4 studiepunten toe te kennen in plaats van de 10, 9 en 5 studiepunten, die nu respectievelijk aan de 'capita selecta', de 'eindproef geïntegreerde patiëntenzorg' en de 'stationsproef' zijn toegekend.

Aan de UGent heeft de opleiding de masterproef zo ingevuld dat alleen de academische capaciteiten van de student erin tot uiting moeten komen. De commissie is

er, gezien de belangrijke beroepsgerichtheid van de opleiding, evenwel voorstander van om ook de beroepsgerichte/professionele capaciteiten erin tot uiting te laten komen door bijvoorbeeld een beperkt aantal studiepunten in te ruimen voor het beoordelen van de multidisciplinaire eindwerkpatiënt en een stationsproef. Als vervolgens, zoals hierboven aanbevolen, ook structurele tijd wordt ingeruimd voor het academische werkstuk, zullen de inhoudelijke doelstellingen ook beter gerealiseerd kunnen worden.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' voor de bacheloropleidingen als 'voldoende' en voor de masteropleidingen als 'goed'.

De bachelorprogramma's sluiten qua vorm en inhoud goed aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het toelatingsexamen zorgt ervoor dat de instromende studenten goed gekwalificeerd zijn om de opleiding aan te vatten. Binnen de programma's houden de lesgevers rekening met het beginniveau van de studenten op het gebied van fysica, biologie en scheikunde.

De commissie is wel bezorgd over de lage instroom in de bacheloropleidingen. De interesse voor een tandartsenopleiding bij de leerlingen uit het secundair onderwijs is gering. Slechts 5 à 10 procent van de geslaagden in het toelatingsexamen (tand) arts kiest voor de opleiding tandheelkunde. De commissie meent dan ook dat het wervingsbeleid intenser moet gevoerd worden, met hulp van enthousiaste studenten. Ook de beroepsverenigingen kunnen een rol spelen.

Zowat alle bachelorstudenten in de Tandheelkunde stromen met succes door naar de aansluitende masteropleiding. Zoals aangehaald in facet 2.3. is de inhoudelijke samenhang tussen het bachelor- en het masterprogramma aan beide universiteiten degelijk uitgewerkt. De commissie meent dan ook te kunnen stellen dat de masterprogramma's qua vorm en inhoud goed aansluiten op de kwalificaties van de instromende studenten.

Onderwerp 3 Inzet van Personeel

Facet 3.1. Kwaliteit personeel

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit personeel' als 'goed' voor de opleidingen aan de K.U.Leuven en als 'voldoende' voor de opleidingen aan de UGent.

De commissie meent dat de vakdeskundigheid van het academisch personeel aan beide instellingen goed is en de inzet voor het onderwijs groot. De relatie tussen het onderwijs en het onderzoek van de lesgevers is duidelijk. De studenten toonden zich ook tevreden over de didactische kwaliteiten van het academisch personeel. Onder-

wijskundige professionalisering gebeurt aan beide instellingen op vrijwillige basis. De commissie is van oordeel dat de opleidingen in beide instellingen een gemeenschappelijk beleid hierover moeten ontwikkelen en dit in functie van het uitbouwen van een onderwijskundige visie op opleidingsniveau.

De commissie stelde aan de UGent vast dat de complexiteit van de personeelsstatuten en de versnippering over kleine aanstellingen het voeren van een goed personeelsbeleid bemoeilijkt. Ze meent dat het UGent en het Universitair Ziekenhuis ernaar moeten streven om de Tandheelkunde een eigen aanstellingsbeleid te laten voeren.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

De commissie beoordeelt het facet 'Eisen professionele en academische gerichtheid' als 'goed' voor alle opleidingen.

De kwaliteit van het onderzoek dat binnen het departement Tandheelkunde (K.U.Leuven)/ vakgroep Tandheelkunde (UGent) wordt verricht, is goed tot zelfs excellent besluit de commissie op basis van onder meer de publicatielijst die ze kon inkijken. De commissie beveelt de UGent wel aan om de tweede en derde geldstroom intensiever aan te boren zodat het academisch tussenkader kan versterkt worden.

De professionele gerichtheid van de academische staf is zeer goed. Er is een grote klinische expertise aanwezig. De inschakeling van tandartsen met een privépraktijk als praktijkassistenten zorgt ervoor dat de studenten een goede kijk krijgen op reële situaties in hun latere beroepspraktijk.

Facet 3.3. Kwantiteit personeel

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit personeel' voor de opleidingen aan de K.U.Leuven als 'voldoende' en voor de opleidingen aan de UGent als 'onvoldoende'.

De commissie meent dat de opleidingen aan de K.U.Leuven voldoende omkaderd zijn, zowel op academisch als op verpleegkundig, technisch en organisatorisch gebied. Toch wil ze waarschuwen voor de hoge taakbelasting van het ZAP, dat niet alleen aan onderwijs en onderzoek doet maar ook nog een klinische opdracht heeft. Deze situatie hypothekeert op termijn het aanvragen van beurzen en projecten en het exploreren van nieuwe onderzoeksthema's.

Aan de UGent is de personeelsomvang te beperkt, vindt de commissie. De hoge werkdruk van het ZAP baart de commissie zorgen. De creatie van een academisch tussenkader zou die druk kunnen verlichten. Daarnaast dient er ook meer technisch-administratieve ondersteuning te komen.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' als 'goed' aan de K.U.Leuven en als 'voldoende' aan de UGent.

Aan beide instellingen zijn er voldoende en goed uitgeruste les- en seminarielokalen. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het Centrum voor Vaardigheidstraining aan de K.U.Leuven, waar de preklinische activiteiten doorgaan, is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust. Ook de klinische faciliteiten zijn zeer goed. De 'papierloze kliniek' is ingevoerd: alle klinische boxen zijn voorzien van werkstations waar de studenten het elektronisch patiëntendossier kunnen consulteren en hun elektronisch logboek kunnen beheren. Aan de UGent is de infrastructuur van de prekliniek gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. Van de twee kliniekzalen is er één al gerenoveerd, de andere is hoogdringend aan vernieuwing toe. De budgetten die voor de vernieuwing gepland zijn, zouden volgens de commissie versneld vrijgemaakt moeten worden. Daarnaast beveelt ze de betrokken beleidsverantwoordelijken ook aan om de 'papierloze kliniek' geïntegreerd in te voeren voor alle afdelingen.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' voor alle opleidingen als 'goed'.

Er is overal een goed aanbod aan studie-informatie en onthaal- en studiebegeleiding, vindt de commissie. De nood aan studiebegeleiding is door de selectie aan de poort evenwel niet groot. Naast het formele aanbod waarderen de studenten uit alle opleidingen het laagdrempelige contact met de lesgevers.

Onderwerp 5 Interne Kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie resultaten' als 'voldoende' voor alle opleidingen.

De commissie stelt vast dat aan beide instellingen een degelijk instrumentarium voor handen is om de kwaliteit van het onderwijs op te volgen. Aan de K.U.Leuven dient de transparantie en communicatie rond de besluitvormingsprocessen wel verbeterd te worden. Ook de aanwezigheid van de ZAP-leden op de vergaderingen van de POC dient goed opgevolgd te worden. Aan de UGent zou de opleidingscommissie het kwaliteitszorgbeleid zelf meer moeten coördineren en vormgeven.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering
De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als 'goed' voor alle opleidingen.

De commissie constateert dat de opleidingen de voorbije jaren continu zijn verbeterd. Hierbij is rekening gehouden met de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie en met de veranderingen op maatschappelijk, technisch en wetenschappelijk gebied.

Bij de K.U.Leuven miste de commissie streefdoelen in het zelfevaluatierapport. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijken aan om bij het ontwikkelen van een onderwijsvisie dergelijke doelen uit te zetten.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en het beroepenveld
De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en het beroepenveld' als 'voldoende' voor alle opleidingen.

De studenten en medewerkers zijn aan beide instellingen vertegenwoordigd in alle raden en commissies die over onderwijsmateries gaan. Aan de UGent toonden de studenten zich tevreden over de inspraak die ze hadden. De commissie beveelt de opleidingscommissie wel aan om over de beslissingen die ze neemt beter te communiceren. Aan de K.U.Leuven constateerde de commissie onduidelijkheden over de bevoegdheden van de POC. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt onvoldoende gecommuniceerd. Daarnaast kampt de POC met het probleem dat vele ZAP'ers haar vergaderingen niet bijwonen. De contacten met de alumni worden georganiseerd via DENT-ALUMNI (UGent) en LUTV (K.U.Leuven). De commissie is van oordeel dat de Gentse afgestudeerden frequenter en diepgaander dienen bevraagd te worden. Aan de K.U.Leuven is de betrokkenheid van de alumni bij het interne kwaliteitszorggebeuren goed georganiseerd. De Leuvense opleidingen hebben de ambitie om een klankbordgroep op te richten waarin onder andere externe tandartsen en vertegenwoordigers van de beroepsgroep zitting nemen. De commissie ondersteunt dit streven. Ze beveelt ook de Gentse opleidingen aan om een structurele band met het beroepenveld uit te bouwen.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau
De commissie beoordeelt het facet 'Gerealiseerd niveau' als 'goed' voor alle opleidingen.

De commissie meent dat beide bacheloropleidingen hun doelstellingen goed realiseren. De studenten krijgen een degelijke basiswetenschappelijke en tandheel-

kundige kennis aangereikt die up to date is. Het klinische en praktische luik steekt degelijk in elkaar en bereidt de studenten goed voor op hun klinische opdrachten in de masteropleiding. De studenten stromen vlot door naar de aansluitende masteropleiding.

Ook de masteropleidingen weten hun doelstellingen goed te realiseren. Ook deze programma's zijn wetenschappelijk en maatschappelijk up to date. De examens zijn gericht op de realisatie van de leerdoelen. De kwaliteit van de klinische stages is goed. Het niveau van de masterproef is in orde maar de opleidingen dienen wel nog een verbeterslag te maken richting experimenteel werk. De alumni zijn tevreden over de genoten opleiding. De overgrote meerderheid van de afgestudeerden beoefent het beroep van algemeen tandarts. De commissie meent dat beide opleidingen afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert.

De deelname van de studenten aan Erasmusprogramma's en buitenlandse stages vindt de commissie behoorlijk.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' als 'goed' voor alle opleidingen.

De commissie vindt dat het rendement in alle opleidingen goed is. Dankzij het toelatingsexamen is het slaagcijfer in het eerste jaar zeer hoog. De slaagcijfers en studievoortganggegevens van de volgende bachelorjaren en van de masterjaren zijn goed.

IV

Algemene beschouwingen bij de manama's in de specialistische mondzorg

De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht in het kader van de achtjaarlijkse externe onderwijsevaluatie door de VLIR, de master na master (manama) opleidingen in verschillende tandheelkundige specialisaties. Het betreft de opleidingen in de orthodontie, de parodontologie, endodontie en de kinder- en bijzondere tandheelkunde die allen zowel aan de K.U.Leuven als aan de UGent worden aangeboden. De K.U.Leuven biedt daarnaast nog een manama-opleiding in het domein van de restauratieve tandheelkunde en een manama-opleiding in de forensische tandheelkunde, de master of Forensic Odontology, aan.

In dit hoofdstuk belicht de visitatiecommissie enkele aspecten van die manama's die kunnen beschouwd worden als de manama's in de specialistische mondzorg. Gezien de eigenheid, uniciteit en structuur van de master of Forensic Odontology wordt deze niet als een manama in de specialistische mondzorg beschouwd en wordt deze dan ook niet meegenomen in dit hoofdstuk.

1| Doelstellingen

De commissie stelde vast dat alle opleidingen in de specialistische mondzorg hun opleidingsdoelstellingen volledig geënt hebben op de algemeen aanvaarde internationale referentiekaders waarbij ze oog hebben voor de eigenheid van elke beroepsfinaliteit. In België zijn tot nog toe evenwel alleen de beroepstitels van 'tandarts-specialist in de Orthodontie' en 'tandarts-specialist in de Parodontologie' wettelijk erkende titels. Zowel de opleidingen in de Parodontologie als in de Orthodontie aan beide universiteiten voldoen aan de wettelijke voorwaarden om respectievelijk tandarts-specialisten in de Parodontologie en in de Orthodontie op te leiden. De overige specialismen ressorteren allemaal onder de noemer 'Algemeen tandarts'. De commissie is er evenwel van overtuigd dat ook de andere manama's binnen het do-

mein van de specialistische mondzorg voldoen aan de voorwaarden om een erkend specialisme te worden.

De commissie meent daarnaast dat alle master na masteropleidingen in de specialistische mondzorg door de Vlaamse overheid, die bevoegd is voor onderwijs, gefinancierd dienen te worden. Manama's worden door de Vlaamse overheid niet gefinancierd tenzij ze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van een aan de opleiding gekoppeld beroep. Volgens de commissie zijn alle manama's in de specialistische mondzorg noodzakelijk voor hun beroepsuitoefening. Ze dienen dan ook door de overheid te worden gefinancierd. De opleidingsverantwoordelijken dienen hiervoor samen met de overheid en het beroepenveld fundamenteel in discussie te treden over finaliteit van de door de universiteit verstrekte diploma's.

Een laatste spanningsveld, ten slotte, bemerkte de commissie in de internationale component is het profiel van de opleidingen. De opleidingen hebben door hun sterke wetenschappelijke expertise een internationale aantrekkingskracht. De inherente sterke praktijkcomponent met (Vlaamse) patiënten, brengt met zich mee dat een goede kennis van de Nederlandse taal onontbeerlijk is. In enkele van de opleidingen blijkt de gebrekkige kennis van het Nederlands bij instromende buitenlandse studenten al problemen te hebben veroorzaakt. Dit spanningsveld is volgens de commissie eigen aan deze opleidingen, maar ze dienen er zich gezamenlijk over te beraden hoe hiermee in de toekomst om te gaan.

2| De opleidingsprogramma's

2.1. Naar één opleiding

In het kader van de Bologna-hervorming werden de specialisaties in de tandheelkunde omgevormd tot manama's. Zowel aan de K.U.Leuven als aan de UGent werd geopteerd voor een systeem waarbij theoretisch georiënteerde manama's van 60 studiepunten worden gespreid over drie (en voor orthodontie vier) academiejaren, in combinatie met een Postgraduaat (K.U.Leuven) of Permanente Vorming (UGent) van 40 (45 voor Orthodontie) studiepunten per academiejaar. De opleidingsverantwoordelijken aan beide instellingen hebben beslist om de manama's te laten versmelten tot één manama met verschillende afstudeerrichtingen. De commissie vindt dit inhoudelijk en organisatorisch gezien een goede zaak. Ze betreurt wel dat de artificiële opdeling tussen een manama-gedeelte en een postgraduaat/permanente vorming gedeelte blijft bestaan. De opdeling verhindert dat de specialisaties in hun totaliteit bekeken worden. Alleen de manama's dienen immers decretaal verplicht gevisiteerd te worden.

2.2. Opportuniteiten

Op basis van haar vaststellingen wenst de commissie enkele bedenkingen en aanbevelingen te formuleren voor het geplande eengemaakte programma aan beide instellingen. Vooreerst beveelt de commissie de opleidingsverantwoordelijken aan om veel meer met elkaar in overleg te treden ter voorbereiding van het eengemaakte programma. Daarnaast meent de commissie dat de verschillende specialisaties van deze hervorming gebruik moeten maken om de banden tussen de collega's aan de UGent en de K.U.Leuven veel steviger aan te halen. De commissie meent dat een eenmaking ook andere mogelijkheden biedt. De disciplines leren immers om intenser samen te werken en dit zal zijn vruchten op onderzoeksvlak afwerpen. De commissie denkt hierbij aan het uitstippelen van gemeenschappelijke onderzoekslijnen.

2.3. Uitdagingen

In het kader van de kwaliteitszorg rond de geplande eengemaakte opleiding ziet de commissie een uitdaging in het uitvoeren van een kwantitatieve studietijdmeting om over objectieve gegevens omtrent de studiebelasting van de studenten te beschikken. De commissie constateerde immers dat de studenten hun studietraject als relatief zwaar beschouwen terwijl ze vaststelde dat de huidige manama-component van de opleiding geenszins voor een te zware belasting zorgt. De druk ligt dan waarschijnlijk elders.

2.4. Overwegingen

De commissie is van mening dat de verantwoordelijken van de opleidingen met elkaar in debat moeten gaan over de gewenste toekomstige ontwikkelingen van deze opleidingen. Het verdient daarbij aanbeveling aandacht te geven aan een harmonisatie van de opleidingsduur in het licht van de Vlaamse regelgeving en Europese ontwikkelingen en aan behoud en versterking van het wetenschappelijk karakter van deze opleiding.

De commissie is van mening dat er in Vlaanderen een structurele opleiding voor tandartsassistenten en mondhygiënisten moet opgericht worden. Deze tandartsassistenten en mondhygiënisten kunnen, conform de Europese richtlijnen, instaan om eenvoudige tandheelkunde taken uit te voeren. De verantwoordelijkheid om in zo een opleiding te voorzien ligt volgens de commissie bij de beroepsorganisaties en opleidingen Tandheelkunde. Het structureel invoeren van het beroep van tandartsassistenten en mondhygiënisten zal zeker zijn uitwerking kennen op de nood aan tandartsen, de inhoud van de opleiding en de organisatie van de klinieken.

2.5. Instroom

De commissie stelt vast dat de opleidingen elk een beperkte capaciteit hebben, maar deze wordt volgens haar voor sommige opleidingen wel onderbenut. De commissie meent dat de opleidingen aan de K.U.Leuven en de UGent samen met de beroeps-

verenigingen studenten meer moeten aanmoedigen te specialiseren. Opdat een verhoging van het aantal studenten voor de docenten niet tot een sterk verhoogde werklast zou leiden, meent de commissie dat de opleidingen sterker interuniversitair moeten samenwerken. Ervaring met de docenten en de faciliteiten van beide universiteiten kan de studenten enkel kwalitatief ten goede komen.

3| Personeel

De commissie is in globo zeer tevreden over de inzet en vooral de expertise van het academisch personeel dat aan de opleidingen verbonden is. De docenten zijn allen goede wetenschappers, een aantal staan zelfs op internationaal toonaangevend niveau. De commissie vernam dat ook de onderwijskundige capaciteiten van de meeste docenten naar behoren zijn. Toch meent ze dat de docenten meer gebruik kunnen maken van de onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven die hun universiteit aanbiedt om op de hoogte te zijn van de nieuwste onderwijskundige ontwikkelingen.

4| Voorzieningen en kwaliteitszorg

Door de beperkte instroom in de opleidingen zijn de banden tussen studenten en docenten zeer nauw. Dit is veelal een goede zaak, doch wanneer er zich problemen zouden voordoen tussen een student en een docent dienen de nodige kwaliteitszorgmechanismen in werking te kunnen treden. Die formele kwaliteitszorgmechanismen moeten in de manamaopleidingen nog geoptimaliseerd worden. Officiële procedures ten behoeve van remediëring bij problemen moeten duidelijk gecommuniceerd worden naar studenten. Daar waar het nog niet het geval is, dienen er ombudspersonen aangesteld te worden. Deze kunnen in geval van een conflict bemiddelend optreden. Daarnaast dient volgens de commissie ook de objectiviteit van het toetsgebeuren goed bewaakt te worden. Door het beperkte aantal studenten is het gevaar voor een niet-objectieve toetsing immers groter.

5| De resultaten

De opleidingen hebben aangetoond dat ze degelijke afgestudeerden kunnen afleveren die hun weg vinden op de arbeidsmarkt. De visitatie commissie Tandheelkunde stelde tevens vast dat heel wat afgestudeerden publiceren in internationale tijdschriften. Een dergelijke publicatie is steeds een kroon op het werk van de student en de opleiding.

V

Tabel met scores, onderwerpen en facetten

In de hierna volgende tabel wordt het oordeel van de commissie op de zes onderwerpen en de onderliggende facetten uit het accreditatiekader weergegeven.

Per facet wordt in de tabel aangegeven of de opleiding hier volgens de commissie onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Bij deze beoordeling maakt de commissie gebruik van de indeling onvoldoende/voldoende.
In het voorafgaande beschrijvend deel van het rapport over de opleiding is inzichtelijk gemaakt hoe de commissie op basis van de bijbehorende beoordelingscriteria tot een beoordeling per facet en vervolgens, op basis van een weging van de facetten, tot een beoordeling per onderwerp is gekomen. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses. Het is dan ook duidelijk dat de scores in onderstaande tabel gelezen en geïnterpreteerd moeten worden in samenhang met de oordelen die in de tekst worden gemaakt.

Verklaring van de scores op de facetten (quaternaire schaal):

E	Excellent	'best practice', kan (internationaal) als voorbeeld dienen voor andere opleidingen.
G	Goed	de kwaliteit stijgt uit boven de basiskwaliteit.
V	Voldoende	voldoet aan de basiseisen.
O	Onvoldoende	voldoet niet aan de minimumeisen.
NVT	Niet van toepassing	

Verklaring van de scores op de onderwerpen (binaire schaal):

+	Voldoende	voldoet ten minste aan de minimumeisen voor basiskwaliteit; er is geen verdere schaalverdeling om verdere graden van excellentie aan te duiden.
-	Onvoldoende	voldoet niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit.

Het facet 2.4 'studieomvang' wordt gescoord met 'OK', indien de opleiding voldoet aan de decretale eisen m.b.t. de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten (ECTS-credits).

In de scoretabel worden volgende afkortingen gebruikt:

Endo	Master na master in de Endodontologie / Master of Endodontics
Pedo	Master na master in de Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde /Master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care
Ortho	Master na master in de Orthodontie / Master of Orthodontics
Paro	Master na master in de Parodontologie / Master of Periodontology
Resto	Master of Restorative Dentistry

Bachelor en Master in de Tandheelkunde	K.U.Leuven		UGent	
	Bachelor	Master	Bachelor	Master
Onderwerp 1: Doelstellingen	+	+	+	+
Facet 1.1. Niveau en oriëntatie	G	G	G	G
Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen	G	G	G	G
Onderwerp 2: Programma	+	+	+	+
Facet 2.1. Relatie doelstellingen en inhoud	V	V	G	G
Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G	G	G	G
Facet 2.3. Samenhang van het programma	G	G	V	G
Facet 2.4. Studieomvang	OK	OK	OK	OK
Facet 2.5. Studietijd	G	G	OV	OV
Facet 2.6. Afstemming vormgeving en inhoud	V	V	V	V
Facet 2.7. Beoordeling en toetsing	V	V	V	V
Facet 2.8. Masterproef	nvt	V	nvt	V
Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden	V	G	V	G
Onderwerp 3: Personeel	+	+	+	+
Facet 3.1. Kwaliteit personeel	G	G	V	V
Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G	G	G	G
Facet 3.3. Kwantiteit personeel	V	V	OV	OV
Onderwerp 4: Voorzieningen	+	+	+	+
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	G	G	V	V
Facet 4.2. Studiebegeleiding	G	G	G	G
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	+	+	+	+
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	V	V	V	V
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	G	G	G	G
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni, beroepenveld	V	V	V	V
Onderwerp 6: Resultaten	+	+	+	+
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	G	G	G	G
Facet 6.2. Onderwijsrendement	G	G	G	G

Manama's in de specialistische mondzorg	UGent				K.U.Leuven				
	Endo	Pedo	Ortho	Paro	Endo	Pedo	Ortho	Paro	Resto
Onderwerp 1: Doelstellingen	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 1.1 Niveau en oriëntatie	G	G	G	G	G	G	G	G	G
Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen	G	G	G	G	G	G	G	G	G
Onderwerp 2: Programma	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 2.1. Relatie doelstellingen en inhoud	G	G	G	G	G	V	G	G	V
Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G	E	G	G	G	V	G	E	V
Facet 2.3. Samenhang van het programma	G	G	G	G	V	V	G	G	V
Facet 2.4. Studieomvang	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Facet 2.5. Studietijd	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Facet 2.6. Afstemming vormgeving en inhoud	V	G	G	G	V	V	G	G	V
Facet 2.7. Beoordeling en toetsing	V	G	V	V	V	V	V	V	V
Facet 2.8. Masterproef	V	G	V	G	V	V	V	G	V
Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden	V	V	V	V	V	V	V	V	V

Manama's in de specialistische mondzorg	UGent				K.U.Leuven				
	Endo	Pedo	Ortho	Paro	Endo	Pedo	Ortho	Paro	Resto
Onderwerp 3: Personeel	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 3.1. Kwaliteit personeel	G	G	G	G	G	G	G	G	G
Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G	G	G	G	E	G	G	E	E
Facet 3.3. Kwantiteit personeel	V	V	OV	V	V	G	V	G	G
Onderwerp 4: Voorzieningen	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	G	G	G	G	E	G	G	E	E
Facet 4.2. Studiebegeleiding	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	V	G	G	G	V	V	G	G	V
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni, beroepenveld	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Onderwerp 6: Resultaten	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	G	G	G	G	G	V	G	E	V
Facet 6.2. Onderwijsrendement	G	G	G	G	G	V	G	G	G

Master of Forensic Odontology	
Onderwerp 1: Doelstellingen	+
Facet 1.1. Niveau en oriëntatie	G
Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen	E
Onderwerp 2: Programma	+
Facet 2.1. Relatie doelstellingen en inhoud	G
Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G
Facet 2.3. Samenhang van het programma	V
Facet 2.4. Studieomvang	OK
Facet 2.5. Studietijd	V
Facet 2.6. Afstemming vormgeving en inhoud	G
Facet 2.7. Beoordeling en toetsing	G
Facet 2.8. Masterproef	G
Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden	V
Onderwerp 3: Personeel	+
Facet 3.1. Kwaliteit personeel	G
Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	G
Facet 3.3. Kwantiteit personeel	V
Onderwerp 4: Voorzieningen	+
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	G
Facet 4.2. Studiebegeleiding	V
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	+
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	V
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	V
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni, beroepenveld	V
Onderwerp 6: Resultaten	+
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	G
Facet 6.2. Onderwijsrendement	G

100
1.25
160 / 0.17

Deel 2
Opleidingsrapporten

Universiteit Gent
Bachelor in de Tandheelkunde
Master in de Tandheelkunde

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde. Ze worden georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent (UGent). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleidingen van 18 tot en met 22 oktober 2010.

De bachelor- en de masteropleiding Tandheelkunde vallen binnen de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen onder de verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie Tandheelkunde. De bachelor is een driejarige opleiding die 180 studiepunten (SP) telt. De master is een tweejarige opleiding (120 SP). Beide opleidingen worden alleen in het Nederlands aangeboden.

Conform de wetgeving is de bacheloropleiding Tandheelkunde opgevat als een doorstroomopleiding naar de aansluitende masteropleiding Tandheelkunde. De bacheloropleiding heeft als voornaamste doel de studenten voor te bereiden op de masteropleiding Tandheelkunde.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleidingen Tandheelkunde aan de UGent. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende geledingen binnen de opleidingen, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de

commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Om het beroep van algemeen tandarts te kunnen uitoefenen, zijn de afgestudeerden in de master Tandheelkunde wettelijk verplicht een stagejaar te volgen. Het stagejaar is een postgraduaatsopleiding die interuniversitair en in samenwerking met de beroepsvereniging van Vlaamse tandartsen wordt georganiseerd (U.Gent en K.U.Leuven). De visitatiecommissie was niet bevoegd om over het stagejaar te oordelen. Ze verwijst er soms wel naar in haar rapport omdat de invulling ervan de masteropleiding heeft beïnvloed.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de (domeinspecifieke) doelstellingen/competenties voor de opleidingen Tandheelkunde als volgt:

De bacheloropleiding in de Tandheelkunde

Kenniscompetenties in de basiswetenschappen

1. beschrijven van de eigen medisch-tandheelkundige, biologische, sociale, technische en klinische basiswetenschappen: kernbegrippen, basiskennis en theoretische referentiekaders;
2. de onderlinge verbanden tussen de basiswetenschappen kunnen herkennen;
3. de ondersteunende wetenschappen lokaliseren en hun belang kunnen aanduiden;
4. standaardmethodes kunnen beoordelen op hun toereikbaarheid, relevantie en bruikbaarheid en deze onder begeleiding kunnen toepassen.

Wetenschappelijke competenties

1. formuleren van een duidelijke en specifieke onderzoeksvraag;
2. internationaal en nationaal gepubliceerd onderzoek opzoeken, identificeren, naar wetenschappelijke waarden op validiteit en belang inschatten;
3. resultaten van onderzoek kritisch kunnen beoordelen en kunnen toepassen voor het beantwoorden van concrete onderzoeksvragen of op gesimuleerde casusgevallen;
4. zicht bewust zijn van het inductief karakter van medisch-tandheelkundig onderzoek, in die context het leren erkennen en herkennen van de grenzen van de onzekerheid;
5. de bekwaamheid aantonen professionele kennis levenslang te behouden en te onderhouden.

Intellectuele competenties

1. een oordeel vormen inzake klinische besluitvorming op basis van wetenschappelijke kennis voor gesimuleerde en concrete problemen in preventieve mondzorg en gezondheidspromotie;
2. kritisch reflecteren op het eigen denken, leren, beslissen en handelen in de context van praktijk georiënteerde opdrachten;
3. een algemene ingesteldheid hebben tot kritisch benaderen van gegevens in de geest van: ‘durf denken’.

Competenties in samenwerken, communiceren en sociale vaardigheden

1. in staat zijn schriftelijk, mondeling en met grafische ondersteuning te rapporteren over een klinisch of wetenschappelijk onderwerp;
2. projectmatig samenwerken met andere medische disciplines;
3. identificeren van het belang van de patiënt-arts relatie en communicatie;
4. in simulatie en pre-klinische omstandigheden doelgericht, interactief en reflectief kunnen communiceren met patiënten, hun familie en andere zorgverleners, ongeacht leeftijd, sociale en culturele achtergronden;

5. psycho-sociale en omgevingsfactoren kunnen identificeren die een invloed hebben op de mondgezondheid en het mondgezondheidsgedrag van patiënten(groepen);
6. professionele kennis delen met patiënten onder de vorm van gezondheidsvoorlichting.

Maatschappelijke competenties

1. vertrouwd zijn met de historische ontwikkeling van het medisch-tandheelkundig denken;
2. inzicht hebben in de maatschappelijke impact van de belangrijkste aandoeningen in het orofaciaal gebied;
3. vertrouwd zijn met de ethische en deontologische aspecten van de mondzorgverlening;
4. een attitude vertonen van maatschappelijke betrokkenheid door de maatschappelijke relevantie van het eigen handelen te onderkennen;
5. herkennen van het multicultureel aspect van zorgverlening;
6. herkennen van de socio-economische ongelijkheden en onrechtvaardigheden in de mondgezondheid;
7. inzicht hebben in de organisatie van gezondheidszorg.

Specifieke tandartscompetenties

1. professionalisme
   - technische, tandheelkundige behandelingen (tandpreparaties, plaatsen van restauraties, wortelkanaalbehandelingen, stappen bij de vervaardiging van een uitneembare prothese, vervaardiging voorlopige kroon en brug, curettages, profylaxis en tandsteenverwijdering) correct uitvoeren op preklinisch niveau
   - eenvoudige tandheelkundige handelingen uitvoeren op klinisch niveau;
   - aandacht hebben voor een veilige werkomgeving, in het bijzonder wat betreft ergonomische houding, visuele perceptie, instrumenten handeling en kruisbesmetting controle;
   - gepaste zorgattitude vertonen, patiëntgericht en met empathie voor de patiënt.
2. het verzamelen van klinische informatie
   - het verzamelen van een volledige medische en dentale anamnese, inclusief voorgeschiedenis;
   - uitvoeren van een basis intra- en extraoraal klinisch en radiografisch onderzoek;
   - definiëren en toepassen van de belangrijkste tandheelkundige indices;
   - benoemen en vergelijken van methodes van medische beeldvorming;
   - vervaardigen van studiemodellen gemonteerd in statische occlusie.
3. diagnose en behandelplan
   - herkennen van strategieën en methoden voor risico-inschatting in mondzorg;
   - herkennen van strategieën en methoden om een differentiële, voorlopige en finale diagnose te stellen in mondzorg door het interpreteren en correleren van gegevens uit anamnese, klinisch onderzoek, radiografisch onderzoek en andere diagnostische testen, met inachtneming van demografische, sociale en culturele achtergrond van de patiënt.
4. herstel en behoud van mondgezondheid
   - gepaste, doeltreffende en veilige behandelconcepten identificeren, met de nadruk op preventie, risico-inschatting en behandeling van tand-, mond- en kaakziekten die

het behoud van de algemene en mondgezondheid behouden en de kwaliteit van leven bevorderen;
- herkennen en toepassen van met evidence ondersteunde behandelconcepten.

5. preventie en gezondheidspromotie
   - aan mondgezondheidspromotie doen gericht naar individuen, families en specifieke maatschappelijke groepen;
   - identificeren van de concepten van gezondheidspromotieprojecten;
   - individueel mondhygiëne- en voedingsadvies geven;
   - de principes kennen van ziektepreventie in de mondzorg door middel van omvattende preventieve maatregelen gericht naar het individu en de maatschappij en afgestemd op het risicoprofiel van de doelgroep of persoon.

Masteropleiding in de Tandheelkunde

Competentie in één of meerdere wetenschappen

1. de geavanceerde kennis van het tandheelkundige vakgebied toepassen in de klinische praktijk;
2. multidisciplinair denken en op basis van de kennis van de verschillende tandheelkundige deelgebieden in staat zijn een geïntegreerd behandelplan op te stellen voor zowel eenvoudige als complexe klinische problemen;
3. ondersteunende wetenschappen kritisch en zelfstandig aanwenden bij complexe problemen.

Wetenschappelijke competentie

1. een literatuuronderzoek uitvoeren via de gebruikelijke internetkanalen en hieruit een synthese kunnen maken;
2. wetenschappelijke en vakliteratuur betreffende tandheelkundige behandelingen opzoeken, kritisch lezen, interpreteren en hieruit het gepaste onderzoeksprotocol distilleren;
3. de resultaten van eigen onderzoek of ontwerp genuanceerd interpreteren en correct weergeven in een wetenschappelijk verantwoord verslag, scriptie of artikel;
4. met veranderingen van het onderzoeks- of ontwerpproces omgaan en het proces op basis daarvan bijsturen.

Intellectuele competentie

1. zelfstandig nieuwe en complexe problemen kritisch analyseren;
2. academisch redeneren bij complexe problemen;
3. zelfstandig een oordeel vormen voor complexe problemen;
4. een standpunt innemen ten aanzien van een complex probleem en standpunten kritisch op waarde schatten;
5. zelfstandig en systematisch kritisch reflecteren over denken, leren, beslissen en handelen door zichzelf en door anderen. Deze reflectie vertalen naar adequate oplossingen;
6. een houding van levenslang leren bezitten en getuigen van voortdurend engagement om nieuwe ideeën of processen te ontwikkelen;
7. flexibel omgaan met de permanente veranderingen in het werkveld.

Competentie in samenwerken en communiceren

1. schriftelijk communiceren over het vakgebied en behandelplannen met patiënten, collegae, verzekeringsinstellingen en andere betrokken partijen;
2. mondeling communiceren over het vakgebied en behandelplannen met patiënten, collegae, verzekeringsinstellingen en andere betrokken partijen;
3. in kader van gezondheidspromotie in staat zijn een presentatie te geven;
4. samenwerken in een multidisciplinaire omgeving met tandartsen en/of specialisten
5. basisvaardigheden bezitten van leiderschap en innovatie in complexe werk- en studiecontexten.

Maatschappelijke competentie

1. ethisch en professioneel handelen bij de contacten met patiënten;
2. deontologisch handelen in de contacten met collegae, specialisten, het beroep en de gezondheidsinstanties;
3. rekening houden met patiënt-gerelateerde factoren zoals socio-economische bij het tandheelkundig handelen;
4. door tandheelkundige zorg bijdragen aan de algemene gezondheid en het welzijn van de patiënt en indirect de maatschappij;
5. cultuurgevoeligheid en respect voor diversiteit integreren in het wetenschappelijk werk.

Specifieke tandartscompetenties

1. professionalisme
   - de tandarts heeft een professionele attitude, is communicatief ingesteld, en stelt het verzorgen van patiënten centraal zonder onderscheid tussen geslacht, ras, seksuele geaardheid, psychosociale en socio-economische conditie, beperkingen of medisch-gecompromitteerde conditie;
   - de tandarts voert op zelfstandige basis en/of in groepsverband een tandheelkundige praktijk en werkt samen met leden van het tandheelkundig en medisch team (tandartsen, specialisten, tandtechniekers, hulpkrachten, artsen, arts-specialisten, apothekers) en/of beroeps- of gezondheidsinstanties
   - de tandarts hanteert ethische principes en legt flexibiliteit aan de dag bij het omgaan met patiënten, collegae en het beroep in ruime zin van het woord (hieronder vallen vertrouwelijkheid van dossiers, informed consent en correct omgaan met collegae uit de eerste- en tweedelijnszorg);
   - de tandarts schat zijn/haar eigen kennis- en vaardigheidsniveau in en verwijst de patiënt door naar een collega en/of -specialist voor verder advies en/of behandeling wanneer nodig;
   - de tandarts schat de urgentie in bij spoedconsulten en kan desgevallend de nodige zorg in het kader van pijnbestrijding toedienen;
   - de tandarts oefent zijn praktisch handelen uit binnen het vigerende wettelijk kader en dito jurisprudentie.
2. het verzamelen van klinische informatie
   - de tandarts verzamelt en interpreteert noodzakelijke anamnestische, medisch, klinische,

laboratoriumtesten, psychologische en sociale informatie bij een patiënt met het oog op differentiële, voorlopige of definitieve diagnostiek.

3. diagnose en behandelplanning
   - de tandarts kan een behandelplan opmaken en een behandeling voorstellen op een verstaanbare manier waarbij rekening wordt gehouden met de hulpvraag en de nood van de patiënt;
   - de tandarts kan multidisciplinaire tandheelkundige problemen inschatten en erkent de noodzaak door te verwijzen voor een tweede mening en/of verdere diagnostiek.
4. herstel en behoud van mondgezondheid
   - de tandarts is in staat het gebit preventief te behouden, de tanden restauratief te behandelen op alternatieve manieren, de functie en esthetiek te bewaren en te herstellen en de mondgezondheid te optimaliseren hetzij door advies, preventieve actie, curatieve behandelingen of gerichte doorverwijzing;
   - de tandarts is in staat in reële klinische situaties doelgericht, interactief en reflectief te communiceren met patiënten, hun familie en andere zorgverstrekkers ongeacht hun leeftijd, sociale en culturele achtergronden;
   - de tandarts vertaalt de eigen kennis en kunnen in een degelijk uitgevoerde tandheelkundige behandeling met alternatieven;
   - de tandarts evalueert het resultaat van zelfstandig uitgevoerde behandelingen kritisch en stuurt, op basis van ervaringen en reflectie, de behandelvisies, behandelprotocollen en behandelmethoden bij waar nodig.
5. preventie en gezondheidspromotie
   - de tandarts promoot de mondgezondheid bij individuele patiënten, families en groepen uit de gemeenschap.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed voor beide opleidingen.

De commissie is van mening dat de doelstellingen van zowel de bachelor- als de masteropleiding goed zijn uitgewerkt. Het zelfevaluatierapport schuift negen algemene opleidingsdoelstellingen naar voren. Ze zijn opgenomen in zes competentiegebieden die per niveau (bachelor of master) zijn omschreven. De doelen/competenties stroken met de eisen die in het Structuurdecreet (art. 58) zijn bepaald, meent de commissie. In de bacheloropleiding is er een goede aandacht voor algemene competenties, zoals samenwerken, communiceren, en sociale vaardigheden. Daarnaast zijn er ook algemeen wetenschappelijke competenties uitgewerkt. Ze behelzen het ontwikkelen van kennis in de basiswetenschappen, van onderzoeksvaardigheden, en van oordeelsvorming en kritisch reflecteren op het eigen denken en handelen. Het bijbrengen van de wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis is in de zes competenties verweven en krijgt specifieke aandacht in het competentiegebied 'competenties eigen aan de discipline'. Voor de masteropleiding zijn de zes compe-

tentiegebieden op een gevorderd niveau uitgewerkt. De competenties in samenwerken en communiceren en de maatschappelijke vaardigheden zijn nu gericht op het zelfstandig communiceren en het omgaan met collegae, met patiënten en andere betrokken partijen zoals verzekeringsinstellingen. De algemeen wetenschappelijke competenties gaan over het bijbrengen van de geavanceerde tandheelkundige kennis en de toepassing ervan in de klinische praktijk, over multidisciplinair denken, en over het kritisch en zelfstandig aanwenden van ondersteunende wetenschappen bij complexe problemen. De onderzoeksvaardigheden zijn gericht op het uitvoeren van een literatuuronderzoek, het interpreteren van eigen onderzoek en het weergeven van eigen onderzoek in een wetenschappelijk verslag. Net zoals voor de bacheloropleiding komen de disciplinegerichte competenties aan bod in alle competentiedomeinen maar krijgen ze specifiek aandacht in het competentiegebied 'competenties eigen aan de discipline'.

De doelstellingen van de opleidingen worden gecommuniceerd via het elektronische leerplatform Minerva, de opleidingsonderdelenfiches, via brochures en de informatiedagen. De commissie kreeg tijdens haar gesprekken de indruk dat de doelen niet goed gekend zijn bij de studenten. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijken daarom aan om er actiever over te communiceren.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed voor beide opleidingen.

Aan de basis van de doelstellingen/competenties van de bachelor- en de masteropleiding tandarts liggen het competentiemodel dat de UGent zelf heeft ontwikkeld voor haar opleidingen en de competenties voor de Europese tandarts die ontwikkeld zijn door de Association of Dental Education in Europe (ADEE). Verschillende professoren van de opleidingen tandheelkunde zijn actief binnen ADEE en werkten zo ook mee aan het ontwikkelen van de Europese competenties en de vertaling ervan op Vlaams niveau. De commissie meent dat de doelen/competenties zoals geformuleerd door de Gentse opleidingen de internationale vakwetenschappelijke toets goed kunnen doorstaan, met inbegrip van de toets aan haar referentiekader. Dat is overigens ook geïnspireerd door het ADEE-model.
De opleidingen tandarts leiden tot het beroep van tandarts. Naast hun academische hebben de doelen/competenties bijgevolg een sterke beroepsgerichte component. Zo is er een grote aandacht voor de klinische vaardigheden, voor intermenselijke sociale vaardigheden en communicatie, voor de ethische aspecten en voor diagnose en behandelplanning.
In het kader van het verbeterperspectief vindt de commissie dat het Gentse competentiemodel en de ADEE-competenties nog beter in elkaar geschoven kunnen worden. Er is nog overlap. Competentiegebied 4 wordt bijvoorbeeld herhaald in het

competentiegebied 'specifieke tandartscompetenties'. Ook zouden de opleidingen hun profiel kernachtig moeten expliciteren.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden voor zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het bachelorprogramma

Het eerste jaar bevat 6 algemene biomedische opleidingsonderdelen, zogenaamde 'blokken' waarvan de cel het centrale ankerpunt is. Het gaat om 'De Cel I: Fysische en chemische grondslagen van de celbiologie' (11 studiepunten), ' De Cel II: Structuur en functie' (11 studiepunten), 'De Cel III: Energie en metabolisme' (5 studiepunten), 'De Cel IV: Moleculaire biologie en genetica', (6 studiepunten) 'De Cel V: Infectie en afweer' (6 studiepunten), en 'Informatieverwerking' (3 studiepunten). Daarnaast is er een specifiek tandheelkundig blok bestaande uit het opleidingsonderdeel 'Gebitsontwikkeling' (8 studiepunten), 'Klinische vaardigheden I: EHBO, communicatie, mondhygiëne-instructie' (3 studiepunten), 'Handvaardigheid I' (3 studiepunten), en 'Maatschappelijke tandheelkunde' (4 studiepunten).

In het tweede bachelorjaar brengen de drie blokken 'Ontwikkelingsbiologie' (6 studiepunten), 'Bouw en functie I' (10 studiepunten), en 'Bouw en functie II' (8 studiepunten) basiskennis bij over het hoofd- en halsstelsel. Voorts zijn er nog de 'Tandheelkundige materiaalwetenschappen' (6 studiepunten), de blokken 'Orale infectie I: cariologie' (7 studiepunten), 'Orale infectie II: parodontologie' (7 studiepunten), het blok Farmacologie' (3 studiepunten), 'Handvaardigheid II' (7 studiepunten), 'Klinische vaardigheden II, inclusief ethiek, tandarts-patiëntrelatie en praktijkbeheer' (3 studiepunten) en 'Maatschappelijke tandheelkunde II' (3 studiepunten).

Het derde jaar, ten slotte, bestaat uit de blokken 'Medische statistiek en epidemiologie' (6 studiepunten), 'Algemene anamnese, diagnostiek en radioprotectie' (5 studiepunten), 'Tandheelkundige anesthesie' (3 studiepunten), 'Restauratieve tandheelkunde (5 studiepunten), 'Orale infectie III: endodontologie' (4 studiepunten), 'Inleiding tot de pathologie van de mond' (3 studiepunten), 'Parodontale therapie' (4 studiepunten), 'Prothetische tandheelkunde I inclusief gerodontologie' (4 studiepunten), 'Tandheelkundige materialen I' (5 studiepunten), 'Handvaardigheid III: restauratieve tandheelkunde, endodontologie en prothetische tandheelkunde' (9 studiepunten), 'Klinische vaardigheden III: kliniek: preventieve en restauratieve tandheelkunde, parodontale therapie, prothetische tandheelkunde' (6 studiepunten), en 'Prothetische tandheelkunde II' (6 studiepunten).

Beschrijving van het masterprogramma
Het eerste masterjaar omvat de blokken 'Mondpathologie' (3 studiepunten), 'Bouw en functie III' (3 studiepunten), 'Bouw en functie IV' (4 studiepunten), 'Kindertandheelkunde' (3 studiepunten), 'Prothetische tandheelkunde III' (4 studiepunten), 'Orthodontie (5 studiepunten), 'Tandheelkundige materialen II' (4 studiepunten), 'Maatschappij en gezondheid' (3 studiepunten), 'Handvaardigheid IV: kindertandheelkunde, prothetische tandheelkunde, orthodontie' (4 studiepunten), 'Klinische vaardigheden IV: ergonomie, communicatie, orale chirurgie, radiologie' (3 studiepunten), 'Klinische stage tandheelkunde I' (12 studiepunten) en 'Masterproef I' (12 studiepunten).
Het tweede masterjaar bestaat uit de blokken 'Algemene medische pathologie I' (3 studiepunten), 'Algemene medische pathologie II' (3 studiepunten), 'Hoofd en hals: pathologie en chirurgie I' (5 studiepunten), 'Hoofd en hals: pathologie en chirurgie II' (5 studiepunten), 'Algemene diagnostiek en behandelingsplanning' (8 studiepunten), 'Dentale traumatologie, schade, ethiek en deontologie' (3 studiepunten), één keuzeopleidingsonderdeel (3 studiepunten) binnen de patiëntengroep met bijzondere noden, 'Klinische stage tandheelkunde II' (18 studiepunten) en 'Masterproef II' (12 studiepunten)

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

Bachelorprogramma

De commissie beoordeelt het facet 'relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' als goed.

De commissie is van oordeel dat het programma een goede vertaling is van de competentiedomeinen. De inhoud biedt de studenten zeer zeker de mogelijkheid om de beoogde kwalificaties te bereiken. In het eerste jaar krijgen de studenten de nodige basiswetenschappelijke achtergrond aangereikt, met de cel als centraal ankerpunt. Het opleidingsonderdeel 'Gebitsontwikkeling' brengt de basiskennis aan van het toekomstig werkgebied. 'Klinische vaardigheden I' richt zich op het verwerven van de basis communicatieve vaardigheden in de relatie patiënt-tandarts, en op vaardigheden m.b.t. eerste hulp bij ongevallen. Onder dit opleidingsonderdeel valt ook een klinisch practicum waarbij de student bij kinderen de mondhygiëne inschat en vervolgens advies geeft. In het eerste jaar wordt ook gestart met het ontwikkelen van de handvaardigheden, het aanleren van informatieverwerving en -verwerkingstechnieken en het kaderen van mondgezondheidszorg binnen een breed maatschappelijk beeld. Met betrekking tot dit eerste jaar stelde de commissie vast dat de beoogde integratie in de opleidingsonderdelen die de cel als uitgangspunt hebben, niet altijd gerealiseerd wordt. Met name het opleidingsonderdeel 'Cel I' getuigt niet van een geïntegreerde aanpak.

Het tweede jaar brengt de studenten de basiselementen van medische kennis rond structuur, anatomie en ontwikkeling van het hoofd- en halsgebied bij. De nodige

kennis over tandheelkundige materialen wordt aangereikt. Ook de behandeling en preventie van infecties, ontstekingen en pijnklachten komen aan bod. De klinische en handvaardigheden richten zich in het tweede jaar op preventieve en therapeutische handelingen (observeren in de kliniek, inoefenen bij handvaardigheden). Het opleidingsonderdeel 'Maatschappelijke tandheelkunde II' focust op het streven naar een continu verbeteren van de mondgezondheid gekaderd binnen het desbetreffende programma van de Wereld Gezondheidsorganisatie.
In het derde jaar worden de studenten in het eerste semester voorbereid op de volwaardige klinische patiëntenbehandeling die in het tweede semester start. Daartoe krijgen ze de opleidingsonderdelen 'Restauratieve tandheelkunde', 'Orale infectie III', 'Prothese I', 'Prothese II', 'Parodontale therapie', 'Algemene anamnese', 'Diagnostiek en radioprotectie' en 'Tandheelkundige anesthesie'. In de klinische praktijk ligt de klemtoon op anamnese en diagnostiek, observeren en oefenen van de communicatie. De studenten mogen ook preventieve en eenvoudige parodontale en restauratieve behandelingen uitvoeren.
In 'Handvaardigheden III' komen restauratieve tandheelkunde met plastische vulmaterialen, endodontologie en prothese aan bod. Ten slotte is er in het derde jaar aandacht voor de verdere wetenschappelijke vorming van de studenten met het opleidingsonderdeel 'Medische statistiek en epidemiologie'. Dit opleidingsonderdeel fungeert als voorbereiding voor de masterproef.

De studenten waarmee de commissie sprak, loofden de (pre)klinische training die ze in de opleiding krijgen. De commissie heeft waardering voor de geïntegreerde benadering die in de training wordt nagestreefd. Die benadering start in het derde jaar in de nazorgkliniek. De studenten behandelen onder supervisie patiënten die op controle komen. Bij dit onderzoek komen alle tandartsdisciplines aan bod. De kliniekervaring (een halve dag) in het eerste jaar zou volgens de commissie wel uitgebreid mogen worden. Dit verhoogt volgens haar de attractiviteit van de opleiding.

Meer zorg dient er besteed te worden aan het invullen van de studiefiches. Zowel de leerdoelen als de manieren om ze te bereiken en te toetsen zijn naar de mening van de commissie vaak te summier of zelfs onvoldoende omschreven.

Masterprogramma
De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma als goed.

Het masterprogramma is een adequate vertaling van de opleidingscompetenties, vindt de commissie. Het biedt de studenten absoluut de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.
Het eerste jaar omvat nog enkele basis tandheelkundige opleidingsonderdelen: 'Kindertandheelkunde', 'Orthodontie', Prothese III en 'Tandheelkundige materialen

II'. 'Bouw en functie III en IV' zorgen voor een geïntegreerd inzicht in de bouw en functie van het menselijk lichaam, nodig voor het begrijpen van oro-faciale functies en als voortzetting van de kennis van het hoofd- en halsstelsel. Samen met 'Mondpathologie' zorgt dit voor de voorbereiding van het opleidingsonderdeel 'Algemene medische pathologie' in het tweede masterjaar. 'Maatschappij en gezondheid' focust onder meer op het verwerven van inzicht in socio-economische factoren die bepalend zijn voor mondgezondheid, op het toetsen van theoretische modellen van gezondheidspromotie en eerstelijnszorg aan projecten.
De ontwikkeling van de basis hand- en klinische vaardigheden wordt afgerond in respectievelijk 'Handvaardigheden IV' en 'Klinische vaardigheden II'. In de 'Klinische stage I' worden de studenten volledig ondergedompeld in de prakijk. Ze starten multidisciplinaire behandelingen op bij patiënten en volgen die patiënten verder op gedurende hun masteropleiding. In het eerste jaar wordt in 'Masterproef I' ten slotte ook de masterproef opgestart.
In het tweede jaar krijgen de studenten 'Algemene medische pathologie I& II' dat de studenten kennis en inzicht bijbrengt over mogelijke medische ziektebeelden bij patiënten. 'Hoofd en hals: pathologie en chirurgie' behandelt orale chirurgie, dermatologie, neus-, keel- en oorpathologie, plastische heelkunde, de orofaciale pijn en kaakgewrichtproblemen. In 'Dentale traumatologie, schade, ethiek en deontologie' wordt trauma en schade aangekaart. In 'Algemene diagnostiek en behandelplanning' worden de studenten voorbereid op patiëntenbesprekingen waarbij de totaalbehandelingen aan bod komen. Bijzondere aandachtsgroepen komen aan bod in het pakket keuze-opleidingsonderdelen. De klinische stages worden voortgezet en de masterproef wordt afgewerkt.
De commissie is van mening dat alle opleidingscompetenties goed zijn afgedekt door de diverse opleidingsonderdelen. De verschillende tandheelkundige disciplines komen goed aan bod. De studenten worden vertrouwd gemaakt met een multidisciplinaire en geïntegreerde behandeling van patiënten. Er is een goede aandacht voor de maatschappelijke rol van de tandarts en voor het belang van communicatie. De opleiding tot tandarts resulteert in een masterdiploma op grond waarvan het beroep op academisch niveau kan uitgeoefend worden. Op basis van wettelijke afspraken volgt dan nog een algemeen stagejaar dat interuniversitair (K.U.Leuven en UGent) en in samenwerking met de beroepsvereniging van Vlaamse tandartsen wordt georganiseerd. De commissie constateert dat enkele specifieke opleidingsdoelen/competenties op het terrein van praktijkuitoefening en -management zijn doorgeschoven naar het stagejaar en daarmee gedeeltelijk uit handen zijn gegeven. De opleiding dient zich af te vragen of dit een gewenste ontwikkeling is en welke alternatieven denkbaar zijn.

De studiefiches zijn beschikbaar via de website van de UGent waarbij aangetekend wordt dat een aantal onderdelen, zoals evaluatievormen en eindscoreberekening, dikwijls niet zijn ingevuld. Aan het invullen van de fiches dient dus ook meer zorg besteed te worden.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' voor beide programma's als goed.

De commissie is van mening dat de academische gerichtheid van zowel het bachelor- als het masterprogramma goed is. Het bachelorprogramma besteedt veel aandacht aan kennisontwikkeling in de basiswetenschappen, zowel biologisch en medisch-tandheelkundig als klinisch, sociaal en technisch. Het masterprogramma is gericht op het bijbrengen van geavanceerde tandheelkundige kennis binnen een multidisciplinair klinisch kader.
Het aankweken van een onderzoeksattitude in beide programma's gebeurt door de tandheelkundige vakgebieden in de colleges duidelijk te relateren aan het (eigen) onderzoek dat erbij aansluit. De onderzoeksvaardigheden komen in het bachelorprogramma specifiek aan bod in de opleidingsonderdelen 'Informatieverwerking' en 'Medische statistiek en epidemiologie'. In het masterprogramma heeft de masterproef als doel dat de student zich verdiept in de methoden, mogelijkheden en beperkingen van wetenschappelijk onderzoek *(zie facet 2.8.)*.
De beide programma's zijn wetenschappelijk en maatschappelijk up-to-date: ze hebben aandacht voor de rol van de tandarts in de maatschappij, voor bijzondere patiëntengroepen, voor een geïntegreerde patiëntenbehandeling, voor het belang van communicatie en voor het inschakelen van hedendaagse (digitale) beeldvorming in de klinische anamnese.
De studenten worden in de programma's goed voorbereid op hun latere beroepspraktijk, via de interne en externe klinische stages, de aandacht voor communicatie in de programma's en het belang dat wordt gehecht aan maatschappelijke dienstverlening. In het kader van hun externe klinische stage komen de studenten in het tweede masterjaar ook in contact met tandartsassistenten, wat de commissie een goede zaak vindt. Ze meent wel dat de samenwerking met tandartsassistenten in de opleiding nog uitgebreid mag worden.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' voor het bachelorprogramma als voldoende en voor het masterprogramma als goed.

De opleidingsverantwoordelijken opteerden voor een structuur met lijnen en blokken om zowel de horizontale als de verticale integratie te bevorderen. Bij de blokken wordt er gestreefd naar het aanbieden van een geïntegreerde inhoud voor het aangeboden thema. Het zijn opleidingsonderdelen die verzorgd worden binnen een semester. De lijnen dienen om het onderwijs in blokken te ondersteunen en/of aan te vullen. Ze lopen doorheen de semesters/jaren. Het gaat om de V-lijn (klinische

vaardigheden en klinische stage), de P-lijn (probleemoplossend vermogen), de H-lijn (handvaardigheden) en de lijn Maatschappij en Gezondheid.
Beide programma's hangen inhoudelijk samen, zijn logisch in elkaar gestoken en goed op elkaar afgestemd, meent de commissie. Overlap is er nauwelijks en de studenten zijn vertrouwd met de opbouw ervan. De commissie vindt wel dat de integratie die in de blokken wordt nagestreefd in het eerste bachelorjaar nog verbeterd kan worden. Zo stelde ze onder meer vast dat het blok 'Cel I: fysische en chemische grondslagen' nog te vakspecifiek is ingevuld en dat er van het beoogde geïntegreerd examen geen sprake is. Ten slotte mag het keuzepakket (geen keuze in het bachelorprogramma en 1 keuze-opleidingsonderdeel in het masterprogramma) volgens haar nog uitgebreid worden.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleidingen voldoen aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de driejarige bacheloropleiding omvat 180 studiepunten en de masteropleiding omvat 120 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' voor beide programma's als onvoldoende.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. De studietijd per jaar (het modeltraject van de opleidingen tandarts gaat uit van 60 studiepunten per academiejaar) dient dus tussen de 1500 en 1800 uren te liggen.

Om te controleren of de begrote studietijd strookt met de reële, baseren de opleidingen zich op de studietijdmetingen georganiseerd door de centrale Directie Onderwijsaangelegenheden (DOWA). De meest recente studietijdmeting voor de opleidingen tandarts werd uitgevoerd in het academiejaar 2008-2009. De verkregen studietijden zijn evenwel onderschat omdat ze geen rekening houden met de tweede examenperiode. Over sommige weken ontbreekt soms ook informatie. Voor de bacheloropleiding leidt dit volgens DOWA tot een onderschatting van de reële studietijd met 300 uren (60 in het eerste en 240 in het tweede semester) in het eerste jaar, 60 uren in het tweede jaar (tweede semester) en eveneens 60 uren in het derde jaar (tweede semester). In de masteropleiding resulteert dit in een onderschatting van 150 uren voor het eerste en 670 uren voor het tweede jaar. Bij een afwijking van meer dan 20 procent van de begrote studietijd suggereert DOWA de opleidingen om hierover te reflecteren en desgevallend maatregelen te treffen.

In het eerste jaar is de studietijd begroot op 1725 uren. Rekening houdend met de onderschatting van de reële studietijd met 300 uren valt de gemeten studietijd met

1880 uren duidelijk boven de bovengrens van 1800 uren. Het opleidingsonderdeel 'Cel I: Fysische en chemische grondslagen van de celbiologie' blijkt duidelijk veel zwaarder te wegen dan begroot.

In het tweede bachelorjaar is de studietijd begroot op 1785 uren en, rekening houdend met de onderschatting van 60 uren, toont de studietijdmeting een reële studietijd aan van 1752 uren. De studietijd in het derde bachelorjaar, ten slotte, is begroot op 1675 uren. De studietijdmeting toont aan dat de gemeten studietijd, rekening houdend met de onderschatting van 60 uren, met 2008 uren duidelijk boven de grens van 1800 uren valt. De opleidingsonderdelen 'Tandheelkundige materialen', 'Orale infectie III' en 'Inleiding tot de pathologie van de mond' blijken duidelijk fors zwaarder dan begroot.

In de masteropleiding is het eerste jaar begroot op 1725 uren studietijd. Rekening houdend met de onderschatting komt de gemeten studietijd uit op 1806 uren. Bij de masterproef stelt DOWA echter een zware onderbelasting vast. 'Bouw en functie IV', 'Kindertandheelkunde' en 'Prothetische tandheelkunde III' blijken dan weer fors zwaarder te wegen dan begroot. De begrote studietijd voor het tweede masterjaar bedraagt 1725 uren. De reële studietijd komt, rekening houdend met de onderschatting van 670 uren, uit op 1812 uren. Voor 'Pijn en pijnbestrijding', 'Hoofd en hals: pathologie en chirurgie I en II' en 'Algemene diagnostiek en behandelplanning' en de keuze-opleidingsonderdelen blijkt de studielast lager te liggen dan begroot.

De commissie meent dat er zowel voor de bachelor- als voor de masteropleiding te veel uitgesproken verschillen zijn tussen de begrote en de reële studietijden. Aan de studietijdmetingen is ook nog te weinig gevolg gegeven, stelde ze tijdens haar bezoek vast. In de bacheloropleiding is de overlap tussen de verschillende blokken al weggeknipt en is het opleidingsonderdeel 'Medische statistiek en epidemiologie' klinisch ingevuld. Toch gaven de studenten aan dat vooral het derde jaar qua studiedruk nog een erg lastig jaar blijft met lange dagen. De masterstudenten gaven aan dat het aantal uren dat in de klinische stage kruipt, te laag begroot is en dat er geen structurele tijd voor het uitvoeren van de masterproef is ingebouwd in het tweede jaar. De combinatie van de zware kliniekbelasting met het uitvoeren van de masterproef maakt van het tweede jaar een erg zwaar jaar, vertelden ze de commissie.
Op basis van bovenstaande elementen is de commissie van mening dat een grondige reflectie over de studiebelasting zich opdringt. Ze vraagt om hierbij bijzondere aandacht te besteden aan de studeerbaarheid van het derde bachelorjaar en van het tweede masterjaar. Daarnaast bepleit ze voor de masteropleiding de herinvoering van het jaarsysteem. Het huidige semestersysteem (met 2 keer 12 weken onderwijsactiviteiten) impliceert tijd voor de inhaalweek, blok- en examenperiode op het einde van het eerste semester en maakt het moeilijk om de klinische activiteiten goed te organiseren. Het doorbreekt daarenboven de continuïteit in de

patiëntenzorg en bemoeilijkt ook een goede inroostering van de tijd voor de masterproef *(zie facet 2.8)*.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' voor de bachelor- en voor de masteropleiding als voldoende.

Binnen het blokkenonderwijs worden klassieke hoorcolleges vaak gebruikt voor kennisoverdracht, aangevuld met werkzittingen/practica om de leerstof in te oefenen. Binnen de H-lijn (Handvaardigheden) en de V-lijn (Klinische vaardigheden) wordt gebruik gemaakt van practica, (externe) klinische stages, en integratieseminars (patiënten- en casusbesprekingen). Een aantal opleidingsonderdelen werkt aanvullend met een portfolio of online discussieplatform. Het gaat om 'Maatschappij en gezondheid' (eerste masterjaar), 'Klinische vaardigheden II', (tweede en derde bachelorjaar) de 'Klinische stage' (eerste en tweede masterjaar) en de Masterproef.

De gebruikte werkvormen sluiten aan bij de doelen van de opleidingsonderdelen, vindt de commissie. De studenten waarderen de (pre)kliniek en de interactiviteit van het onderwijs die groter wordt naarmate ze vorderen in de opleiding. Op onderwijsdidactisch vlak zijn er de jongste jaren een aantal goede initiatieven op poten gezet, zoals de introductie van de portfolio en de multidisciplinaire behandeling van patiënten die door dezelfde student van het begin tot het einde worden opgevolgd. De commissie meent evenwel dat die initiatieven moeten ingebed worden in een onderwijskundig concept op opleidingsniveau. Binnen dit concept moet ook duidelijk gemaakt worden hoe het competentiegericht denken dat in de opleidingsdoelen vervat zit, gerelateerd wordt aan het onderwijs *(zie facet 2.7.)*.

De kwaliteit van de onderwijs- en leermiddelen is in beide opleidingen in orde, meent de commissie. Het elektronisch leerplatform Minerva wordt goed gebruikt als informatieplatform. Er wordt lesmateriaal op uitgewisseld en aankondigingen op verspreid. Het lesmateriaal bestaat voornamelijk uit cursussen die door de lesgevers zelf zijn opgesteld, aangevuld met ppt-presentaties. Het viel de commissie op dat er weinig basishandboeken worden gebruikt.
Het nodige materiaal voor de handvaardigheden- en klinische lijn is aanwezig en wordt goed onderhouden en aangevuld al is de infrastructuur wel verouderd *(zie facet 4.1.)*.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' voor beide opleidingen als voldoende.

De faculteit is verantwoordelijk voor de coördinatie en de organisatie van de examens. Er zijn per academiejaar twee examenperiodes. Deze worden jaarlijks vastgelegd in de academische kalender. Examens in de eerste examenperiode worden per semester georganiseerd. De studentenvertegenwoordigers overleggen met de curriculummanager bij het opmaken van het examenrooster. Examens vinden plaats in januari en mei-juni. Herkansing is mogelijk in de tweede examenperiode die in augustus-september valt. De evaluatievormen worden in de studiefiches opgenomen en ieder jaar ter goedkeuring voorgelegd aan de opleidingscommissie.

De periodegebonden evaluaties zijn mondeling en/of schriftelijk en kunnen uit verschillende onderdelen bestaan. De examenvorm wordt door de opleidingscommissie goedgekeurd en staat ook vermeld in de ECTS-fiche. In de tweede master wordt het examen van het opleidingsonderdeel 'Algemene Diagnostiek en behandelplanning' gezien als een geïntegreerd eindexamen. Studenten stellen hier hun eindwerkpatiënt voor die multidisciplinair behandeld is en worden verondersteld op dat moment te beschikken over de nodige competenties om hun beslissingskeuzes te kunnen verantwoorden. Vragen toetsen dan verder naar het klinisch redeneren van de student en deze wordt vervolgens beoordeeld door een meerledige jury.

De niet-periodegebonden evaluaties zijn evaluaties die in de loop van het academiejaar gebeuren. Het kan gaan om gequoteerde opgaven tijdens werkcolleges, de evaluatie van projectwerk, een paper, enzovoort. De quoteringen worden mee verrekend in de eindscore. De V-lijn wordt in elke studiejaar voornamelijk beoordeeld aan de hand van een niet-periodegebonden evaluatie. De score is het resultaat van de beoordeling van de verslagen van de assisteersessies in de verzamelportfolio, en de evaluatie van de individuele klinische prestaties. In de H-lijn is de eindscore per studiejaar een combinatie van de punten van de verschillende onderdelen in het blok. Afhankelijk van het onderdeel kan de score het resultaat zijn van een toets of toetsen, permanente evaluatie of een combinatie van beiden.

De kwaliteitsbewaking van het toetsgebeuren gebeurt a posteriori. De lesgevers hebben een grote autonomie in het samenstellen van evaluaties en in het beoordelen van de studenten. Post factum moeten ze wel verantwoording kunnen afleggen over de gestelde vragen en de beoordeling, ten eerste aan de KCO mochten er problemen aan het licht komen tijdens de onderwijsevaluaties, ten tweede aan de ombudspersonen die klachten van studenten onderzoeken en ten derde aan de examencommissie.
Zoals eerder aangehaald *(zie facet 2.1.)* stelde de commissie vast dat de informatie over de beoordeling en toetsing die via de studiefiches wordt verschaft vaak te summier is. Toch meent ze, op basis van de gesprekken en het extra materiaal dat tijdens het bezoek te consulteren was, voor beide programma's te kunnen stellen dat de evaluaties gericht zijn op de realisatie van de leerdoelen. De examens zijn goed

georganiseerd, de examenvragen bestrijken de leerstof en de quotering is in orde. De lesgevers bespreken tijdens de les wat ze van de studenten verwachten tijdens het examen, sommigen stellen voorbeeldexamens ter beschikking. Het geïntegreerd eindexamen van het opleidingsonderdeel 'Algemene diagnostiek en behandelplanning' (tweede master) vindt de commissie zowel naar concept als naar beoordelingsmodel een pluim waard.
De commissie is wel van oordeel dat de omslag naar het competentiemodel, zoals beoogd in de doelen, nog beter kan uitgewerkt worden in de toetsing, met name in de handvaardigheden- en de klinische lijn. Ook aan de transparantie van de beoordeling van de handvaardigheden en het klinische werk dient nog gesleuteld te worden. Om de relatie competenties-evaluatie te verduidelijken en de transparantie van de beoordeling te bevorderen, suggereert de commissie het invoeren van stationsproeven (geobjectiveerde klinische testen, de zogenaamde 'OSCE's'). De commissie moedigt de opleidingen ook aan om verder te investeren in een elektronisch feedbacksysteem voor de beoordeling van vaardigheden.
Met betrekking tot het blokkenonderwijs in de bacheloropleiding, ten slotte, constateerde de commissie dat er, zoals eerder aangehaald in facet 2.3., van het beoogde geïntegreerde examen in de blokken die opgebouwd zijn rond 'de cel' geen sprake is. Ze beveelt de opleiding aan om voor deze blokken een geïntegreerd toetsbeleid uit te werken.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als voldoende.

De masterproef werd officieel ingevoerd in de opleiding Tandheelkunde in het academiejaar 2007–2008. Ze is 24 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. Om de klinische activiteit en het leerproces in de klinische stage niet in het gedrang te brengen, wordt de masterproef gespreid over de beide masterjaren (2x 12 studiepunten).
De masterproef heeft als doel dat de student zich verder verdiept in de methoden, mogelijkheden en beperkingen van het wetenschappelijk onderzoek. Een tandarts moet in staat zijn wetenschappelijke gegevens kritisch te benaderen en hun betrouwbaarheid en bruikbaarheid in te schatten. De masterproef is in principe gebaseerd op persoonlijk literatuuronderzoek. Het onderwerp wordt gekozen uit een lijst van onderwerpen die ter beschikking worden gesteld door de leden van de faculteit die als promotor van een masterproef kunnen optreden. Voor studenten die sterk geïnteresseerd zijn in wetenschappelijk onderzoek is er de mogelijkheid om een werkstuk te maken op basis van experimenteel onderzoek, waarbij de student zelf alle resultaten of een deel ervan bekomt. Experimenteel onderzoek kan zowel dataverzameling, dataverwerking, data-analyse of datarapportering zijn. Ook studenten die geïnteresseerd zijn in de uitdieping van een onderwerp rond patiëntenbehan-

deling of een klinische topic krijgen de mogelijkheid om dit in een masterproef te doen. De masterproef wordt steeds beperkt tot één student per onderwerp.
De studenten leggen het onderwerp van hun masterproef aan het einde van het derde bachelorjaar vast en kunnen na slagen in het derde bachelorjaar in principe in het zomerreces al starten met de werkzaamheden.
Tijdens de opleiding worden de studenten op de masterproef voorbereid via de opleidingsonderdelen 'Informatieverwerking' (1e bachelor), 'Medische statistiek en epidemiologie' (3e bachelor) en ook de manier waarop wetenschappelijke literatuur aan bod komt in andere opleidingsonderdelen.
Iedere masterproef wordt minimaal begeleid door één promotor (UGent) en in de meeste gevallen door een bijkomend begeleider. Doorgaans is de begeleider ook zelf onderzoeker. Tijdens het traject wordt in het eerste masterjaar een tussentijds verslag beoordeeld. In het tweede masterjaar wordt de masterproef verdedigd. Het afwerken van de masterproef in de eerste examenperiode wordt door de promotoren gestimuleerd. Dit is in overeenstemming met de uitdrukkelijke wens van het universiteitsbestuur dat de masterproef geen feitelijke verlenging van de studieduur mag veroorzaken.
De masterproef wordt voor de verdediging beoordeeld door de promotor en één commissaris. Bij de verdediging is er naast de promotor(en), de begeleider(s) en de commissaris een voorzitter aanwezig die de verdediging coördineert. Na de verdediging leggen promotor en commissaris het eindcijfer vast.

De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen. Rekening houdende met de recente invoering van de masterproef acht de commissie het niveau ervan in orde. De werkstukken geven blijk van een analytisch en probleemoplossend vermogen op academisch niveau. De meerderheid van de studenten kiest voor een literatuuronderzoek. De commissie beveelt aan om meer studenten aan experimenteel onderzoek te laten deelnemen. Dit zal het onderzoeksgerichte karakter van de masterproeven verhogen. De begeleiding is in orde. Er is voldoende begeleidingscapaciteit en binnen de opleidingscommissie is er een subgroep die waakt over het masterproeftraject.
Een pijnpunt is de tijd die voor de masterproef wordt ingeruimd, constateert de commissie. Op papier is het 300 uren voor 12 studiepunten, in de praktijk is er in het tweede jaar geen structurele tijd voor vrij gemaakt. De commissie is van oordeel dat hieraan geremedieerd moet worden. De tijd die aan de studiepunten gekoppeld is (25 tot 30 uren per studiepunt) moet vrijgemaakt worden in het uurrooster van de studenten. De herinvoering van het jaarsysteem *(zie facet 2.5.)* zou de planning ervan moeten bevorderen.

De commissie stelt ten slotte vast dat de opleiding de masterproef zo heeft ingevuld dat alleen de academische capaciteiten van de student erin tot uiting moeten komen. Ze is er, gezien de belangrijke beroepsgerichtheid van de opleiding, even-

wel voorstander van om ook de beroepsgerichte/professionele capaciteiten erin tot uiting te laten komen, bijvoorbeeld door een beperkt aantal van de studiepunten (5 SP) in te ruimen voor het beoordelen van de multidisciplinaire eindwerkpatiënt en een stationsproef. Als vervolgens, zoals hierboven aanbevolen, er structurele tijd wordt vrijgemaakt voor het academische werkstuk, zullen de inhoudelijke doelstellingen ook beter gerealiseerd kunnen worden.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' voor de bacheloropleiding als voldoende en voor de masteropleiding als goed.

De huidige toelatingsvoorwaarden voor een bachelor in tandheelkunde zijn de generieke criteria die in het Vlaamse hoger onderwijs worden toegepast voor alle opleidingen. Dit betekent dat de studenten moeten beschikken over:
- een diploma van het secundair onderwijs of
- een bachelordiploma of
- een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of
- een diploma of getuigschrift dat als gelijkwaardig wordt erkend.

Daarnaast geldt als bijkomende toelatingsvoorwaarde voor de bachelor tandheelkunde het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen.

De starters in de bacheloropleiding tandheelkunde zijn quasi uitsluitend doorstromers uit het algemeen secundair onderwijs. Bijna 60 procent van de instromers beschikt over het ASO-diploma Wetenschappen-Wiskunde. Samen met de richtingen Latijn-Wiskunde (16,4%) en Latijn-Wetenschappen (14,1%) vormen deze drie studierichtingen bijna 90 procent van de instroom.

Het aantal generatiestudenten kende het voorbije decennium enkele sprongen. Waar in 2000-2001 slechts 10 nieuwe studenten de opleiding startten, was dit het daaropvolgende jaar 24. Na een duik naar 13 bleef het in 2003-2004 en 2004-2005 stabiel op 21. In 2005-2006 bereikte het een piek van 48. In 2006-2007 en 2008-2009 schreven respectievelijk 39 en 38 generatiestudenten in. Tussendoor was er weer een daling naar 23.

Conform een afspraak met het secundair onderwijs wordt de voorbereiding op het toelatingsexamen aan hem overgelaten. Het niveau van het toelatingsexamen (wat betreft het onderdeel wetenschappen) is gedefinieerd als dat van de eindtermen van het algemene secundair onderwijs. De docenten in het blok 'Cel I' houden er rekening mee dat niet alle studenten uit een opleiding Wetenschappen-Wiskunde komen. Vraagbaaksessies bieden studenten de mogelijkheid eventuele moeilijkheden

met bepaalde kennisonderdelen met de lesgever te bespreken. Er kan eveneens een beroep worden gedaan op medewerkers van het monitoraat.

Alle opleidingsprogramma's kunnen deeltijds worden gevolgd. De studiegids geeft aan welke opleidingsonderdelen dan in het eerste en het tweede deeltijdse traject (gespreid over meerdere jaren) moeten worden gevolgd.
Studenten die een bachelordiploma hebben gehaald in aanverwante richtingen kunnen doorgaans met verkorting van studieduur een bachelordiploma in de Tandheelkunde halen. Het vooraf afgelegde traject wordt dan door de trajectbegeleider samen met de voorzitter van de opleidingscommissie bekeken en naar inhoud getoetst aan de eigen bacheloropleiding. De opleiding kent evenwel zeer weinig zij-instromers.

De UGent heeft ook een volledig uitgewerkte procedure voor het honoreren van eerder verworven competenties (EVC) maar de opleidingen hebben hier nog geen ervaring mee. Voor de beoordeling van eerder verworven kwalificaties (EVK) wordt elk dossier individueel bekeken en worden vergelijkbare opleidingsonderdelen zoveel mogelijk gevaloriseerd.

De commissie is bezorgd over de lage instroomcijfers in de opleiding Tandheelkunde. De interesse voor een tandartsenopleiding bij de studenten uit het secundair onderwijs is gering. Slechts 5 à 10 procent van de geslaagden in het toelatingsexamen (tand)arts kiest voor de opleiding tandheelkunde. Dit heeft als gevolg dat de behoefte aan tandartsen in Vlaanderen niet wordt gedekt door het aantal studenten dat instroomt en afstudeert. Het geringe aantal studenten maakt bovendien de tandartsopleiding, die op zich al intensief en duur is, nog duurder. De tandartsopleiding in Gent kan een capaciteit van 40 tot 50 studenten in het eerste jaar aan, terwijl de jongste 5 jaren (2000–2008) gemiddeld 24 studenten de opleiding aanvatten. De tandartsenopleidingen in Vlaanderen (UGent en K.U.Leuven) zijn zich ter dege van de problematiek bewust en organiseerden er al overleg over. De commissie meent dat het wervingsbeleid intenser moet gevoerd worden met hulp van enthousiaste studenten. Ook de beroepsverenigingen kunnen een rol spelen.

Het bachelorprogramma sluit volgens de commissie qua vorm en inhoud goed aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het toelatingsexamen zorgt ervoor dat de instromende studenten goed gekwalificeerd zijn om de bacheloropleiding aan te vatten. De hoge slaagcijfers *(zie facet 6.2.)* tonen dit aan. Binnen het programma houden de lesgevers van het blok 'Cel I', zoals hierboven aangehaald, rekening met het beginniveau van de studenten op het gebied van fysica, wiskunde, biologie en scheikunde.
De bachelorstudenten Tandheelkunde stromen naadloos door naar de masteropleiding Tandheelkunde, kon de commissie uit de gesprekken en de slaagcijfers afleiden. Zoals aangehaald in facet 2.3. is de inhoudelijke samenhang tussen het bache-

lor- en het masterprogramma degelijk uitgewerkt. De commissie meent dan ook te kunnen stellen dat het masterprogramma qua vorm en inhoud goed aansluit op de kwalificaties van de instromende studenten.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt, met uitzondering van facet 2.5., alle facetten voor beide opleidingen als positief. Met de onvoldoende op facet 2.5. wenst ze een sterk signaal tot remediëren te geven. Ze wil geenszins met die onvoldoende de kwaliteit van de opleiding op programmaniveau hypothekeren en geeft daarom het onderwerp 'Programma' van beide opleidingen een positieve beoordeling.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Voor het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens een beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen.

Het personeelskader wordt jaarlijks vastgelegd op basis van de beschikbare middelen en de beleidsplannen van de faculteiten. Jaarlijks wordt de personeelsomkadering van de 23 vakgroepen binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen door de faculteitsraad verdeeld. De faculteit werkt met een specifieke verdeelsleutel die onder meer rekening houdt met de onderwijsbelasting en de wetenschappelijke activiteit van elke vakgroep.

Elke eerste benoeming of aanstelling van een ZAP-lid moet gebeuren via een openbare oproep. Enerzijds dienen bij het uitschrijven van de vacature, met inachtneming van de wettelijke vereisten, de diplomavoorwaarden en de profielbeschrijving voldoende open te zijn. Anderzijds wordt er rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoeksnoden van de vakgroep. De kandidaten worden beoordeeld op hun wetenschappelijke competenties en eventuele onderwijservaring. De meeste geschikte kandidaten worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun visie over onderwijs, onderzoek en dienstverlening toelichten aan een facultair aangestelde gelegenheidscommissie.
Elk ZAP-lid dient jaarlijks een taakomschrijving op te stellen met onder meer een procentuele tijdsverdeling tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Om de twee of vier jaar moet een activiteitenverslag neergelegd worden bij de faculteit. Elk ZAP-lid krijgt dan een eindbeoordeling. ZAP-leden die niet als 'goed/zeer goed' worden beoordeeld, komen niet in aanmerking voor bevordering. Beoordelingen als 'onvoldoende' kunnen in principe aanleiding geven tot ontslag.
Gecontingenteerde bevorderingen tot hoogleraar worden behandeld door de facultaire bevorderingscommissie. De criteria die bij de bevordering in aanmerking wor-

den genomen zijn onder meer wetenschappelijke publicaties, verworven onderwijs- en onderzoeksprojecten, interne en externe dienstverlening, resultaten van onderwijsevaluaties door studenten, etc. De bevorderingscommissie stelt in een advies aan de faculteitsraad een aantal kandidaten voor bevordering voor. Opnieuw is het het universiteitsbestuur dat de eindbeslissing neemt.
AAP-leden worden aangesteld na publicatie van een vacaturebericht in het Belgisch Staatsblad en via diverse universitaire en facultaire websites. Assistenten worden aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal hernieuwbaar is; doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van drie jaar, die eenmaal hernieuwbaar is. Het AAP-bestand van de vakgroep Tandheelkunde bestaat hoofdzakelijk uit praktijkassistenten.

De UGent biedt haar lesgevers de mogelijkheid om een docententraining te volgen. Voor nieuwe AAP- en ATP-leden organiseert de universiteit op regelmatige basis infosessies. Verdere begeleiding wordt hoofdzakelijk binnen de vakgroep verzorgd, waarbij nieuwe personeelsleden een beroep kunnen doen op de ervaring van hun oudere collega's.

De opleidingen Tandheelkunde zijn nauw verbonden met de 'Kliniek voor Tand-, Mond-, en Kaakziekten' van het UZGent. Dit weerspiegelt zich in de organisatiestructuur en maakt de organisatie van het personeelsbeleid complex. De vakgroep, in dit geval die voor de Tandheelkunde, is binnen de universiteit de kleinste bestuursentiteit. De vakgroep Tandheelkunde ressorteert onder de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen. De vakgroep Tandheelkunde wordt aangestuurd door zowel een bestuursraad als door een vakgroepraad. De bestuursraad heeft een adviserende functie terwijl de vakgroepraad beslist. Er is een dagelijks bestuur dat voor alle dossiers van beide raden een voorbereidende en uitvoerende taak heeft en dat in staat voor zowel de dagelijkse werking van de vakgroep als de kliniek. De vakgroepvoorzitter is tevens hoofd van de kliniek en zit het dagelijks bestuur voor.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als voldoende voor beide opleidingen.

De commissie meent dat de vakinhoudelijke deskundigheid van het academisch personeel goed is en de inzet voor het onderwijs groot. Het onderwijzend personeel wordt, zoals hierboven vermeld, gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteiten Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt ook een beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen. De relatie tussen het onderwijs en het onderzoek van de lesgevers is duidelijk. De onderwijscommissie waakt er over dat bij de toewijzing

van lesopdrachten wordt rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoekservaring in het domein van de betrokken opleidingsonderdelen. De studenten toonden zich ook tevreden over de didactische kwaliteiten van het academisch personeel, zo bleek uit de gesprekken en tonen ook de studentenevaluaties aan.
Onderwijskundige professionalisering gebeurt alleen op vrijwillige basis. De commissie is van oordeel dat de opleidingen een gemeenschappelijk beleid hierover moeten ontwikkelen en dit in functie van het ontwikkelen van een onderwijskundige visie op opleidingsniveau *(zie facet 2.6.)*.

De vakgroep Tandheelkunde spreidt de onderwijs- en onderzoekstaken over alle academische personeelsleden. Elk ZAP-lid dient zowel aan onderwijs als aan onderzoek te doen. Het aanleren van preklinische en klinische vaardigheden gebeurt voornamelijk door de praktijkassistenten. Het gaat om tandartsen die een eigen praktijk runnen en deeltijds worden ingeschakeld in de opleiding. Het inschakelen van die externe expertise is belangrijk vindt de commissie maar de opleidingscommissie zou meer aandacht moeten besteden aan de betrokkenheid van deze groep assistenten bij het onderwijs- en onderzoeksgebeuren.
De vakgroep pakt problemen die haar via de opleidingscommissie worden gesignaleerd aan, stelde de commissie vast. Op organisatorisch gebied zou het onderwijzend personeel beter administratief en verpleegkundig ondersteund moeten worden door de faculteit. Een probleem dat urgent dient aangepakt te worden, is het zorgen voor een goede administratieve ondersteuning van de voorzitter van de vakgroep Tandheelkunde, tevens voorzitter van de kliniek voor Tand-, Mond-, en Kaakziekten. De commissie is ook van mening dat de UGent en het UZ ernaar moeten streven om de Tandheelkunde een eigen aanstellingsbeleid te laten voeren, gelet op het specifieke karakter van het wetenschappelijk en klinisch onderwijs. De complexiteit van de personeelsstatuten en de versnippering over kleine aanstellingen bemoeilijken het voeren van een goed personeelsbeleid.

Ten slotte viel het de commissie op dat vele ZAP-leden uit de eigen rangen komen. Ze vraagt de universiteit om hier via haar aanwervingspolitiek verandering in te brengen.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed voor beide opleidingen.

De kwaliteit van het onderzoek van de vakgroep Tandheelkunde is over het algemeen goed, concludeert de commissie op basis van de publicatielijst die ze kon inkijken. Binnen het ZAP-personeel zijn er voldoende specialisaties die een dekking geven van de disciplines die in de opleidingen aan bod komen. Verschillende pro-

fessoren zijn internationaal betrokken bij de ontwikkeling van onderwijscurricula en vervullen een gasthoogleraarschap aan een buitenlandse universiteit. Met betrekking tot het nakende emeritaat van het ZAP-afdelingshoofd Prothetische Tandheelkunde wenst de commissie het belang van dit vakgebied, met inbegrip van het kroon- en brugwerk en de prothetiek op implantaten, te benadrukken. Ze beveelt de vakgroep aan om voor dit vakgebied het docentschap/afdelingshoofdschap te behouden en zo snel als mogelijk in te vullen.
Het AAP-kader bestaat voornamelijk uit praktijkassistenten die niet aan onderzoek doen omwille van hun te beperkte aanstelling. De commissie betreurt deze wanverhouding tussen praktijkassistenten enerzijds en doctorandi en doctor-assistenten anderzijds. Het aantal in deze laatste groep zou opgedreven mogen worden door intensiever de tweede (publieke fondsen en beurzen voor basisonderzoek) en derde geldstroom (projectfinanciering van toegepast wetenschappelijk onderzoek) aan te boren. Bij het aanstellen van gastprofessoren (4 in 2009) zou er ook meer aandacht gehecht mogen worden aan hun onderzoeksexpertise. Het viel de commissie op dat hun publicatielijst beperkt was.
De professionele gerichtheid van de staf is zeer goed. Er is een grote klinische expertise aanwezig. De inschakeling van tandartsen met een privépraktijk als praktijkassistenten zorgt ervoor dat de studenten een goede kijk krijgen op reële situaties in hun latere beroepspraktijk

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' voor beide opleidingen als onvoldoende.

De vakgroep Tandheelkunde bestaat uit 9 ZAP-leden, 35 AAP-leden, 4 gastprofessoren, 3 academisch consulenten, 2 postdoctorale medewerkers, 4 wetenschappelijke personeelsleden, 9 ATP-leden en 1 vrijwilliger. Van de 6,95 VTE ZAP-leden zijn er 5 voltijds aanwezig. Geen enkel AAP-lid is voltijds.
Bij het ZAP-personeel zijn de meeste medewerkers te vinden in de leeftijdsgroep tussen 40 en 50 jaar, bij het AAP-personeel zijn de meesten tussen de 30 en de 40 jaar oud.
Via het UZ Gent werken ook nog eens 44 medewerkers in één of andere vorm mee aan het onderwijs. Het gaat om artsen/tandartsen, arts/tandarts specialisten in opleiding en verplegend personeel.
De commissie is van mening dat er naar personeelsomvang een te beperkte bezetting is. Ze wil de faculteit er nogmaals op wijzen dat de opleidingen Tandheelkunde (zowel de bachelor- als de masteropleiding maar ook de specialistische master-na-masteropleidingen) worden ingericht door slechts één vakgroep. Door het zware (pre)klinische gedeelte vergen de programma's ook een zeer intensieve begeleiding van de studenten door het academisch personeel. Op de afdeling Prothese moeten

de studenten lang wachten vooraleer ze feedback krijgen. Naar de mening van de commissie is dit ofwel te wijten aan een onderbemanning van de dienst ofwel aan een gebrekkige inzet van de academische verantwoordelijken. In ieder geval dient dit probleem aangepakt te worden. De hoge werkdruk van het zelfstandig academisch personeel baart de commissie zorgen. De creatie van een academisch 'tussenkader' via het aanboren van de tweede en de derde geldstroom *(zie facet 3.1)* kan de onderwijsbelasting van de ZAP'ers verlichten. De commissie wijst er trouwens op dat bij het meer experimenteel invullen van de masterproeven, zoals ze aanbeveelt, ook een intensere begeleiding van de studenten nodig zal zijn. Dit is een extra reden om werk te maken van een academisch tussenkader. Daarnaast dient er ook meer administratief-technische ondersteuning te komen.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' als positief. Het facet 'Kwantiteit van het personeel' geeft ze een 'onvoldoende'. Door de grote inzet en betrokkenheid van het personeel is het effect van de beperkte bezetting op het onderwijs miniem. Daarom wenst ze het onderwerp 'Inzet van personeel' toch als positief te beoordelen. Met de onvoldoende op facet 3.3. wenst ze de universiteit het signaal te geven dat ze dringend moet ingrijpen. De taakbelasting van het ZAP-kader is te hoog.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' voor beide opleidingen als voldoende.

Het grootste deel van de gebouwen en de infrastructuur die gebruikt wordt ten behoeve van de opleidingen tandarts worden beheerd door het UZGent. De collegezalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen op de eerste verdieping van gebouw P8 (Tandheelkunde). In de prekliniek (72 werkposten) leren de studenten de klinische vaardigheden aan. In de klinische practicazalen leren de studenten effectieve behandelingen op patiënten uitvoeren. De twee klinische zalen zijn uitgerust met 55 klinische werkposten. Daarnaast zijn er een achttal individuele behandel- en diagnoselokalen waar de student kan assisteren bij kleine chirurgische ingrepen, implantologie en andere meer specialistische behandelingen. Het uitlenen van materiaal aan studenten en AP voor gebruik in de (pre)kliniek gebeurt in de uitleendienst.

De Biomedische bibliotheek bevindt zich op het gelijkvloers van P8 en kent ruime openingsuren. De digitale bibliotheek is beschikbaar via het centrale platform van de Universiteit Gent. De mogelijkheid van VPN-connectie via het open internet maakt consultatie op gelijk welk tijdstip of plaats mogelijk.
De PC-zaal in de bibliotheek telt 96 computers. Verder kunnen de studenten terecht in drie computerzalen op de 5e verdieping van K3, met in totaal 45 computers. Naast de Biomedische bibliotheek zijn er op de campus nog een aantal kleine departementale bibliotheken waarvan de studenten kunnen gebruik maken.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. De infrastructuur van de prekliniek is evenwel gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. Van de twee kliniekzalen is er één al grondig gerenoveerd, de andere is eveneens hoogdringend aan vernieuwing toe. De commissie spoort de universiteit en het universitair ziekenhuis aan om de budgetten die hiervoor gepland zijn, versneld vrij te maken. Ze beveelt de betrokken beleidsverantwoordelijken ten slotte ook aan om de 'papierloze kliniek' geïntegreerd in te voeren voor alle afdelingen. Met geïntegreerd bedoelt ze dat een elektronisch dossier zowel de patiënteninformatie, met inbegrip van radiografie, behandelplanning, als de studenteninformatie (portfoliogegevens) moet bevatten. Nu verloopt de invoering van de 'papierloze kliniek' nog te fragmentarisch.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' voor beide opleidingen als goed.

De informatieverstrekking voor potentiële studenten wordt zowel op centraal als op facultair niveau georganiseerd. Er is het nodige documentatiemateriaal, informatie kan ook op de website van de UGent geraadpleegd worden. De opleidingen tandarts nemen deel aan de jaarlijkse SID-in's (studieinformatiedagen) die het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap verzorgt in januari en februari. Daarnaast zijn er speciale infodagen voor ouders en in maart organiseren de opleidingen tandarts ook een infodag voor de laatstejaarsstudenten uit het secundair onderwijs.
Bij de start van het academiejaar is er voor de eerstejaars een introductiedag en in november organiseert de opleiding ook nog een informatiesessie over het onderwijs- en examenreglement. Twee specifieke introductiedagen handelen over de modus operandi in de klinieken. Met vragen over de organisatie en coördinatie van het onderwijs, ten slotte, kunnen de studenten terecht bij de curriculummanager en op het studentensecretariaat.

Qua studiebegeleiding is er de vakinhoudelijke ondersteuning voor fysica, chemie, biochemie en moleculaire biologie door de studiebegeleiders van de faculteit. Met

studie- en leerproblemen en met vragen over studietrajecten kunnen alle studenten ook terecht bij de facultaire studie- en trajectbegeleider. Op centraal niveau kunnen de studenten een beroep doen op de studieadviseurs van het Adviescentrum voor Studenten voor informatie en begeleiding bij hun studiekeuze, en voor advies en begeleiding bij problemen inzake studie-aanpak.
Met klachten over het onderwijs- en examengebeuren kunnen de studenten terecht bij facultaire ombudspersonen. Er is zowel voor de bachelor- als voor de masterjaren een ombudspersoon. Ze worden jaarlijks verkozen door de studenten en het zijn ZAP-leden. Er is ook een institutionele ombudspersoon.

Eenmaal in de opleiding is de instroom- en studiebegeleiding goed uitgebouwd, meent de commissie, al is de nood aan studiebegeleiding door de selectie aan de poort niet groot. Van het monitoraat wordt nauwelijks gebruik gemaakt. De studenten in een GIT-traject (geïndividualiseerd studietraject) worden goed opgevolgd door de opleidingscommissie en de studietrajectbegeleider. De ombudspersonen worden voornamelijk geconsulteerd voor organisatorische problemen. De studenten uit beide opleidingen waarderen het laagdrempelige contact met hun lesgevers.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' voor beide opleidingen als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op universiteitsniveau is de Onderwijsraad de draaischijf van het proces. Administratief vallen alle onderwijsaangelegenheden onder de DOWA.

Facultair is het de faculteitsraad (FR) die de eindverantwoordelijkheid draagt over het verstrekte onderwijs en het kwaliteitszorgbeleid er rond. Voor alle onderwijsaangelegenheden wint de faculteitsraad het advies in van de Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) en van de opleidingscommissies. Het is de KCO die de facultaire draaischijf is van het kwaliteitszorggebeuren in de faculteit.

De opleidingscommissie Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor- en masteropleiding in de Tandheelkunde. Naast vertegenwoordigers uit het ZAP en het AAP, bestaat de opleidingscommissie voor ten minste één derde uit studentenvertegenwoordigers. Concreet bestaat de opleidingscommissie Tandheelkunde uit 16 leden (4 studenten uit de bachelor- en masteropleiding, 1 student uit de master-na-masteropleidingen, 1 AAP-lid, 6 ZAP-leden Tandheelkunde en 4 ZAP-leden niet Tandheelkunde).

De vakgroepen stellen de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. De vakgroepen zorgen ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als voldoende voor beide opleidingen.

De kwaliteitsbewaking van het onderwijs maakt gebruik van de volgende instrumenten: de evaluatie van de opleidingsonderdelen/lesgevercombinaties (OLC) door studenten (georganiseerd door de KCO); de studietijdmeting *(zie facet 2.5. georganiseerd door DOWA)*; de curriculumbewaking (door de Opleidingscommissie, de KCO en de Faculteitsraad) en de zelfevaluatie ter gelegenheid van een externe evaluatie.

De evaluatie van de opleidingsonderdelen is in de eerste plaats gericht op het leveren van feedback aan de lesgever. Elke lesgever moet om de drie jaar geëvalueerd worden. De bevraging gebeurt elektronisch en anoniem en vindt plaats na het examen van het desbetreffende opleidingsonderdeel. De KCO stelt voor elk OLC een syntheserapport op met, indien nodig, aanbevelingen voor de lesgever, de vakgroep en de opleidingscommissie. Indien de participatiegraad van de studenten voldoende groot is, vermeldt het rapport ook een eindbeoordeling. Zowel lesgever, vakgroep en onderwijscommissie kunnen reageren op het rapport. Vervolgens worden rapport en reacties in de KCO besproken met als resultaat een eindrapport dat in het onderwijsdossier van de lesgever belandt. Naast de eindrapporten maakt de KCO per opleiding een samenvattend verslag met adviezen voor de opleiding. Voor de opleidingen Tandheelkunde is de laatste globale onderwijsevaluatie uitgevoerd in het academiejaar 2007–2008.

Door DOWA worden studietijdmetingen uitgevoerd. Ze leveren informatie over de tijd die studenten besteden aan de verschillende opleidingsonderdelen en hoe die tijd verdeeld is over de verschillende studieactiviteiten.

In het kader van de permanente curriculumbewaking zorgt de opleidingscommissie voor regelmatige overlegvergaderingen (ongeveer een keer per maand). Daar worden onder meer de doelstellingen, eindcompetenties en de eindtermen van de opleidingen vastgelegd en wordt nagegaan of het curriculum aan de vooropgestelde competenties beantwoordt. Via de notulen van haar vergaderingen houdt de opleidingscommissie de KCO op de hoogte van haar activiteiten en besluiten.

Ten slotte maakt ook het zelfevaluatierapport dat naar aanleiding van een externe evaluatie wordt opgesteld, deel uit van het kwaliteitszorgsysteem. Het rapport

wordt voorbereid door een redactieraad, is het resultaat van een breed overleg en moet de opleidingen stimuleren tot zelfreflectie.

De commissie stelt vast dat de Universiteit Gent centraal en facultair een aantal goede instrumenten voor een kwaliteitszorgbeleid aanreikt die ook als dusdanig functioneren, maar ze meent dat de opleidingscommissie zelf meer het kwaliteitszorgbeleid moet coördineren en vormgeven door onder meer docenten te bevragen, jaarevaluaties op curriculumniveau in te voeren en door alumni frequenter te bevragen. Dit kan helpen om de vernieuwingen die de jongste jaren zijn ingevoerd, grondiger te evalueren met het oog op het ontwikkelen van een gedragen onderwijsvisie ontwikkeld worden met, daaraan gekoppeld, een pro-actief beleid. Ze beveelt aan om de ADEE-publicatie over Quality Assurance en Benchmarking hierover te raadplegen.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als goed voor beide opleidingen.

De commissie stelt vast dat de opleidingscommissie de voorbije jaren een aantal vernieuwingen heeft ingevoerd die de opleidingen hebben verbeterd: de studenten komen vroeger in aanraking met de kliniek, het portfoliosysteem is geïntroduceerd en het traject van de multidisciplinaire patiënt werd ingevoerd. Hierbij is er rekening gehouden met de aanbevelingen die de vorige visitatiecommissie heeft geformuleerd en met de veranderingen op maatschappelijk, wetenschappelijk en technisch gebied. De opleidingen hebben in hun zelfevaluatierapport een samenvatting van de fundamentele beleidsopties op middellange termijn gegeven. De streefdoelen zijn een blijvende aandacht voor de maatschappelijke evolutie, voor de implementatie van nieuwe technologieën in het onderwijs, een verbeterde aandacht voor een geïntegreerde onderwijsvisie, een verdere optimalisering van het multidisciplinair handelen en een verdere ontplooiing van de externe stages. De commissie kan zich in die streefdoelen vinden. Met name de ontwikkeling van een geïntegreerde onderwijsvisie gebaseerd op een grondige interne kwaliteitszorgsystematiek lijkt haar dè uitdaging voor de komende jaren.

Het zelfevaluatierapport was informatief maar legde naar de mening van de commissie soms te veel de nadruk op de beschrijving van procedures en het reflecteerde te weinig op het eigen functioneren. De gesprekken tijdens het bezoek brachten evenwel de nodige verheldering zodat de commissie zich een accuraat beeld over de opleidingen kon vormen.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' bij beide opleidingen als voldoende.

Studenten en medewerkers (ZAP en AAP) van de opleidingen Tandheelkunde zijn vertegenwoordigd in alle facultaire raden en commissies die over onderwijsmateries gaan. De commissie sprak met de studentenvertegenwoordigers in de opleidingscommissie. Zij toonden zich tevreden over de inspraak die ze hadden. De bachelorstudenten bleken hun vertegenwoordigers wel niet goed te kennen. Aan hun bekendheid dient dus nog gewerkt te worden.

De commissie constateerde tijdens haar gesprekken een grote onwetendheid bij een aantal personeelsleden, zowel ZAP- als AAP-leden, over de beslissingen die de opleidingscommissie neemt. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijken aan om de verslagen via de geëigende kanalen open te stellen voor alle betrokkenen (studenten en personeelsleden) en hen hier ook via email van te verwittigen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging DENTALUMNI. De organisatie telt 400 leden, stuurt ongeveer jaarlijks een nieuwsbrief uit en organiseert tweejaarlijks een terugkomdag. Een aantal tandartsen is als praktijkassistent bij de opleiding betrokken. Daarnaast is er het nascholingsaanbod van het Nascholingsinstituut Tandheelkunde Universiteit Gent. Het biedt bijscholingscursussen aan voor alle tandartsen in Vlaanderen. De betrokkenheid bij de interne kwaliteitszorg kan echter directer en meer structureel uitgebouwd worden. In functie van de visitatie werden de afgestudeerden uit de periode 2003–2009 bevraagd. De commissie vindt dat de enquête een frequenter en meer diepgaand karakter moet krijgen.
Met het beroepenveld beveelt de commissie aan om een structurele band uit te bouwen, bijvoorbeeld onder de vorm van een klankbordgroep.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Vermits de commissie de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, personeel, alumni en beroepenveld' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' eveneens als positief.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als goed voor beide opleidingen.

Mede op basis van de gesprekken met de studenten, de analyse van de examens en leermiddelen en de vlotte doorstroom naar de masteropleiding meent de commissie te mogen concluderen dat de bacheloropleiding haar doelstellingen goed realiseert. De studenten krijgen een degelijke basiswetenschappelijke en tandheelkundige kennis aangereikt die up to date is. Het klinische en praktische luik steekt degelijk in elkaar en bereidt de studenten goed voor op hun klinische opdrachten in de masteropleiding. De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, waardeerden de ruime wetenschappelijke kennis en inzichten die ze opdoen en toonden zich erg enthousiast over de (pre)kliniek.

De masteropleiding weet haar doelstellingen eveneens goed te realiseren. Ook dit programma is wetenschappelijk en maatschappelijk up to date. De examens zijn gericht op de realisatie van de leerdoelen. De kwaliteit van de klinische stages is goed. Het niveau van de masterproef is in orde maar de opleiding dient wel nog een verbeterstap te maken richting experimenteel werk. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren tevreden over de genoten opleiding. De alumni-enquête (64 op 137 respondenten) toont aan dat de opleiding een goede voorbereiding biedt op het beroepsleven als tandarts. De overgrote meerderheid van de afgestudeerden beoefent het beroep van algemeen tandarts, meestal in een groepspraktijk, de overigen werken als tandarts-specialist of volgen een specialisatie-opleiding. De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert.

De vakgroep Tandheelkunde heeft in het kader van het Erasmusprogramma uitwisselingsakkoorden met zes universiteiten. De jongste vijf academiejaren gingen er 18 studenten in hun tweede masterjaar voor drie maanden naar het buitenland en trok de Gentse masteropleiding eveneens 18 studenten aan. Jaarlijks betekent dit een deelname van net iets meer dan 10 procent van het aantal Gentse studenten aan Erasmus. De commissie vindt dit een behoorlijk cijfer maar vraagt de opleidingsverantwoordelijken toch om de uitwisselingen nog meer te stimuleren.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' voor beide opleidingen als goed.

Voor de generatiestudenten Tandheelkunde is het percentage geslaagden op alle ingeschrevenen gemiddeld in de periode 1999–2005 73,6 %. Het gemiddelde slaagpercentage van alle UGent-generatiestudenten ligt tussen 46 en 49%. Het 'hoge'

slaagpercentage voor Tandheelkunde is grotendeels het gevolg van het toelatingsexamen.
Vanaf 2004–2005, met de invoering van het flexibiliseringsdecreet, wordt er niet meer in jaren gerekend maar met opgenomen studiepunten en verworven credits. Uit de periode 2004–2009 blijkt dat ongeveer alle generatiestudenten (die bezitten nog geen credits bij aanvang van het academiejaar) bij hun inschrijving meer dan 53 studiepunten (een voltijdse inschrijving) opnemen. Het aantal credits dat ze in het eerste jaar verwerven, is vrij stabiel: tussen 40 en 54% verwerft credits voor alle opgenomen studiepunten, tussen 25 en 41% verwerft credits voor meer dan 75 % ervan[1]. Samengeteld betekent dit dat in de vijf bekeken jaren minstens 65% van de generatiestudenten minstens 75% van de credits behaalde.

In het tweede jaar slaagde in de periode 1999–2005 gemiddeld 83,1 procent van de studenten, in de eerste proef 89,3 procent, in de tweede proef 94,4 procent en in de derde proef 98,5 procent.

Na de flexibilisering verwerven in de academiejaren 2004–2005, 2005–2006, 2006–2007, 2007–2008, en 2008–2009 respectievelijk 38%, 41%43%, 43%, en 54% van de studenten in het eerste jaar (tussen 0 en 60 credits verworven) alle credits. De groep die een kleiner aantal studiepunten opneemt dan 54 is doorgaans een groep van studenten die een deel van de eerste bachelor hernemen. In 2004–2005 verwerft 29 procent van die groep alle opgenomen credits, in 2005–2006 gaat het om 20 procent van de groep, in 2006–2007 om 42 procent, in 2007–2008 om 35 procent en in 2008–2009 om 43 procent.
In de groep die start met tussen 60 en 120 studiepunten, haalt in 2005–2006 56 procent (5 studenten) alle credits, in 2006–2007 75 procent (30 studenten), in 2007–2008 63 procent en in 2008–2009 71 procent.
Van de studenten die al van 120 tot minder dan 180 studiepunten hadden, verwerft in 2006–2007 83 procent alle credits (de reeds aangehaalde vijf studenten), in 2007–2008 84 procent (16 studenten) en in 2008–2009 100 procent (18 studenten).

In 2007–2008 schreven zich 27 studenten voor de masteropleiding in. Hiervan namen er 23 60 studiepunten op. 20 van hen (87 procent) behaalden alle credits, 3 (13 procent) behaalden meer dan 75 procent van de credits. De vier studenten die minder dan 54 studiepunten opnamen, zitten verspreid over 3 klassen. In 2008–2009 zijn de vermelde 20 studenten ingeschreven met als startpunt 60 verworven studiepunten. Ze halen daar ook alle studiepunten en studeren dus af. In datzelfde jaar zijn 46 studenten ingeschreven die minder dan 60 studiepunten verworven hebben. 36 nemen alle studiepunten op, 10 minder dan 54. Van de eerste groep haalt 94 procent (34 studenten) alle credits, van de tweede groep haalt 70 procent (7 studenten) alle credits.

1| Wegens de compensatieregels die beschreven staan in het onderwijs- en examenreglement van de UGent is het mogelijk om 'geslaagd' te zijn zonder alle credits te hebben verworven.

Van de afgestudeerden behaalde in de periode 2000–2009 70,7 procent het masterdiploma in de voorziene studieduur van 5 jaar. 20,7 procent doet er één jaar meer over en de overigen studeerden zeven jaar of meer. Dit is, zo meldt het zelfevaluatierapport, goed vergelijkbaar met de cijfers voor de gehele UGent.

De commissie meent dat het onderwijsrendement goed is. Dankzij het toelatingsexamen is het slaagcijfer in het eerste jaar opmerkelijk hoger dan het universitaire gemiddelde, dat rond de 50 procent schommelt. De slaagcijfers en studievoortgangsgegevens van de volgende bachelorjaren en van de masterjaren acht de commissie eveneens goed.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als goed voor beide opleidingen. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de bacheloropleiding in de Tandheelkunde aan de Universiteit Gent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.
De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de masteropleiding in de Tandheelkunde aan de Universiteit Gent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft volgende suggesties geformuleerd:

Bachelor- en masteropleiding

- het Gentse competentiemodel en de ADEE-competenties beter in elkaar schuiven;
- het profiel van de opleidingen expliciteren;
- de kliniekervaring in de bachelorjaren uitbreiden;
- de integratie binnen de opleidingsonderdelen rond de cel verbeteren (bachelor-opleiding);
- meer zorg besteden aan de invulling van de studiefiches;
- de samenwerking met tandartsassistenten in de opleidingen uitbreiden;
- grondig te reflecteren over de studiebelasting van de opleidingen;
- een onderwijskundig concept op opleidingsniveau uitstippelen;
- het concept van de masterproef herbekijken;
- het wervingsbeleid intensiveren (bacheloropleiding);
- een opleidingsbeleid rond onderwijsprofessionalisering ontwikkelen;
- de tweede en derde geldstroom beter benutten;
- het kwaliteitszorgbeleid meer coördineren;
- een structurele band met het beroepenveld uitbouwen;
- internationale uitwisselingen meer stimuleren.

Opleidingsoverstijgend

- de opleidingen beter administratief en verpleegkundig ondersteunen;
- streven naar een eigen aanstellingsbeleid voor de Tandheelkunde;
- meer externe ZAP-leden aanwerven;
- de budgetten voor infrastructuurvernieuwing versneld vrijmaken.

11

Universiteit Gent
Master na master
in de Endodontologie

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master na master in de Endodontologie aan de Universiteit Gent (UGent). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 18 tot en met 22 oktober 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling ‘onvoldoende’ wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling ‘goed’ houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling ‘excellent’ houdt in dat voor

het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Deze master na masteropleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen onder de verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie Tandheelkunde. Ze wordt gedragen door een coördinator. Deze coördinator is tevens het afdelingshoofd van de klinische afdeling die bij het specialisme hoort. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten, verspreid over drie studiejaren, en wordt in het Nederlands aangeboden. Deze manama-opleiding wordt steeds tegelijkertijd gecombineerd met de overeenkomstige Permanente Vorming (PEV), die voornamelijk het bijhorende klinische opleidingsonderdeel omvat. De PEV wordt door de visitatiecommissie niet meegenomen in de beoordeling. Vanaf het academiejaar 2011–2012 zullen de vier manama's in de specialistische Tandheelkunde die de UGent nu aanbiedt, versmelten tot één manama. Het betreft de manama in de Endodontologie, in de Orthodontie, in de Parodontie en in de Kinder- en bijzondere Tandheelkunde. De verantwoordelijken van deze vier manama's, inclusief de manama in de Endodontologie, lieten de commissie weten dat dit weinig tot geen directe implicaties zal hebben op het programma en haar doelstellingen.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Van een master na master student wordt verwacht dat hij/zij:

- actief kan participeren in en desgevallend de leiding kan nemen van een multidisciplinair behandelingsteam en verantwoordelijkheid kan nemen tegenover de algemeen tandarts, andere tandheelkundige specialisten en de algemeen medische wereld;
- de specialistische tandheelkundige zorg kan kaderen binnen aspecten van gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg;

- de specialistische tandheelkunde kan uitoefenen binnen de wettelijke en ethische verplichtingen van de beoefenaars van de tandheelkunde en binnen de jurisprudentie;
- kennis bezit van praktijkorganisatie, praktijkautomatisering, financiële administratie, ergonomische werkwijze en zorgverleningssystemen en het functioneren hierin;
- in staat is tot een permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en beschikken over de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van een specifiek tandheelkundig specialisme;
- wetenschappelijk onderzoek in de tandheelkunde in het algemeen en binnen een specifieke tandheelkundige discipline in het bijzonder, objectief en kritisch kan beoordelen, plannen en zelf uitvoeren.

Op basis van bovenvermelde competentiedoelstellingen dient een master na master student in termen van vaardigheden en attitudes te beschikken over de volgende specifieke competenties:

- grondig inzicht in de specifieke pathologie van het orofaciale gebied, met een grondige kennis van de hedendaagse diagnostische en therapeutische mogelijkheden voor deze pathologie, waarbij specialistische behandelingsmogelijkheden kritisch afgewogen kunnen worden, gebruikmaken van de besliskundige principes van wetenschappelijk gefundeerd handelen en rekening houdend met de algemene gezondheidsproblematiek van de patiënt en somatische, psychische en socio-economische aspecten;
- manuele vaardigheden die een kwalitatief hoogstaande specialistische tandheelkundige behandeling waarborgen;
- communicatieve vaardigheid afgestemd op de individuele patiënt en het hanteren van de uitgangspunten van informed consent;
- goede en gepaste vaardigheid voor communicatie met andere medische zorgverstrekkers, tandartsen en tandarts-specialisten en andere bevoegde instanties in de gezondheidszorg, evenals kunnen functioneren in teamverband op tandheelkundig en medisch niveau;
- beoordelen en hanteren van medische aspecten bij de specialistische behandeling van patiënten;
- grondige kennis van de specialistische tandheelkundige zorg en de behoefte hieraan op grond van een gezondheidseconomische en maatschappelijke afweging;
- omgaan met en voorkomen van tandheelkundige en spoedeisende situaties;
- een brede en kritisch-wetenschappelijke visie met betrekking tot ontwikkelingen binnen de betrokken tandheelkundige discipline in het bijzonder;
- permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van de betrokken tandheelkundige discipline en aanverwante domeinen;
- grondige kennis van de wettelijke en ethische verplichtingen van beoefenaars der tandheelkunde in het algemeen en van de specialistische tandheelkunde in het bijzonder en de jurisprudentie;
- competent en bedreven zijn in het raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, in het opstellen van een logisch en doelgericht onderzoeksprotocol en het uitvoeren hiervan.

Het zelfevaluatierapport beschrijft de volgende domeinspecifieke eisen:

De doelstelling van de opleiding is:

- het opleiden van clinici die hoogkwalitatieve zorgen kunnen verstrekken aan patiënten met endodontische behandelnood.
- het opleiden van competente practici, lesgevers en onderzoekers die een plaats hebben in tandheelkundige scholen, andere gezondheidscentra, universiteiten en ziekenhuizen.

De ManaMa student dient het volgende verworven te hebben:

- Een brede kennisbasis en gronding inzicht 'in' en verstaan 'van' de basiswetenschappen en principes die het fundament zijn van de endodontologie.
- Een grondig begrijpen van de evidence-base bij endodontie, met zicht op de bewezen kennis, de beperkingen in de endodontie en de mogelijke toekomstige wendingen.
- Het vermogen om relevante klinische informatie te verzamelen (biologisch, technisch, psychologisch, sociaal) via de klinische achtergrond en de anamnese van de patiënt, het onderzoek en de speciale testen, en deze vervolgens te integreren en te analyseren om de aard van de situatie of omstandigheid te identificeren – hierbij zal er ook stilgestaan worden bij differentiaaldiagnostiek en voorlopige besluiten, om na verder onderzoek en analyse een definitieve diagnose van het probleem te stellen.
- Voldoende vertrouwd zijn met de mogelijke behandelopties om ze met een patiënt te kunnen bespreken en de meest voor de hand liggende keuze te maken (waar nodig in samenspraak met andere specialisten) en om deze te kaderen binnen een geïntegreerd behandelplan.
- Het vermogen om systematisch de verschillende behandelopties te plannen en beschikken over de nodige klinische en chirurgische vaardigheden om deze uit te voeren op niveau van een specialist.
- Het vermogen om efficiënt en professioneel te communiceren met de verwijzende tandarts.
- Voldoende inzicht in research om klassiek en nieuw onderzoek kritisch te bekijken en zelf eigen onderzoeksprojecten te ontwikkelen en uit te voeren binnen het domein van de Endodontologie.
- Het vermogen en de motivatie om zowel theoretisch als praktisch op de hoogte te blijven en de nieuwe inzichten door te voeren in de praktijk wanneer deze aangewezen zijn en dit op basis van een attitude van levenslang leren.
- Uitgebreide kennis en ervaring met betrekking tot praktijkvoering.
- Een gepaste houding en begrip bij ethisch en sociale kwesties, alsook bij de positie van de endodontie binnen het ganse spectrum van de mondverzorging.
- Het vermogen om academische en klinische kennis begrijpelijk te vertalen en deze kennis over te dragen in cursussen, voordrachten en bijscholingen bij de algemeen tandarts en/of studenten.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebeid en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker en voor het uitoefenen van het beroep van endodontist: De doelstellingen zijn er op gericht van de tandarts een expert-mondarts te maken die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen.

De internationale dimensie van de doelstellingen komt eerder impliciet aan bod. De commissie stelde daarnaast een spanning vast tussen de doelstellingen van de manama-opleiding en de aanvullende PEV. Deze beide opleidingen vormen de facto één geheel. De commissie is dan ook tevreden dat vanaf het academiejaar 2011–2012 deze spanning zal opgelost zijn door het organiseren van een driejarige manama-opleiding van 180 studiepunten waarin de huidige opleiding en de PEV zullen versmelten.

De commissie vernam van de studenten dat de doelstellingen van de opleiding duidelijk worden gecommuniceerd. Elke studiejaar worden de doelstellingen van dat studiejaar aan de studenten meegedeeld. Daarnaast zijn de doelstellingen per opleidingsonderdeel terug te vinden in de opleidingsfiches.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als goed.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De doelstellingen van de opleiding zijn ontwikkeld op basis van de internationale richtlijnen voor specialistisch onderwijs in de endodontie. Volgens

de commissie kunnen de doelstellingen moeiteloos de vergelijking met soortgelijke opleidingen in Europa doorstaan en zijn ze volledig conform de Europese regelgeving. De commissie meent dat de doelstellingen daarnaast ook tegemoetkomen aan de wensen van het beoogde beroepenveld.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten. Deze worden gespreid over drie studiejaren: elk academiejaar neemt de student 20 studiepunten op. De master na masteropleiding wordt aangevuld met Permanente Vorming (PEV) equivalent aan 40 studiepunten per academiejaar.

- In het eerste jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Genetica en celbiologie (4 SP), Gevorderde diagnostiek en behandelingsplanning (5 SP), Genese van de endodontale pathologie (3 SP), Biologische basis van de endodontale therapie, deel I (7 SP).
- In het tweede jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Speciale endodontale therapie, deel I (4 SP), Periradiculaire therapie en speciale endodontale therapie, deel II (6 SP), Truncus Communis (6 SP), Masterproef deel 1 (6 SP).
- In het derde jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Multidisciplinaire behandelingsprocedures en de medisch gecompromitteerde patiënt (5 SP) en Biologische basis van de endodontale therapie (5 SP). Daarnaast werken de studenten aan hun masterproef (deel 2) (9 SP).

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als goed.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau, haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende

opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

De internationale dimensie van het programma wordt vooral gevoed door het feit dat studenten gebruik maken van recente internationale literatuur en af en toe kunnen deelnemen aan internationale congressen. De coördinerende docent is zelf in ruime mate internationaal actief en brengt deze expertise actief binnen in de verschillende opleidingsonderdelen.

De studenten hebben gezamenlijke lesmomenten met andere manama's in de specialistische tandheelkunde rond traumatologie en endodontie in de kindertandheelkunde, de endo-paro relatie en de endo-implanto relatie, de endo-ortho relatie en het restauratief herstel van endodontisch behandelde elementen. De commissie meent dat dit een goed zaak is maar meent tevens dat de opleiding zich nog dient te verbeteren op het vlak van interdisciplinariteit. De truncus communis van de opleiding is in feite geen echte truncus: opleidingsonderdelen zouden immers een gemeenschappelijke deler moeten kennen en de truncus communis zou als één geheel moeten geëxamineerd worden, wat nu niet het geval is.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als goed.

Het programma besteedt duidelijk aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een goede theoretische onderbouwing van het programma. Het programma kent een goede aansluiting bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebied. De studenten worden hierbij consequent op de hoogte gebracht van de nieuwste technologieën in het vakdomein en worden voorzien van de meest recente internationale literatuur uit hun vakdomein. Aan de hand van het zelfevaluatierapport en de gesprekken kon de commissie vaststellen dat de opleiding goed aansluit bij de actuele beroepspraktijk *(zie facet 6.1.)* De commissie meent daarom dat de opleiding op basis van haar huidige professionele en academische gerichtheid moet streven naar accreditatie bij de European Society of Edodontology (ESE). De opleiding plant in 2011 een accreditatieaanvraag in te dienen.

De commissie wil wel de kanttekening maken dat studenten eerder klinisch geïnteresseerd, dan wetenschappelijk geïnteresseerd zijn. De commissie meent dat de opleidingsverantwoordelijke de studenten voldoende wetenschappelijk moet blijven prikkelen voor de academische component van de opleiding. Dit kan door de studenten bijvoorbeeld te stimuleren om zelf meer actief op zoek te gaan naar wetenschappelijk literatuur *(zie facet 2.6.)*.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als goed.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De commissie kon een goede verhouding tussen de theoretische opleidingsonderdelen en de meer praktijkgeoriënteerde opleidingsonderdelen vaststellen. Daar waar de volgtijdelijkheid in het verleden niet optimaal was, werd dit door de opleiding rigoureus aangepakt.

De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt duidelijk op een logische en sequentiële wijze. In het eerste jaar wordt een degelijke theoretische onderbouwing van de basis van de endodontologie bijgebracht. Vanaf het tweede jaar dienen studenten, met als uiteindelijke doel de masterproef te maken, in hun derde jaar zelf aan de slag te gaan met internationale literatuur.

De commissie suggereert dat de opleiding moet overwegen om meer docenten uit andere opleidingen bij deze opleiding te betrekken; te denken valt bijvoorbeeld aan celbiologie.
De opleiding levert inspanningen om andere opleidingen bij haar programma te betrekken. Naast de endo-triangle *(zie facet 3. 1.)* overweegt de opleiding om een interuniversitaire samenwerking aan te gaan voor enkele opleidingsonderdelen met de overeenkomstige opleidingen aan drie Waalse universiteiten, wat door de commissie wordt geapprecieerd.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De opleiding heeft geen studietijdmetingen uitgevoerd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden per opleiding. Deze sturen bij wanneer hen door studenten wordt gesignaleerd dat dit nodig zou zijn.

Studenten klagen soms over een te zwaar programma, maar de commissie meent dat de zware druk wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren: studenten

volgen gelijktijdig met de manama de overeenkomstige 40 studiepunten PEV per studiejaar. Daarnaast kiezen studenten er meestal voor om een dag per week zelf in een privépraktijk te gaan werken. In het eerste jaar volgen sommige studenten een combinatie met de opleiding Algemeen Tandarts. Sommigen onder hen vinden dit een zware combinatie daar waar andere studenten vinden dat deze combinatie goed haalbaar is. De commissie meent dat het in de huidige looptijd van curriculum in combinatie met de opleiding Algemeen Tandarts nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet verbieden van deze combinatie aangezien een verbod van deze combinatie een jaar onnodige studieverlenging met zich zou meebrengen.

De duur van de opleiding, met name een spreiding van de opleiding over drie studiejaar wordt door de studenten als lang maar nuttig ervaren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als voldoende.

De opleiding maakt gebruikt van de verschillende werkvormen die volgens de commissie een degelijke afstemming vinden met de doelstellingen. Het aantal hoorcolleges wordt beperkt gehouden en dienen eerder als inleiding op een interactief gesprek rond bepaalde thema's. Het merendeel van de opleidingsonderdelen maakt gebruik van tutorials en discussiegroepen. De studenten hebben zelf een grote inbreng via casuspresentatie en artikelenbespreking.

De opleiding maakt gebruik van verschillende onderwijs- en leermiddelen waaronder internationale handboeken. De opleiding maakt in beperkte mate ook gebruik van de elektronische leeromgeving 'Minerva'. Daarnaast krijgen de studenten heel wat recente internationale literatuur voorgeschoteld die ze moeten verwerken. Enerzijds meent de commissie dat deze laatste een zeer goede werkvorm is. Anderzijds is de commissie van mening dat de studenten door de docent moeten aangemoedigd worden zelf op zoek te gaan naar recente wetenschappelijk literatuur uit het vakdomein daar waar dit op dit ogenblik sterk docentgestuurd verloopt. De studenten hebben volgens de commissie op dit ogenblik een vrij beperkte eigen inbreng in het programma.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als voldoende.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar

inzicht, kennis en vaardigheden peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op het toetsen van de realisatie van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam tijdens haar bezoek dat de examinering voldoende transparant verloopt. Studenten zijn wel vragende partij voor meer feedback. Ze vinden dat er te weinig besprekingen met de coördinator plaats vinden.

De opleiding examineert volgens het jaarsysteem. Ieder docent kiest hierbij zelf zijn toetsvorm. Dit is in vele gevallen een mondeling examen met schriftelijke voorbereiding. Daarnaast worden van de studenten ook papers verwacht. Deze zijn volgens de commissie een degelijk instrument om tot een objectieve beoordeling te komen van de studenten. De commissie raadt daarom ook aan om voor de prekliniek meer gestructureerde evaluatiemomenten te organiseren. Ten minste twee maal per jaar zou er een formeel evaluatiemoment moeten zijn met schriftelijke neerslag. Voor de masterproef maakt de opleiding gebruik van externe examinatoren, wat door de commissie geapprecieerd wordt.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef moet leiden tot een publiceerbaar manuscript in een peer reviewed internationaal tijdschrift (bij voorkeur met impactfactor). Dat betekent volgens het zelfevaluatierapport dat de manama-student een kritische literatuurreview moet kunnen maken, studieopzet ontwikkelen, deze uitvoeren en de resultaten kunnen verwerken, uitschrijven en toetsen. Elk voorstel van masterproefproject wordt door de manama-student geïnitieerd en vervolgens besproken met de promotor, eventueel samen met een copromotor alsook een begeleider. De expertise van de (co-)promotor en de aard van het onderzoek zal bepalen of er nog andere experten worden betrokken. De studenten hebben directe contactmogelijkheid met onderzoekers van de eigen afdelingen en binnen de vakgroep. Naast de samenwerking met de afdelingen Maatschappelijke Tandheelkunde en Parodontologie van de eigen tandheelkundige school zijn er binnen de UGent samenwerkingen met het Laboratorium voor Biomaterialen, het Laboratorium voor Histologie, Vakgroep Biologie – Labo Beeldvorming, Laboratorium voor Farmaceutische Microbiologie, Vakgroep Klinische Biologie, Microbiologie en Immunologie, het VITO (Vlaams Instituut Technologisch Onderzoek), Universiteit Luik, Universiteit Wenen en de Universiteit Brisbane.

De masterproef wordt beoordeeld door de promotor en twee commissarissen. Eén van beide commissarissen heeft reeds een tussentijds verslag van de student geëvalueerd. Voor de verdediging evalueren de promotor en de commissarissen de masterproef op inhoud en vorm. De beoordelingscriteria zijn: inzicht en helderheid van de vraagstelling, adequaatheid van het literatuuroverzicht, exactheid in de beschrijving van de methodologie, de adequaatheid in de gegevensverwerking, juistheid van de conclusies op basis van de gegenereerde resultaten en de adequaatheid van het

gebruik van bronnen. De promotor en de commissarissen quoteren de masterproef op 20. Het gemiddelde cijfer wordt de uiteindelijke score.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als voldoende.

De masterproef voldoet met 15 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven duidelijk blijk geven van een kritisch-reflecterende en onderzoeksingesteldheid van de student. De masterproeven zijn degelijk geconcipieerd en geconstrueerd. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op de competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De onderwerpen leunen in het merendeel van de gevallen sterk aan bij het onderzoeksdomein van promotor, maar de studenten hebben wel de mogelijkheid eigen accenten te leggen in hun onderzoek op basis van hun eigen interessedomeinen. De commissie vernam dat studenten bij het werken aan hun masterproef goed begeleid worden door hun promotor. Daarnaast beschikken de studenten ook over duidelijk uitgeschreven richtlijnen voor het maken van de masterproef. De masterproef wordt beoordeeld op het eindresultaat. De commissie meent dat de opleiding ook procesbeoordeling in haar evaluatie moet brengen.

Het resultaat van de masterproef leidt in het merendeel van de gevallen tot een manuscript dat moet publiceerbaar zijn op A1-niveau. Dit was volgens de commissie te merken aan het eindresultaat van de masterproef. Toch stelde de commissie vast dat de sterk klinisch georiënteerde interesse van de studenten weerspiegeld wordt in keuze van masterproefonderwerp. De commissie meent dat de opleidingsverantwoordelijken het academisch niveau van de masterproef moeten blijven bewaken. Om de masterproeven een sterker academisch karakter te geven, stelt de commissie voor dat de studenten voor hun masterproef zouden samenwerken met studenten uit andere domeinen binnen de bio-medische wetenschappen. Daarnaast meent de commissie dat het een meerwaarde zou kunnen betekenen wanneer de studenten hun masterproef in het Engels zouden doen. Ze maken immers nu al vaak gebruik van Engelstalige literatuur en maken van hun masterproef soms Engelstalige artikels.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

De minimale toelatingsvoorwaarde om te kunnen starten aan deze opleiding, is in het bezit zijn van het diploma dat gelijkgesteld is aan een 'Master in de Tandheelkunde'. Voor buitenlandse studenten die na de manama-opleiding in België praktijk

willen voeren is een gelijkwaardigheid van diploma nodig. Buitenlandse studenten die na hun opleiding niet in België zullen werken moeten minimaal een gelegitimeerd afschrift van hun basisdiploma tandarts kunnen voorleggen en de volledige procedure inschrijving buitenlandse student – inclusief taalexamen niveau 5 – doorlopen. Studenten die van buiten de EU komen worden door de rectorale diensten eerst gescreend. De commissie stelde vast dat de internationale instroom beperkt is en moedigt de opleiding aan om de opleiding sterker in het buitenland te promoten.

Jaarlijkse kunnen er enkele studenten in de opleiding instromen. Het maximum aantal studenten dat kan instromen wordt door de coördinerende docent bepaald. Deze bepaalt ook welke studenten met de opleiding kunnen starten. De commissie meent dat er meer objectieve criteria voor de selectie van studenten moeten opgezet worden. De commissie meent dat een echte selectiecommissie, bij voorkeur bestaande uit alle afdelingshoofden de kliniek voor tand-, mond-, en kaakziekten een stap in de goede richting kan zijn.

De opleiding kent een goede aansluiting op de master in de Tandheelkunde van de UGent. Aangezien de opleiding open staat voor studenten die geen UGent-opleiding genoten hebben, wordt er in het opleidingsonderdeel 'Biobasis I' de mogelijkheid van een inloopperiode geboden zodat alle studenten na het eerste jaar hetzelfde kennisniveau bereiken.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Algemene beschrijving

Het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen.

Het personeelskader wordt jaarlijks vastgelegd op basis van de beschikbare middelen en de beleidsplannen van de faculteiten. Jaarlijks wordt de personeelsomkadering van de 23 vakgroepen binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen door de faculteitsraad verdeeld. De faculteit werkt met een specifieke verdeelsleutel die onder meer rekening houdt met de onderwijsbelasting en de wetenschappelijke activiteit van elke vakgroep.

Elke eerste benoeming of aanstelling van een ZAP-lid moet gebeuren via een openbare oproep. Enerzijds dienen bij het uitschrijven van de vacature, met inachtneming van de wettelijke vereisten, de diplomavoorwaarden en de profielbeschrijving voldoende open te zijn. Anderzijds wordt er rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoeksnoden van de vakgroep. De kandidaten worden beoordeeld op hun wetenschappelijke competenties en eventuele onderwijservaring. De meest geschikte kandidaten worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun visie over onderwijs, onderzoek en dienstverlening toelichten aan een facultair aangestelde gelegenheidscommissie.
Elk ZAP-lid dient jaarlijks een taakomschrijving op te stellen met onder meer een procentuele tijdsverdeling tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Om de twee of vier jaar moet een activiteitenverslag neergelegd worden bij de faculteit. Elk ZAP-lid krijgt dan een eindbeoordeling. ZAP-leden die niet als 'goed/zeer goed' worden beoordeeld, komen niet in aanmerking voor bevordering. Beoordelingen als 'onvoldoende' kunnen in principe aanleiding geven tot ontslag.
Gecontingenteerde bevorderingen tot hoogleraar worden behandeld door de facultaire bevorderingscommissie. De criteria die bij de bevordering in aanmerking worden genomen zijn onder meer wetenschappelijke publicaties, verworven onderwijs- en onderzoeksprojecten, interne en externe dienstverlening, resultaten van onderwijsevaluaties door studenten, etc. De bevorderingscommissie stelt in een advies aan de faculteitsraad een aantal kandidaten voor bevordering voor. Opnieuw is het het universiteitsbestuur dat de eindbeslissing neemt.
AAP-leden worden aangesteld na publicatie van een vacaturebericht in het Belgisch Staatsblad en via diverse universitaire en facultaire websites. Assistenten worden aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal hernieuwbaar is; doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van drie jaar, die eenmaal hernieuwbaar is. Het AAP-bestand van de vakgroep Tandheelkunde bestaat hoofdzakelijk uit praktijkassistenten.

De UGent biedt haar lesgevers de mogelijkheid om een docententraining te volgen. Voor nieuwe AAP- en ATP-leden organiseert de universiteit op regelmatige basis infosessies. Verdere begeleiding wordt hoofdzakelijk binnen de vakgroep verzorgd, waarbij nieuwe personeelsleden een beroep kunnen doen op de ervaring van hun oudere collega's.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie

weten dat ze tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijk contact wordt door de studenten positief beoordeeld. Daarnaast tonen ze een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid bij het personeel is positief te noemen. De commissie wenst ook haar appreciatie uit te drukken voor de Endo-triangle waarbij de opleidingsverantwoordelijken Endodontie van de K.U.Leuven, de UGent en ACTA Amsterdam jaarlijks samen komen om hun opleidingen te bespreken

Volgens de commissie draagt de coördinator van de opleiding het programma. Er wordt van deze coördinator zeer veel verwacht: hij moet zowel op het vlak van onderwijs, onderzoek als dienstverlening een trekkende rol spelen. Dit zorgt voor druk op de schouders van de coördinator waardoor er bijvoorbeeld geen aandacht meer is voor onderwijsprofessionalisering. De opleiding moet gesteund door de faculteit en universiteit meer inzetten op het belang van onderwijs. De commissie ziet in dit perspectief een opportuniteit in de aangekondigde samensmelting van de vier tandheelkundige specialistische manama's. De commissie meent dat deze toekomstige opleiding een docent moet aantrekken die in de eerste plaats de coördinatie van die opleiding op zich neemt.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als goed.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf voor de opleiding in de endodontologie als goed. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid. Ze zijn experts in hun vakgebied en dit zowel op technisch vlak als op het vlak van klinisch onderzoek. De afdeling heeft diverse A1-publicaties op haar naam staan en ziet regelmatig doctoraatsprojecten goedgekeurd worden. De opleidingscoördinator fungeert tevens als reviewer in internationale tijdschriften. De docenten zijn in ruime mate internationaal actief in wetenschappelijke verenigingen of internationale netwerken waardoor er een nauwgezette opvolging mogelijk is van de recentste ontwikkelingen in het vakgebied. Uit de cursusinhouden blijkt dat de leerinhouden hieraan aangepast zijn. De commissie meent tevens dat de internationale contacten de opleiding internationaal op de kaart aan het zetten zijn.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als voldoende.

Het onderwijs in de master na masteropleiding wordt gedragen door de afdeling Restauratieve Tandheelkunde en Endodontie. De opleiding beschikt over 1 VTE ZAP, 1 gastprofessor met fulltime UZGent benoeming en 1 fulltime staflid UZGent. Daarnaast beschikt ze voor haar onderwijs nog over 0,6 VTE AAP en 0,6 VTE praktijkassistenten en 0,1 zelfstandig medewerker binnen de vakgroep Tandheelkunde (UGent) en de afdeling Restauratieve Tandheelkunde en Endodontologie (UZGent). De commissie meent dat door de aard van de opleiding die zeer persoonlijke begeleiding verondersteld, er een vrij grote druk ligt op de schouders van het onderwijzend personeel. Zoals in facet 3.1. gesteld, zou de opleiding in haar toekomstig opzet, gebaat zij bij een docent die instaat voor de coördinatie van het onderwijs. Daarnaast meent de commissie dat de opleiding meer interuniversitair kan gaan werken om zo de onderwijslast enigszins in te perken.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover de opleiding kan beschikken als goed.

Het grootste deel van de gebouwen en de infrastructuur die gebruikt wordt ten behoeve van de opleidingen tandarts worden beheerd door het UZGent. De collegezalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen op de eerste verdieping van gebouw P8 (Tandheelkunde). De twee preklinische zalen zijn uitgerust met 55 klinische werkposten. Daarnaast zijn er een achttal individuele behandel- en diagnoselokalen. Het uitlenen van materiaal aan studenten en AP voor gebruik in de (pre) kliniek gebeurt in de uitleendienst.

De Biomedische bibliotheek bevindt zich op het gelijkvloers van P8 en kent ruime openingsuren. De digitale bibliotheek is beschikbaar via het centrale platform van

de Universiteit Gent. De mogelijkheid van VPN-connectie via het open internet maakt consultatie op gelijk welk tijdstip of plaats mogelijk. Studenten geven aan vooral van de digitale bibliotheek gebruik te maken De PC-zaal in de bibliotheek telt 96 computers. Naast de Biomedische bibliotheek zijn er op de campus nog een aantal kleine departementale bibliotheken waarvan de studenten kunnen gebruik maken.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn net als het boeken- en tijdschriftenbestand up to date. De infrastructuur van de prekliniek is evenwel gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. De commissie meent dat de opleiding wel kan beschikken over een goed instrumentarium waaronder goede microscopen. Daarnaast vernam de commissie dat de opleiding over voldoende middelen beschikt de nodige up-to-date materialen aan te kopen.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

De opleidingscoördinator bepaalt welke studenten tot de opleiding worden toegelaten *(zie facet 2.9.)*. De opleiding heeft jaarlijks een startvergadering waar de nieuwkomers de medewerkers van de afdeling leren kennen alsook op de hoogte worden gesteld van de geplogenheden binnen de afdeling en de positie van de opleiding binnen de vakgroep en de kliniek voor tand-, mond- en kaakziekten. De studenten worden door de docenten zelf degelijk begeleid. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die zij hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat er geen externe instantie is waar studenten bij problemen binnen de opleiding terecht kunnen. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten worden gekoppeld aan een tutor: één van de stafleden of een hogerejaars in opleiding die hen begeleidt.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Het onderwijs wordt bepaald door de opleidingscommissie Tandheelkunde die als adviserend orgaan ten behoeve van de faculteit functioneert. Voor alle onderwijsaangelegenheden wint de faculteitsraad het advies in van de Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) en van de opleidingscommissies. Het is de KCO die de facultaire draaischijf is van het kwaliteitszorggebeuren in de faculteit. De opleiding wordt gedragen door de coördinator. De opleiding schakelt zich niet in in het facultaire kwaliteitszorgsysteem.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als voldoende.

Jaarlijks organiseert de opleiding een conclaaf voor alle medewerkers en studenten van de opleiding. Op dit conclaaf kunnen alle pijnpunten met betrekking tot het onderwijs worden besproken. De commissie vindt dit een goed initiatief maar meent dat deze evaluatie meer moet geformaliseerd worden. De commissie is wel tevreden dat de opleiding gebruik maakt van de 'Minimum criteria for training specialists in endodontology within Europe''3.7.2. Quality control of programme'. In dit kader suggereert de commissie dat de opleiding ook baat zou kunnen hebben bij gebruik van het ADEE-document (Association for Dental Education in Europe) omtrent kwaliteitszorg (Quality Assurence and Benchmarking).

De commissie begrijpt dat de opleiding gezien haar beperkt aantal studenten zich niet in het reguliere kwaliteitszorgsysteem van de universiteit en de faculteit inschakelt. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de KCO en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. De commissie meent dat de opleiding gebaat zou zijn bij (twee)wekelijkse samenkomsten waar het onderwijs formeel kan besproken worden.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, aanpassingen vrij ongedwongen worden doorgevoerd.
Het zelfevaluatierapport werd degelijk beschrijvend opgesteld, maar de opleiding heeft geen gebruik gemaakt van de opportuniteit dit zelfevaluatierapport als een instrument voor kritische zelfreflectie te gebruiken.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

De commissie stelde vast dat de opleiding sterk topdown gericht is. De medewerkers van de opleiding worden degelijk betrokken bij de opleiding. Voor alle manama-opleidingen samen is er maar één studentenvertegenwoordiger in de opleidinsgcommissie. Hierdoor zijn studenten op dit ogenblik ondervertegenwoordigd in de opleidingscommissie waarmee de samenstelling in strijd is met de universitaire regelgeving.

Er wordt tweejaarlijks een bijscholingsmoment en debat rond actuele problematieken of behandelstrategieën georganiseerd waarbij alle afgestudeerden uitgenodigd worden. De bijeenkomsten van de BAET ('Belgian Association for Endodontology and Traumatology') zijn tevens momenten waarbij de afgestudeerden elkaar treffen, hetzelfde geldt voor de tweejaarlijkse congressen van de ESE. Naast de vaste fulltime stafleden zijn er parttime medewerkers die allen privaat verwijspraktijken hebben. De commissie meent dat hierdoor een directe link met het beroepenveld is verzekerd en waardeert dit als een sterk punt in de opleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als goed.

De commissie is van mening dat de opleiding er in geslaagd is om haar doelstellingen te realiseren. De afgestudeerden bezitten volgens de commissie een grote klinische en theoretische bagage. De commissie kon dit onder meer vaststellen aan de hand van de kwaliteit van de masterproeven en de examens. De kwaliteit van de afgeleverde masterproeven weerspiegeld zich tevens in de internationale publicaties die op basis van de masterproeven tot stand komen. De afgestudeerden waardeerden dat ze werden opgeleid door een door docenten die sterk internationaal georienteerd zijn. De afgestudeerden vinden het tevens een pluspunt dat ze als student naar internationale congressen konden gaan.

De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. Tijdens hun opleiding hebben ze vaak al concrete toekomstperspectieven. Na afstuderen stappen ze in een solo- of groepspraktijk. Sommige afgestudeerden blijven als medewerker verbonden aan de opleiding. De afgestudeerden zijn allen zeer enthousiast over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als goed.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: De afgelopen jaren startten telkens maximaal vier studenten de opleiding. Alle studenten schrijven in voor minder dan 54 studiepunten en bijna alle studenten behalen alle opgenomen studiepunten. In 2005-2006 behaalt één student meer dan 50 % en minder dan 76 % van de studiepunten. In 2006-2007 is dat ook het geval voor één student. Van de 9 studenten in 2007-2008 bevinden zich er 3 in deel 3, 4 in deel 2 en 2 in deel 1. Evenzo voor 2008-2009: 4 studenten volgen deel 3, 2 deel 2 en 1 deel 1. Alle ingeschreven studenten voltooien hun opleiding binnen de voorziene tijd van drie studiejaren.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen de master na master in de Endodontologie aan de UGent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Programma

- De interdisciplinariteit van de opleiding versterken.
- De truncus communis als één geheel examineren.
- Een accreditatieaanvraag indienen bij ESE.
- De studenten het belang van de wetenschappelijke aspecten van de opleiding laten voelen.
- Docenten uit andere opleidingen betrekken bij het programma.
- De studenten stimuleren zelf onderwerpen en literatuur laten aanbrengen.
- Een periodisch toetsmoment inbouwen met schriftelijk neerslag.
- Meer feedback aan de studenten geven door middel van bespreking van de examens.
- Meer gestructureerde evaluatiemomenten voor de prekliniek organiseren.
- Samenwerking met studenten uit andere disciplines uitbouwen in het kader van de masterproef.
- Een sterkere focus op experimenteel wetenschappelijk onderzoek in de masterproef inbouwen.
- Aandacht hebben voor procesbeoordeling in de masterproef.
- De masterproef in het Engels schrijven.
- Meer objectieve criteria voor de selectie van studenten inbouwen door bijvoorbeeld.
- Een selectiecommissie van docenten uit de verschillende tandheelkundige disciplines opzetten voor het werven van studenten.

Personeel

- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Een interuniversitaire samenwerking overwegen.
- Coördinerend docent aantrekken voor de manama in de specialistische mondzorg.

Voorzieningen

- De preklinische infrastructuur vernieuwen.
- Een externe instantie inbouwen waar studenten met moeilijkheden van allerlei aard bij terecht kunnen

Kwaliteitszorg

- Een meer formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De opleidingscommissie samen stellen in regel met de universitaire regelgeving.

III

Universiteit Gent
Master na master in de Kindertandheelkunde en Bijzondere Tandheelkunde

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master na master in de Kindertandheelkunde en Bijzondere Tandheelkunde aan de Universiteit Gent (UGent). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 18 tot en met 22 oktober 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het

facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Deze master na masteropleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen onder de verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie Tandheelkunde. Ze worden gedragen door een coördinator. Deze coördinator is tevens het afdelingshoofd van de klinische afdeling die bij het specialisme hoort. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten, verspreid over drie studiejaren, en wordt in het Nederlands aangeboden. Deze manama-opleiding wordt steeds tegelijkertijd gecombineerd met de overeenkomstige Permanente Vorming (PEV), die voornamelijk het bijhorende klinische opleidingsonderdeel omvat. De PEV wordt door de visitatiecommissie niet meegenomen in de beoordeling. Vanaf het academiejaar 2011–2012 zullen de vier manama's in de specialistische Tandheelkunde die de UGent nu aanbiedt, versmelten tot één manama. Het betreft de manama in de Endodontologie, in de Orthodontie, in de Parodontologie en in de Kindertandheelkunde en Bijzondere Tandheelkunde. De verantwoordelijken van deze vier manama's lieten de commissie weten dat dit weinig tot geen directe implicaties zal hebben op het programma en haar doelstellingen.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Van een master na master student wordt verwacht dat hij:

- actief kan participeren in en desgevallend de leiding kan nemen van een multidisciplinair behandelingsteam en verantwoordelijkheid kan nemen tegenover de algemeen tandarts, andere tandheelkundige specialisten en de algemeen medische wereld;
- de specialistische tandheelkundige zorg kan kaderen binnen aspecten van gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg;
- de specialistische tandheelkunde kan uitoefenen binnen de wettelijke en ethische verplichtingen van de beoefenaars van de tandheelkunde en binnen de jurisprudentie;
- kennis bezit van praktijkorganisatie, praktijkautomatisering, financiële administratie, ergonomische werkwijze en zorgeverleningssystemen en het functioneren hierin;
- in staat is tot een permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en beschikken over de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van een specifiek tandheelkundig specialisme;
- wetenschappelijk onderzoek in de tandheelkunde in het algemeen en binnen een specifieke tandheelkundige discipline in het bijzonder, objectief en kritisch kan beoordelen, plannen en zelf uitvoeren.

Op basis van bovenvermelde competentiedoelstellingen dient een master na master student in termen van vaardigheden en attitudes te beschikken over de volgende specifieke competenties:

- grondig inzicht in de specifieke pathologie van het orofaciaal gebied, met een grondige kennis van de hedendaagse diagnostische en therapeutische mogelijkheden voor deze pathologie, waarbij specialistische behandelingsmogelijkheden kritisch afgewogen kunnen worden, gebruikmaken van de besliskundige principes van wetenschappelijk gefundeerd handelen en rekening houdend met de algemene gezondheidsproblematiek van de patiënt en somatische, psychische en socio-economische aspecten;
- manuele vaardigheden die een kwalitatief hoogstaande specialistische tandheelkundige behandeling waarborgen;
- communicatieve vaardigheid afgestemd op de individuele patiënt en het hanteren van de uitgangspunten van informed consent;
- goede en gepaste vaardigheid voor communicatie met andere medische zorgverstrekkers, tandartsen en tandarts-specialisten en andere bevoegde instanties in de gezondheidszorg, evenals kunnen functioneren in teamverband op tandheelkundig en medisch niveau;
- beoordelen en hanteren van medische aspecten bij de specialistische behandeling van patiënten;
- grondige kennis van de specialistische tandheelkundige zorg en de behoefte hieraan op grond van een gezondheidseconomische en maatschappelijke afweging;
- omgaan met en voorkomen van tandheelkundige en spoedeisende situaties;
- een brede en kritisch-wetenschappelijke visie met betrekking tot ontwikkelingen binnen de betrokken tandheelkundige discipline in het bijzonder;
- permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van de betrokken tandheelkundige discipline en aanverwante domeinen;

- grondige kennis van de wettelijke en ethische verplichtingen van beoefenaars der tandheelkunde in het algemeen en van de specialistische tandheelkunde in het bijzonder en de jurisprudentie;
- competent en bedreven zijn in het raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, in het opstellen van een logisch en doelgericht onderzoeksprotocol en het uitvoeren hiervan.

Het zelfevaluatierapport beschrijft de volgende domeinspecifieke eisen:

- Competent zijn in alle aspecten van de specialistische behandeling van peuters/kleuters, schoolkinderen, adolescenten en kinderen met specifieke behandelingsnoodzaak.
- Competent en bedreven zijn in het ontwikkelen, aanbevelen en toepassen van een preventief tandheelkundig beleid voor elk type van pediatrische tandheelkundige patiënt.
- Competent en bedreven zijn in technieken van gedragsbeïnvloeding, zodat de grote meerderheid van de patiënten kan behandeld worden zonder medicamenteuze ondersteuning.
- De kennis (en indien mogelijk de ervaring) hebben van alle vormen van intramusculaire, intraveneuze en inhalatie-sedatiemogelijkheden voor gebruik in het ziekenhuis en de tandheelkundige praktijk.
- Competent en bedreven zijn in alle aspecten van de tandheelkundige behandeling onder algemene verdoving.
- Competent en bedreven zijn in de restauratieve kindertandheelkunde, alsook kennis hebben betreffende prothetische mogelijkheden bij kleuters, schoolkinderen en adolescenten.
- Competent en bedreven zijn in de spoedbehandeling van oro-faciale traumata, de follow-up behandeling en de cosmetische restauratie bij kleuters, schoolkinderen en adolescenten alsook de multidisciplinaire aanpak op langere termijn.
- Kennis hebben betreffende craniofaciale groei en ontwikkeling, occlusie, gelaatsgroei en functionele abnormaliteiten.
- Kennis hebben betreffende ontwikkelingsstoornissen van de harde tandweefsels, de differentiaal diagnose kunnen stellen en ze behandelen.
- Bedreven zijn in de herkenning van problemen met betrekking tot het temporomandibulair gewricht bij kinderen en adolescenten. Deze problemen eventueel kunnen behandelen of deze patiënten gericht kunnen verwijzen.
- Kennis van de pathologie en aanverwante medicatieschema's, alsook tandheelkundige protocollen bij kinderen met een complex medische conditie; bedreven zijn in de behandeling van deze patiënten.
- Kennis hebben (en waar mogelijk ervaring) betreffende de tandheelkundige behandeling van kinderen met een beperking (handicap), zodat de meerderheid van de patiënten in de thuispraktijk kan behandeld worden.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker en voor het uitoefenen van het beroep van pedodontist: De doelstellingen zijn er op gericht van de tandarts een expert-mondarts te maken die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen. De commissie kon ook vaststellen dat de opleidingsdoelstellingen door de opleiding duidelijk gecommuniceerd worden.

De internationale dimensie van de doelstellingen komt eerder impliciet aan bod. De commissie stelde daarnaast een spanning vast tussen de doelstellingen van de manama-opleiding en de aanvullende PEV. Deze beide opleidingen vormen de facto één geheel. De commissie is dan ook tevreden dat vanaf het academiejaar 2011–2012 deze spanning zal opgelost zijn door het organiseren van een driejarige manama-opleiding van 180 studiepunten waarin de huidige opleiding en de PEV zullen versmelten.

De commissie vernam van de studenten dat de doelstellingen van de opleiding duidelijk worden gecommuniceerd. Daarnaast zijn de doelstellingen per opleidingsonderdeel terug te vinden in de opleidingsfiches.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als goed.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De doelstellingen van de opleiding zijn ontwikkeld op basis van de

internationale richtlijnen voor specialistisch onderwijs in de pedodontie. Naast de focus op kinderen, focust de opleiding zich op het brede gamma van 'personen met bijzondere noden'.Volgens de commissie kunnen de doelstellingen moeiteloos de vergelijking met soortgelijke opleidingen in Europa doorstaan en zijn ze volledig conform de Europese regelgeving. De commissie meent dat de doelstellingen daarnaast ook tegemoetkomen aan de wensen van het beoogde beroepenveld.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten. Deze worden gespreid over drie studiejaren: elk academiejaar neemt de student 20 studiepunten op. De master na masteropleiding wordt aangevuld met Permanente Vorming (PEV) equivalent aan 40 studiepunten per academiejaar.

- In het eerste jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Genetica en celbiologie (4 SP), Gevorderde diagnostiek en behandelingsplanning (5 SP), Fundamenteel kindertandheelkunde-onderwerpen (6 SP) en Pediatrie – toegepaste geneeskunde I (4 SP). Daarnaast kunnen studenten drie studiepunten kiezen uit een keuzelijst.
- In het tweede jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Bijzondere Tandheelkunde, deel I (3 SP), Specifieke Onderwerpen Kindertandheelkunde, deel I (4 SP), Truncus Communis (6 SP) en Pediatrie – toegepaste geneeskunde II (4 SP). Daarnaast kunnen studenten drie studiepunten kiezen uit een keuzelijst en starten ze met het werken aan hun masterproef (deel 1) (6 SP).
- In het derde jaar krijgen de studenten de opleidingsonderdelen:
  Bijzondere Tandheelkunde, deel II (3 SP) en Specifieke Onderwerpen Kindertandheelkunde, deel II (4 SP). Daarnaast werken de studenten aan hun masterproef (deel 2) (9 SP).

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als goed.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau, haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

De internationale dimensie van het programma wordt gevoed door het feit dat studenten gebruik maken van recente internationale literatuur en tevens kunnen deelnemen aan internationale congressen. De opleiding kent in verhouding tot haar studentenaantallen een grote instroom van buitenlandse studenten. De wisselwerking tussen deze studenten met een verschillende culturele achtergrond wordt door studenten en docenten een grote verrijking voor het programma genoemd. Studenten worden hierdoor gestimuleerd kritisch te staan tegenover schijnbare evidenties in het vakgebied.

De interdisciplinariteit van de opleiding is één van de grote troeven die de opleiding in huis heeft waaronder de interdisciplinaire samenwerking met kindercardiologie en kinderoncologie. Dit wordt verder toegelicht in facet 2.3. De truncus communis van de opleiding is echter geen echte truncus: opleidingsonderdelen zouden immers een gemeenschappelijke deler moeten kennen en de truncus communis zou als één geheel moeten geëxamineerd worden, wat nu niet het geval is.

Naast het domein van de kindertandheelkunde besteedt de opleiding ook voldoende aandacht aan bijzondere tandheelkunde. De focus ligt niet alleen op het kind, maar ook op verschillende vormen van medisch gecompromitteerde patiënten. Deze brede opbouw van het programma, in combinatie met het feit dat studenten zelf accenten kunnen aanbrengen in de opleiding door zelf bepaalde onderwerpen aan te brengen die dan in de opleidingsonderdelen worden behandeld, wordt door de commissie geapprecieerd.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als excellent.

Het programma besteedt veel aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een zeer goede theoretische onderbouwing van het programma. Het programma kent tevens een zeer goede aansluiting bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebied. De studenten worden hierbij consequent op de hoogte gebracht van de nieuwste technologieën in het vakdomein en komen in contact met

de meest recente internationale literatuur uit hun vakdomein. Aan de hand van het zelfevaluatierapport en de gesprekken kon de commissie vaststellen dat de opleiding volledig aansluit bij de actuele beroepspraktijk *(zie facet 6.1.)* De bevindingen van de commissie worden onderbouwd door het feit dat de opleiding reeds voor de tweede maal een accreditatie bij de European Academy of Paediatric Dentistry (EAPD) heeft verworven. De opleiding heeft hiermee bewezen mee te spelen bij de groep van voortrekkers in dit vakgebied in Europa.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als goed.

De commissie is zeer tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De commissie kon een goede verhouding tussen de theoretische opleidingsonderdelen en de meer praktijkgeoriënteerde opleidingsonderdelen vaststellen. De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt duidelijk op een logische en sequentiële wijze. In het eerste jaar wordt enerzijds een degelijke theoretische onderbouwing van de kinder- en bijzondere tandheelkunde bijgebracht. Anderzijds komen de studenten in hun eerste jaar reeds met pediatrie in contact omdat de opleiding ze zo vlug als mogelijk vertrouwd wil maken met vormen van chronisch ziekten bij kinderen. Het gedeelte bijzondere tandheelkunde evolueert van de bijzondere nood van normaal begaafde kinderen waarbij angst, sedatie en narcose centraal staan naar de noden van groepen kinderen en desgevallend volwassenen met een verstandelijke, motorische en/of sociale beperking. De commissie is lovend over de zeer goede samenwerking tussen verschillende docenten van de verschillende vakdomeinen binnen de Geneeskunde zoals kindercardiologie en oncologie die de studenten de kans geeft andere medische domeinen te leren kennen. Een nog sterkere interactie met de andere manama's in de tandheelkunde in het kader van de nakende curriculumhervorming zou een kers op de taart kunnen zijn.

De commissie vindt het een troef dat de opleiding haar studenten een (beperkte) keuzevrijheid geeft van drie studiepunten in hun eerste twee studiejaren. Zo kunnen ze zich verder verdiepen in een topic waar hun persoonlijke interesse naar toe gaat. De commissie vernam dat ook in verschillende verplichte opleidingsonderdelen de studenten een grote eigen inbreng in het programma hebben.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De opleiding heeft geen studietijdmetingen uitgevoerd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden per opleiding. Deze sturen bij wanneer hen door studenten wordt gesignaleerd dat dit nodig zou zijn.

Studenten klagen soms over een te zwaar programma, maar de commissie meent dat de zware druk wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren: studenten volgen gelijktijdig met de manama de overeenkomstige 40 studiepunten PEV per studiejaar. Daarnaast kiezen studenten er meestal voor om een dag per week zelf in een privépraktijk te gaan werken. In het eerste jaar volgen sommige studenten een combinatie met de opleiding Algemeen Tandarts. Sommigen onder hen vinden dit een zware combinatie daar waar andere studenten vinden dat deze combinatie goed haalbaar is. De commissie meent dat het in de huidige looptijd van curriculum in combinatie met de opleiding Algemeen Tandarts nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet verbieden van deze combinatie aangezien een verbod van deze combinatie een jaar onnodige studieverlenging met zich zou meebrengen.

De duur van de opleiding, met name een spreiding van de opleiding over drie studiejaren wordt door de studenten als lang maar nuttig ervaren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als goed.

De opleiding maakt gebruikt van de verschillende werkvormen die volgens de commissie degelijk afgestemd zijn op de doelstellingen waaronder zowel hoorcolleges als zelfstudie en literatuurbesprekingen. De interactiviteit hierbij is groot, studenten hebben een grote inbreng en er is veel ruimte voor zelfstandig werk. Ook de studenten waarmee de commissie sprak, loofden de lessen die ze kregen.

De opleiding maakt gebruik van verschillende onderwijs- en leermiddelen waaronder internationale handboeken. Wanneer studenten boeken nodig hebben die niet in het bezit van de opleiding zijn, kunnen die via de faculteit besteld worden. De opleiding maakt in beperkte mate ook gebruik van de elektronische leeromgeving ‘Minerva’. De studenten gaan actief aan de slag met de internationale literatuur die ze moeten bespreken.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als goed.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar inzicht, kennis en vaardigheden peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op het toetsen van de realisatie van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam tijdens haar bezoek dat de examinering transparant verloopt. De opleiding examineert volgens het jaarsysteem. Iedere docent kiest hierbij zelf zijn toetsvorm. Voor sommige opleidinsgonderdelen zijn er periodegebonden opleidingsonderdelen, voor andere opleidingsonderdelen organiseert de opleiding niet-periodegebonden evaluaties. De periodegebonden evaluaties zijn vooral schriftelijk en kunnen uit verschillende onderdelen bestaan. De examenvorm wordt door de opleidingscommissie goedgekeurd en staat ook vermeld in de ECTS-fiches. De niet-periodegebonden evaluaties zijn evaluaties die in de loop van het academiejaar gebeuren. Het kan gaan om gequoteerde opgaven tijdens werkcolleges, de evaluatie van projectwerk, een paper, enzovoort. Voor de masterproef maakt de opleiding gebruik van externe examinatoren, wat door de commissie geapprecieerd wordt.

De commissie is dus van mening dat de studenten op een goede manier getoetst worden. De examenvormen sluiten aan bij de werkvormen en de doelen van de opleidingsonderdelen. De commissie adviseert wel om vaker een schriftelijk eindexamen in te richten. Dit staaft de objectiviteit van de oordeelsvorming.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef moet leiden tot een publiceerbaar manuscript in een peer reviewed internationaal tijdschrift (bij voorkeur met impactfactor). Dat betekent volgens het zelfevaluatierapport dat de manama-student een kritische literatuurreview moet kunnen maken, studieopzet ontwikkelen, deze uitvoeren en de resultaten kunnen verwerken, uitschrijven en toetsen. Elk voorstel van masterproef project wordt door de manama student geïnitieerd en vervolgens besproken met de promotor, eventueel samen met een copromotor alsook een begeleider. De expertise van de (co-)promotor en de aard van het onderzoek zal bepalen of er nog andere experten worden betrokken. De studenten binnen de opleiding Kindertandheelkunde en Bijzondere tandheelkunde hebben een direct contact met onderzoekers binnen de afdeling en binnen de vakgroep. Verder is er een samenwerking met externe laboratoria: Laboratorium voor biomaterialen, Laboratorium voor klinische biologie, Laboratorium voor histologie, Medische genetica. Er is volgens het zelfevaluatierapport ook op continue basis projectmatig onderzoek in samenwerking met de K.U.Leuven.

De masterproef wordt beoordeeld door de promotor en twee commissarissen. Eén van beide commissarissen heeft reeds een tussentijds verslag van de student geëvalueerd. Voor de verdediging evalueren de promotor en de commissarissen de masterproef op inhoud en vorm. De beoordelingscriteria zijn: inzicht en helderheid van de vraagstelling, adequaatheid van het literatuuroverzicht, exactheid in de beschrijving van de methodologie, de adequaatheid in de gegevensverwerking, juistheid van de conclusies op basis van de gegenereerde resultaten en de adequaatheid van het gebruik van bronnen. De promotor en de commissarissen quoteren de masterproef op 20. Het gemiddelde cijfer wordt de uiteindelijke score.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als goed.

De masterproef voldoet met 15 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven duidelijk blijk geven van een kritisch-reflecterende en onderzoeksingesteldheid van de student. De masterproeven zijn degelijk geconcipieerd en geconstrueerd en kennen hierbij een goede opbouw. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op de competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De onderwerpen leunen in het merendeel van de gevallen sterk aan bij het onderzoeksdomein van promotor, maar de studenten hebben wel de mogelijkheid eigen accenten te leggen in hun onderzoek op basis van hun eigen interessedomeinen. De commissie vernam dat studenten bij het werken aan hun masterproef zeer goed begeleid worden door hun promotor. Daarnaast beschikken de studenten ook over duidelijk uitgeschreven richtlijnen voor het maken van de masterproef.

Het resultaat van de masterproef leidt in het merendeel van de gevallen tot een manuscript dat moet publiceerbaar zijn op A1-niveau. Dit was volgens de commissie te merken aan het eindresultaat van de masterproef. De studenten gaan wetenschappelijk verdiepend te werk en hebben zowel oog voor de academische als de professionele aspecten van hun onderzoeksonderwerp.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

De minimale toelatingsvoorwaarde om te kunnen starten aan deze opleiding, is in het bezit zijn van het diploma dat gelijkgesteld is aan een 'Master in de Tandheelkunde'. Voor buitenlandse studenten die na de manama-opleiding in België praktijk willen voeren is een gelijkwaardigheid van diploma nodig. Buitenlandse studenten

die na hun opleiding niet in België zullen werken moeten minimaal een gelegitimeerd afschrift van hun basisdiploma tandarts kunnen voorleggen en de volledige procedure inschrijving buitenlandse student – inclusief taalexamen niveau 5 – doorlopen. Studenten die van buiten de EU komen worden door de rectorale diensten eerst gescreend. De commissie stelde vast dat de opleiding een sterke internationale instroom kent. Bijna de helft van de instromers zijn buitenlandse studenten. De opleiding stelt zich volgens de commissie flexibel op om mogelijke hiaten in het kennisniveau van vooral de buitenlandse studenten op te vangen. De commissie was tevens onder de indruk van de vergevorderde kennis van het Nederlands die de buitenlandse studenten bezitten.

Jaarlijkse kunnen er enkele studenten in de opleiding instromen. Het maximum aantal studenten dat kan instromen wordt door de coördinerende docent bepaald. Deze bepaalt ook welke studenten met de opleiding kunnen starten. De commissie meent dat er meer objectieve criteria voor de selectie van studenten moeten opgezet worden. De commissie meent dat een echte selectiecommissie, bij voorkeur bestaande uit alle afdelingshoofden de kliniek voor tand-, mond-, en kaakziekten een stap in de goede richting kan zijn.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Algemene beschrijving

Het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen.

Het personeelskader wordt jaarlijks vastgelegd op basis van de beschikbare middelen en de beleidsplannen van de faculteiten. Jaarlijks wordt de personeelsomkadering van de 23 vakgroepen binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen door de faculteitsraad verdeeld. De faculteit werkt met een specifieke verdeelsleutel die onder meer rekening houdt met de onderwijsbelasting en de wetenschappelijke activiteit van elke vakgroep.

Elke eerste benoeming of aanstelling van een ZAP-lid moet gebeuren via een openbare oproep. Enerzijds dienen bij het uitschrijven van de vacature, met inachtne-

ming van de wettelijke vereisten, de diplomavoorwaarden en de profielbeschrijving voldoende open te zijn. Anderzijds wordt er rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoeksnoden van de vakgroep. De kandidaten worden beoordeeld op hun wetenschappelijke competenties en eventuele onderwijservaring. De meest geschikte kandidaten worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun visie over onderwijs, onderzoek en dienstverlening toelichten aan een facultair aangestelde gelegenheidscommissie.
Elk ZAP-lid dient jaarlijks een taakomschrijving op te stellen met onder meer een procentuele tijdsverdeling tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Om de twee of vier jaar moet een activiteitenverslag neergelegd worden bij de faculteit. Elk ZAP-lid krijgt dan een eindbeoordeling. ZAP-leden die niet als 'goed/zeer goed' worden beoordeeld, komen niet in aanmerking voor bevordering. Beoordelingen als 'onvoldoende' kunnen in principe aanleiding geven tot ontslag.
Gecontingenteerde bevorderingen tot hoogleraar worden behandeld door de facultaire bevorderingscommissie. De criteria die bij de bevordering in aanmerking worden genomen zijn onder meer wetenschappelijke publicaties, verworven onderwijs- en onderzoeksprojecten, interne en externe dienstverlening, resultaten van onderwijsevaluaties door studenten, etc. De bevorderingscommissie stelt in een advies aan de faculteitsraad een aantal kandidaten voor bevordering voor. Opnieuw is het het universiteitsbestuur dat de eindbeslissing neemt.
AAP-leden worden aangesteld na publicatie van een vacaturebericht in het Belgisch Staatsblad en via diverse universitaire en facultaire websites. Assistenten worden aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal hernieuwbaar is; doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van drie jaar, die eenmaal hernieuwbaar is. Het AAP-bestand van de vakgroep Tandheelkunde bestaat hoofdzakelijk uit praktijkassistenten.

De UGent biedt haar lesgevers de mogelijkheid om een docententraining te volgen. Voor nieuwe AAP- en ATP-leden organiseert de universiteit op regelmatige basis infosessies. Verdere begeleiding wordt hoofdzakelijk binnen de vakgroep verzorgd, waarbij nieuwe personeelsleden een beroep kunnen doen op de ervaring van hun oudere collega's.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie weten dat ze zeer lovend zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De commissie heeft een zeer duidelijke visie op de opleiding. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijk contact is volgens de studenten zeer intens. De

commissie benoemt de onderwijskundige capaciteiten van de lesgevers excellent. Daarnaast tonen ze een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid bij het personeel is positief te noemen.

Volgens de commissie draagt de coördinator van de opleiding het programma. Er wordt van deze coördinator zeer veel verwacht: hij moet zowel op het vlak van onderwijs, onderzoek als dienstverlening een trekkende rol spelen. Dit zorgt voor druk op de schouders van de coördinator waardoor er bijvoorbeeld geen aandacht meer is voor onderwijsprofessionalisering. De opleiding moet gesteund door de faculteit en universiteit meer inzetten op het belang van onderwijs. De commissie ziet in dit perspectief een opportuniteit in de aangekondigde samensmelting van de vier tandheelkundige specialistische manama's. De commissie meent dat deze toekomstige opleiding een docent moet aantrekken die in de eerste plaats de coördinatie van die opleiding op zich neemt.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als goed.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf voor de opleiding in de kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde als goed. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid. Ze zijn experts in hun vakgebied en dit zowel op technisch vlak als op het vlak van klinisch onderzoek. De afdeling waarbinnen de opleiding wordt georganiseerd, heeft diverse A1-publicaties op haar naam staan en ziet regelmatig doctoraatsprojecten goedgekeurd wordt. De stafleden fungeren als reviewer in internationale tijdschriften. De docenten zijn in ruime mate internationaal actief in wetenschappelijke verenigingen of internationale netwerken zoals EAPD waardoor er een nauwgezette opvolging mogelijk is van de recentste ontwikkelingen in het vakgebied. Uit de cursusinhouden blijkt dat de leerinhouden hieraan aangepast zijn.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als voldoende.

De opleiding maakt gebruik van 1,05 (VTE) ZAP, 2 gastprofessoren (2x 0,1 VTE) en 1,7 (VTE) AAP. De commissie meent dat door de aard van de opleiding die zeer persoonlijke begeleiding verondersteld, er een vrij grote druk op de schouders van

het onderwijzend personeel ligt. Zoals in facet 3.1. gesteld, zou de opleiding in haar toekomstig opzet, gebaat zij bij een docent die instaat voor de coördinatie van het onderwijs. Daarnaast meent de commissie dat de opleiding meer interuniversitair kan gaan werken om zo de onderwijslast enigszins in te perken.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover de opleiding kan beschikken als goed.

Het grootste deel van de gebouwen en de infrastructuur die gebruikt wordt ten behoeve van de opleidingen tandarts worden beheerd door het UZGent. De collegezalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen op de eerste verdieping van gebouw P8 (Tandheelkunde). De twee preklinische zalen zijn uitgerust met 55 klinische werkposten. Het uitlenen van materiaal aan studenten en AP voor gebruik in de (pre)kliniek gebeurt in de uitleendienst.

De Biomedische bibliotheek bevindt zich op het gelijkvloers van P8 en kent ruime openingsuren. De digitale bibliotheek is beschikbaar via het centrale platform van de Universiteit Gent. De mogelijkheid van VPN-connectie via het open internet maakt consultatie op gelijk welk tijdstip of plaats mogelijk. Studenten geven aan vooral van de digitale bibliotheek gebruik te maken De PC-zaal in de bibliotheek telt 96 computers. Naast de Biomedische bibliotheek zijn er op de campus nog een aantal kleine departementale bibliotheken waarvan de studenten kunnen gebruik maken.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn net als het boeken- en tijdschriftenbestand up to date. De infrastructuur van de prekliniek is evenwel gedateerd en dringend aan vernieuwing toe.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

De opleidingscoördinator bepaalt welke studenten tot de opleiding worden toegelaten *(zie facet 2.9.)*. De studenten worden van bij aanvang door de stafleden zeer sterk begeleid. Kennishiaten uit de vooropleiding kunnen hierdoor zeer snel en vlot weggewerkt worden. De commissie apprecieert tevens het feit dat de opleiding 3- tot 6maandelijkse individuele focusgesprekken houdt met haar studenten. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die zij hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat er geen externe instantie is waar studenten bij problemen binnen de opleiding terecht kunnen. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten worden gekoppeld aan een tutor: één van de stafleden of een hogerejaars in opleiding die hen begeleidt. Daarnaast vinden er twee maal per jaar evaluatiegesprekken plaats waarbij alle problemen volgens de studenten openlijk kunnen gesignaleerd worden.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Het onderwijs wordt bepaald door de opleidingscommissie Tandheelkunde die als adviserend orgaan ten behoeve van de faculteit functioneert. Voor alle onderwijsaangelegenheden wint de faculteitsraad het advies in van de Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) en van de opleidingscommissies. Het is de KCO die de facultaire draaischijf is van het kwaliteitszorggebeuren in de faculteit. De opleiding wordt gedragen door de coördinator. De opleiding schakelt zich niet in in het facultaire kwaliteitszorgsysteem.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als goed.

De opleiding houdt geen systematische interne evaluaties. Opmerkingen en verbetersuggesties worden informeel behandeld. De commissie begrijpt dat de opleiding,

gezien haar beperkt aantal studenten, zich niet in het reguliere kwaliteitszorgsysteem van de universiteit en de faculteit inschakelt. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de KCO en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. De commissie meent dat de opleiding gebaat zou zijn bij (twee)wekelijkse samenkomsten waar het onderwijs formeel kan besproken worden. Een externe maatstaf voor de kwaliteit van de opleiding is het feit dat de opleiding reeds voor de tweede maal geaccrediteerd is door de EAPD, wat de commissie als een sterk punt beschouwt.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, aanpassingen vrij ongedwongen worden doorgevoerd. Op basis van de visitaties in het kader van een accreditering door EAPD werden verbetermaatregelen voorgesteld aan de opleiding. Deze werden tot tevredenheid van de commissie door de opleiding doorgevoerd. Het zelfevaluatierapport werd degelijk beschrijvend opgesteld, maar de opleiding heeft geenszins gebruik gemaakt van de opportuniteit dit zelfevaluatierapport als een instrument voor kritische zelfreflectie te gebruiken.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

De medewerkers van de opleiding worden allen degelijk betrokken bij de opleiding. Voor alle manama-opleidingen samen is er maar één studentenvertegenwoordiger in de opleidingscommissie. Daarmee zijn de studenten op dit ogenblik ondervertegenwoordigd in de opleidingscommissie waarmee de samenstelling in strijd is met de universitaire regelgeving.

De afdeling Kindertandheelkunde en Bijzondere Tandheelkunde organiseert jaarlijks in de maand oktober zijn terugkomdag. Hierop worden de evolutie in het vakgebied en in de opleiding besproken. Resultaten van lopend onderzoek worden meegedeeld en er wordt aandacht besteed aan casuïstiek. Via de Belgische Academie voor Pediatrische Tandheelkunde (BAPD) houden de Alumni Gent twee keer per jaar via een voor- en najaarsvergadering contact met de vroegere opleiders en met het beroepenveld. De commissie meent dat hierdoor een directe link met het beroepenveld is verzekerd en waardeert dit als een sterk punt in de opleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als goed.

De commissie is van mening dat de opleiding er in geslaagd is om haar doelstellingen te realiseren. De afgestudeerden bezitten volgens de commissie een zeer grote klinische en theoretische bagage. De commissie kon dit onder meer vaststellen aan de hand van de kwaliteit van de masterproeven en de examens. De kwaliteit van de afgeleverde masterproeven weerspiegelt zich tevens in de vele internationale publicaties die op basis van de masterproeven tot stand komen. De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. De buitenlandse afgestudeerden gaan meestal aan de slag in hun thuisland. Tijdens hun opleiding hebben ze vaak al concrete toekomstperspectieven. Na afstuderen stappen ze in een solo- of groepspraktijk. Sommige afgestudeerden blijven als medewerker verbonden aan de opleiding. De afgestudeerden zijn allen zeer lovend over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als goed.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: De afgelopen jaren startten telkens tussen één en zeven studenten de opleiding. Alle studenten schrijven in voor minder dan 54 studiepunten en bijna alle studenten behalen alle opgenomen studiepunten. In 2005-06 behaalt één student meer dan 75 % en minder dan 100 % van de studiepunten. In 2006-07 is dat ook het geval voor één student, maar is er ook een student die minder dan 26 % van de studiepunten behaalt. Die stopt ook met de opleiding. Van de 5 studenten in 2007-08 bevinden zich er 3 in deel 3, 2 in deel 2 en 0 in deel 1. In 2008-09 zijn er slechts 2 studenten ingeschreven: zij bevinden zich in deel 3 van de opleiding. In de academiejaren 2007-2008 en 2008-2009 startten er geen studenten. De opleiding wijdt dit onder meer aan de invoer van het Stagejaar Algemeen Tandarts[1] en een be-

1| Om het beroep van Tandarts in België te kunnen uitoefenen, dienen studenten aanvullend op hun master in de Tandheelkunde een postgraduaat 'Algemeen Tandarts' te volgen dat grotendeels bestaat uit een stage in een tandartsenpraktijk. Hierdoor verkrijgen de studenten dan de wettelijke beroepstitel met erkenning door de Erkenningscommissie 'Algemeen tandarts' van de Federale Overheidsdienst (FOD)Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

perkte communicatie van de opleiding. Alle ingeschreven studenten voltooien hun opleiding binnen de voorziene tijd.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen de master na master in de Kindertandheelkunde en Bijzondere Tandheelkunde aan de UGent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Programma

- De truncus communis als één geheel examineren.
- Meer objectieve criteria voor de selectie van studenten inbouwen door bijvoorbeeld.
- Een selectiecommissie van docenten uit de verschillende tandheelkundige disciplines opzetten voor het werven van studenten.

Personeel

- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Een interuniversitaire samenwerking overwegen.
- Coördinerend docent aantrekken voor de manama in de specialistische mondzorg.

Voorzieningen

- De preklinische infrastructuur vernieuwen.
- Een externe instantie inbouwen waar studenten met moeilijkheden van allerlei aard bij terecht kunnen

Kwaliteitszorg

- Een meer formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De opleidingscommissie samen stellen in regel met de universitaire regelgeving.

IV

Universiteit Gent
Master na master in de Orthodontie

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleiding master na master in de Orthodontie. Ze wordt georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent (UGent). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleiding van 18 tot en met 22 oktober 2010.

De master na masteropleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen onder de verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie Tandheelkunde. Ze wordt gedragen door een coördinator. De coördinator is het ZAP-lid dat tevens afdelingshoofd is van de klinische afdeling die bij het specialisme hoort. De master na masteropleiding neemt 60 studiepunten in beslag en wordt alleen in het Nederlands aangeboden. Ze wordt gespreid over vier jaar en binnen die studieduur aangevuld met een gespecialiseerde klinische opleiding (permanente vorming) die evenwel buiten het bestek van deze visitatie valt.

De master-na-masteropleiding is een omgevormde opleiding die bestond uit een component post-academische vorming (PAV, 2 jaar voor orthodontie) gevolgd door een tweejarige GGS-opleiding (Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies). De PAV stond voor verdere verbreding in het vakgebied, de GGS voor verdieping.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleiding Orthodontie aan de UGent. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende geledingen binnen de opleiding, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de algemene doelstellingen/competenties voor alle deeldisciplines van de tandheelkunde als volgt:

Van een master na master student wordt verwacht dat hij/zij:

- actief kan participeren in een desgevallend de leiding kan nemen van een multidisciplinair behandelingsteam en verantwoordelijkheid kan nemen tegenover de algemeen tandarts, andere tandheelkundige specialisten en de algemeen medische wereld;
- de specialistische tandheelkundige zorg kan kaderen binnen aspecten van gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg;
- de specialistische tandheelkunde kan uitoefenen binnen de wettelijke en ethische verplichtingen van de beoefenaars van de tandheelkunde en binnen de jurisprudentie;
- kennis bezit van praktijkorganisatie, praktijkautomatisering, financiële administratie, ergonomische werkwijze en zorgeverleningssystemen en het functioneren hierin;

- in staat is tot een permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en beschikken over de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van een specifiek tandheelkundig specialisme;
- wetenschappelijk onderzoek in de tandheelkunde in het algemeen en binnen een specifieke tandheelkundige discipline in het bijzonder, objectief en kritisch kan beoordelen, plannen en zelf uitvoeren.

Op basis van bovenvermelde competentiedoelstellingen dient een master na master student in termen van vaardigheden en attitudes te beschikken over de volgende specifieke competenties:

- grondig inzicht in de specifieke pathologie van het orofaciaal gebied, met een grondige kennis van de hedendaagse diagnostische en therapeutische mogelijkheden voor deze pathologie, waarbij specialistische behandelingsmogelijkheden kritisch afgewogen kunnen worden, gebruikmaken van de besliskundige principes van wetenschappelijk gefundeerd handelen en rekening houdend met de algemene gezondheidsproblematiek van de patiënt en somatische, psychische en socio-economische aspecten;
- manuele vaardigheden die een kwalitatief hoogstaande specialistische tandheelkundige behandeling waarborgen;
- communicatieve vaardigheid afgestemd op de individuele patiënt en het hanteren van de uitgangspunten van informed consent;
- goede en gepaste vaardigheid voor communicatie met andere medische zorgverstrekkers, tandartsen en tandarts-specialisten en andere bevoegde instanties in de gezondheidszorg, evenals kunnen functioneren in teamverband op tandheelkundig en medisch niveau;
- beoordelen en hanteren van medische aspecten bij de specialistische behandeling van patiënten;
- grondige kennis van de specialistische tandheelkundige zorg en de behoefte hieraan op grond van een gezondheidseconomische en maatschappelijke afweging;
- omgaan met en voorkomen van tandheelkundige en spoedeisende situaties;
- een brede en kritisch-wetenschappelijke visie met betrekking tot ontwikkelingen binnen de betrokken tandheelkundige discipline in het bijzonder;
- permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van de betrokken tandheelkundige discipline en aanverwante domeinen;
- grondige kennis van de wettelijke en ethische verplichtingen van beoefenaars der tandheelkunde in het algemeen en van de specialistische tandheelkunde in het bijzonder en de jurisprudentie;
- competent en bedreven zijn in het raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, in het opstellen van een logisch en doelgericht onderzoeksprotocol en het uitvoeren hiervan.

Het zelfevaluatierapport beschrijft de volgende domeinspecifieke eisen voor de opleiding Orthodontie:

- De opleiding tot master na master in de Orthodontie kan aansluiten op de master in de Tandheelkunde en heeft tot doel de master verder te bekwamen op het gebied van orthodontie. De onderbouw van de master na master Orthodontie is het resultaat van internationale criteria en Belgische wettelijke erkenningscriteria.

Specifieke doelstelling

De master in de Orthodontie heeft een grondige kennis en vaardigheden verworven van de preventie, de diagnose, de interceptie, de planning van de behandeling en de behandeling zelf van elke dento-faciale dysmorfose en van de eventueel ermee geassocieerde functionele stoornissen, alsook het toezicht op de evolutie ervan. Een Manama in de Orthodontie heeft uitgesproken competenties ontwikkeld op het vlak van kennis en inzicht van specifieke disicplines (zoals gebitsontwikkeling, gelaatsgroei, biomechanica, cefalometrie, klinische orthodontie), op het vlak van diepgaande kennis van deze specialistische tandheelkundige discipline, op het vlak van vaardigheden (manuele, technische, klinische en communicatieve) en op het vlak van attitudes (open kritisch wetenschappelijke instelling en patiëntgerichte houding). De master heeft tevens een grondige kennis verworven om bij een specialistische behandeling patiëntenbelangen af te wegen binnen de huidige gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg. Zijn/haar handelingen en acties zijn wetenschappelijk onderbouwd.

Specifieke competenties

- Grondige kennis van afwijkingen in de ontwikkeling van het gebit, de faciale groei en het voorkomen van functionele abnormaliteiten.
- Competent en bedreven zijn in de diagnose van anomalieën van de dentitie, faciale structuren en functionele condities, de planning van de behandeling, de behandeling en prognose hiervan.
- Grondige kennis en inzicht van fysiologische aspecten relevant in de orthodontie.
- Competent en bedreven zijn in interceptieve orthodontische behandelingen.
- Competent en bedreven zijn in eenvoudige en complexe orthodontische behandelingen.
- In staat zijn actief te participeren in multidisciplinaire teams voor de behandeling van gecompromitteerde patiënten en schisispatiënten evenals voor orthodontisch-chirurgische behandelingen.
- Diagnosticeren en herkennen van gebitsafwijkingen, de normele en abnormale groei van het craniofaciale skelet en functionele afwijkingen.
- Opstellen en uitvoeren van een gemotiveerd behandelplan met aandacht voor de optimalisatie van de behandelplanning en uitvoering.
- Begeleiden van interceptieve en preventieve orthodontische procedures.
- Het behandelen van alle soorten van malocclusies.
- Evalueren van relevante psychologische aspecten in het kader van de orthodontie.
- Samenwerken in de interdisciplinaire behandeling van medisch gecompromitteerde patiënten, syndromen en craniofaciale afwijkingen met inbegrip van orthognatische chirurgie.
- Beoordelen van de noodzaak van een orthodontische behandeling op de individuele en maatschappelijke niveaus.
- Uitoefenen van de orthodontie volgens ethische normen.
- Het reviewen, begrijpen en evalueren van de literatuur relevant voor het specialisme orthodontie met een brede waaier aan disciplines gerelateerd aan het specialisme met inbegrip van moleculaire biologie, biomaterialen en biomechanica.
- Formuleren van een hypothese bij een onderzoek en het opstarten en uitvoeren van een experiment om zijn geldigheid te testen.

– Efficiënt organiseren, presenteren en publiceren van onderzoeksresultaten alsmede presenteren van klinische cases op een begrijpelijke manier.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed.

De doelstellingen van de master na masteropleiding in de Orthodontie zijn conform de vereisten die in het Structuurdecreet (art.58) worden gesteld, stelt de commissie vast. De doelen zijn gericht op het ontwikkelen van een sterke wetenschappelijke basis gekoppeld aan gevorderde diagnostische en klinische (m.i.v. communicatieve) vaardigheden. De aandacht voor het bijbrengen van een gevorderd begrip en inzicht in het eigen vakgebied is groot. Daarnaast zijn ook de competenties nodig voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in de doelen opgenomen. Het gaat om het kunnen raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, en het opstellen en uitvoeren van onderzoeksprotocollen. Het doel van de opleiding is specialisten af te leveren die door hun brede kennis in staat zijn hun discipline op hoog niveau uit te oefenen, onderwijs te geven in hun materie en die in staat zijn om autonoom wetenschappelijk onderzoek uit te oefenen.

Elke twee jaar worden er studenten voor de opleiding aanvaard. De mogelijkheid om hiervoor te solliciteren wordt via een zelf ontwikkelde website bekend gemaakt. Van bij de start wordt de studenten duidelijk gemaakt wat de doelstellingen zijn en onder welke voorwaarden ze moeten vervuld worden. De doelstellingen zijn, zo stelde de commissie tijdens haar bezoek vast, goed gekend bij de studenten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed.

De commissie meent dat de domeinspecifieke eisen in de doelstellingen goed zijn afgestemd op de eisen die worden gesteld door (buitenlandse) vakgenoten, inclusief haar eigen referentiekader.
De domeinspecifieke eisen zijn geïnspireerd op de richtlijnen van het Erasmusprogramma voor specialistenopleidingen in de Orthodontie (1992). De opleiding participeert aan het Teachersforum van de European Orthodontic Society (EOS) en is sinds november 2008 een 'provisional member' van het eveneens in 2008 opgerichte Network of Erasmus Based European Orthodontic Postgraduate Programmes (NEBEOP). Het netwerk heeft als doel het onderwijs in de Orthodontie in Europa te verbeteren.

Daarnaast houden de doelen goed rekening met de wettelijke vereisten die gekoppeld zijn aan het verkrijgen van de beroepstitel 'tandarts specialist in de Orthodontie'. Die wettelijke vereisten zijn tot stand gekomen met medewerking van de universiteiten en de beroepsverenigingen. Niet alleen het academische maar ook het beroepsgerichte luik van de opleidingen is daardoor goed gefundeerd.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het master na masterprogramma in de Orthodontie

Het programma bestaat uit de theoretische opleiding, partieel de preklinische opleiding en de masterproef. De 60 studiepunten van de opleiding worden gespreid over 4 studiejaren van 15 studiepunten. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een klinische stage equivalent aan 45 studiepunten per studiejaar.
In het eerste jaar volgen de studenten drie algemene opleidingsonderdelen: 'Genetica en celbiologie'(4 studiepunten), 'Gevorderde diagnostiek en behandelingsplanning' (5 studiepunten) en 'Truncus communis algemeen tandarts' (6 studiepunten). In het tweede jaar staan de opleidingsonderdelen 'Fundamenteel orthodontische onderwerpen' (6 studiepunten) en 'Algemeen orthodontische onderwerpen' (9 studiepunten) op het programma. Het derde jaar omvat de opleidingsonderdelen 'Orthodontische technieken' (9 studiepunten) en 'Masterproef deel I' (6 studiepunten). Het vierde jaar omhelst de opleidingsonderdelen 'Multidisciplinaire behandelingsprocedures' (3 studiepunten), 'Specifieke behandelingsprocedures' (3 studiepunten) en 'Masterproef deel II' (9 studiepunten).

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' als goed.

De commissie meent dat het programma de doelen adequaat vertaalt en de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijken de diverse opleidingsonderdelen de geformuleerde doelen, vindt de commissie. De opleidingsonderdelen bieden een degelijke wetenschappelijke basis van de orthodontische diagnostiek en therapie. De orthodontische technieken worden grondig uitgediept en er is een goede aandacht voor complexe multidisciplinaire behandelingsprocedures.

De internationale dimensie die in de doelen vervat zit, krijgt in het programma haar vertaling door het uitnodigen van internationale gastsprekers, en het bezoeken van buitenlandse orthodontische afdelingen (Giessen, Barcelona en Genève). Jaarlijks stelt de EOS een distinguished teacher aan. Hij geeft meerdere keren per jaar een lezing die door de studenten wordt bijgewoond. Tot voor enkele jaren organiseerde de opleiding ook internationale onderzoeksdagen met K.U.Leuven, ACTA Amsterdam en Radboud Nijmegen. De commissie beveelt aan om ze terug nieuw leven in te blazen.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De kennisontwikkeling is verdiept en gespecialiseerd, meent de commissie. De inhoud van het programma wordt regelmatig bijgestuurd in functie van de onderzoeksliteratuur.
Via specifieke lesmomenten binnen de truncus communis en de eigen orthodontische opleidingsonderdelen met betrekking tot literatuurverwerking en evidence based dentistry wordt de student voorbereid op de eigen onderzoeksdeelname binnen het kader van de masterproef.
Samen met de kliniek en de externe stage die in de permanente vorming worden aangeboden, voldoet de master na masteropleiding aan de eisen die de Belgische wetgever koppelt aan beroepstitel van tandarts-specialist in de Orthodontie. De commissie meent dan ook te kunnen besluiten dat het programma goed aansluit bij de actuele beroepspraktijk.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' als goed.

Het programma is inhoudelijk goed opgebouwd, vindt de commissie, en kent een logisch verloop met een toenemende graad van complexiteit. Met uitzondering van de masterproef worden alle opleidingsonderdelen opgestart in het eerste jaar. De studenten worden vertrouwd gemaakt met de basiswetenschappelijke kennis inzake orthodontie in 'Fundamenteel orthodontische onderwerpen' en 'Algemeen orthodontische onderwerpen', met (pre)klinisch de verschillende types orthodontische apparatuur (in 'Orthodontische technieken') en met de behandelingsprocedures ('Gevorderde diagnostiek en behandelingsprocedures', en 'Specifieke behandelingsprocedures'). In de daaropvolgende jaren worden de verschillende orthodontische items verder uitgediept. Het master na masterprogramma is nauw verweven met de permanente vorming. De casuïstiek uit de klinische stages wordt ingebracht in de diverse opleidingsonderdelen van het programma.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de masteropleiding omvat 60 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' als voldoende.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. Voor de master-na-masteropleiding wordt geen semestersysteem gehanteerd. De 15 studiepunten per jaar uit het master-na-mastergedeelte worden over het jaar gespreid alsook het PEV-programma (permanente vorming).
De inhoud van de master na master Orthodontie is uitgebreid met een klinisch pakket en externe stages zodat de totale vier jaar opleiding overeenkomt met de eisen gesteld in het Ministerieel Besluit tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van beoefenaars van de tandheelkunde, houders van de bijzondere beroepstitel van tandarts-specialist in de Orthodontie, alsook van stagemeesters en stagediensten in de orthodontie.
Voor de master-na-masteropleiding zijn er nog geen studietijdmetingen uitgevoerd en zijn er ook geen gepland, meldt het zelfevaluatierapport.

Op basis van de informatie uit het zelfevaluatierapport en de gesprekken meent de commissie te kunnen stellen dat de werkelijke studietijd aansluit bij de begrote studietijd. Gecombineerd met de kliniek is het voor de studenten wel een druk programma, vindt ze. De studenten erkennen dit maar door het laagdrempelige contact met de coördinator, tevens afdelingshoofd in het ziekenhuis, kan de werkdruk goed verdeeld worden. De kleine groep studenten maakt het ook mogelijk om de studietijd goed te monitoren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' als goed.

De commissie is van oordeel dat de werkvormen zeer goed aansluiten bij de doelstellingen van de opleidingsonderdelen. Het merendeel van de lessen neemt de vorm aan van seminaries waarbij de interactiviteit groot is en de studenten een grote inbreng hebben via casuspresentaties, presentaties over artikels die ze gelezen hebben en literatuurbesprekingen. De studenten worden gestimuleerd om te participeren aan internationale congressen. De manier van werken met de studenten sluit goed aan bij de studentgecentreerde aanpak die de Universiteit Gent vooropstelt in

haar didactisch concept. De studenten waarmee de commissie sprak, waren tevreden over de lessen die ze kregen. Ze zijn goed opgebouwd, met een grote interactiviteit en veel ruimte voor zelfstandig werk.
Ook de leermiddelen zijn in orde. Er worden internationale handboeken gehanteerd, aangevuld met wetenschappelijke artikels. De opleiding werkt met referentiewerken en verplichte literatuurlijsten.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' als voldoende.

De faculteit is verantwoordelijk voor de coördinatie en de organisatie van de examens. Er zijn per academiejaar twee examenperiodes. Deze worden jaarlijks vastgelegd in de academische kalender. De studentenvertegenwoordigers overleggen met de curriculummanager bij het opmaken van het examenrooster. Examens vinden plaats in januari en mei-juni. Herkansing is mogelijk in de tweede examenperiode die in augustus-september valt. De evaluatievormen worden in de studiefiches opgenomen en ieder jaar ter goedkeuring voorgelegd aan de opleidingscommissie.

De periodegebonden evaluaties zijn mondeling en/of schriftelijk en kunnen uit verschillende onderdelen bestaan. De examenvorm wordt door de opleidingscommissie goedgekeurd en staat ook vermeld in de ECTS-fiche.

De niet-periodegebonden evaluaties zijn evaluaties die in de loop van het academiejaar gebeuren. Het kan gaan om gequoteerde opgaven tijdens werkcolleges, de evaluatie van projectwerk, een paper, enzovoort. De quoteringen worden mee verrekend in de eindscore.

In de opleiding orthodontie is er alleen voor het opleidingsonderdeel 'Genetica en celbiologie' een periodegebonden evaluatie. De overige opleidingsonderdelen worden niet-periodegebonden geëvalueerd. 'Multidisciplinaire behandelingsprocedures' kent een niet periodegebonden evaluatie op basis van een casuspresentatie. Voor 'Gevorderde diagnostiek en behandelingplanning' is er een niet periodegebonden evaluatie op basis van de beoordeling van behandelplannen. Bij 'Algemeen orthodontische onderwerpen' en 'Fundamenteel orthodontische onderwerpen' worden de studenten permanent geëvalueerd op basis van de verslagen van de literatuur en artikels die ze moeten doornemen en bediscussiëren. Bij 'Orthodontische technieken' wordt het werk in de prekliniek en in de kliniek geëvalueerd. 'Specifieke behandelingsprocedures' wordt geëvalueerd op basis van een werkstuk.
Jaarlijks wordt de klinisch-theoretische progressie van de student globaal geëvalueerd.

De commissie is van mening dat de studenten op een goede manier getoetst worden. De examenvormen sluiten aan bij de werkvormen en de doelen van de opleidingsonderdelen. De commissie adviseert wel om, waar mogelijk,een schriftelijk eindexamen in te richten. Dit staaft de objectiviteit van de oordeelsvorming. Daarnaast adviseert ze om, in plaats van jaarlijks, twee maal per jaar formeel met elke student zijn/haar globale vorderingen te bespreken.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als voldoende.

De masterproef is 15 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. Deze studieomvang wordt verdeeld over 6 studiepunten in het voorlaatste jaar en 9 studiepunten in het laatste jaar.

De masterproef is gebaseerd op 'origineel wetenschappelijk onderzoek' of kan bestaan uit een systematische review/meta-analyse. Het geheel moet leiden tot een publiceerbaar manuscript in een peer reviewed internationaal tijdschrift. Dit betekent dat de student een kritische literatuur review moet kunnen maken, studieopzet ontwikkelen, deze uitvoeren en de resultaten verwerken, uitschrijven en toetsen.

Het onderwerp kan door de student zelf aangebracht worden of wordt vastgelegd in overleg met de verantwoordelijke van de opleiding. De verantwoordelijkheid voor de begeleiding berust bij één of meer promotoren, onder wie ten minste één lid van het zelfstandig academisch personeel of doctor-assistent van de UGent, of gastprofessor of een gepromoveerd onderzoeker in vast of tijdelijk dienstverband van de UGent of van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderwijs Vlaanderen. De opleiding heeft onderzoeksverbanden met de afdeling Maatschappelijke Tandheelkunde, het Laboratorium voor Biomaterialen, het Laboratorium voor Histologie, de vakgroep Interne Geneeskunde, de afdeling Orthodontie van de K.U.Leuven, het Laboratorium voor Histologie van de UCL, het Laboratorium voor Histologie aan de UHasselt en de Dienst Kaakchirurgie van het AZ St. Jan te Brugge.

De student dient een projectomschrijving in bij de voorzitter van de opleidingscommissie Tandheelkunde in het eerste semester van het voorlaatste jaar. De beslissing van de opleidingscommissie wordt ten laatste op 15 januari gerapporteerd aan de student. Vervolgens kan het akkoord van een masterproef op basis van een onderzoeksproject tussen promotor en student getekend worden. Op 30 april van het eerste jaar van de masterproef dient de student een tussentijds verslag in bij de curriculummanager. Dit verslag wordt geëvalueerd door de promotor en een commissaris aangesteld door de werkgroep Masterproef van de opleidingscommissie Tandheelkunde.

De masterproef wordt voor de verdediging beoordeeld door de promotor en twee commissarissen. Een van beide commissarissen heeft reeds als evaluator het tussentijds verslag geëvalueerd. De tweede commissaris is bij voorkeur extern met expertise in het vakgebied van de specialisatie. De commissarissen worden aangesteld door de opleidingscommissie. Bij de verdediging is er naast de promotor(en) en de commissarissen een voorzitter aanwezig die de verdediging coördineert. Na de verdediging leggen promotor en commissaris het eindcijfer vast.

De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen en concludeert dat het wetenschappelijke niveau van deze werken voldoende tot goed is. De masterproeven geven blijk van het analytisch en zelfstandig probleemoplossend academisch vermogen van de studenten. De stap tussen het afhebben van de masterproef en de publicatie ervan onder de vorm van een wetenschappelijk artikel, moet evenwel sneller. In 2009 werden de eerste masterproeven verdedigd. Ten tijde van de visitatie was van de vijf masterproeven nog maar één ingediend als wetenschappelijk artikel. Naar de mening zouden er ook nog meer experimentele en interdisciplinaire masterproeven gemaakt mogen worden. Daarnaast vindtde commissie dat het een meerwaarde zou kunnen betekenen wanneer de studenten hun masterproef in het Engels zouden doen. Ze maken immers nu al vaak gebruik van Engelstalige literatuur en maken van hun masterproef soms Engelstalige artikels.

De studenten weten zeer goed wat van hen verwacht wordt en de begeleiders zijn vlot beschikbaar. De beoordeling gebeurt correct. Het inschakelen van een externe (buitenlandse) examinator is noodzakelijk, meent de commissie. Op deze manier wordt ook jaarlijks de internationale positie van het programma gecheckt. Het houdt de opleiding scherp om gelijke tred te houden met de andere orthodontische programma's in Europa.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' als voldoende.

De minimale toelatingsvoorwaarde voor de master-na-masteropleiding in de Orthodontie is in het bezit zijn van het diploma van master in de Tandheelkunde. Gezien de wettelijk bepaalde quota voor dit specialisme[1] kan de opleidingscoördinator bijkomend selecteren op basis van curriculum vitae, interview, en psychologische testen. De tweejaarlijkse selectie van de vier of vijf studenten orthodontie gebeurt op een transparantemanier vindt de commissie. De studenten worden geselecteerd op basis van een sollicitatiegesprek afgenomen door drie teams die de kandidaten onafhankelijk van elkaar scoren. De commissie suggereert om de selectie nog verder

1| Tot 2015 mogen er in Vlaanderen jaarlijks 7 tandarts-specialisten in de Orthodontie tot het beroep toetreden, vanaf 2015 wordt dit aantal tot 9 opgetrokken.

te objectiveren door ze te laten doorgaan in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van alle manama's in de specialistische mondzorg.

Sinds 1999 betreft 64,5 procent van de instroom eigen afgestudeerden uit de opleiding Tandheelkunde. Telkens 12,9 procent stroomt in vanuit de K.U.Leuven en een buitenlandse instelling, 6,5 procent is afkomstig van de UCL, en 3,2 procent van de Vrije Universiteit Brussel (die tot in 2004 de opleiding tandheelkunde inrichtte). In totaal gaat het om 31 studenten.

De commissie is van mening dat het programma qua vorm en inhoud goed aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt alle facetten als positief. Het onderwerp 'Programma' krijgt bijgevolg ook een positieve beoordeling.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen.

Het personeelskader wordt jaarlijks vastgelegd op basis van de beschikbare middelen en de beleidsplannen van de faculteiten. Jaarlijks wordt de personeelsomkadering van de 23 vakgroepen binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen door de faculteitsraad verdeeld. De faculteit werkt met een specifieke verdeelsleutel die onder meer rekening houdt met de onderwijsbelasting en de wetenschappelijke activiteit van elke vakgroep.

Elke eerste benoeming of aanstelling van een ZAP-lid moet gebeuren via een openbare oproep. Enerzijds dienen bij het uitschrijven van de vacature, met inachtneming van de wettelijke vereisten, de diplomavoorwaarden en de profielbeschrijving voldoende open te zijn. Anderzijds wordt er rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoeksnoden van de vakgroep. De kandidaten worden beoordeeld op hun wetenschappelijke competenties en eventuele onderwijservaring. De meest geschikte kandidaten worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun visie over onderwijs, onderzoek en dienstverlening toelichten aan een facultair aangestelde gelegenheidscommissie.
Elk ZAP-lid dient jaarlijks een taakomschrijving op te stellen met onder meer een procentuele tijdsverdeling tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Om de twee of vier jaar moet een activiteitenverslag neergelegd worden bij de faculteit. Elk

ZAP-lid krijgt dan een eindbeoordeling. ZAP-leden die niet als 'goed/zeer goed' worden beoordeeld, komen niet in aanmerking voor bevordering. Beoordelingen als 'onvoldoende' kunnen in principe aanleiding geven tot ontslag.
Gecontingenteerde bevorderingen tot hoogleraar worden behandeld door de facultaire bevorderingscommissie. De criteria die bij de bevordering in aanmerking worden genomen zijn onder meer wetenschappelijke publicaties, verworven onderwijs- en onderzoeksprojecten, interne en externe dienstverlening, resultaten van onderwijsevaluaties door studenten, etc. De bevorderingscommissie stelt in een advies aan de faculteitsraad een aantal kandidaten voor bevordering voor. Opnieuw is het het universiteitsbestuur dat de eindbeslissing neemt.
AAP-leden worden aangesteld na publicatie van een vacaturebericht in het Belgisch Staatsblad en via diverse universitaire en facultaire websites. Assistenten worden aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal hernieuwbaar is; doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van drie jaar, die eenmaal hernieuwbaar is. Het AAP-bestand van de vakgroep Tandheelkunde bestaat hoofdzakelijk uit praktijkassistenten.

De UGent biedt haar lesgevers de mogelijkheid om een docententraining te volgen. Voor nieuwe AAP- en ATP-leden organiseert de universiteit op regelmatige basis infosessies. Verdere begeleiding wordt hoofdzakelijk binnen de vakgroep verzorgd, waarbij nieuwe personeelsleden een beroep kunnen doen op de ervaring van hun oudere collega's.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als goed.

De commissie is van mening dat de vakinhoudelijke en didactische deskundigheid van de lesgevers goed is. De studenten toonden zich tevreden over de literatuur- en artikelbesprekingen in de lessen, de goede feedback en de interactiviteit. De opleiding doet, net zoals de andere master na masteropleidingen, een beroep op het personeel van de bachelor-masteropleiding. De coördinator van de opleiding is tevens de titularis van het basisvak binnen de bachelor-masteropleiding. Hij draagt de opleiding en is ook afdelingshoofd van de klinische afdeling die bij zijn specialisme hoort. De coördinator Orthodontie is bovendien ook voorzitter van de vakgroep Tandheelkunde. Daardoor is hij regelmatig verhinderd om zelf zijn opleidingsonderdelen te verzorgen. De studenten betreuren dit. De coördinator beseft dit en is van plan om het vakgroepvoorzitterschap op te geven zodat hij zich meer op de opleiding kan toeleggen. De commissie gaf al eerder in het bachelor-masterrapport aan dat ze de combinatie van vakgroepvoorzitterschap-diensthoofd-opleidingscoördinator een veel te zware belasting vindt voor één persoon en dat op zijn minst een betere administratieve omkadering zich opdringt.

De commissie meent dat de opleidingscoördinator een stimulerend personeelsbeleid voert. Via interne bijscholingen en extra-muros cursussen en congressen wordt continu gewerkt aan de professionalisering van het academisch personeel. Samen met de studenten is er regelmatig overleg over het functioneren van de dienst.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De commissie meent op basis van onder meer de publicatielijst en de lijst met doctoraten die ze heeft ingekeken, te kunnen stellen dat de onderzoeksdeskundigheid van de afdeling Orthodontie goed is. Verschillende stafleden fungeren als reviewer in (inter)nationale tijdschriften. In de individuele expertisegebieden is voldoende diversiteit. De internationale contacten zijn goed uitgebouwd. De coördinator maakt deel uit van het Teachersforum, een vereniging van programmadirecteurs onder de vleugels van de EOS *(zie facet 1.2.)* en is stichtend lid van de NEBEOP. Zoals aangehaald in facet 2.1. organiseerde de opleiding tot enkele jaren geleden internationale onderzoeksdagen met K.U.Leuven, ACTA Amsterdam en Radboud Nijmegen. De commissie beveelt aan om ze terug nieuw leven in te blazen. Daarnaast suggereert ze om voor het aantrekken van onderzoekers ook op externe fondsen een beroep te doen. Dit kanaal is onvoldoende benut, stelde ze vast.
Naast de academische gerichtheid is ook de professionele gerichtheid van het personeel goed te noemen. Alle academische medewerkers hebben ervaring binnen de privaatpraktijk en brengen als dusdanig die expertise in de opleiding in.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' als onvoldoende.

Het onderwijs in de master na masteropleiding wordt gedragen door de afdeling Orthodontie. De afdeling bestaat uit 1 coördinator ZAP-lid, 1 gastprofessor (0,1 VTE), 1 AAP (0,4 VTE), praktijkassistenten (1,1 VTE) en een aantal onbezoldigde medewerkers (0,2 VTE). Voor het algemene opleidingsonderdeel 'Genetica en celbiologie' wordt beroep gedaan op externe (niet behorende tot het departement Tandheelkunde) lesgevers. Door de alliantie tussen de UGent en de Vrije Universiteit Brussel werkt ook ZAP en AAP (2 personen) van deze laatste universiteit mee aan het onderwijs.

De volledige opleiding (master na master plus permanente vorming) wordt gedragen door één ZAP-lid. Hij is zowel verantwoordelijk voor het onderwijs, het onderzoek, als het reilen en zeilen op de afdeling Orthodontie van de kliniek voor Tand-, Mond- en Kaakziekten en hij zit de vakgroep voor. Voor het master na masterge-

deelte wordt hij voor de orthodontische opleidingsonderdelen bijgestaan door twee praktijkassistenten. Voor de permanente vorming door de gastprofessor, door praktijkassistenten en de onbezoldigde medewerkers. Niettemin blijft zijn taakbelasting en verantwoordelijkheid erg hoog.
Voor de technische en administratieve omkadering doet het academisch personeel een beroep op de ATP-omkadering van de eigen vakgroep die, zoals de commissie in het rapport over de bachelor-masteropleiding schreef, beperkt is.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' als positief. Het facet 'Kwantiteit van het personeel' geeft ze een onvoldoende. Door de grote inzet en betrokkenheid van het personeel is het effect van de beperkte bezetting op het onderwijs miniem. Daarom wenst ze het onderwerp 'Inzet van personeel' toch als positief te beoordelen. Met de onvoldoende op facet 3.3. wenst ze de universiteit het signaal te geven dat ze dringend moet ingrijpen. De dragende academische omkadering van de opleiding is te kwetsbaar.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' als goed.

Het grootste deel van de gebouwen en de infrastructuur die gebruikt wordt ten behoeve van de opleidingen tandarts worden beheerd door het UZGent. De collegezalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen op de eerste verdieping van gebouw P8 (Tandheelkunde). In de prekliniek (72 werkposten) leren de studenten de klinische vaardigheden aan. In de klinische practicazalen leren de studenten effectieve behandelingen op patiënten uitvoeren. De twee klinische zalen zijn uitgerust met 55 klinische werkposten. In kliniekzaal 2 is er een specifieke ruimte voorzien voor de orthodontische behandelingen. Het gaat om een gerenoveerde kliniekruimte (2006) waar bewust gekozen is voor een open concept. Daarnaast zijn er een achttal individuele behandel- en diagnoselokalen waar de student kan assisteren bij kleine chirurgische ingrepen, implantologie en andere meer specialistische behandelingen. Het uitlenen van materiaal aan studenten en AP voor gebruik in de (pre)kliniek gebeurt in de uitleendienst.

De Biomedische bibliotheek bevindt zich op het gelijkvloers van P8 en kent ruime openingsuren. De digitale bibliotheek is beschikbaar via het centrale platform van

de Universiteit Gent. De mogelijkheid van VPN-connectie via het open internet maakt consultatie op gelijk welk tijdstip of plaats mogelijk.
De PC-zaal in de bibliotheek telt 96 computers. Verder kunnen de studenten terecht in drie computerzalen op de 5e verdieping van K3, met in totaal 45 computers. Naast de Biomedische bibliotheek zijn er op de campus nog een aantal kleine departementale bibliotheken waarvan de studenten kunnen gebruik maken.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. De infrastructuur van de prekliniek is evenwel gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. De orthodontische behandelingsunits in kliniekzaal 2 zijn modern en zeer goed uitgerust. De afdeling Orthodontie werkt administratief al 'papierloos'. Zoals aangehaald in het bachelor-masterrapport beveelt de commissie beveelt de betrokken beleidsverantwoordelijken aan om de 'papierloze kliniek' geïntegreerd in te voeren voor alle afdelingen. Met geïntegreerd bedoelt ze dat een elektronisch dossier zowel de patiënteninformatie, met inbegrip van radiografie, behandelplanning, als de studenteninformatie (portfoliogegevens) moet bevatten. Nu verloopt de invoering van de 'papierloze kliniek' nog te fragmentarisch.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' als voldoende.

De informatie over de inhoud van het programma staat vermeld in de studiegids en is beschikbaar op de website www.orthodontiegent.be. Geïnteresseerden worden op basis van een ingestuurd curriculum vitae persoonlijk uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek *(zie facet 2.9.)*.
In principe kunnen alle studenten gebruik maken van de studiebegeleidingsfaciliteiten die de faculteit aanbiedt *(zie facet 4.2. van het bachelor-masterrapport)*. De praktijk leert evenwel dat ze dit niet doen. Er zijn voldoende overleg- en feedbackmomenten zodat er geen behoefte is aan externe begeleiding. De studenten uit de eerste twee jaren hebben bovendien steeds een derde- of vierderjaars als peter.
Voor de master na masteropleiding bestaat geen ombudsfunctie.

De commissie stelt vast dat het contact tussen de studenten en de lesgevers laagdrempelig is. De studenten zijn tevreden over de begeleiding die ze krijgen. Zoals eerder aangehaald *(in facet 2.7.)* beveelt de commissie aan om de vele informele feedbackmomenten aan te vullen met twee keer per jaar een formele studievoortgangstoets.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op universiteitsniveau is de Onderwijsraad de draaischijf van het interne kwaliteitszorggebeuren. Administratief vallen alle onderwijsaangelegenheden onder de Dienst Onderwijsaangelegenheden DOWA.

Facultair is het de faculteitsraad (FR) die de eindverantwoordelijkheid draagt over het verstrekte onderwijs en het kwaliteitszorgbeleid er rond. Voor alle onderwijsaangelegenheden wint de faculteitsraad het advies in van de Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) en van de opleidingscommissies. Het is de KCO die de facultaire draaischijf is van het kwaliteitszorggebeuren in de faculteit.

De opleidingscommissie Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor, de master-, en de master namasteropleidingen in de Tandheelkunde. Naast vertegenwoordigers uit het ZAP en het AAP, bestaat de opleidingscommissie voor ten minste één derde uit studentenvertegenwoordigers. Concreet bestaat de opleidingscommissie Tandheelkunde uit 16 leden (4 studenten uit de bachelor- en masteropleiding, 1 student uit de master-na-masteropleidingen, 1 AAP-lid, 6 ZAP-leden Tandheelkunde en 4 ZAP-leden niet Tandheelkunde).

De vakgroepen stellen de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. De vakgroepen zorgen ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als goed.

In tegenstelling tot de bachelor-masteropleidingen is er geen gecentraliseerde onderwijsevaluatie. Dit betekent dat de coördinator grotendeels zelf verantwoordelijk is voor de interne kwaliteitszorg van de opleiding. De commissie heeft geconstateerd dat deze informele aanpak voor deze kleinschalige opleiding goed werkt. Er zijn wekelijkse overlegmomenten en maandelijkse werklunchen. Jaarlijks evalueert de coördinator met de staf- en kliniekmedewerkers de opleiding. Tweejaarlijks is er een uitgebreid dagconclaaf waarop de opleiding wordt bijgestuurd. Op het einde van de opleiding is het voor elke student mogelijk om anoniem de plus- en werkpunten van de opleiding en de organisatie aan te geven.

Een externe maatstaf voor de kwaliteit van de opleiding is het feit dat ze moet voldoen aan de wettelijke criteria voor het bekomen van de beroepstitel 'Tandarts-specialist in de Orthodontie'. De Erkenningscommissie Orthodontie houdt hier toezicht op.
Internationaal is de opleiding een provisional member van het in 2008 opgerichte Network of Erasmus Based European Orthodontic Postgraduate Programmes (NEBEOP). Op een uitgewerkte accreditatiesystematiek van deze organisatie is het evenwel nog wachten.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als voldoende.

De commissie stelt vast dat onder impuls van de coördinator de opleiding continu aan verbetering werkt. De voorbije jaren is de begeleiding van de masterproef verbeterd, zijn er meer tutorials ingevoerd en is de jaarlijkse klinisch-theoretische evaluatie van de studenten ingevoerd. Tot de streefdoelen voor de toekomst behoren het stroomlijnen van de onderzoeksactiviteiten via het opzetten van een onderzoeksplatform, het aantrekken van kwalitatieve stafmedewerkers (kwalitatief betekent met een meer dan 40% aanwezigheid) en het onderhouden en verder opbouwen van de internationale contacten. De commissie sluit zich aan bij deze ambities.

Het zelfevaluatierapport werd degelijk beschrijvend opgesteld, maar de opleiding heeft geen gebruik gemaakt van de opportuniteit dit zelfevaluatierapport als een instrument voor kritische zelfreflectie te gebruiken.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende.

De betrokkenheid van studenten en medewerkers bij de opleiding is groot en verloopt via wekelijkse overlegmomenten en maandelijkse werklunches. Alle medewerkers dienen ook aanwezig te zijn op eerder vermelde het tweejaarlijkse conclaaf. Voor alle manama-opleidingen samen is er maar één studentenvertegenwoordiger in de opleidingscommissie. De commissie vindt dat elke specialisatie vertegenwoordigd moet zijn op studentenniveau en beveelt de opleidingsverantwoordelijken dan ook aan om hier werk van te maken. De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging DENT-ALUMNI. De organisatie telt 400 leden, stuurt ongeveer jaarlijks een nieuwsbrief uit en organiseert tweejaarlijks een terugkomdag. Een aantal specialisten is als praktijkassistent bij de opleiding betrokken.
Sinds 2005 kent de opleiding een eigen ortho-alumnivereniging. Het bestuur bestaat uit afgestudeerden en opleidingsmedewerkers. Tweejaarlijks is er een alum-

nidag waarop het recente wetenschappelijk onderzoek en patiëntenbehandelingen worden voorgesteld. De contacten met het beroepenveld gebeuren via een vertegenwoordiging in nationale en internationale beroepsverenigingen.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Vermits de commissie de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, personeel, alumni en beroepenveld' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' eveneens als positief.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als goed.

Op basis van de kwaliteit van het programma en het niveau van de masterproeven meent de commissie dat de opleiding haar doelstellingen goed weet te realiseren. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren erg tevreden over de genoten opleiding. Ze waardeerden de academische en klinische know how van het team, en de goede studiebegeleiding.
De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert. Bijna alle afgestudeerden komen terecht in een private praktijk waarbij er een toenemende trend is naar samenwerking binnen een groepspraktijk. Een minderheid opteert voor een verdere academische loopbaan.

De opleiding heeft geen traditie met uitwisselingsprogramma's. Er worden wel studenten aanvaard voor het volledig volgen van de opleiding. Binnen de opleiding Orthodontie gaat dan vooral om Nederlandstalige studenten. Daarnaast bezoekt de opleiding regelmatig buitenlandse orthodontische afdelingen.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' als goed.

In de opleiding slagen bijna alle studenten, zo blijkt uit de rendementsgegevens. In de periode 1999–2006 zijn in het eerste jaar van de toenmalige GGS-opleiding alle studenten geslaagd. Voor het tweede jaar slagen in die periode, met uitzondering van één student, alle studenten onmiddellijk.
Met de invoering van het flexibiliseringsdecreet, wordt er niet meer in jaren gerekend maar met opgenomen studiepunten en verworven credits. De gegevens voor

de masteropleiding tonen aan dat in de periode 2005-2009 alle studenten zich inschrijven voor minder dan 54 studiepunten en die studiepunten ook allemaal halen. De gemiddelde studieduur toont aan dat, op één student na, alle studenten in de voormalige GGS-opleiding in de periode 1999-2006 binnen de voorziene studieduur van twee jaar haalden. In 2008-2009 behaalden 5 studenten het diploma na vier jaar studie. Zij hadden alle 5 een studie-efficiëntie van meer dan 85 procent: ze behaalden de studiepunten waarvoor ze inschreven en moesten ze niet hernemen.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als positief. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de master na masteropleiding Orthodontie aan de Universiteit Gent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft volgende suggesties geformuleerd:

- twee keer per jaar individuele functioneringsgesprekken met de studenten te organiseren;
- standaard een externe evaluator voor de beoordeling van de masterproef inschakelen;de onderzoeksdagen met de K.U.Leuven, ACTA Amsterdam en Radboud Nijmegen terug nieuw leven inblazen;
- meer experimentele en interdisciplinaire masterproeven uitvoeren en ze in het Engels indienen;
- de selectie van de studenten nog verder te objectiveren door ze te laten doorgaan in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van alle manama's in de specialistische mondzorg.
- de externe fondsen beter benutten met het oog op het verder versterken van het academisch kader;
- voor elke specialisatie een studentenvertegenwoordiger in de opleidingscommissie af te vaardigen.

V

Universiteit Gent
Master na master in de Parodontologie

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleiding master na master in de Parodontologie. Ze wordt georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent (UGent). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleiding van 18 tot en met 22 oktober 2010.

De opleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen onder de verantwoordelijkheid van de Opleidingscommissie Tandheelkunde. Ze wordt gedragen door een coördinator. De coördinator is het ZAP-lid dat tevens afdelingshoofd is van de klinische afdeling die bij het specialisme hoort. De master na masteropleiding neemt 60 studiepunten in beslag en wordt alleen in het Nederlands aangeboden. Ze wordt gespreid over drie jaar en binnen die studieduur aangevuld met een gespecialiseerde klinische opleiding (permanente vorming) die evenwel buiten het bestek van deze visitatie valt.

De master-na-masteropleiding bestaat sinds 2005–2006. Ze is een omgevormde opleiding die bestond uit een component post-academische vorming (PAV, 1 jaar voor parodontologie) gevolgd door een tweejarige GGS-opleiding (Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies). De PAV stond voor verdere verbreding in het vakgebied, de GGS voor verdieping.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleiding Parodontologie aan de UGent. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende geledingen binnen de opleiding, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de algemene doelstellingen/competenties voor alle deeldisciplines van de tandheelkunde als volgt:

Van een master na master student wordt verwacht dat hij/zij:

- actief kan participeren in een desgevallend de leiding kan nemen van een multidisciplinair behandelingsteam en verantwoordelijkheid kan nemen tegenover de algemeen tandarts, andere tandheelkundige specialisten en de algemeen medische wereld;
- de specialistische tandheelkundige zorg kan kaderen binnen aspecten van gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg;
- de specialistische tandheelkunde kan uitoefenen binnen de wettelijke en ethische verplichtingen van de beoefenaars van de tandheelkunde en binnen de jurisprudentie;
- kennis bezit van praktijkorganisatie, praktijkautomatisering, financiële administratie, ergonomische werkwijze en zorgeverleningssystemen en het functioneren hierin;
- in staat is tot een permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefe-

ning en beschikken over de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van een specifiek tandheelkundig specialisme;
- wetenschappelijk onderzoek in de tandheelkunde in het algemeen en binnen een specifieke tandheelkundige discipline in het bijzonder, objectief en kritisch kan beoordelen, plannen en zelf uitvoeren.

Op basis van bovenvermelde competentiedoelstellingen dient een master na master student in termen van vaardigheden en attitudes te beschikken over de volgende specifieke competenties:

- grondig inzicht in de specifieke pathologie van het orofaciaal gebied, met een grondige kennis van de hedendaagse diagnostische en therapeutische mogelijkheden voor deze pathologie, waarbij specialistische behandelingsmogelijkheden kritisch afgewogen kunnen worden, gebruikmaken van de besliskundige principes van wetenschappelijk gefundeerd handelen en rekening houdend met de algemene gezondheidsproblematiek van de patiënt en somatische, psychische en socio-economische aspecten;
- manuele vaardigheden die een kwalitatief hoogstaande specialistische tandheelkundige behandeling waarborgen;
- communicatieve vaardigheid afgestemd op de individuele patiënt en het hanteren van de uitgangspunten van informed consent;
- goede en gepaste vaardigheid voor communicatie met andere medische zorgverstrekkers, tandartsen en tandarts-specialisten en andere bevoegde instanties in de gezondheidszorg, evenals kunnen functioneren in teamverband op tandheelkundig en medisch niveau;
- beoordelen en hanteren van medische aspecten bij de specialistische behandeling van patiënten;
- grondige kennis van de specialistische tandheelkundige zorg en de behoefte hieraan op grond van een gezondheidseconomische en maatschappelijke afweging;
- omgaan met en voorkomen van tandheelkundige en spoedeisende situaties;
- een brede en kritisch-wetenschappelijke visie met betrekking tot ontwikkelingen binnen de betrokken tandheelkundige discipline in het bijzonder;
- permanente kritische evaluatie van de kwaliteit van de eigen beroepsuitoefening en de attitude tot permanente vorming van de kennis en manuele vaardigheid in het domein van de betrokken tandheelkundige discipline en aanverwante domeinen;
- grondige kennis van de wettelijke en ethische verplichtingen van beoefenaars der tandheelkunde in het algemeen en van de specialistische tandheelkunde in het bijzonder en de jurisprudentie;
- competent en bedreven zijn in het raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, in het opstellen van een logisch en doelgericht onderzoeksprotocol en het uitvoeren hiervan.

Het zelfevaluatierapport beschrijft de volgende domeinspecifieke eisen voor de opleiding Parodontologie:

De opleiding tot master in Parodontologie sluit direct aan op de opleiding van master in de Tandheelkunde en heeft tot doel deze master verder op te leiden tot een vakbekwaam en hooggekwalificeerd practicus die de specifieke discipline van de parodontologie competent en autonoom,

d.i. onafhankelijk en op eigen verantwoordelijkheid, kan beoefenen binnen een algemeen tandheelkundig en medisch perspectief en in een brede maatschappelijke context. Van een master in de Parodontologie wordt verwacht dat hij/zij een meer grondige en brede kennis, uitgesproken vaardigheden en de gepaste attitudes bezit om meer bijzondere orale gezondheidsproblemen te benaderen en dit zowel op preventief, diagnostisch als therapeutisch vlak. Een master in de Pardodontologie heeft uitgesproken competenties ontwikkeld op het gebied van kennis en inzicht van specifieke disciplines (zoals implantologie, immunologie en microbiologie) gerelateerd aan bijzondere aspecten van het kauwstelsel op het vlak van plaque en niet plaque gerelateerde aandoeningen, op het vlak van diepgaande kennis van de specialistische tandheelkundige discipline parodontologie, op het vlak van vaardigheden (manuele, technische, klinische en communicatieve) en op het vlak van attitudes (open kritisch wetenschappelijke instelling en patiëntgerichte houding). De master heeft tevens een grondige kennis verworven om bij een specialistische behandeling patiëntenbelangen af te wegen binnen de huidige gezondheidseconomie en maatschappelijke gezondheidszorg. Zijn/haar handelingen en acties zijn wetenschappelijk onderbouwd.
De onderbouw van de master na master Parodontologie is het resultaat van internationale criteria en Belgische wettelijke erkenningscriteria.

Specifieke doelstelling

De master in de Parodontologie heeft een grondige kennis en vaardigheden verworven van de preventie, diagnose, planning en behandeling van alle plaque gerelateerde en niet plaque gerelateerde parodontale aandoeningen en dit, door middel van niet chirurgische dan wel chirurgische therapie, parodontale weefselregeneratie van mucosa, gingiva en bot al dan niet met botvervangende materialen, behandelen van cysten van parodontale oorsprong in de gingivo-alveolaire streek, de behandeling van furcatieproblemen, het chirurgisch extraheren, trans- en reïmplanteren van tanden evenals het plaatsen van orale implantaten en hun abutments in de processus alveolaris van de mandibula en van de maxilla alsmede in geaugmenteerd of sinusgelift bot.

Specifieke competenties

- Competent zijn een uitgebreid parodontaal en implantologisch onderzoek in te stellen. Dit omvat een gedetailleerde anamnese, klinisch onderzoek, radiografisch onderzoek en aanvullende diagnostische testen zoals microbiologische, immunologische en genetische testen wanneer hiertoe de noodzaak bestaat.
- Competent zijn een geïndividualiseerd behandelingsschema voor te stellen en te motiveren voor alle plaque gerelateerde en niet plaque gerelateerde parodontale en peri-implantaire aandoeningen.
- Voldoende kennis en inzicht hebben in de anatomie en fysiologie van het parodontium en peri-implantaire weefsels, in de epidemiologie en etiopathogenese van parodontale aandoeningen en peri-implantaire pathologieën.
- Competent zijn veranderingen in de kennis van de etiopathogenese en therapie te incorporeren in zijn/haar bestaande kennis.
- Competent zijn nieuwe specifieke technieken van beeldvorming, microbiologie en immunologie op hun waarde in te schatten.

- Voldoende kennis hebben van andere disciplines zoals de restauratieve tandheelkunde, endodontologie en orthodontie om multidisciplinaire behandelingsplannen te kunnen opstellen en te kunnen beoordelen op hun haalbaarheid.
- Bijzonder bedreven zijn in niet-chirurgische en chirurgische parodontale therapie alsook in implantaatchirurgie.
- Bijzonder bedreven zijn in het uitvoeren van heelkundige extracties.
- Vaardigheden bezitten om op een correcte en voorspelbare wijze esthetische parodontale chirurgie uit te voeren, ttz. Frenectomie, klinische kroonverlenging, wortelbedekking en behandeling van kamdefecten, ook rondom implantaten wanneer hiertoe de noodzaak bestaat.
- Vaardigheden bezitten om geleide weefselregeneratie rondom natuurlijke gebitselementen uit te voeren als om geleide botregeneratie uit te voeren in het kader van implantaatbehandelingen.
- Vaardigheden bezitten om lokale botenten van intra-orale origine uit te voeren als voorbereiding op het plaatsen van implantaten.
- Kennis hebben van botvervangende en botstimulerende materialen en hun biocompatibiliteit en kennis hebben van diverse implantaatsystemen.
- Het oordeelkundig omspringen met biomaterialen zowel in het kader van parodontale therapie als implantaattherapie.
- Vaardigheden bezitten om sinusbodemelevaties uit te voeren zowel via de gesloten osteotoomtechniek als via de open venster procedure.
- Vaardigheden hebben om voorlopige prothetische constructies te plaatsen.
- Inzicht vertonen in de prothetische behandelmogelijkheden zodat een gefundeerd advies kan worden verleend.
- In staat zijn een individuele prognose voor parodontale en implantologische behandelingen te maken rekening houdend met de individuele risicofactoren van de patiënt.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed.

De doelstellingen van de master na masteropleiding in de parodontologie zijn conform de vereisten die in het Structuurdecreet (art.58) worden gesteld, stelt de commissie vast. De doelen zijn gericht op het ontwikkelen van een sterke wetenschappelijke basis gekoppeld aan gevorderde diagnostische en klinische (m.i.v. communicatieve) vaardigheden. De aandacht voor het bijbrengen van een gevorderd begrip en inzicht in het eigen vakgebied is groot. Daarnaast zijn ook de competenties nodig voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in de doelen opgenomen. Het gaat om het kunnen raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, en het opstellen en uitvoeren van onderzoeksprotocollen. Het doel van de opleiding is specialisten af te leveren die door hun brede kennis in staat zijn hun discipline op hoog niveau uit te oefenen, onderwijs te geven in hun materie en die in staat zijn om autonoom wetenschappelijk onderzoek uit te oefenen.

Jaarlijks worden de masterstudenten Tandheelkunde in groep geïnformeerd over de mogelijkheid om de opleiding parodontologie te volgen. Geïnteresseerden krijgen nadien persoonlijk verdere toelichting door de coördinator over de doelstellingen en de inhoud van de opleiding op basis van de studiegids. De doelstellingen zijn, zo stelde de commissie tijdens haar bezoek vast, goed gekend bij de studenten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed.

De commissie meent dat de domeinspecifieke eisen in de doelstellingen goed zijn afgestemd op de eisen die worden gesteld door (buitenlandse) vakgenoten, inclusief haar eigen referentiekader.
Ze zijn geïnspireerd op het opleidingsprogramma van de European Federation of Periodontology (EFP). De opleiding heeft een aanvraag ingediend met het oog op het verkrijgen van een accreditatie van haar programma door de EFP en wil zich duidelijk internationaal profileren.
Daarnaast houden de doelen goed rekening met de wettelijke vereisten die gekoppeld zijn aan het verkrijgen van de beroepstitel 'tandarts specialist in de Parodontologie'. Die wettelijke vereisten zijn tot stand gekomen met medewerking van de universiteiten en de beroepsverenigingen. Niet alleen het academische maar ook het beroepsgerichte luik van de opleidingen is daardoor goed gefundeerd.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het master na masterprogramma in de Parodontologie

Het programma bestaat uit de theoretische opleiding, partieel de preklinische opleiding en de masterproef. De 60 studiepunten van de opleiding worden gespreid over 3 studiejaren. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een klinische stage equivalent aan 40 studiepunten per studiejaar.
In het eerste jaar volgen de studenten drie algemene opleidingsonderdelen: 'Genetica en celbiologie'(4 studiepunten), 'Gevorderde diagnostiek en behandelingsplanning' (5 studiepunten) en 'Truncus communis algemeen tandarts' (6 studiepunten). Daarnaast is er ook nog het opleidingsonderdeel 'Fundamentele onderwerpen parodontologie' (6 studiepunten). In het tweede jaar staan 'Algemene onderwerpen parodontologie' (8 studiepunten), 'Parodontale technieken deel I' (5 studiepunten),

'Multidisciplinaire behandelingsprocedures' (3 studiepunten), 'Specifieke behandelingsprocedures' (3 studiepunten) en 'Masterproef deel I' (7 studiepunten) op het programma. Het derde jaar omhelst 'Parodontale technieken deel II' (5 studiepunten) en 'Masterproef deel II' (8 studiepunten).

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' als goed.

De commissie meent dat het programma de doelen adequaat vertaalt en de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijken de diverse opleidingsonderdelen de geformuleerde doelen, vindt de commissie. De opleidingsonderdelen bieden een degelijke wetenschappelijke basis van de parodontale diagnostiek en therapie. De parodontale technieken worden grondig uitgediept en er is een goede aandacht voor complexe multidisciplinaire behandelingsprocedures.

De opleiding heeft de ambitie om zich internationaal te profileren en wil daartoe een EFP-erkenning aanvragen. De commissie is wel van mening dat het deel orale implantologie met het oog op die erkenning zichtbaarder moet worden in de opleiding.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De kennisontwikkeling is verdiept en gespecialiseerd, meent de commissie. De inhoud van het programma wordt regelmatig bijgestuurd in functie van de onderzoeksliteratuur. De opleiding streeft naar innovatie en moedigt de studenten aan om congressen bij te wonen en er actief aan te participeren.
Via specifieke lesmomenten binnen de truncus communis en de eigen parodontologische opleidingsonderdelen met betrekking tot literatuurverwerking en evidence based dentistry wordt de student voorbereid op de eigen onderzoeksdeelname binnen het kader van de masterproef.
Samen met de kliniek en de externe stage die in de permanente vorming worden aangeboden, voldoet de master na masteropleiding aan de eisen die de Belgische wetgever koppelt aan de beroepstitel van tandarts-specialist in de Parodontologie. De commissie meent dan ook te kunnen besluiten dat het programma goed aansluit bij de actuele beroepspraktijk.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' als goed.

Het programma is inhoudelijk goed opgebouwd, vindt de commissie, en kent een logisch verloop met een toenemende graad van complexiteit. Het grootste deel is gepland in de eerste twee jaren van de opleiding. In het eerste jaar krijgen de studenten de basiswetenschappelijke kennis inzake parodontologie aangereikt (Fundamentele onderwerpen parodontologie), 'Algemene onderwerpen parodontologie' (derde jaar) bouwt hierop voort en gaat in op geavanceerde vormen van parodontologische zorgverlening.
Het programma is nauw verweven met de permanente vorming. De casuïstiek uit de klinische stages wordt ingebracht in de diverse opleidingsonderdelen van het programma. In het tweede jaar voert de student in de kliniek eenvoudige parodontale, implantologische en esthetisch-chirurgische behandelingen uit. Het derde jaar is er voor de complexe parodontale en implantologische en multidisciplinaire behandelingen. Zijn klinische voortgang dient de student aan te geven in een portfolio. Tijdens de seminaries van de opleidingsonderdelen in de parodontale technieken en het vak 'multidisciplinaire behandelingsprocedures' worden de casussen gepresenteerd en met wetenschappelijke literatuur ondersteund.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de masteropleiding omvat minstens 60 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' als voldoende.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. Voor de master-na-masteropleiding wordt geen semestersysteem gehanteerd. De 20 studiepunten per jaar uit het master-na-mastergedeelte worden over het jaar gespreid alsook het PEV-programma (permanente vorming).
De inhoud van de master na master Parodontologie is uitgebreid met een klinisch pakket en externe stages zodat de totale drie jaar opleiding overeenkomt met de eisen gesteld in het Ministerieel Besluit tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van beoefenaars van de tandheelkunde, houders van de bijzondere beroepstitel van tandarts-specialist in de Parodontologie, alsook van stagemeesters en stagediensten in de parodontologie. De inhoud van het wettelijk goedgekeurde opleidingsprogramma van drie jaar is in totaal 3 x 1750 uur. Dit is een wettelijk gegeven en ook het Universitair Ziekenhuis legt duidelijke normen qua werkzaamheden op.

Voor de master-na-masteropleiding is er nog geen studietijdmeting uitgevoerd en zijn er ook geen gepland, meldt het zelfevaluatierapport.

Op basis van de informatie uit het zelfevaluatierapport en de gesprekken meent de commissie te kunnen stellen dat de werkelijke studietijd aansluit bij de begrote studietijd. Gecombineerd met de kliniek is het voor de studenten wel een druk programma, vindt ze. De studenten erkennen dit maar door het laagdrempelige contact met de lesgevers en het tweewekelijkse overleg met het afdelingshoofd in het ziekenhuis kan de werkdruk goed verdeeld worden. De kleine groep studenten maakt het ook mogelijk om de studietijd goed te monitoren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' als goed.

De commissie is van oordeel dat de werkvormen zeer goed aansluiten bij de doelstellingen van de opleidingsonderdelen. Het merendeel van de lessen neemt de vorm aan van seminaries waarbij de interactiviteit groot is en de studenten een grote inbreng hebben via casuspresentaties en literatuurbesprekingen. De studenten worden gestimuleerd om te participeren aan internationale congressen. De manier van werken met de studenten sluit goed aan bij de studentgecentreerde aanpak die de Universiteit Gent vooropstelt in haar didactisch concept. De studenten waarmee de commissie sprak, loofden de lessen die ze kregen. Ze zijn zeer goed opgebouwd, met een grote interactiviteit en veel ruimte voor zelfstandig werk.

Ook de leermiddelen zijn in orde. Er worden internationale handboeken gehanteerd, aangevuld met wetenschappelijke artikels. De opleiding werkt met referentiewerken en een verplichte literatuurlijst.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' als voldoende.

De faculteit is verantwoordelijk voor de coördinatie en de organisatie van de examens. Er zijn per academiejaar twee examenperiodes. Deze worden jaarlijks vastgelegd in de academische kalender. De studentenvertegenwoordigers overleggen met de curriculummanager bij het opmaken van het examenrooster. Examens vinden plaats in januari en mei-juni. Herkansing is mogelijk in de tweede examenperiode die in augustus-september valt. De evaluatievormen worden in de studiefiches opgenomen en ieder jaar ter goedkeuring voorgelegd aan de opleidingscommissie.

De periodegebonden evaluaties zijn mondeling en/of schriftelijk en kunnen uit verschillende onderdelen bestaan. De examenvorm wordt door de opleidingscommissie goedgekeurd en staat ook vermeld in de ECTS-fiche.

De niet-periodegebonden evaluaties zijn evaluaties die in de loop van het academiejaar gebeuren. Het kan gaan om gequoteerde opgaven tijdens werkcolleges, de evaluatie van projectwerk, een paper, enzovoort. De quoteringen worden mee verrekend in de eindscore.

In de opleiding parodontologie kennen alleen de opleidingsonderdelen 'Genetica en celbiologie' en 'Fundamentele onderwerpen parodontologie' een schriftelijk examenmoment. Voor 'Algemene onderwerpen Parodontologie', 'Specifieke behandelingsprocedures' en 'Parodontale Technieken I en I'I is er een mondeling examen. 'Multidisciplinaire behandelingsprocedures' kent een niet periodegebonden evaluatie op basis van een casuspresentatie. Voor 'Gevorderde diagnostiek en behandelingplanning' is er een niet periodegebonden evaluatie op basis van de beoordeling van behandelplannen. 'Fundamentele onderwerpen parodontologie', 'Algemene onderwerpen parodontologie' en 'Specifieke behandelingsprocedures' kennen naast een periodegebonden evaluatie ook een niet periodieke evaluatie die bestaat uit de beoordeling van de participatie, stiptheid en de werkverslagen.

De commissie is van mening dat de studenten op een goede manier getoetst worden. De examenvormen sluiten aan bij de werkvormen en de doelen van de opleidingsonderdelen. De commissie adviseert wel om, waar relevant, een schriftelijk eindexamen in te richten. Dit staaft de objectiviteit van de oordeelsvorming. Daarnaast adviseert ze om de vele informele feedbackmomenten aan te vullen door twee maal per jaar formeel met elke student zijn/haar globale vorderingen te bespreken.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als goed.

De masterproef is 15 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. Deze studieomvang wordt verdeeld over 6 studiepunten in het voorlaatste jaar en 9 studiepunten in het laatste jaar.

De masterproef is gebaseerd op 'origineel wetenschappelijk onderzoek' of kan bestaan uit een systematische review/meta-analyse. Het geheel moet leiden tot een publiceerbaar manuscript in een peer reviewed internationaal tijdschrift. Dit betekent dat de student een kritische literatuur review moet kunnen maken, studieopzet ontwikkelen, deze uitvoeren en de resultaten verwerken, uitschrijven en toetsen.

Het onderwerp kan door de student zelf aangebracht worden of wordt vastgelegd in overleg met de verantwoordelijke van de opleiding. De verantwoordelijkheid voor de begeleiding berust bij één of meer promotoren, onder wie ten minste één lid van het zelfstandig academisch personeel of doctor-assistent van de UGent, of gastprofessor of een gepromoveerd onderzoeker in vast of tijdelijk dienstverband van de UGent of van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen. De studenten hebben de mogelijkheid om voor hun onderzoek samen te werken met de afdelingen prothetiek, kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde, endodontie, mond-kaak-aangezichtsheelkunde van de eigen tandheelkundige school, en met de afdelingen histologie, immunologie/genetica, immunologie/microbiologie, psychiatrie van de UGent. Daarnaast zijn er contacten met een aantal professoren van de universiteiten van Stockholm, Malmö, Groningen en Brussel.

De student dient een projectomschrijving in bij de voorzitter van de opleidingscommissie Tandheelkunde in het eerste semester van het voorlaatste jaar. De beslissing van de opleidingscommissie wordt ten laatste op 15 januari gerapporteerd aan de student. Vervolgens kan het akkoord van een masterproef op basis van een onderzoeksproject tussen promotor en student getekend worden. Op 30 april van het eerste jaar van de masterproef dient de student een tussentijds verslag in bij de curriculummanager. Dit verslag wordt geëvalueerd door de promotor en een commissaris aangesteld door de werkgroep Masterproef van de opleidingscommissie Tandheelkunde.

De masterproef wordt voor de verdediging beoordeeld door de promotor en twee commissarissen. Een van beide commissarissen heeft reeds als evaluator het tussentijds verslag geëvalueerd. De tweede commissaris is bij voorkeur extern met expertise in het vakgebied van de specialisatie. De commissarissen worden aangesteld door de opleidingscommissie. Bij de verdediging is er naast de promotor(en) en de commissarissen een voorzitter aanwezig die de verdediging coördineert. Na de verdediging leggen promotor en commissaris het eindcijfer vast.

De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen en concludeert dat deze werken van zeer goede wetenschappelijke kwaliteit zijn. Ze weerspiegelen het analytisch en zelfstandig probleemoplossend academisch vermogen van de studenten. Het doel om te komen tot een publiceerbaar manuscript wordt gehaald. De studenten weten zeer goed wat van hen verwacht wordt en de begeleiders zijn vlot beschikbaar. De beoordeling gebeurt correct. Het inschakelen van een externe (buitenlandse) examinator is een zeer goede zaak en dient volgens de commissie structureel te worden gemaakt. Op deze manier wordt ook jaarlijks de internationale positie van het programma gecheckt. Het houdt de opleiding scherp om gelijke tred te houden met de andere parodontologische programma's in Europa.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' als voldoende.

De minimale toelatingsvoorwaarde voor de master-na-masteropleiding in de Parodontologie is in het bezit zijn van het diploma van master in de Tandheelkunde. Gezien de wettelijk bepaalde quota voor dit specialisme[1] kan de opleidingscoördinator bijkomend selecteren op basis van curriculum vitae, interview, en psychologische testen. De selectie van de studenten parodontologie gebeurt op een transparante manier vindt de commissie. De studenten worden geselecteerd op basis van een examen waarbij ze een patiëntencasus en een wetenschappelijk artikel bestuderen, uitwerken en verdedigen voor een jury van drie personen (ZAP-verantwoordelijke van de opleiding, het adjunct-kliniekhoofd en de doctor-assistent). Bij studenten die vanuit de Universiteit Gent instromen, wordt de mening van alle assistenten over de persoonlijkheid en competentie van de student bevraagd. De commissie suggereert om de selectie nog verder te objectiveren door ze te laten doorgaan in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van alle manama's in de specialistische mondzorg.Behalve in 1999 (drie studenten) startten elk jaar 2 studenten in de GGS-opleiding Parodontologie. In 2005–2006 werd de master na master voor het eerst ingericht. In dat jaar startte 1 student. In 2006–2007 startten 2 studenten. Sindsdien vatten elk jaar drie studenten de opleiding aan. 68 procent van de instroom betreft eigen afgestudeerden uit de opleiding Tandheelkunde. Telkens 12 procent stroomt in vanuit de K.U.Leuven en de Vrije Universiteit Brussel (die tot in 2004 de opleiding tandheelkunde inrichtte), de resterende 8 procent stroomt in vanuit een buitenlandse instelling.

De commissie is van mening dat het programma qua vorm en inhoud goed aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het aantal buitenlandse studenten is totnogtoe beperkt en zou opgedreven mogen worden, meent de commissie. Dit komt de internationale uitstraling van de opleiding ten goede. De opleidingscoördinator beseft dit en maakt zich sterk dat de internationale erkenning door de EFP het de opleiding makkelijker zal maken om buitenlandse studenten aan te trekken.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt alle facetten als positief. Het onderwerp 'Programma' krijgt bijgevolg ook een positieve beoordeling.

1| In Vlaanderen mogen er jaarlijks 7 tandarts-specialisten in de Parodontologie tot het beroep toetreden.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens beroep gedaan op lesgevers uit de faculteit Wetenschappen.

Het personeelskader wordt jaarlijks vastgelegd op basis van de beschikbare middelen en de beleidsplannen van de faculteiten. Jaarlijks wordt de personeelsomkadering van de 23 vakgroepen binnen de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen door de faculteitsraad verdeeld. De faculteit werkt met een specifieke verdeelsleutel die onder meer rekening houdt met de onderwijsbelasting en de wetenschappelijke activiteit van elke vakgroep.

Elke eerste benoeming of aanstelling van een ZAP-lid moet gebeuren via een openbare oproep. Enerzijds dienen bij het uitschrijven van de vacature, met inachtneming van de wettelijke vereisten, de diplomavoorwaarden en de profielbeschrijving voldoende open te zijn. Anderzijds wordt er rekening gehouden met de onderwijs- en onderzoeksnoden van de vakgroep. De kandidaten worden beoordeeld op hun wetenschappelijke competenties en eventuele onderwijservaring. De meest geschikte kandidaten worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun visie over onderwijs, onderzoek en dienstverlening toelichten aan een facultair aangestelde gelegenheidscommissie.
Elk ZAP-lid dient jaarlijks een taakomschrijving op te stellen met onder meer een procentuele tijdsverdeling tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Om de twee of vier jaar moet een activiteitenverslag neergelegd worden bij de faculteit. Elk ZAP-lid krijgt dan een eindbeoordeling. ZAP-leden die niet als 'goed/zeer goed' worden beoordeeld, komen niet in aanmerking voor bevordering. Beoordelingen als 'onvoldoende' kunnen in principe aanleiding geven tot ontslag.
Gecontingenteerde bevorderingen tot hoogleraar worden behandeld door de facultaire bevorderingscommissie. De criteria die bij de bevordering in aanmerking worden genomen zijn onder meer wetenschappelijke publicaties, verworven onderwijs- en onderzoeksprojecten, interne en externe dienstverlening, resultaten van onderwijsevaluaties door studenten, etc. De bevorderingscommissie stelt in een advies aan de faculteitsraad een aantal kandidaten voor bevordering voor. Opnieuw neemt het universiteitsbestuur de eindbeslissing.
AAP-leden worden aangesteld na publicatie van een vacaturebericht in het Belgisch Staatsblad en via diverse universitaire en facultaire websites. Assistenten worden aangesteld voor een termijn van twee jaar, die tweemaal hernieuwbaar is; doctor-assistenten worden aangesteld voor een termijn van drie jaar, die eenmaal hernieuwbaar is. Het AAP-bestand van de vakgroep Tandheelkunde bestaat hoofdzakelijk uit praktijkassistenten.

De UGent biedt haar lesgevers de mogelijkheid om een docententraining te volgen. Voor nieuwe AAP- en ATP-leden organiseert de universiteit op regelmatige basis infosessies. Verdere begeleiding wordt hoofdzakelijk binnen de vakgroep verzorgd, waarbij nieuwe personeelsleden een beroep kunnen doen op de ervaring van hun oudere collega's.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als goed.

De commissie is van mening dat de vakinhoudelijke en didactische deskundigheid van de lesgevers excellent is. De studenten toonden zich zeer tevreden over de goed opgebouwde lessen, de goede feedback en de interactiviteit.
De opleiding doet, net zoals de andere master na masteropleidingen, een beroep op het personeel van de bachelor-masteropleiding. De coördinator van de opleiding is tevens de titularis van het basisvak binnen de bachelor-masteropleiding. Hij draagt de opleiding en is tevens afdelingshoofd van de klinische afdeling die bij zijn specialisme hoort.
De commissie meent dat de opleidingscoördinator een stimulerend personeelsbeleid voert. Via interne bijscholingen en extra-muros cursussen en congressen wordt continu gewerkt aan de professionalisering van het academisch personeel. Samen met de studenten is er regelmatig overleg over het functioneren van de dienst en er zijn ook teambuildingsactiviteiten.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De commissie meent op basis van onder meer de publicatielijst die ze heeft ingekeken, te kunnen stellen dat de onderzoeksdeskundigheid van de afdeling Parodontologie excellent is. De afdeling heeft diverse A1-publicaties op haar naam staan en ziet regelmatig doctoraatsprojecten goedgekeurd. Verschillende stafleden fungeren als reviewer in (inter)nationale tijdschriften. In de individuele expertisegebieden is voldoende diversiteit. De internationale contacten zijn excellent en kennen een goede terugkoppeling naar het onderwijs, meent de commissie. De opleiding heeft zeer goede contacten met de universiteiten van Stockholm, Malmö, Göteborg, Groningen en Luik. In 2008 organiseerde de afdeling zelf een internationaal congres.
Intern wordt ook getracht om een aantal multidisciplinaire onderzoekslijnen op te starten. Zo zijn er prille samenwerkingen met medische genetica en microbiologie. Samenwerkingen waaraan de studenten in het kader van hun masterproef kunnen deelnemen.

De professionele gerichtheid van het personeel is goed. Alle academische medewerkers hebben ervaring binnen de privaatpraktijk en brengen als dusdanig die expertise in de opleiding in.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' als voldoende.

Het onderwijs in de master na masteropleiding wordt gedragen door de afdeling Parodontologie. De afdeling bestaat uit 1 coördinator ZAP-lid, 1 doctor-assistent (0,6 VTE), 1 adjunct-kliniekhoofd UZGent (0,5 VTE) en 5 praktijkassistenten (1,1 VTE). Via de derde pijler (projectfinanciering) worden 0,6 VTE extra mandaten gefinancierd voor de supervisie van de opleiding en 0,5 voor de implantaatprothetiek. Voor het algemene opleidingsonderdeel 'Genetica en celbiologie' wordt beroep gedaan op externe (niet behorende tot het departement Tandheelkunde) lesgevers.

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van de academische staf bij de opleiding zeer groot is. Met de coördinator en de doctor-assistent, die voor het theoretische deel van de parodontologische opleidingsonderdelen instaat, is de academische omkadering voldoende, meent de commissie. Het opzetten van een gemeenschappelijk seminarie met de collega's van de K.U.Leuven zou de taakbelasting kunnen verlichten, suggereert de commissie.
Voor de technische en administratieve omkadering doet het academisch personeel een beroep op de ATP-omkadering van de eigen vakgroep die, zoals de commissie in het rapport over de bachelor-masteropleiding schreef, beperkt is.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' en 'Kwantiteit van het personeel' als positief. Ze heeft bijgevolg ook een positief oordeel over het onderwerp 'Inzet van personeel'.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' als goed.

Het grootste deel van de gebouwen en de infrastructuur die gebruikt wordt ten behoeve van de opleidingen tandarts worden beheerd door het UZGent. De college-

zalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen op de eerste verdieping van gebouw P8 (Tandheelkunde). In de prekliniek (72 werkposten) leren de studenten de klinische vaardigheden aan. In de klinische practicazalen leren de studenten effectieve behandelingen op patiënten uitvoeren. De twee klinische zalen zijn uitgerust met 55 klinische werkposten. Daarnaast zijn er een achttal individuele behandel- en diagnoselokalen waar de student kan assisteren bij kleine chirurgische ingrepen, implantologie en andere meer specialistische behandelingen. Het uitlenen van materiaal aan studenten en AP voor gebruik in de (pre)kliniek gebeurt in de uitleendienst.

De Biomedische bibliotheek bevindt zich op het gelijkvloers van P8 en kent ruime openingsuren. De digitale bibliotheek is beschikbaar via het centrale platform van de Universiteit Gent. De mogelijkheid van VPN-connectie via het open internet maakt consultatie op gelijk welk tijdstip of plaats mogelijk.
De PC-zaal in de bibliotheek telt 96 computers. Verder kunnen de studenten terecht in drie computerzalen op de 5e verdieping van K3, met in totaal 45 computers. Naast de Biomedische bibliotheek zijn er op de campus nog een aantal kleine departementale bibliotheken waarvan de studenten kunnen gebruik maken.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. De infrastructuur van de prekliniek is evenwel gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. De commissie spoort de universiteit en het universitair ziekenhuis aan om de budgetten die hiervoor gepland zijn, versneld vrij te maken. Ze beveelt de betrokken beleidsverantwoordelijken ten slotte ook aan om de ‘papierloze kliniek’ geïntegreerd in te voeren voor alle afdelingen. Met geïntegreerd bedoelt ze dat een elektronisch dossier zowel de patiënteninformatie, met inbegrip van radiografie, behandelplanning, als de studenteninformatie (portfoliogegevens) moet bevatten. Nu verloopt de invoering van de ‘papierloze kliniek’ nog te fragmentarisch.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet ‘Studiebegeleiding’ als voldoende.

De informatie over de inhoud van het programma staat vermeld in de studiegids en geïnteresseerden worden op basis van een ingestuurd curriculum vitae persoonlijk uitgenodigd voor een verkennend gesprek en geïnformeerd over de mogelijke instroom- en selectiecriteria.

In principe kunnen alle studenten gebruik maken van de studiebegeleidingsfaciliteiten die de faculteit aanbiedt (*zie facet 4.2. van het bachelor-masterrapport)*. De praktijk leert evenwel dat ze dit niet doen. Er zijn voldoende feedbackmomenten zodat er geen behoefte is aan externe begeleiding.
Voor de master na masteropleiding bestaat geen ombudsfunctie.

De commissie stelt vast dat het contact tussen de studenten en de lesgevers echt laagdrempelig is. De studenten zijn zeer tevreden over de begeleiding die ze krijgen. Zoals eerder aangehaald *(in facet 2.7.)* beveelt de commissie aan om de vele informele feedbackmomenten aan te vullen met twee keer per jaar een formele studievoortgangstoets.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op universiteitsniveau is de Onderwijsraad de draaischijf van het interne kwaliteitszorgproces. Administratief vallen alle onderwijsaangelegenheden onder de Dienst Onderwijsaangelegenheden DOWA.

Facultair is het de faculteitsraad (FR) die de eindverantwoordelijkheid draagt over het verstrekte onderwijs en het kwaliteitszorgbeleid er rond. Voor alle onderwijsaangelegenheden wint de faculteitsraad het advies in van de Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) en van de opleidingscommissies. Het is de KCO die de facultaire draaischijf is van het kwaliteitszorggebeuren in de faculteit.

De opleidingscommissie Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor, master en master na masteropleidingen in de Tandheelkunde. Naast vertegenwoordigers uit het ZAP en het AAP, bestaat de opleidingscommissie voor ten minste één derde uit studentenvertegenwoordigers. Concreet bestaat de opleidingscommissie Tandheelkunde uit 16 leden (4 studenten uit de bachelor- en masteropleiding, 1 student uit de master-na-masteropleidingen, 1 AAP-lid, 6 ZAP-leden Tandheelkunde en 4 ZAP-leden niet Tandheelkunde).

De vakgroepen stellen de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. De vakgroepen zorgen ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als goed.

In tegenstelling tot de bachelor-masteropleiding is er geen gecentraliseerde onderwijsevaluatie. Dit betekent dat de coördinator grotendeels zelf verantwoordelijk is voor de interne kwaliteitszorg van de opleiding. De commissie heeft geconstateerd dat de informele aanpak voor deze kleinschalige opleiding goed werkt.
Een externe maatstaf voor de kwaliteit van de opleiding is het feit dat ze vierjaarlijks door de overheid moet erkend worden als coördinerend stagecentrum Parodontologie en dit op basis van het studieprogramma, het curriculum vitae van de coördinator en de activiteiten van de afgestudeerden. De opleiding is de eerste keer erkend in 2006, op 1 maart 2010 is de erkenning verlengd.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als voldoende.

De commissie stelt vast dat onder impuls van de coördinator de opleiding continu aan verbetering werkt. In 2004–2005 werden de literatuurseminaries in een formaat gegoten en ook getoetst. Tevens werd in het programma meer ruimte gemaakt voor een afstudeerwerk over een literatuur- of onderzoeksvraag. De daaropvolgende jaren werd er stelselmatig meer aandacht besteed aan het niveau van de masterproef, met resultaat *(zie facet 2.8)*. In 2007–2008 werd de orale implantologie uitgebreid in het programma. Ook de onderzoeksbasis van de opleiding werd verstevigd. Ten slotte wordt er volop gewerkt aan de internationale uitstraling met als doel een internationale erkenning door de EFP binnen te halen.

Het zelfevaluatierapport werd degelijk beschrijvend opgesteld, maar de opleiding heeft geen gebruik gemaakt van de opportuniteit dit zelfevaluatierapport als een instrument voor kritische zelfreflectie te gebruiken.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende.

De betrokkenheid van studenten en medewerkers bij de opleiding is groot en verloopt via tweewekelijkse overlegvergaderingen. Voor alle manama-opleidingen samen is er maar één studentenvertegenwoordiger in de opleidingscommissie. De commissie vindt dat elke specialisatie vertegenwoordigd moet zijn op studentenniveau en beveelt de opleidingsverantwoordelijken dan ook aan om hier werk van te maken.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging DENT-ALUMNI. De organisatie telt 400 leden, stuurt ongeveer jaarlijks een nieuwsbrief uit en organiseert tweejaarlijks een terugkomdag. Een aantal specialisten is als praktijkassistent bij de opleiding betrokken.
Met het beroepenveld is er contact onder meer via de Belgische Vereniging voor Parodontologie, waar stafmedewerkers van de afdeling een bestuursmandaat bekleden. Jaarlijks organiseert de opleiding zelf een grootschalige meeting met 'verwijzers' (de algemeen tandartsen). De studenten verzorgen mee het modulair programma 'Parodontologie voor de algemeen tandarts' en komen zodoende ook in contact met het tandartsveld. Ze worden tevens gestimuleerd om deel te nemen aan alle activiteiten van de bovengenoemde vereniging voor parodontologie.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Vermits de commissie de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, personeel, alumni en beroepenveld' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' eveneens als positief.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als goed.

Op basis van de kwaliteit van het programma en het zeer goede niveau van de masterproeven meent de commissie dat de opleiding haar doelstellingen goed weet te realiseren. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren erg tevreden over de genoten opleiding. Ze waardeerden de academische en klinische know how van het team, de zeer goede wetenschappelijke achtergrond die ze van het team meekregen en de internationale inbedding. Er waren veel buitenlandse gastsprekers en als student werden ze gestimuleerd om naar internationale congressen te gaan.
De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert. Bijna alle afgestudeerden komen terecht in een private praktijk waarbij er een toenemende trend is naar samenwerking binnen een groepspraktijk. Een minderheid opteert voor een verdere academische loopbaan.

De opleiding heeft geen traditie met uitwisselingsprogramma's. Er worden wel buitenlandse studenten aanvaard voor het volledig volgen van de opleiding. Zoals opgemerkt in facet 2.9. meent de commissie dat het aantal buitenlandse studenten nog omhoog mag.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' als goed.

In de opleiding slagen bijna alle studenten, zo blijkt uit de rendementsgegevens. In de periode 1999-2006 zijn in het eerste jaar van de toenmalige GGS-opleiding bijna alle studenten geslaagd. Uitzondering is 2001-2002 waar één student niet slaagt en de opleiding stopzet en de twee starters in 2004-2005. Zij hernemen de opleiding in 2005-2006 en combineren het met het tweede jaar. Voor het tweede jaar slagen in die periode alle studenten onmiddellijk.
Met de invoering van het flexibiliseringsdecreet, wordt er niet meer in jaren gerekend maar met opgenomen studiepunten en verworven credits. De gegevens voor de masteropleiding tonen aan dat in de periode 2005-2009 alle studenten zich inschrijven voor minder dan 54 studiepunten en die studiepunten ook allemaal halen. Van de 6 studenten in 2007-2008 bevindt er zich één in het eerste jaar, twee zitten in het tweede jaar en drie in het derde jaar. In 2008-2009 volgen drie studenten het eerste jaar, drie het tweede jaar en twee het derde jaar.
De gemiddelde studieduur toont aan dat alle studenten in de voormalige GGS-opleiding in de periode 1999-2006 binnen de voorziene studieduur van twee jaar haalden. In 2007-2008 is er één student die het diploma behaalt na drie jaar studie, in 2008-2009 behaalden twee studenten het diploma na eveneens drie jaar studie. Zij hadden alle drie een studie-efficiëntie van meer dan 85 procent: ze behaalden de studiepunten waarvoor ze inschreven en moesten ze niet hernemen.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als positief. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de master na masteropleiding Parodontologie aan de Universiteit Gent voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft volgende suggesties geformuleerd:

- het deel orale implantologie in de opleiding zichtbaarder te maken;
- twee keer per jaar individuele functioneringsgesprekken met de studenten te organiseren;
- structureel een externe evaluator voor de beoordeling van de masterproef inschakelen;
- het opzetten van een gemeenschappelijk seminarie met de collega's van de K.U.Leuven;
- de selectie van de studenten nog verder te objectiveren door ze te laten doorgaan in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van alle manama's in de specialistische mondzorg.

VI

Katholieke Universiteit Leuven
Bachelor in de Tandheelkunde
Master in de Tandheelkunde

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde. Ze worden georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde van de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleidingen van 28 november tot en met 3 december 2010.

De bachelor- en de masteropleiding Tandheelkunde vallen binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie Tandheelkunde. De bachelor is een driejarige opleiding die 180 studiepunten (SP) telt. De master is een tweejarige opleiding (120 SP). Beide opleidingen worden alleen in het Nederlands aangeboden.

Conform de wetgeving is de bacheloropleiding Tandheelkunde opgevat als een doorstroomopleiding naar de aansluitende masteropleiding Tandheelkunde. De bacheloropleiding heeft als voornaamste doel de studenten voor te bereiden op de masteropleiding Tandheelkunde.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleidingen Tandheelkunde aan de K.U.Leuven. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende geledingen binnen de opleidingen, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de

commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Om het beroep van algemeen tandarts te kunnen uitoefenen, zijn de afgestudeerden in de master Tandheelkunde wettelijk verplicht een stagejaar te volgen. Het stagejaar is een postgraduaatsopleiding die interuniversitair en in samenwerking met de beroepsvereniging van Vlaamse tandartsen wordt georganiseerd (U.Gent en K.U.Leuven). De visitatiecommissie was niet bevoegd om over het stagejaar te oordelen. Ze verwijst er soms wel naar in haar rapport omdat de invulling ervan de masteropleiding heeft beïnvloed.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de eindtermen voor de opleidingen Tandheelkunde als volgt:

De bacheloropleiding in de Tandheelkunde

De bachelor tandarts:

1. bezit beperkte 'tandheelkundige' competentie
   Hierbij bezit hij een basis kennispakket m.b.t. de tandheelkundige en biomedische wetenschappen. Hij heeft wetenschappelijke kennis/inzicht betreffende de samenstelling en opbouw, de ontwikkeling en de functie van het menselijk organisme en van de menselijke persoon, inclusief

van de principes van dysfunctie. Dit geldt in het bijzonder voor alles wat met de orofaciale regio te maken heeft. De bachelor tandarts kan eenvoudige tandheelkundige problemen analyseren, rekening houdend met basis biomedische interacties zodat de stap naar de masteropleiding kan gezet worden. Hierbij krijgt hij begrip van basisvaardigheden met betrekking tot het klinische handelen door actieve participatie in de mondzorg. Dit wil zeggen dat hij inzicht heeft in diagnose, preventie en behandelingsplanning. Daarbij heeft de bachelor tandarts ook een attitude van dienstverlening en assistentie in een concept van 4 handed dentistry.

2. bezit beperkte basis 'medische' competenties
   Dit wil zeggen dat hij eenvoudige medische interacties met tandheelkundige behandelingen kan analyseren zodat de stap naar de masteropleiding kan gezet worden. Hierbij bezit hij de vereiste attitudes voor een vlotte communicatie en omgang met patiënten en samenwerking met collega's, zoals een attitude van bekommernis, empathie, tact, integriteit, verantwoordelijkheid, enz.
3. is 'wetenschappelijk gevormd' en bezit de houding om via zelfstudie kennis up to date te houden.
   De wetenschappelijke kennis moet aan de basis liggen van de klinische kunde. De bachelor tandarts bezit kennis van de grondbeginselen van wetenschappelijk onderzoek en de mogelijkheden, begrenzingen en ethische implicaties van (wetenschappelijk/klinische) onderzoeksmethodes. Hij kan informatie zoeken, analyseren, selecteren, relevante literatuur ontsluiten en naar waarde schatten, toepassen en is primair vertrouwd met de principes en methodologie van evidence based dentistry and medicine. Essentieel is het bewustzijn van de snelle kennisvermeerdering. Hij dient een attitude te hebben ontwikkeld om hiermee om te gaan en de kennis bij te houden en te actualiseren door gerichte literatuurstudie. Daarmee heeft de bachelor tandarts een goede basis om de klinisch georiënteerde masterjaren aan te vatten.
4. is bewust van de impact van orale pathologie op de gezondheidszorg en zijn maatschappelijke context en omgekeerd. (Maatschappelijke vorming)
   Dit betekent dat de bachelor tandarts inzicht verworven heeft in bijvoorbeeld de epidemiologie, ergonomie, radioprotectie en de weerslag van orale gezondheid en gezondheidszorg op de maatschappij. Ook omgekeerd is hij zich bewust van de invloed die de maatschappelijke context en de beschikbaarheid van gezondheidszorg heeft op de orale gezondheid. Hij heeft basiskennis over het lichaam, de psyche en het onderling samenspel en van de sociale en maatschappelijke context waarin de mens functioneert.
5. kan 'reflecteren' over zichzelf en zijn eigen professionele ambities. (Filosofische vorming en reflectie)
   Er is hierbij een attitude ontwikkeld waarbij eigen werk (preklinisch en klinisch) kritisch wordt geevalueerd. De bachelor tandarts is in staat om over zijn beroepskeuze filosofisch te reflecteren en eigen professionele beperkingen onder ogen te zien.

De masteropleiding in de Tandheelkunde

De basis-tandarts:

1. bezit tandheelkundige en basis-medische competentie
   Dit wil zeggen dat de basis tandarts tandheelkundige problemen efficiënt kan aanpakken rekening houdend met basis medische interacties. Op dat de basis-tandarts deze tandheelkundige problemen efficiënt zou kunnen aanpakken, moet hij in staat zijn klinisch te redeneren en te

handelen. Hij is in staat om aan personen die zich melden voor de professionele verzorging van het oro-faciale systeem zorg te verlenen volgens eigentijdse kennis, kunde en opvattingen door anamnese, analyse, diagnose, voorlichting, instructie, therapie en rehabilitatie, dan wel zorg te dragen voor adequate verwijzing naar een specialist of collega. Daarbij dient hij rekening te houden met de objectieve noden, de wensen en de mogelijkheden van de patiënt.

1.1. bezit een breed kennispakket m.b.t. de tandheelkundige (basis)wetenschappen en de geneeskundige achtergrond.
Dit wil zeggen dat de wetenschappelijke kennis aan de basis moet liggen van de klinische kunde. De tandarts is een beroepsgericht academicus die in staat is een kritische houding aan te nemen ten aanzien van wetenschappelijke informatie en die in staat is wetenschappelijke informatie toe te passen binnen de patiëntenbehandeling.

1.2. bezit basisvaardigheden met betrekking tot het klinisch handelen, communicatie en samenwerking.
Hij heeft zich de bekwaamheden van medisch expert (op oro-faciaal vlak) en preventiedeskundige eigen gemaakt. Hij heeft noties van management en is ertoe opgeleid om in een open en constructieve sfeer met mensen te communiceren en samen te werken.

1.3. bezit de vereiste attitudes
Dit wil zeggen de attitude van dienstverlening en de correcte benadering van een persoon in nood. Participatie in de urgentietandheelkunde ondersteunt de opbouw van deze attitude.

2. is wetenschappelijk gevormd en bezit de houding om levenslang te leren.
De basis-tandarts heeft zijn kennis over de grondbeginselen van wetenschappelijk onderzoek en de mogelijkheden, begrenzingen en ethische implicaties van (wetenschappelijk/klinische) onderzoeksmethodes leren toepassen in zijn klinisch handelen. Bewust van het effect van kennisslijtage dient hij een attitude te hebben ontwikkeld steeds zijn kennis bij te houden en te actualiseren door literatuurstudie en post-academische vorming. De basis-tandarts haalt kennis uit onderzoek, leert over het onderzoek, discussieert over onderzoeksresultaten en is zelf onderzoeksgericht. Hij dient te beschikken over de attitude en de vaardigheden die noodzakelijk zijn om deel te nemen aan de activiteiten van het wetenschappelijk forum van zijn discipline. In concreto betekent dit onder meer dat hij in staat is om kritisch de op hem gerichte literatuur te lezen, een onderzoeksvraag te formuleren en te beantwoorden, cursussen te volgen en aan discussies deel te nemen. De afstuderende tandarts dient hierbij wetenschappelijke criteria te kunnen hanteren.

3. kan deskundig en waardebewust functioneren binnen de organisatie van de gezondheidszorg en de maatschappelijke context.
De basis-tandarts heeft onder andere inzichten in de structuur van de gezondheidszorg en de sociale kaart, in de relatie tussen de medische instanties en andere maatschappelijke instanties en in het gezondheidsbeleid. Deze inzichten zijn van belang om op een adequate wijze hierin zijn verantwoordelijkheid te nemen.

4. kan reflecteren over zichzelf, het eigen professioneel functioneren en de ethische implicaties daarvan.

Hij neemt in de reflectie niet alleen de technische maar ook de ethische, emotionele en politieke implicaties mee. Er is een attitude ontwikkeld waarbij eigen werk kritisch wordt geëvalueerd. Verder denkt hij niet alleen na over het eigen handelen, maar ook over de achterliggende beroepsopvattingen en opvattingen over het professionele zelf. Daarnaast kan de basis-tandarts ook een leeragenda opstellen, de draagwijdte van eigen keuze voor carrièremogelijkheden versus privé-leven inschatten, omgaan met de dilemma's die dit met zich meebrengt en zorg dragen voor de eigen gezondheid.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed voor beide opleidingen.

De commissie meent dat de doelstellingen van zowel de bachelor- als de masteropleiding zorgvuldig zijn uitgewerkt. De algemene doelstelling is een basis tandarts te vormen met het profiel van een mondarts waarbij op verschillende domeinen competenties moeten worden verworven. De bachelor-masteropleiding streeft op het einde van de masteropleiding naar het bereiken van competenties in zeven domeinen:

- professionaliteit;
- communicatie, samenwerken en interpersoonlijke vaardigheden;
- basiskennis, informatieverwerking en kritisch wetenschappelijk denken en handelen;
- klinische anamnese en informatievergaring;
- diagnose en behandelplanning;
- instellen en behoud van mondgezondheid via tandheelkundig handelen;
- maatschappelijk handelen en organiseren van zorg ter gezondheidspromotie.

De doelen stroken met de eisen die in het Structuurdecreet (art. 58) zijn bepaald, meent de commissie. Er zijn algemene (professionaliteit, samenwerken en communiceren), algemeen-wetenschappelijke competenties (basiskennis, informatieverwerking en kritisch wetenschappelijk denken en handelen) en wetenschappelijk-disciplinaire competenties (klinische anamnese, diagnose en behandelplanning, instellen en behoud van mondgezondheid, en maatschappelijk handelen en organiseren van zorg) gedefinieerd. Aan de competenties zijn vervolgens eindtermen gekoppeld die per niveau zijn uitgewerkt en hierboven beschreven. De eindtermen stroken volgens de commissie met het niveau, respectievelijk bachelor- of master-, waaronder ze ressorteren. Op bachelorniveau gaan ze onder meer over het opbouwen van beperkte tandheelkundige en basis medische kennis, inzicht en vaardigheden. Van een afgestudeerde bachelorstudent wordt verwacht dat hij eenvoudige medische interacties met tandheelkundige behandelingen kan analyseren. Op masterniveau wordt van de afgestudeerde verwacht dat hij een oro-faciaal medisch expert is. De wetenschappelijke vorming behelst in de bacheloropleiding het bijbrengen van de

grondbeginselen van wetenschappelijk onderzoek en de mogelijkheden en begrenzingen van onderzoeksmethodes, in de masteropleiding moet de student zijn kennis over wetenschappelijk onderzoek leren toepassen in zijn klinisch handelen en in staat zijn om de wetenschappelijke evolutie in zijn discipline te kunnen opvolgen.

De doelstellingen van de opleidingen worden gecommuniceerd via de website van de K.U.Leuven en bij het begin van de opleiding worden de basisprincipes toegelicht aan de studenten. Dit gebeurt via een 'instaples' met verschillende sprekers die de doelen toelichten, leerde de commissie uit haar gesprek met de bachelorstudenten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed voor beide opleidingen.

Aan de basis van de doelstellingen/competenties van de bachelor- en de masteropleiding tandarts liggen de competenties voor de Europese tandarts die ontwikkeld zijn door de Association of Dental Education in Europe (ADEE). Daarnaast werden de opleidingen ook getoetst aan het Nederlandse 'Raamplan Tandheelkunde' (2007). De commissie meent dat de doelen/competenties/eindtermen zoals geformuleerd door de Leuvense opleidingen de internationale vakwetenschappelijke toets goed kunnen doorstaan, met inbegrip van de toets aan haar referentiekader. Dat is overigens ook geïnspireerd door het ADEE-model.
De opleidingen tandarts leiden tot het beroep van tandarts. Naast hun academische hebben de doelen/competenties bijgevolg een sterke beroepsgerichte component. Zo is er een grote aandacht voor de klinische vaardigheden, voor intermenselijke sociale vaardigheden en communicatie, voor de ethische aspecten en voor diagnose en behandelplanning.

De opleidingen hebben tot doel een basis tandarts te vormen met het profiel van een mondarts. Als tandarts dient de afgestudeerde een breed inzetbare beroepsbeoefenaar te zijn die de meest voorkomende problemen in de tandheelkundige praktijk kan behandelen. Als mondarts dient hij voorbereid te zijn op een steeds meer vergrijzende bevolking met medisch gecompromitteerde en gemedicaliseerde patiënten. De commissie vindt dat de opleidingen hun profiel helder gedefinieerd hebben.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden voor zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het bachelorprogramma

In het eerste jaar staan in het eerste semester de opleidingsonderdelen 'Biofysica' (8 studiepunten, SP), 'Algemene en biologische scheikunde' (8 SP), 'Vergelijkende biologie' (5 SP), 'Morfologie der tanden' (3 SP) en 'Preklinische oefeningen morfologie der tanden' (3 SP) geprogrammeerd. Het tweede semester omvat 'Algemene weefselleer en weefselleer van de kauworganen, deel 1' (6 SP), 'Celbiologie I' (8 SP), 'Ontleedkunde van het menselijk lichaam' (6 SP), 'Embryologie en embryologie van hoofd en hals' (5 SP), 'Antropologische thema's uit de hedendaagse filosofie' (4 SP), 'Preklinische oefeningen conserverende tandheelkunde deel 1' (4 SP) en 'Wetenschappelijke vorming: opzoeken van wetenschappelijke literatuur: theorie en oefeningen' (0 SP).
Het tweede bachelorjaar behelst in het eerste semester de opleidingsonderdelen 'Metabolisme' (3 SP), 'Cariologie' (3 SP), 'Celfysiologie' (4 SP), Neurowetenschappen (4 SP), 'Algemene microbiologie' (5 SP), 'Immunologie' (3 SP), 'Topografie van hoofd en hals' (3 SP) en 'Klinische omgang en reanimatie' (3 SP). In het tweede semester staan 'Preventieve en maatschappelijke aspecten' (3 SP), 'Directe restauratieve biomaterialen en procedures' (4 SP), 'Heelkundige basisbegrippen voor de tandarts' (3 SP), 'Functie en dysfunctie van het kaakstelsel' (3 SP), 'Ergonomie en praktijkvoering' (3 SP), 'Fysiologie van de mens' (6 SP), 'Algemene weefselleer en weefselleer van de kauworganen, deel 2' (4 SP) en 'Preklinische oefeningen Conserverende Tandheelkunde, deel 2' (5 SP) op het programma.
Het derde bachelorjaar, ten slotte, bestaat in het eerste semester uit 'Parodontologie m.i.v. microbiologie van mond en tanden' (4 SP), 'Uitneembare prothetische tandheelkunde' (5 SP), 'Pathologische fysiologie en pathologische biochemie' (5 SP), 'Inwendige ziektenleer' (5 SP), 'Radiologie van mond en tanden, en radioprotectie' (3 SP), 'Indirecte restauratieve biomaterialen' (4 SP), en 'Preklinische vaardigheidsoefeningen'. Het tweede semester omvat 'Endodontie' (4 SP', 'Orthodontie en dentofaciale orthopedie' (4 SP), 'Pathologische ontleedkunde' (5 SP), 'Farmacologie' (4 SP), 'Mondziekten en mondheelkunde' (5 SP), 'Preklinische oefeningen van conserverende tandheelkunde' (2 SP), en 'Klinische vaardigheidsoefeningen' (5 SP).

Beschrijving van het masterprogramma

In het eerste masterjaar staan in het eerste semester 'Geneeskundige psychologie en psychopathologie' (3 SP), 'Maxillo-faciale heelkunde' (3 SP), 'Parodontologische therapie' (4 SP) en 'Gerodontologie en maatschappelijke relevantie' (3 SP) op het programma. Het tweede semester omvat 'Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde' (4 SP), 'Psychologie en toegepaste communicatieleer' (3 SP), 'Geïntegreerde behandelingsplanning in de orthodontie' (3 SP) en 'Biostatistiek' (3 SP). Doorheen het eerste en het tweede semester lopen 'Indirecte restauratieve procedures' (6 SP), 'Keuzevakken voor de praktijkvoering (twee keuzevakken plus 1 werkzitting verplicht' (9 SP), 'Preklinische vaardigheidstraining' (9 SP) en 'Klinische vaardigheidstraining' (10 SP).

Het tweede masterjaar, ten slotte, bevat in het eerste en het tweede semester 'Neus-, keel- en oorheelkunde' (3 SP), 'Dermatologie' (3 SP), 'Medische ethiek, deontologie en recht' (3 SP), 'Preklinische vaardigheidstraining' (3 SP), 'Masterproef' (24 SP), 'Keuzevakken voor de praktijkvoering (één van de twee)' (3 SP), en 'Geïntegreerde en gespecialiseerde klinische stages' (18 SP).

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

Bachelorprogramma

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' als voldoende.

Het programma is een adequate vertaling van de doelstellingen van de opleiding zowel qua niveau als domeinspecifieke gerichtheid. De inhoud biedt de studenten zeer zeker de mogelijkheid om de beoogde kwalificaties te bereiken. Het bachelorprogramma oogt traditioneel met een goede wetenschappelijke vorming in de eerste twee jaren. De basiswetenschappelijke opleidingsonderdelen 'Biofysica', 'Algemene en biologische scheikunde' en 'Vergelijkende biologie' brengen de studenten de essentiële kennis bij die nodig is om de biofysische, scheikundige en biologische interacties met de latere tandheelkundige en (bio)medische opleidingsonderdelen te kunnen leggen. De basiswetenschappelijke vorming wordt gevolgd door de biomedische vorming met de opleidingsonderdelen 'Ontleedkunde van het menselijk lichaam', 'Algemene weefselleer en weefselleer van de kauworganen', 'Fysiologie van de mens', 'Celbiologie', 'Algemene microbiologie' en 'Immunologie'. Deze biomedische opleidingsonderdelen, die geprogrammeerd staan in de eerste drie semesters, vormen de basis voor de algemeen medische en tandheelkundige opleidingsonderdelen. Die tandheelkundige vorming start theoretisch en preklinisch in het eerste jaar. De praktische vaardigheidstraining (prekliniek) is goed uitgebouwd. De opbouw van de klinische vaardigheden komt wat te traag op gang. In de eerste twee jaar komt het ontwikkelen ervan amper aan bod. De commissie is er voorstander van om de kliniek naar voren te brengen in het programma. Om dit haalbaar te maken, stelt ze voor om de basiswetenschappelijke vorming op een meer geïntegreerde manier aan te bieden. Daarnaast beveelt ze de opleidingsverantwoordelijken aan om in de klinische vaardigheidstraining de kijkstages en de assistentie te reduceren ten voordele van de actieve participatie. Het concept van 'four handed dentistry' dat ook wordt toegepast in de klinische training, is erop gericht om de toekomstige tandartsen te leren samenwerken met tandartsassistenten. De commissie vindt dan ook dat de tandartsassistenten in opleiding hierbij betrokken moeten worden. Dat is nu niet het geval.

De studenten waarmee de commissie sprak, toonden zich erg tevreden over het programma. Het biedt een goede wetenschappelijke vorming. Als knelpunt haalden ze

aan dat er te veel studenten zijn om de plaatsen in de (pre)kliniek goed te kunnen verdelen. In het tweede jaar mocht de prekliniek uitgebreid worden en de klinische training zou actiever mogen ingevuld worden. Ook zouden de lesgevers in de basiswetenschappen (scheikunde, fysica en biologie) hun colleges meer mogen spekken met voorbeelden uit de tandheelkunde.

De studiefiches bevatten veel informatie over het programma, de onderwijsvormen en het studiemateriaal per opleidingsonderdeel. Het gedeelte over de evaluatievormen is op sommige plaatsen zeer summier, op andere plaatsen wat uitgebreider. Hier is naar de mening van de commissie dus nog plaats voor verbetering.

Masterprogramma
De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma als voldoende.

Het programma is een adequate vertaling van de doelstellingen van de opleiding zowel qua niveau als domeinspecifieke gerichtheid. Het biedt de studenten absoluut de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. De biomedische vorming wordt afgesloten met 'Biostatistiek' dat de studenten het belang van evidence based statistische analyses in het wetenschappelijk onderzoek bijbrengt. De medische vorming (zowel algemeen-medisch als specifiek tandheelkundig) wordt verder gezet met de opleidingsonderdelen 'Maxillo-faciale heelkunde', 'Parodontologische therapie', 'Gerodontologie en maatschappelijke relevantie', 'Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde', 'Geïntegreerde behandelingsplanning in de orthodontie', 'Indirecte restauratieve procedures', 'Neus-, keel- en oorheelkunde', 'Dermatologie', en de gekozen keuzevakken voor praktijkvoering. De medische vorming behandelt alle aspecten van de mondgezondheid, houdt rekening met de snelle veranderingen in concepten en technieken en met de evoluties op maatschappelijk gebied, zoals het stijgende aantal gemedicaliseerde oudere patiënten. Ze bedekt alle tandheelkundige disciplines en is naar de mening van de commissie zeer goed op het gebied van endodontie, preventie en radiologie. Naar haar mening zou het opleidingsonderdeel 'Multidisciplinaire behandelingsplanning' dat nu als keuze-opleidingsonderdeel wordt aangeboden in het tweede jaar wel verplicht moeten worden.

De vaardigheidstraining in de masteropleiding bestaat uit een component 'prekliniek' en een component 'kliniek'. De prekliniek leert de studenten onder meer klinische handelingen aan die niet routinematig voorkomen. De commissie meent dat er in de opleiding nog te veel tijd gaat naar preklinische oefeningen. In de klinische training volgt de student in het eerste en tweede jaar stages op verschillende afdelingen. Daarnaast is er nog de externe stage in het AZ Sint-Jan in Brugge. De externe stage in Brugge wordt door studenten en alumni zeer gewaardeerd, stelde de com-

missie vast. Bij de interne stage in het eerste jaar moeten de studenten nog relatief veel assisteren, bleek uit de gesprekken. De commissie meent dat het zelfstandig handelen de norm moet zijn. Meer aandacht zou er in de opleiding ook mogen gaan naar het opdoen van klinische ervaring met uitneembare prothesen en kroon- en brugwerk. Ten slotte beveelt de commissie aan om het patiëntenbestand van de masterstudenten zo veel mogelijk uit multidisciplinaire patiënten te laten bestaan die een geïntegreerde behandelplanning, behandeling en uitvoering nodig hebben. Het concept van de eindwerkpatiënt (een onderdeel van de masterproef, *zie facet 2.8.*) verdient, met andere woorden, uitbreiding tot de gehele klinische stage.

De opleidingsonderdelen ' geneeskundige psychologie en psychopathologie', 'psychologie en toegepaste communicatieleer', 'medische ethiek, deontologie en recht' en 'religie, zingeving en levensbeschouwing', spitsen zich toe op de communicatie met verschillende types van patiënten en op de maatschappelijk draagwijdte van het tandheelkundig en medisch gerelateerd handelen.

De opleiding tot tandarts resulteert in een masterdiploma op grond waarvan het beroep op academisch niveau kan uitgeoefend worden. Op basis van wettelijke afspraken volgt dan nog een algemeen stagejaar dat interuniversitair (K.U.Leuven en UGent) en in samenwerking met de beroepsvereniging van Vlaamse tandartsen wordt georganiseerd. De commissie constateert dat enkele specifieke opleidingsdoelen/competenties op het terrein van praktijkuitoefening en -management zijn doorgeschoven naar het stagejaar en daarmee niet onder de directe eigen verantwoordelijkheid vallen. De opleiding dient zich af te vragen of dit een gewenste ontwikkeling is en welke alternatieven denkbaar zijn.

De studiefiches bevatten veel informatie over het programma, de onderwijsvormen en het studiemateriaal per opleidingsonderdeel. Het gedeelte over de evaluatievormen is op sommige plaatsen zeer summier, op andere plaatsen wat uitgebreider. Hier is naar de mening van de commissie dus nog plaats voor verbetering.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' voor beide programma's als goed.

De commissie is van mening dat de academische gerichtheid van zowel het bachelor- als het masterprogramma sterk is. De kennisontwikkeling in beide programma's is grondig en duidelijk onderzoeksgerelateerd. Het bachelorprogramma besteedt veel aandacht aan de basiswetenschappelijke fundering van het tandheelkundig handelen. Het masterprogramma is gericht op het bijbrengen van een geavanceerde tandheelkundige kennis binnen een multidisciplinair klinisch kader.

Het aankweken van een onderzoeksattitude in beide programma's gebeurt door de tandheelkundige vakgebieden in de colleges duidelijk te relateren aan het (eigen) onderzoek dat erbij aansluit. Er wordt een goede aandacht besteed aan het leren opzetten van onderzoek en de kennis van statistiek en epidemiologie. In het masterprogramma heeft de masterproef als doel dat de student zich verdiept in de methoden, mogelijkheden en beperkingen van wetenschappelijk onderzoek *(zie facet 2.8.)*.
De beide programma's zijn wetenschappelijk en maatschappelijk up-to-date: ze hebben aandacht voor de rol van de tandarts in de maatschappij, voor bijzondere patiëntengroepen, voor een geïntegreerde patiëntenbehandeling, voor het belang van communicatie en voor het inschakelen van hedendaagse (digitale) beeldvorming in de klinische anamnese.
De studenten worden in de programma's voorbereid op hun latere beroepspraktijk, via de interne en externe klinische stages en de aandacht voor sociale en communicatievaardigheden in diverse opleidingsonderdelen. De externe stage in Brugge wordt zeer gesmaakt. De klinische training die intern wordt aangeleerd, zou het zelfstandig handelen van de studenten meer aan bod moeten laten komen en vroeger mogen starten. Daarnaast zou er een samenwerking met tandartsassistenten mogen opgezet worden zodat het concept van 'four handed dentistry', dat nu onder de tandartsstudenten wordt ingeoefend, zijn vertaling krijgt naar een reële werksituatie met tandartsassistenten.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' van de twee programma's als goed.

De opleidingen werken met duidelijke inhoudelijke lijnen: de biomedische wetenschappelijke vorming, de medische vorming, de vaardigheidstraining, de lijn mens, milieu en maatschappij en de lijn masterproef. Naarmate de student vordert in de opleidingen stijgt de complexiteit, de integratie tussen de lijnen en tussen het theoretisch en het praktisch onderwijs. De permanente onderwijscommissie ziet ernstig toe op de samenhang binnen en tussen de programma's, constateerde de commissie. Theorie en (pre)kliniek zijn sterk verweven, de verticale lijn is goed uitgezet en overlap wordt zorgvuldig geremedieerd. De studenten zijn ook vertrouwd met de opbouw van de programma's.
Er is een degelijk keuze-aanbod in het masterprogramma. De commissie beveelt wel aan om in het programma ook een keuzeonderdeel buiten de tandheelkunde te hebben met het oog op een bredere academische vorming.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleidingen voldoen aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de driejarige bacheloropleiding omvat 180 studiepunten en de masteropleiding omvat 120 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' voor beide programma's als goed.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. De studietijd per jaar (het modeltraject van de opleidingen tandarts gaat uit van 60 studiepunten per academiejaar) dient dus tussen de 1500 en 1800 uren te liggen.
De permanente onderwijscommissie (POC) bewaakt de begrote en reële studietijd en vraagt studietijdmetingen aan. De metingen worden uitgevoerd door de centrale Dienst Universitair Onderwijs samen met de opleiding. De studielast werd eerst in een studyhearing bepaald, vervolgens in een studiemeting gemeten en aansluitend getoetst met de begrote studietijd.
De meest recente studietijdmeting voor de opleidingen tandarts werd uitgevoerd in het academiejaar 2008–2009. Alleen de studietijd van de geslaagde studenten is meegenomen. De studietijd in de tweede zittijd wordt niet gemeten.

In het eerste jaar is de studietijd begroot op 1654,5 uren. Alle opleidingsonderdelen van het eerste jaar zijn aan een studietijdmeting onderworpen. De reële studielast komt op 1565,3 uren toont de studietijdmeting aan. Voor een aantal opleidingsonderdelen is de studietijd overschat. Het gaat om 'Embryologie en embryologie van hoofd en hals', 'Antropologische thema's uit de hedendaagse filosofie', 'Preklinische oefeningen conserverende tandheelkunde', 'Algemene weefselleer en weefselleer van de kauworganen' en 'Morfologie der tanden'. Onderschat zijn de opleidingsonderdelen 'Algemene en biologische scheikunde', en 'Vergelijkende biologie'.

In het tweede bachelorjaar is de studietijd begroot op 1527,5 uren. De studietijdmetingen komen op een studietijd van 1710,3 uren. Overschat zijn 'Preklinische oefeningen, deel 2', en 'Preventieve mondzorg'. Onderschat zijn 'Algemene fysiologie en neurofysiologie', en 'Algemene microbiologie en immunologie'.

De begrote studietijd van het derde bachelorjaar is 1712,5 uren. De reële studietijd komt uit op 1668,1 uren. Overschat zijn de opleidingsonderdelen 'Propedeuticum', ' en 'Pathologische ontleedkunde'. Onderschat zijn de opleidingsonderdelen 'Farmacologie', 'Endodontie', en 'Preklinische vaardigheidsoefeningen'.

Uit de enquêtes van de studenten bleek dat zij de bacheloropleiding als zwaar ervaren en dit vooral in het tweede jaar.

De studietijdmetingen en -enquêtes leidden tot een curriculumhervorming, waarbij opleidingsonderdelen met elkaar werden gelinkt om overlap te reduceren. Zo werden 'Neuroanatomie' en 'neurofysiologie' gecombineerd tot 'Neurowetenschap-

pen', 'caviteitenleer' en 'materialenleer' werden gekoppeld tot 'directe restauratieve biomaterialen en procedures'. 'Propedeuticum' werd geherprogrammeerd in 'mondziekten en mondheelkunde' en 'kindertandheelkunde'.

Het eerste masterjaar is begroot op 1535,5 uren. De studietijdmeting toont een reële studietijd van 986,5 uren aan. Voor vijf opleidingsonderdelen blijkt de studielast lager te liggen dan begroot: 'Psychologie en toegepaste communicatieleer', 'Geïntegreerde behandelingsplanning in de orthodontie', 'Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde', 'Preklinische vaardigheidstraining 1' en 'Biostatistiek'. 'Maxillo-faciale heelkunde' is onderschat, toont de studietijdmeting aan.

Het tweede masterjaar is begroot op 1784 uren studietijd. De reële studietijd komt op 1522 uren. Vier opleidingsonderdelen werden gemeten. Twee blijken overschat te zijn: 'Neus-, keel- en oorheelkunde'en 'Medisch ethiek, deontologie en recht'.

De commissie meent dat de begroting van de studietijd van de opleidingsonderdelen vanuit studentenperspectief moet worden opgezet. Nu worden de studietijden begroot door op de contacturen een concept van 'vermenigvuldigheidsfactor' toe te passen afhankelijk van de werkvorm en van de studiefase. Daarbij moet er rekening gehouden worden met een aantal interne regels. Het gevolg is dat het aantal studiepunten dat aan de opleidingsonderdelen wordt toegekend vanuit studentenperspectief niet altijd klopt. De commissie meent dat de studie-uren gewoon aan de studiepunten moeten gekoppeld worden en dat vervolgens de relatie tussen beiden op opleidingsonderdelenniveau geoptimaliseerd moet worden.
Los van deze discussie acht de commissie de studielast van beide opleidingen in orde en meent ze dat de studietijd aansluit bij de norm van 60 studiepunten per jaar. Naar aanleiding van de studietijdmetingen voerden de opleidingsverantwoordelijken in de bacheloropleiding de hierboven vermelde curriculumhervorming door zodat de studielast voor de tweedejaars werd ingeperkt. De bachelorstudenten waarmee de commissie sprak, gaven aan dat het programma zwaar maar studeerbaar is en dat er hen ook nog tijd rest voor een leven buiten de opleiding. Ook de studenten van de masteropleiding ervaren het programma als zwaar maar studeerbaar. Omdat er voor de klinische stages in het tweede jaar een jaarsysteem geldt, is er is voldoende tijd voor de masterproef. In het eerste jaar is de voorbereiding en opstart van de masterproef evenwel niet meegerekend. Dit kan volgens de commissie niet.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' voor de bachelor- en voor de masteropleiding als voldoende.

Binnen het theoretisch onderwijs worden klassieke hoorcolleges vaak gebruikt voor kennisoverdracht, aangevuld met werkzittingen/practica om de leerstof in te oefenen. Tijdens de preklinieken voeren de studenten zelfstandig praktijkhandelingen uit, leren de studenten ook op 'papieren' patiënten behandelplannen maken en oefenen ze hun chirurgische handvaardigheid op ex vivo dieren. Het klinisch praktisch onderwijs valt uiteen in klinieken, klinische interne stages en een klinische externe stage.

De gebruikte werkvormen sluiten aan bij de doelen van de opleidingsonderdelen, vindt de commissie. De onderwijsvormen ogen traditioneel, met in het begin veel klassieke hoorcolleges en de eraan gekoppelde werkzittingen/practica. Voor sommige opleidingsonderdelen worden zelfstudieopdrachten opgelegd. Zo maakt elke student in de beide masterjaren telkens een portfolio van relevantie klinische casussen. Er zijn in de opleidingen mooie voorbeelden te vinden van een vernieuwende onderwijsdidactiek. In het opleidingsonderdeel 'Psychologie en toegepaste communicatie' (eerste master) bijvoorbeeld bediscussiëren de studenten een videofragment, verdiepen ze zich in een aantal casussen en rapporteren ze hierover. Ook de introductie van de eindwerkpatiënt in het kader van de masterproef vindt de commissie een mooi initiatief. Ze meent evenwel dat de onderwijsvernieuwing nog te veel docentafhankelijk is. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijken aan om een onderwijskundig concept op programmaniveau uit te stippelen en dit vervolgens uit te werken op opleidingsonderdelenniveau.

De kwaliteit van de onderwijs- en leermiddelen is in beide opleidingen goed, meent de commissie. Het elektronisch leerplatform Toledo wordt goed gebruikt als informatieplatform. Er wordt lesmateriaal op uitgewisseld en aankondigingen op verspreid. Het lesmateriaal bestaat voornamelijk uit cursussen die door de lesgevers zelf zijn opgesteld, aangevuld met ppt-presentaties. Het viel de commissie op dat er weinig basishandboeken worden gebruikt. De prekliniek is modern en zeer goed uitgerust en ook tijdens hun klinische opleiding kunnen de studenten gebruik maken van de modernste apparatuur.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' voor beide opleidingen als voldoende.

De faculteit is verantwoordelijk voor de coördinatie en de organisatie van de examens. Er zijn per academiejaar drie examenperiodes: de eerste aan het einde van het eerste semester, de tweede aan het einde van het tweede semester en de derde (voor de herkansingen) na de zomervakantie.

Bij de opmaak van de examenroosters worden de studenten en de ombudspersoon betrokken. De evaluatievormen worden in de studiefiches opgenomen en ter goedkeuring voorgelegd aan de permanente onderwijscommissie.

Voor sommige opleidingsonderdelen wordt afgeweken van de traditionele examenperiodes. Het gaat om de preklinische en klinische opleidingsonderdelen, de praktische oefeningen in de ontleedkunde van het menselijk lichaam en de masterproef.

Bij de theoretische opleidingsonderdelen peilen de docenten naar kennis en inzicht via schriftelijke en/of mondelinge toetsen met open of gesloten vragen. Practica die horen bij theoretische opleidingsonderdelen worden geëvalueerd met praktijktoetsen en het maken van verslagen. De preklinische vaardigheidstraining wordt via tussentijdse tentamens beoordeeld maar kan ook tijdens een officieel vastgelegd examenmoment geëvalueerd worden. De beoordelingen van de klinische vaardigheden gebeurt via het elektronisch logboek, waarin de studenten hun behandelingen registreren. De student wordt beoordeeld aan de hand van chairside feedback door de assistenten en docenten gedurende het klinisch handelen. Niet alleen de klinische verrichtingen maar ook het professioneel gedrag wordt geëvalueerd. Twee keer per academiejaar wordt er een individuele evaluatie gemaakt die wordt besproken met de student.
Bij de masterproef is het de bedoeling dat haast alle competentiedomeinen via drie leeractiviteiten geëvalueerd worden. Via de capita selecta wordt de wetenschappelijke scholing met een onderzoeksrapport afgerond. Bij de eindwerkpatiënt presenteert de student een volledige patiëntencasus (diagnose, behandelingsplan en afbehandeling). De 'stationsproef', ten slotte, beoogt aan de hand van klinische vraagstellingen het analytisch, synthetisch en probleemoplossend vermogen van de student te testen.

De kwaliteitsbewaking van het toetsgebeuren gebeurt door de examencommissie Tandheelkunde en de permanente onderwijscommissie Tandheelkunde via een analyse van de examencijfers, vooraf en na de deliberatie.

De evaluaties zijn gericht op de leerdoelen van het programma, stelde de commissie vast op basis van een analyse van de examenvragen. De theoretische examens bestrijken de volledige leerstof en peilen zowel naar kennis als inzicht. Ook de toetsing van de (pre)klinische lijn is degelijk uitgewerkt. De criteria en wijze van beoordeling zijn helder en bestrijken de beoogde vaardigheden. Het (pre)klinische leerproces wordt via tussentijdse feedback en tentamens zorgvuldig opgevolgd. De stationsproef is bedoeld als een geïntegreerde toets maar wordt nu beperkt tot feitenkennis, zelfs over details, bleek uit het gesprek met de alumni. De commissie adviseert om de OSCE-publicaties in het European Journal of Dental Education te raadplegen.
De quotering van de evaluaties is in orde. Om discussies over de samenstelling van

het eindpunt te vermijden worden, waar nodig, voor elk opleidingsonderdeel criteria in de studiefiche vastgelegd. Preklinische examens worden geanonimiseerd en door meerdere evaluatoren verbeterd.

De informatie over de beoordeling en toetsing die via de studiefiches wordt verschaft, is degelijk, stelde de commissie vast. De studenten uit beide opleidingen gaven aan vertrouwd te zijn met de exameneisen die de lesgevers stellen. De lesgevers bespreken tijdens de eerste en de laatste les wat ze van de studenten verwachten. Specifiek voor de basiswetenschappelijke opleidingsonderdelen in het eerste jaar worden er tussentijdse toetsen aangeboden om de studenten te ondersteunen bij hun voorbereiding op de eindexamens.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als voldoende.

De masterproef is 24 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. De masterproef bestaat uit drie leeractiviteiten: de capita selecta (10 SP), de eindproef geïntegreerde patiëntenzorg (9 SP) en de stationsproef (5 SP). Het uitgangspunt voor dit concept is de decretale vereiste die stelt dat in de masterproef de student blijk moet geven van zijn analytisch, synthetisch en zelfstandig probleemoplossend vermogen op academisch niveau. Het werkstuk weerspiegelt de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid of onderzoeksingesteldheid van de student.
De capita selecta beogen het neerschrijven van een wetenschappelijk werkstuk. De student dient volgens wetenschappelijke standaarden een onderzoeksvraag te formuleren en uit te werken. Hierbij is het de bedoeling dat hij autonoom een bepaald onderwerp grondig behandelt, via het opsporen, lezen en interpreteren van betekenisvolle publicaties die tot een verhandeling verwerkt worden. De student kan ook meewerken aan een onderzoeksproject van de promotor of een eigen onderzoeksproject opzetten en uitwerken. Voor de keuze van het onderwerp kan hij putten uit de keuzelijsten die de onderzoekslaboratoria en promotoren aanbieden. Daarnaast heeft hij ook de mogelijkheid om zelf een onderwerp aan te brengen. De capita selecta coördinator zorgt ervoor dat het keuzeproces vlot verloopt. Hij moet voorkomen dat de onderwerpen elkaar niet overlappen, dat studenten met een afgewezen onderwerp bij andere promotoren aankloppen en dat individuele docenten steeds opnieuw met gelijkaardige vragen worden geconfronteerd. De capita selecta kunnen individueel of in groep worden uitgewerkt. Ze worden aangevat bij het begin van het eerste jaar en verdedigd op het einde van het tweede jaar. De promotor die instaat voor de begeleiding is lid van het ZAP. De student dient op vastgelegde tijdstippen te rapporteren over de vooruitgang die hij boekt. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat ondertekend wordt door de promotor. Het schriftelijke eindproduct

wordt beoordeeld door de promotor. De mondelinge rapportering wordt beoordeeld door de promotor, de capita selecta coördinator van de opleiding en de betrokken UZ-consulent. Voor de beoordeling van zowel de schriftelijke als de mondelinge rapportage wordt een beoordelingsrooster gebruikt.
De voorbereiding op de capita selecta gebeurt al vanaf het eerste bachelorjaar. De studenten leren correct omgaan met wetenschappelijke literatuur, mondeling en schriftelijk rapporteren, en onderzoeksvragen formuleren. Het opleidingsonderdeel 'Biostatistiek (1e master) richt zich op het belang van evidence based statistische analyses in het wetenschappelijk onderzoek.

Via de 'eindproef geïntegreerde patiëntenzorg' dient de student een behandelingsplan en -route op te maken bij een patiënt, aan de hand van verzamelde gegevens en wensen van de patiënt. Nadien voert hij dit plan in de kliniek uit. Deze proef heeft als doel de student te confronteren met de reële praktijkvoering. De eindproef start in het begin van het tweede masterjaar. Met de klinieksupervisor bereidt de student de eindwerkpatiënt voor. De promotoren die instaan voor de begeleiding zijn ZAP-leden. Vanuit elke deeldiscipline (5) wordt één ZAP-lid afgevaardigd in het panel waarvoor de eindwerkpatiënt wordt voorgesteld en het resultaat wordt verdedigd. De dagelijkse begeleiding gebeurt door AAP-leden.
De tijd die in deze eindproef kruipt, maakt deel uit van de tijd die voor de klinische stages is ingeruimd in het tweede jaar (zo'n 20 procent of 265 uren van de kliniektijd). Er is dus geen bijkomende studiebelasting voor de student. Omwille van het belang van deze proef ressorteert ze niet onder het opleidingsonderdeel 'Geïntegreerde en gespecialiseerde klinische stages' en werden er apart 9 studiepunten aan toegekend. De student biedt zijn eindproef aan in een schriftelijk rapport. Hij dient hierbij zijn werk theoretisch te kaderen en er ook kritisch-wetenschappelijk over te reflecteren. Naast de schriftelijke rapportage zijn er twee momenten van mondelinge rapportering. Een eerste wanneer de student zijn voorstel komt verdedigen voor het bovengenoemde panel, een tweede wanneer na het uitvoeren van de klinische aspecten, de uitvoering zelf en de prognose worden toegelicht voor diezelfde jury.
De laatste component van het masterproefconcept is de 'stationsproef'. De opzet is dat de student tien toetsstations doorloopt waar in een bepaalde volgorde en in een vastgelegd tijdsframe een aantal praktische situaties worden voorgelegd en een opdracht wordt gegeven. De praktische vraagstellingen worden geselecteerd uit de verschillende deeldisciplines die de student gevolgd heeft tijdens zijn opleiding. De stationsproef wordt begin juni op een dag voor alle tweedejaars afgenomen. Ook deze eindproef maakt qua tijdsduur deel uit van de klinische stages en is dus zonder veel bijkomende studiebelasting voor de student. Aangezien de student regelmatig zijn parate kennis op peil dient te houden, telt de stationsproef voor 5 studiepunten. Het finale punt voor de masterproef wordt bekomen via een gewogen gemiddelde van de drie deelpunten waarbij de regel geldt dat er slechts voor één deelpunt een onvoldoende mag zijn en dit enkel een 9/20 mag zijn. Vanaf het academiejaar 2011–

2012 worden er geen onvoldoendes meer getolereerd in de masterproef. De jury, bestaande uit alle docenten die betrokken zijn bij dit opleidingsonderdeel, overloopt in een predeliberatie de behaalde deelpunten en passen de vastgelegde evaluatieregels toe.

De commissie heeft een aantal capita selecta doorgenomen. Het niveau en de beoordeling acht ze in orde. De werkstukken geven blijk van een analytisch en probleemoplossend vermogen op academisch niveau. De meerderheid van de studenten (80%) kiest voor een literatuuronderzoek. De commissie beveelt aan om meer studenten aan experimenteel onderzoek te laten deelnemen. Dit zal het onderzoeksgerichte karakter van de eindverhandelingen verhogen.
De begeleiding is in orde. Er is voldoende begeleidingscapaciteit en het eindverhandelingstraject wordt goed bewaakt. De relatie studietijd-studiepunt is wel een knelpunt. De commissie stelt vast dat niettegenstaande het traject in het eerste jaar wordt opgestart, er in dat jaar geen studiepunten zijn voor voorzien. Ten tweede strookt de begrote studietijd in het tweede jaar (160 uren) niet met het aantal studiepunten (10) dat er aan wordt toegekend. De commissie meent dan ook dat de studiepunten en studietijd op elkaar afgestemd moeten worden en zowel in het eerste als in het tweede jaar ingeroosterd moeten worden. In de praktijk blijken de studenten zo'n 180 uren aan hun eindverhandeling te spenderen. Ze hebben hier voldoende tijd voor omdat voor de klinische training het jaarsysteem geldt. Als de eindverhandelingen een meer experimenteel karakter krijgen, zal evenwel de tijdsinvestering stijgen en is er zeker de nood om studiepunten en studielast op elkaar af te stemmen.
De 'eindproef geïntegreerde patiëntenzorg' vindt de commissie een waardevol en goed uitgewerkt onderdeel van de opleiding. De student dient ermee te bewijzen dat hij voor multidisciplinaire patiënten een geïntegreerde behandelplanning kan opzetten en uitvoeren, wat een zeer belangrijke finaliteit van de opleiding is.
Zoals aangehaald in facet 2.7. meent de commissie dat de inhoudelijke uitwerking van de stationsproef nog eens onder de loep moet worden genomen, met de genoemde publicaties als leidraad. Ze wenst hierbij te beklemtonen dat bij de heroriëntering van de proef ook de communicatieve vaardigheden hun plaats moeten krijgen.

De commissie stelt vast dat de opleiding de masterproef zo heeft ingevuld dat zowel de academische als de beroepsgerichte/klinische capaciteiten van de student erin tot uiting moeten komen. Ze vindt dit, gezien de aard van de opleiding, een goed concept. Uit haar vaststellingen besluit ze dat het wel nog gefinetuned dient te worden. De inhoudelijke eisen met betrekking tot de capita selecta staan volgens haar nu niet in verhouding tot het aantal studiepunten. Als, zoals hierboven aanbevolen, het experimentele karakter stijgt, neemt ook de tijdsinvestering toe en dient het aantal studiepunten ook in verhouding te staan.

De commissie stelt voor om het aantal studiepunten (en de eraan gekoppelde studietijd) te verhogen tot 20 studiepunten en aan de component 'eindwerkpatiënt'/ stationsproef 4 studiepunten toe te kennen.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' voor de bacheloropleiding als voldoende en voor de masteropleiding als goed.

De huidige toelatingsvoorwaarden voor een bachelor in de tandheelkunde zijn de generieke criteria die in het Vlaamse hoger onderwijs worden toegepast voor alle opleidingen. Dit betekent dat de studenten moeten beschikken over:
- een diploma van het secundair onderwijs of
- een bachelordiploma of
- een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of
- een diploma of getuigschrift dat als gelijkwaardig wordt erkend.

Daarnaast geldt als bijkomende toelatingsvoorwaarde voor de bachelor tandheelkunde het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen. Studenten uit het algemeen secundair onderwijs met een opleiding Wetenschappen-Wiskunde (60%), Latijn-Wiskunde (55%), Grieks/Latijn-Wiskunde-Wetenschappen (55%), Latijn-Wetenschappen (45%), Moderne Talen/Wiskunde Wetenschappen (22%) zijn het best voorbereid om te slagen (%) in de toelatingsproef en zo verder door te stromen naar de opleidingen Tandheelkunde of Geneeskunde. Gemiddeld 13 procent van de geslaagden vatten de studies Tandheelkunde of Geneeskunde niet aan. Van diegenen die de studies wel starten, kiest gemiddeld 20 procent voor Tandheelkunde.

Het aantal generatiestudenten kende het voorbije decennium enkele sprongen. Waar in 2000-2001 slechts 16 nieuwe studenten de opleiding startten, was dit het daaropvolgende jaar 25. In de periode 2002-2005 bleef het stabiel met respectievelijk 28, 27 en 32 studenten. In 2005-2006 en 2006-2007 piekte het aantal met respectievelijk 45 en 49 studenten. In 2007-2008 schreven zich maar 17 generatiestudenten in. In het daaropvolgende academiejaar steeg het aantal terug tot 35 studenten.
De commissie is bezorgd over de lage instroom in de Vlaamse opleidingen Tandheelkunde. De interesse voor een tandartsenopleiding bij de studenten uit het secundair onderwijs is gering. Slechts 5 à 10 procent van de geslaagden in het toelatingsexamen (tand)arts kiest voor de opleiding tandheelkunde. Dit heeft als gevolg dat de behoefte aan tandartsen in Vlaanderen niet wordt gedekt door het aantal studenten dat instroomt en afstudeert. Het tekort aan studenten is kritischer aan de Universiteit Gent dan aan de K.U.Leuven, waar de opleiding een belangrijke zij-instroom kent uit de Biomedische Wetenschappen. De commissie meent dat het

wervingsbeleid voor de opleidingen tandheelkunde intenser moet worden gevoerd en dit met hulp van de beroepsverenigingen.

Om de studenten voor te bereiden op hun studies organiseert de faculteit Geneeskunde voorbereidende cursussen tijdens de vakanties of weekends. Er is een voorbereidende cursus op het toelatingsexamen en een cursus chemie en fysica voor biomedische wetenschappen.
De basiswetenschappelijke opleidingsonderdelen 'Biofysica', 'Algemene en biologische scheikunde' en 'Vergelijkende biologie' bouwen voort op de wetenschappelijke vorming die als voorkennis vereist werd in de toelatingsproef. Voor deze opleidingsonderdelen werd een hogere vermeningvuldigingsfactor toegepast bij het begroten van de studietijd dan voor de andere opleidingsonderdelen en dit om de studenten tijd te geven om zich aan te passen aan de overgang naar de universiteit. Daarnaast kan in het eerste jaar een beroep worden gedaan op medewerkers van het monitoraat.

Alle opleidingsprogramma's kunnen in een standaardtraject deeltijds worden gevolgd.
Binnen de faculteit Geneeskunde worden tot op vergelijkbare hoogte gelijke opleidingslijnen gehanteerd voor de opleidingen geneeskunde, tandheelkunde en biomedische wetenschappen. Dit garandeert voor de studenten vlotte overstapmogelijkheden. Het eerste jaar biomedische wetenschappen blijkt een beetje een 'wachtjaar' te zijn voor zij die niet slaagden in het toelatingsexamen. Na geslaagd te zijn in het toelatingsexamen kunnen de eerstejaars in de biomedische wetenschappen instromen in het eerste of tweede jaar Tandheelkunde met een aangepast studieprogramma.

De K.U.Leuven heeft ook een volledig uitgewerkte procedure voor het honoreren van eerder verworven competenties (EVC) maar de opleidingen hebben hier nog geen ervaring mee. Voor de beoordeling van eerder verworven kwalificaties (EVK) wordt elk dossier individueel bekeken en worden vergelijkbare opleidingsonderdelen zoveel mogelijk gevaloriseerd.

De commissie oordeelt dat het bachelorprogramma qua vorm en inhoud goed aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. Het toelatingsexamen zorgt ervoor dat de instromende studenten goed gekwalificeerd zijn om de bacheloropleiding aan te vatten. De hoge slaagcijfers van de generatiestudenten *(zie facet 6.2.)* tonen dit aan. Binnen het programma houden de lesgevers van de basiswetenschappelijke opleidingsonderdelen, zoals hierboven aangehaald, rekening met het beginniveau van de studenten op het gebied van fysica, biologie en scheikunde en is de studietijd voor deze vakken ruimer begroot.
De bachelorstudenten Tandheelkunde stromen naadloos door naar de masteropleiding Tandheelkunde, kon de commissie uit de gesprekken en de slaagcijfers aflei-

den. Zoals aangehaald in facet 2.3. is de inhoudelijke samenhang tussen het bachelor- en het masterprogramma degelijk uitgewerkt. De commissie meent dan ook te kunnen stellen dat het masterprogramma qua vorm en inhoud goed aansluit op de kwalificaties van de instromende studenten.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt alle facetten voor beide opleidingen als positief. Het onderwerp 'Programma' van beide opleidingen krijgt bijgevolg ook een positieve beoordeling.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Het onderwijs in de opleidingen Tandheelkunde wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt eveneens beroep gedaan op lesgevers uit andere faculteiten voor de basiswetenschappen.

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vastbenoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.
De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het AAP en het BAP, is het de betrokken onderzoekseenheid/het departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode.

Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. De facultaire Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) organiseert meer specifieke vormingssessies waaraan lesgevers van het departement Tandheelkunde kunnen deelnemen. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association of Dental Education Europe.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als goed voor beide opleidingen.

De commissie meent dat de vakinhoudelijke deskundigheid van het academisch personeel goed tot excellent is en de inzet voor het onderwijs groot.
Het onderwijzend personeel wordt, zoals hierboven vermeld, gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteiten Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde). In de bachelorjaren wordt ook een beroep gedaan op lesgevers uit de groep Wetenschap en Technologie. De relatie tussen het onderwijs en het onderzoek van de lesgevers is duidelijk. Elke toewijzing van een leeropdracht is voor vijf jaar. Dit geeft de permanente onderwijscommissie de mogelijkheid doceergedrag en cursusinhoud te evalueren en eventueel bij te sturen. De studenten toonden zich ook tevreden over de didactische kwaliteiten van het academisch personeel, zo bleek uit de gesprekken en tonen ook de studentenevaluaties aan.
Alle nieuwe docenten Tandheelkunde volgen de training die DUO biedt voor beginnende docenten. Verdere onderwijskundige professionalisering gebeurt op vrijwillige basis. De commissie is van oordeel dat de opleidingen een gemeenschappelijk beleid hierover moeten ontwikkelen en dit in functie van het ontwikkelen van een onderwijskundige visie op opleidingsniveau *(zie facet 2.6.)*.

Het theoretisch onderwijs met de basiswetenschappelijke, biomedische en medische opleidingslijn wordt bij voorkeur gegeven en begeleid door in wetenschappelijk onderzoek geschoolde academici. De begeleiding in het (pre)klinisch onderwijs

gebeurt vooral door praktijkassistenten en consulenten (UZ). Praktijkassistenten zijn tandarts-specialisten in opleiding. Consulenten zijn tandartsen die een eigen praktijk runnen en deeltijds betrokken zijn in het klinisch onderwijs.
De commissie meent dat het personeel organisatorisch, administratief en technisch voldoende omkaderd is door de universiteit en het ziekenhuis.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed voor beide opleidingen.

De kwaliteit van het onderzoek dat binnen het departement Tandheelkunde wordt verricht is goed, tot zelfs excellent, meent de commissie op basis van onder meer de publicatielijst die ze kon inkijken. Op diverse tandheelkundige gebieden is er een grote expertise uitgebouwd die ook haar weerslag vindt in het onderwijs. Verschillende professoren hebben zitting in redactieraden van prominente wetenschappelijke tijdschriften, zijn vertegenwoordigd in de structuur van wetenschappelijke vakorganisaties en bekleden leerstoelen aan buitenlandse universiteiten. Het departement slaagt er ook in om met succes onderzoeksmiddelen uit de tweede en derde geldstroom te genereren en hierdoor haar wetenschappelijk tussenkader in stand te houden.
De professionele gerichtheid van de staf is zeer goed. Er is een grote klinische expertise aanwezig. De inschakeling van tandartsen met een privépraktijk als praktijkassistenten zorgt ervoor dat de studenten een goede kijk krijgen op reële situaties in hun latere beroepspraktijk.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' voor beide opleidingen als voldoende.

Het departement Tandheelkunde telt 16 ZAP-leden waarvan er 14 voltijds zijn aangesteld. Het AAP-bestand voor het onderwijs bestaat uit 44 praktijkassistenten (26 VTE). Via het UZ werken er nog eens 27 instructoren mee aan het onderwijs en 41 personeelsleden die administratieve, verpleegkundige of logistieke taken vervullen. Voor opleidingsonderdelen uit de basiswetenschappen en de medische wetenschappen wordt er een beroep gedaan op docenten uit andere departementen van de faculteit en uit andere faculteiten.
Het ATP ten behoeve van het onderwijs telt 2 voltijdse leden. Via de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, wordt het onderwijsgebeuren extra ondersteund met 1,5 VTE administratieve kracht. Voor heel wat ondersteunende diensten kan de School ook een beroep doen op de secretariële diensten van de Faculteit

Geneeskunde en de Dienst Onderwijs Geneeskunde. De diensten van het campusmanagement zorgen voor de logistiek en het verzorgen van onderwijsmateriaal.
De onderzoeksbasis van de opleidingen wordt gevormd door bovenvernoemde 16 ZAP-leden, 1 AAP-lid (0,5 VTE) en 20 BAP-leden (17,9 VTE).
In 2009 bedroeg de docent-student ratio voor de bacheloropleiding 52-ZAP/181-studenten en voor de masteropleiding 32- ZAP/109 studenten.

De commissie is van mening dat de opleidingen voldoende omkaderd zijn maar wil toch waarschuwen voor de hoge taakbelasting van het ZAP, dat niet alleen aan onderwijs en onderzoek doet maar ook nog een klinische opdracht heeft. Deze situatie hypothekeert op termijn het aanvragen van projecten en beurzen en het exploreren van nieuwe onderzoeksthema's.
De commissie wil de faculteit erop wijzen dat de opleidingen Tandheelkunde (zowel de bachelor- als de masteropleiding maar ook de specialistische master-na-masteropleidingen) een zeer intensieve begeleiding van de studenten vergen door het academisch personeel. Bij het meer experimenteel invullen van de masterproeven zal, zoals ze aanbeveelt, ook een intensere begeleiding van de studenten nodig zijn.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' en 'Kwantiteit van het personeel' als positief. Ze heeft bijgevolg ook een positief oordeel over het onderwerp 'Inzet van personeel'.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' voor beide opleidingen als goed.

Het onderwijs voor de opleidingen Tandheelkunde is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn), U.Z.Gasthuisberg en de Campus Wetenschappen. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Ten behoeve van het kleinschalig onderwijs was ten tijde van de visitatie een Studielandschap Tandheelkunde in de maak in de kelderverdieping van het U.Z. Sint-Rafaël. De opleidingen beschikken over een eigen pc-lokaal met tien computers, projectiescherm, verduistering en beamer zodat het ook als leslokaal dienst kan doen.
Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Het centrum telt 72 tafelwerkplekken en 72 fantoom-units en

een hoogtechnologisch simulatielabo met 42 (uitbreidbaar tot 70) individuele opleidingsplaatsen (A-dec simulator fantoom-units en individuele pc's). Een multimediaal demonstratiesysteem ondersteunt het preklinisch onderwijs met beeld en klank. Voor het klinisch onderwijs, onder de vorm van studentenklinieken en stages, zijn verschillende behandelzalen beschikbaar met in totaal 52 behandelboxen. De opleidingen beschikken over een tandtechnisch labo waar 32 tandtechnici werken en alle werkstukken van de studenten worden behandeld. De concentratie van het medisch onderwijs op één campus is een van de betrachtingen van de universiteit. Dit impliceert een verhuis van de opleidingen Tandheelkunde naar de campus Gasthuisberg. Een verhuis die echter nog niet op korte termijn gepland is.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust, al is een uitbreiding van de fantoomzaal tot 70 werkposten wel aangewezen *(zie facet 2.1.)*. Ook de klinische faciliteiten zijn zeer goed, constateerde de commissie. De 'papierloze kliniek' is ingevoerd. Alle klinische boxen zijn voorzien van werkstations waar de studenten het elektronisch patiëntendossier met röntgen- en klinische beelden kunnen consulteren en tevens hun elektronisch logboek kunnen beheren. Een aantal documenten wordt evenwel nog ingelezen, de opleidingen zouden moeten streven naar een volledige digitalisering.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' voor beide opleidingen als goed.

De informatieverstrekking voor potentiële studenten wordt zowel op centraal als op facultair niveau georganiseerd. Er is het nodige documentatiemateriaal, informatie kan ook op de website van de K.U.Leuven geraadpleegd worden. De opleidingen tandarts nemen deel aan de jaarlijkse SID-in's (studieinformatiedagen) die het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap verzorgt in januari en februari. Daarnaast de organiseert de K.U.Leuven in de krokusvakantie een Open Lesweek voor kandidaat-studenten. Kandidaten voor de opleiding Tandheelkunde kunnen dan colleges bijwonen en aan een preklinisch practicum deelnemen. Jaarlijks richt de faculteit Geneeskunde ook een infodag in per studierichting met collectieve toelichtingen door docenten, studenten en studiebegeleiders.

Eens in de opleiding is er een goed aanbod aan studiebegeleiding. Specifiek voor de eerstejaars is er het monitoraat. Het verschaft uitleg over de manier waarop het onderwijs verzorgd wordt en welke vormen van studiehulp aangeboden worden. Voor elk opleidingsonderdeel is er een monitor, bij wie de studenten met vakinhoudelijke vragen terecht kunnen. Voor alle studenten zijn er de studieadviseurs: de programmadirecteur, de facultaire studietrajectbegeleiders, de adviseurs van de facultaire Dienst Onderwijs Geneeskunde en de ombudspersoon (een ZAP-lid). Centraal zijn er de psychologen en pedagogen van de Dienst Studieadvies waar de studenten terecht kunnen voor leerproblemen en advies inzake studie-aanpak. Naast dit formele aanbod waarderen de studenten het laagdrempelige contact met de lesgevers, stelde de commissie vast.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' voor beide opleidingen als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor- en master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de

Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 studenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als voldoende voor beide opleidingen.

De kwaliteitsbewaking van het onderwijs gebeurt op curriculum- en op opleidingsonderdelenniveau.

Ter voorbereiding van de externe evaluatie (visitatie) worden alle opleidingen aan de K.U.Leuven achtjaarlijks op curriculumniveau geëvalueerd. Daarnaast wordt tussen twee visitaties in een stand van zaken opgemaakt van elke opleiding (het balansmoment) en worden curricula op tweejaarlijkse basis bevraagd bij de alumni. Hoewel de achtjaarlijkse evaluatie voor alle opleidingen eenzelfde patroon kent, beslist de POC over de concrete aanpak en invulling.

De afzonderlijke opleidingsonderdelen worden via elektronische weg bevraagd. Elk opleidingsonderdeel wordt ten minste om de twee jaar geëvalueerd. Telkens na afloop van de examens van elk semester wordt de toepassing opengesteld voor studenten tot het begin van het volgende academiejaar. Iedere faculteit stelt zelf de vragenlijsten samen zodat kan rekening gehouden worden met de eigenheid van het onderwijs. In een eerste fase krijgt de docent inzage in de evaluatieresultaten van de opleidingsonderdelen waarbij hij betrokken is. Hij kan ze voorzien van commentaar waarna de resultaten worden vrijgegeven aan de programmadirecteur. Deze laatste bespreekt de resultaten in een subcommissie van de POC. De subcommissie maakt een algemene inschatting van de geleverde onderwijskwaliteit van elke docent door een eindwaardering uit te spreken die betrekking heeft op alle opleidingsonderdelen samen die door de betrokkene worden verzorgd. In laatste instantie krijgt de decaan inzage in de evaluatieresultaten. Uiteindelijk stroomt een eindrapport, bestaande uit de gemiddelde scores, de interpretaties en de eindwaardering door naar het personeelsdossier van de docenten. Wat de opvolging van de evaluatie van de opleidingsonderdelen betreft, dragen in eerste instantie de POC en de individuele docenten de hoofdverantwoordelijkheid. De eerste evaluaties van opleidingsonder-

delen binnen de opleidingen Tandheelkunde vonden plaats in de academiejaren 2006-2007 en 2008-2009.

Naast de voornoemde evaluaties kan een POC of kunnen individuele docenten zelf het initiatief nemen om een opleiding, respectievelijk een opleidingsonderdeel, te evalueren. Deze evaluaties zijn in essentie gericht op kwaliteitsverbetering en de resultaten ervan stromen niet automatisch door naar het onderwijsdossier van de betrokkenen.

De commissie is van mening dat er een degelijk instrumentarium voor handen is om de kwaliteit van het onderwijs op te volgen. De opleidingsonderdelenbevraging – nu een tiental algemene vragen- zou volgens de commissie wel nog verdiept kunnen worden. Aan de uitkomsten van curriculum- en opleidingsonderdelenevaluaties en van de studietijdmetingen wordt door de POC ernstig gevolg gegeven. De transparantie en communicatie rond besluitvormingsprocessen dient wel verbeterd te worden. De beslissings/adviesbevoegdheid van de POC in relatie tot het departementsbestuur moet duidelijker afgebakend te worden. De terugkoppeling van beslissingen die in beide organen met betrekking tot het onderwijs worden genomen naar de studenten kan ook beter. Ten slotte constateerde de commissie dat de ZAP-aanwezigheid vanuit de verschillende tandheelkundige afdelingen op POC-vergaderingen regelmatig onvoldoende is. De programmadirecteur trachtte hieraan te remediëren door een systeem van vervangingen te introduceren. De commissie hoopt dat dit werkt en vraagt de opleidingsverantwoordelijken om de ZAP-aanwezigheid goed te blijven bewaken.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als goed voor beide opleidingen.

De commissie stelt vast dat de permanente onderwijscommissie de voorbije jaren een aantal vernieuwingen heeft ingevoerd die de opleidingen hebben verbeterd: opleidingsonderdelen als ergonomie, gerodontologie en maatschappelijke tandheelkunde zijn ingevoerd, de infrastructuur is gemoderniseerd, het elektronisch logboek is ingevoerd, en de kliniektijd werd iets naar voren geschoven in de opleiding. Hierbij is er rekening gehouden met de aanbevelingen die de vorige visitatiecommissie heeft geformuleerd en met de veranderingen op maatschappelijk, wetenschappelijk en technisch gebied.

De opleiding lijstte in het zelfevaluatierapport geen streefdoelen op. Wel wordt op het einde van elk hoofdstuk een lijst van sterktes, zwaktes en kansen geformuleerd. Het is evenwel moeilijk om daaruit een aantal belangrijke prioriteiten te distilleren.

De commissie mist dergelijke streefdoelen in het rapport en beveelt aan in het kader van het ontwikkelen van een onderwijsvisie streefdoelen uit te zetten.

Het zelfevaluatierapport was informatief maar zeer omstandig en erg gedetailleerd. Het legde naar de mening van de commissie soms te veel de klemtoon op de beschrijving van procedures en het reflecteerde te weinig op het eigen functioneren. De gesprekken tijdens het bezoek brachten evenwel de nodige verheldering zodat de commissie zich een accuraat beeld over de opleidingen kon vormen.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' bij beide opleidingen als voldoende.

Studenten en medewerkers (ZAP en AAP) van de opleidingen Tandheelkunde zijn vertegenwoordigd in alle facultaire raden en commissies die over onderwijsmaterie gaan. De commissie sprak met de studentenvertegenwoordigers in de permanente onderwijscommissie. Zij gaven aan dat ze wel degelijk inspraak hebben op de POC-vergaderingen. Naar hun oordeel zijn evenwel de bevoegdheden van de POC onduidelijk. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden volgens hen naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt onvoldoende gecommuniceerd. Hier is dus een verbeterslag te maken, meent de commissie. De commissie vindt dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in werking te worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.
Ten slotte dient, zoals al hiervoor vermeld, de aanwezigheid van de ZAP-leden op de vergaderingen van de POC verhoogd te worden. De POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen. De commissie meent dat de betrokkenheid van de alumni bij het interne kwaliteitszorggebeuren goed is.

De opleiding heeft in het zelfevaluatierapport de ambitie geuit om een klankbordgroep op te richten waarin onder andere externe tandartsen en vertegenwoordi-

gers van de beroepsgroep zitting nemen. De commissie ondersteunt dit streven om het beroepenveld op een systematisch manier bij de interne kwaliteitszorg te betrekken.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

De commissie beoordeelt de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld' positief. Bijgevolg krijgt het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' een positieve beoordeling.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als goed voor beide opleidingen.

Mede op basis van de gesprekken met de studenten, de analyse van de examens en leermiddelen en de vlotte doorstroom naar de masteropleiding meent de commissie te mogen concluderen dat de bacheloropleiding haar doelstellingen goed realiseert. De studenten krijgen een degelijke basiswetenschappelijke en tandheelkundige kennis aangereikt die up to date is. Het klinische en praktische luik steekt degelijk in elkaar en bereidt de studenten goed voor op hun klinische opdrachten in de masteropleiding, al zou het nog wat meer naar voren geschoven mogen worden in de opleiding. De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, waardeerden de ruime basiswetenschappelijke en medische kennis en inzichten die ze opdoen. De kliniek in het derde jaar wordt geapprecieerd, in het tweede jaar zou de kliniek (kijkstages) actiever ingevuld mogen worden.

De masteropleiding weet haar doelstellingen eveneens goed te realiseren. Ook dit programma is wetenschappelijk en maatschappelijk up to date. De examens zijn gericht op de realisatie van de leerdoelen. De kwaliteit van de klinische stages is goed. Het niveau van de masterproef is in orde maar de opleiding dient wel nog een verbeterstap te maken richting experimenteel werk. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren tevreden over de genoten opleiding. De alumni-enquête toont aan dat de opleiding een goede voorbereiding biedt op het beroepsleven als tandarts. Een verbeterpunt dat zowel door de alumni werd gesignaleerd als uit de alumni-enquête blijkt is het tekort aan ervaring met protheses, en kroon- en brugwerk.
Het merendeel van de master tandartsen gaat verder met het stagejaar om de wettelijk erkende beroepstitel 'algemeen tandarts' te bekomen met het doel zich daarna als zelfstandig tandarts te vestigen of mee te functioneren in een groepspraktijk. Een behoorlijk gedeelte van de afgestudeerden (30%) kiest voor een specialisatie,

eventueel samen met een doctoraatsopleiding. De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert.
In het kader van de internationalisering van het onderwijs kunnen de studenten in het tweede jaar hun externe klinische stage uitvoeren. Het departement Tandheelkunde heeft uitwisselingsakkoorden met zes universiteiten. De jongste vijf academiejaren gingen er 37 studenten in hun tweede masterjaar naar het buitenland en trok de Leuvense masteropleiding 24 studenten aan. Het percentage studenten dat een buitenlandervaring opdoet, bedraagt gemiddeld 19 procent, met fluctuaties tussen 16 en 22%. De commissie vindt dit een acceptabel cijfer.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' voor beide opleidingen als goed.

Het gemiddelde slaagpercentage van de generatiestudenten lag in het afgelopen decennium op 84%. Het hoge slaagpercentage is een gevolg van het toelatingsexamen. De opleiding hanteert omwille van dit toelatingsexamen ook het streefdoel van 85 % geslaagden in het eerste bachelorjaar. In het tweede bachelorjaar ligt het gemiddelde slaagpercentage in diezelfde periode op 82 procent, in het derde jaar op 97 procent en in het eerste en tweede masterjaar respectievelijk op 98% en 100%.

Vanaf 2004–2005, met de invoering van het flexibiliseringsdecreet, wordt er niet meer in jaren gerekend maar met opgenomen studiepunten en verworven credits. Uit die gegevens blijkt dat de meerderheid van de studenten zich jaarlijks inschrijft voor een voltijds programma (54 tot 66 studiepunten). Een aantal studenten die in de categorieën van 0 tot 60 en 60 tot 120 studiepunten zitten, verwerft slechts 25 tot 75% van de credits. De mogelijke oorzaak hiervoor was het tot voor kort zware tweede bachelorprogramma maar ook de zelfoverschatting bij studenten die in een individueel aangepast traject zitten.

Van de afgestudeerden behaalde het afgelopen decennium 80,4 procent het masterdiploma in de voorziene studieduur van 5 jaar. De gemiddelde studieduur is vijf jaar en drie maanden.

De commissie meent dat het onderwijsrendement goed is. Dankzij het toelatingsexamen is het slaagcijfer in het eerste jaar zeer hoog. De slaagcijfers en studievoortgangsgegevens van de volgende bachelorjaren en van de masterjaren acht de commissie eveneens goed. Vertragende blokkades zoals vastgesteld in het tweede bachelorjaar, zie facet 2.5., werden weggewerkt. Bij de januari-examens 2009–2010 werd het positieve effect hiervan op de slaagcijfers al geregistreerd.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als goed voor beide opleidingen. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de bacheloropleiding in de Tandheelkunde aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.
De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de masteropleiding in de Tandheelkunde aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft de volgende suggesties geformuleerd:

- de klinische training naar voren schuiven in het programma (bacheloropleiding), en de kijkstages en assistentie reduceren ten voordele van de actieve participatie; (masteropleiding)
- het concept van 'four handed dentistry' vertalen naar een reële werksituatie met tandartsassistenten;
- het wervingsbeleid van kandidaat-studenten intensiveren; (bacheloropleiding)
- de prekliniek reduceren (masteropleiding)
- een gemeenschappelijk beleid ontwikkelen rond onderwijsprofessionalisering – en vernieuwing;
- de stationsproef als een geïntegreerde toets invullen (masteropleiding);
- het masterproefconcept finetunen;
- de beslissingsbevoegdheid van de POC in relatie tot het departementsbestuur duidelijker afbakenen en transparanter communiceren over beslissingen met betrekking tot de opleidingen;
- de betrokkenheid van de ZAP-leden bij de POC verhogen;
- de studietijd berekenen vanuit studentenperspectief;
- streven naar een volledige digitalisering van het elektronisch patiëntendossier.

VII

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Endodontics

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Endodontics aan de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling ‘onvoldoende’ wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling ‘goed’ houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling ‘excellent’ houdt in dat voor

het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

De master of Endodontics is een master na masteropleiding. Deze valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde en het departement Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten, verspreid over drie academiejaren, en wordt in het Nederlands aangeboden. Deze manama-opleiding wordt steeds gecombineerd met de overeenkomstige postgraduaat, die voornamelijk het bijhorende klinische opleidingsonderdeel omvat. Concreet volgen de studenten gedurende drie jaar 20 studiepunten van de manama in combinatie met jaarlijks 40 studiepunten postgraduaat. De postgraduaatopleiding wordt door de visitatiecommissie niet meegenomen in de beoordeling. Oorspronkelijk wilde de opleiding buitenlandse studenten de mogelijkheid bieden enkel de manama, zonder de postgraduaatsopleiding, te volgen in het Engels. Aangezien ook de internationale studenten consequent de Nederlandstalige postgraduaatsopleiding combineren met de manama, wordt de manama enkel in het Nederlands aangeboden, daar waar haar benaming, Master of Endodontics, nog steeds Engelstalig is.

Onderwerp 1 doelstellingen van de opleiding

ManaMa/Postgraduaat in de Endodontologie:

Domein 1: Professionaliteit

1.1. De afgestudeerde is competent op vlak van aspecten van professioneel gedrag bij het verlenen van specialistische endodontische zorg.

1.2. De afgestudeerde is competent in het continu nastreven van professionele vervolmaking in het deelgebied van de specialistische endodontische zorg.

1.3. De afgestudeerde is competent in het respecteren van aspecten van veiligheid, ergonomie en (eigen) gezondheid (en die van zijn medewerkers) bij het verlenen van specialistische endodontische zorg.
1.4. De afgestudeerde is competent in het hanteren van morele en ethische aspecten bij het verlenen van specialistische endodontische zorg. Hij is competent in het respecteren van patiëntenrechten, omgaan met confidentialiteit en toepassing van 'informed consent'.
1.5. De afgestudeerde is vertrouwd met juridische en wetgevende aspecten relevant voor het verlenen van specialistische endodontische zorg.
1.6. De afgestudeerde is competent in het toepassen van administratieve procedures met betrekking tot aspecten van specialistische endodontische zorgverlening.
1.7. De afgestudeerde heeft kennis van het ontwerp en de inrichting van een praktijkomgeving aangepast aan het verlenen van specialistische endodontische zorg.
1.8. De afgestudeerde is vakkundig in de organisatie en het management (vb. praktijkautomatisering, financiële administratie, ergonomische werkwijze, enz.) van een endodontische praktijk.
1.9. De afgestudeerde is competent op vlak van het functioneren in een multidisciplinaire omgeving (i.e. met andere disciplines binnen de tandheelkunde, maxillo-faciale heelkunde of algemene en/of specialistische geneeskunde) en in een brede maatschappelijke context, dit in relatie tot het verlenen van specialistische endodontische zorgen. Hij beschikt over de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om te participeren in de (verdere) ontwikkeling van maatschappelijk relevante aspecten van de endodontische zorgverlening.
1.10. De afgestudeerde heeft kennis van de epidemiologie van endodontische aandoeningen en kan deze kennis benutten in praktische situaties.
1.11. De afgestudeerde is competent in het inschatten van interacties tussen algemene gezondheid en endodontische problemen en behandelingen.
1.12. De afgestudeerde is competent in het doorgeven van eigen kennis en vaardigheden aan andere zorgverleners (in opleiding).
1.13. De afgestudeerde is competent op vlak van organisatorische en klinische dienstverleningstaken die bijdragen tot het functioneren van het collectief welzijn.

Domein 2: Communicatie en relaties

2.1. De afgestudeerde is vertrouwd met psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke aspecten van relaties met patiënten (en hun omgeving), medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op het verlenen van specialistische endodontische zorg.
2.2. De afgestudeerde is competent in communicatieve vaardigheden voor het opbouwen van een aangepaste humaan-empathische relatie met personen die specialistische endodontische zorg nodig hebben.
2.3. De afgestudeerde is competent in het identificeren van individuele noden en verwachtingen van patiënten (en hun omgeving) en houdt rekening met de impact ervan op de specialistische endodontische zorgverlening aan deze personen.
2.4. De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan patiënten (en hun omgeving), en dit met betrekking tot aspecten van specialistische endodontische zorgverlening.

2.5. De afgestudeerde is competent in het rapporteren aan medewerkers, collega's, andere professionelen en de overheid en dit met betrekking tot aspecten van specialistische endodontische zorgverlening.

Domein 3: Kennisverwerving, -hantering en ontwikkeling

3.1. De afgestudeerde beschikt over kennis op vlak van relevante basiswetenschappen, met focus op de endodontologie. Dit omvat ondermeer: epidemiologie en de daaraan gerelateerde biostatistiek, microbiologie en immunologie, farmacologie, celbiologie, algemene pathologie, mondpathologie, biomaterialenleer, orale beeldvorming en biomedische ethiek.

3.2. De afgestudeerde heeft grondige kennis van alle aspecten van het verouderingsproces, inclusief de ziekten en aftakelingsprocessen die hieruit voortvloeien met name de biologische, psychologische en gedragswetenschappelijke aspecten, de algemeen medische en specifiek orale aspecten en dit voor zover ze belangrijk zijn voor de endodontische behandeling.

3.3. De afgestudeerde heeft kennis van de theorie van endodontische zorg en de restauratieve en prothetische reconstructie die daarop moet volgen.

3.4. De afgestudeerde bezit kennis van de bestaande testen en normen voor alle gebruikte materialen in de endodontie en restauratieve tandheelkunde. Hij kan de gebruikte testen op hun waarde inschatten en kan de toepasbaarheid van elk gebruikt materiaal voor elke klinische behandeling bepalen.

3.5. De afgestudeerde is competent in het continu verwerven, aanvullen en bijsturen van kennis met betrekking tot specialistische endodontische zorgverlening.

3.6. De afgestudeerde is vakkundig in het samenvatten, interpreteren, kritisch analyseren en toepassen van deze kennis in de specialistische endodontische zorgverlening.

3.7. De afgestudeerde is competent in het bestendigen van een wetenschappelijk houding. Hij past de principes van 'evidence-based' handelen toe bij het verlenen van specialistische endodontische zorg. Hij is competent in het aanpassen van de probleembenadering in functie van kennisverandering (vernieuwende technieken, materialen, nieuwe ideeën, enz.).

3.8. De afgestudeerde is competent om een actieve bijdrage te leveren aan de kennisontwikkeling op vlak van specialistische endodontische zorgverlening. Hij kan een onderzoeksprotocol bedenken, een experiment uitvoeren, data analyseren en bediscussiëren en tenslotte de resultaten mondeling en schriftelijk rapporteren.

Domein 4: Klinisch expert handelen

4.1. De afgestudeerde is competent in het afnemen van een algemeen medische en tandheelkundige anamnese bij personen die nood hebben aan specialistische endodontische zorgverlening.

4.2. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het uitvoeren van een aangepast intra- en extra-oraal klinisch onderzoek bij patiënten die nood hebben aan specialistische endodontische zorgen.

4.3. De afgestudeerde is competent op vlak van orale en maxillo-faciale beeldvorming, stralingshygiëne en radioprotectie in het kader van specialistische endodontische zorgverlening.

4.4. De afgestudeerde is competent op vlak van het aanvragen, verzamelen en interpreteren van laboratoriumonderzoeken, tests en onderzoeken met relevantie voor de specialistische endodontische zorgverlening.

4.5. De afgestudeerde is vakkundig in het evalueren van pijn, van verwondingen van de pulpa en periradiculaire weefsels, in zowel het melk- als het blijvende gebit.
4.6. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het registreren en bijhouden van de verzamelde klinische informatie in een patiëntendossier.
4.7. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van de diagnose van malfunctie in het oro-faciale systeem te wijten aan cariës, infectie, tandslijtage, trauma of parodontale pathologie.
4.8. De afgestudeerde is vakkundig in het opstellen van een ideaal behandelingsplan en het bepalen van alternatieve behandelingsmogelijkheden voor elk gemutileerd element rekening houdend met de algemene gezondheidsproblematiek van de patiënt en somatische, psychische en socio-economische aspecten.
4.9. De afgestudeerde is vakkundig in het uitzoeken, voorstellen en uitvoeren van een complex endodontisch zorgprogramma bij zowel het kind, de volwassene als de oudere patiënt.
4.10. De afgestudeerde is competent in de diagnose van de nood aan orthodontische, parodontale, chirurgische en conserverende verzorging in functie van de endodontische behandeling.
4.11. De afgestudeerde is competent in het inschatten van mogelijkheden en beperkingen van endodontische behandelingen voor individuele patiënten.
4.12. De afgestudeerde is competent in de evaluatie van de prognose en slaagkansen van de endodontische therapie.
4.13. De afgestudeerde is competent in het communiceren van indicaties en contraindicaties van endodontische procedures aan patiënten en doorverwijzers.
4.14. De afgestudeerde heeft kennis van adhesieve directe en indirecte reconstructie van de endodontisch behandelde tand als onderdeel van de multidisciplinaire training. Hij heeft kennis van een gepaste indicatie en toepassing van de directe en indirecte tandrestauratietechnieken.
4.15. De afgestudeerde is vakkundig in vitale pulpatherapie, preventieve endodontie en endodontische zorg van tandtraumata, inclusief revascularisatietherapie.
4.16. De afgestudeerde is vakkundig in het herkennen van de nood aan en het uitvoeren van niet-chirurgische, chirurgische of gecombineerde endodontische behandelingen en aan urgentieprocedures.
4.17. De afgestudeerde is vakkundig in het geven van aangepaste instructies aan de patiënt, na chirurgische behandeling, betreffende bloeding, pijn, zwelling, dieet, verwijdering van de hechtingen en de complicaties.
4.18. De afgestudeerde is vakkundig in het voorkomen, corrigeren en herkennen van procedurefouten tijdens specialistische endodontische behandeling.
4.19. De afgestudeerde is vakkundig om op basis van onderzoek, pulpatesten en radiografische interpretatie de meest waarschijnlijke reden voor faling te bepalen en dit vervolgens mede te delen aan de patiënt en de verwijzende tandarts.
4.20. De afgestudeerde is competent in het aanpakken van noodsituaties die zich kunnen voordoen bij specialistische endodontische zorgverlening. Hij kent aangepaste technieken van 'Basic Life Support' en kan ze in de praktijk toepassen.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebeid en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker en voor het uitoefenen van het beroep van endodontist: De doelstellingen zijn er op gericht van de tandarts een expert-mondarts te maken die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen. De commissie kon ook vaststellen dat de opleidingsdoelstellingen door de opleiding duidelijk gecommuniceerd worden.

De internationale dimensie van de doelstellingen komt eerder impliciet aan bod in de opleidingsdoelstellingen. De commissie meent dat de opleiding de denkoefening dient te maken hoe ze zich in de toekomst wil profileren: wil ze zich meer profileren als een internationale georiënteerde opleiding met Engels als voertaal en overwegend niet-Vlaamse studenten of wil de opleiding zich meer als een internationaal georiënteerde opleiding profileren met Nederlands als voertaal en overwegend Vlaamse studenten. Daarnaast stelde de commissie een spanning vast tussen de doelstellingen van de opleiding en de aanvullende postgraduaatsopleiding. Deze beide opleidingen vormen de facto één geheel. De commissie meent dat de master of Endodontics in de toekomst één opleiding moet worden waarbij de huidige manama- en postgraduaatsopleiding versmelten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als goed.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De doelstellingen van de opleiding zijn ontwikkeld op basis van de

internationale richtlijnen voor specialistisch onderwijs in de endodontie. Volgens de commissie kunnen de doelstellingen moeiteloos de vergelijking met soortgelijke opleidingen in Europa doorstaan en zijn ze volledig conform de Europese regelgeving.

De commissie meent dat de doelstellingen daarnaast ook ruimschoots tegemoetkomen aan de wensen van het beoogde beroepenveld. De opleiding probeert in haar doelstellingen een zeer brede visie op het werkveld te poneren, wat ook door de studenten als zeer positief wordt ervaren.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten. Deze worden gespreid over drie studiejaren: elk academiejaar neemt de student 20 studiepunten op. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een postgraduaat equivalent aan 40 studiepunten per academiejaar. Het manama-programma bestaat in de eerste twee jaar uit seminaries, prekliniek en wetenschappelijke vorming. In het derde jaar worden nog seminaries gegeven, maar werken studenten vooral aan hun masterproef.

Het eerste en het tweede jaar van het master na masterprogramma omvat de seminaries 'diagnostiek van de pathologie van het endodontium' (3 SP), 'microbiologie en asepsie in endodontie' (3 SP), 'restauratie en adhesieve technieken' (4 SP), en 'speciale therapie van het endodontium' (4 SP). Daarnaast is er nog de 'preklinische training in reconstructieve endodontie' (3 SP) en 'wetenschappelijke vorming' (3 SP).
Het derde jaar, ten slotte, wordt ingeruimd voor de masterproef (15 SP) en het seminarie 'multi-disciplinaire benadering van endodontische pathologie' (5 SP).

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als goed.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau,

haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. De commissie meent dat de opleiding tevens een gedegen interdisciplinaire werking kent met andere manama's in de specialistische mondzorg.

De internationale dimensie van het programma wordt vooral gevoed door het intensief gebruiken van internationale literatuur uit het vakdomein en de actieve participatie die de studenten aan de dag leggen op onder meer internationale congressen. Studenten melden aan de commissie dat zij hiertoe sterk gestimuleerd worden. Daarnaast kent de opleiding een instroom van verschillende buitenlandse studenten en worden internationale gastsprekers uitgenodigd. De commissie geeft de opleidingsverantwoordelijken ter overweging mee dat ze ook enkele Engelstalige opleidingsonderdelen zou kunnen aanbieden, teneinde de studenten onder meer beter voor te bereiden op internationale participatie in congressen.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als goed.

Het programma besteedt duidelijk aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een zeer gedegen theoretische onderbouwing van het programma. De studenten worden consequent op de hoogte gebracht van de nieuwste technologieën in het vakdomein.

Het programma kent ook een goede aansluiting bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebeid. Naast het up-to-date houden van het programma door een grote inbreng van de meest recente internationale literatuur en het stimuleren van de studenten om internationale congressen bij te wonen, slaagt de opleiding er in sterk evidence based te werken: Ze slaagt er in grote mate in om gesteund op eigen onderzoeksbevindingen te werken door een combinatie van klinische handelingen en onderzoek. De opleiding maakt hierbij zowel klinisch als preklinisch gebruik van geavanceerde technieken. Dit wordt sterk gewaardeerd door de studenten. Studenten doen zelf ook aan onderzoek zoals bijvoorbeeld in de masterproef. De commissie stelde vast dat studenten het zelf aan onderzoek doen vaak eerder als een last percipiëren. De opleiding zou meer aandacht kunnen besteden aan de argumentatie voor het belang van wetenschappelijke scholing in de opleiding voor het latere functioneren als een wetenschappelijk opgeleide beroepsbeoefenaar in een internationale setting.

De commissie meent dat de opleiding op basis van haar huidige professionele en academische gerichtheid moet streven naar accreditatie bij ESE.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als voldoende.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma.
In het eerste en tweede opleidingsjaar staan de meeste theoretische opleidingsonderdelen geprogrammeerd. In het derde opleidingsjaar is het aandeel seminaries beperkt tot één overkoepelend seminarie 'Multidisciplinaire behandeling van endodontische pathologie' dat de subdiscipline overschrijdt via interactie met orale beeldvorming, parodontologie, restauratieve tandheelkunde en kindertandheelkunde.

De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt op een voldoende logische en sequentiële wijze. Studenten krijgen meestal seminaries in de groep waar eerste, tweede en soms derdejaars samen zitten. Dit kan al eens voor overlap zorgen, maar dit wordt door zowel studenten als docenten in het merendeel van de gevallen niet als storend ervaren. De sequentiële opbouw per jaar is hierdoor wel beperkt. De opleiding zou er volgens de commissie beter aan doen de literatuur wat meer gradueel op te bouwen waarbij elk jaar andere artikels te verwerken krijgt. Hierdoor kan de opleiding een meer opklimmende moeilijkheidsgraad inbouwen.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden per opleiding, maar valt ook onder de directe supervisie van de POC. Aangezien de opleiding slechts een kleine kern van studenten heeft, is er volgens de opleiding niet echt nood aan een globale bevraging. Alle verzuchtingen omtrent werkbelasting worden in de wekelijkse vergaderingen geventileerd en waar nodig geremedieerd.

De studenten lieten de commissie weten dat er weinig tijdsruimte is voor zelfstudie tijdens de opleidingsuren en dat de coördinerende docent er op rekent dat na de opleiding eigen vorming verder gaat via zelfstudie. De commissie meent dat deze zelfstudie volledig past in de begrote studietijd, maar dat de zware belasting van de studenten veroorzaakt wordt door de combinatie met het postgraduaat. De commissie meent wel dat als studenten al in het eerste en tweede jaar aan hun masterproef moeten werken, hiervoor ook studiepunten moeten begroot worden in het curriculum.

In het eerste jaar combineren sommige studenten de opleiding met de opleiding Algemeen Tandarts[1]. Sommigen onder hen vinden dit een zware combinatie daar waar andere studenten vinden dat deze combinatie goed haalbaar is. De opleiding overweegt om de combinatie met de postgraduaatsopleiding 'Algemeen Tandarts' te verbieden. De commissie meent dat het nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet verbieden van deze combinatie. Deze combinatie is immers nog maar twee academiejaren mogelijk en de reacties van studenten op deze combinatie zijn wisselend. De commissie merkt hierbij op dat een verbod op deze combinatie een jaar onnodige studieverlenging met zich zou meebrengen. De duur van de opleiding, met name een spreiding van de opleiding over drie academiejaren wordt door de studenten als lang maar nuttig ervaren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als voldoende.

De opleiding maakt gebruik van een set aan onderwijsvormen. De opleiding kent vooral interactieve seminaries die inhoudelijk wetenschappelijk verdiepend handelen over subdiscipline-specifieke onderwerpen. Daarnaast worden onder meer presentaties gegeven door de studenten zelf en wordt gebruik gemaakt van de multimedia beeld- en videoregistratie via endo-microscopie. De studenten dienen dit beeldmateriaal te linken met 2D-radiologische en 3D Cone-Beam CT beelden en te verwerken in hun gedocumenteerde klinische cases. De commissie meent dat de gebruikte onderwijsvormen een gedegen aansluiting vinden bij het didactisch concept waarbij studentgecentreerd onderwijs centraal staat. De kleine groep studenten die reeds een academische basisopleiding achter de rug heeft leent zich tot het gebruik van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvormen.

1| Om het beroep van Tandarts in België te kunnen uitoefenen, dienen studenten aanvullend op hun master in de Tandheelkunde een postgraduaat 'Algemeen Tandarts' te volgen dat grotendeels bestaat uit een stage in een tandartsenpraktijk. Hierdoor verkrijgen de studenten dan de wettelijke beroepstitel met erkenning door de Erkenningscommissie 'Algemeen tandarts' van de Federale Overheidsdienst (FOD)Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

De studenten gaven in hun gesprek met de commissie aan dat het elektronisch leerplatform 'Toledo' door hen niet wordt gebruikt. Door de kleine omvang van de studentengroep is het volgens de opleiding eenvoudiger om mailinglijsten te gebruiken. De commissie beveelt de opleiding aan om gebruik te maken van Toledo. De opleiding kan op dit platform onder meer literatuur plaatsen die dan ten allen tijde kan geraadpleegd worden.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als voldoende.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar inzicht peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op de realisatie van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam tijdens haar bezoek dat naar het oordeel van de studenten de examinering transparant verloopt.

De opleiding volgt een jaarsysteem voor de evaluatie van de seminaries en de wetenschappelijke vorming. De prekliniek wordt gedurende het jaar permanent geëvalueerd. De commissie meent dat alle opleidingsonderdelen een periodisch toetsmoment moeten kennen met schriftelijke neerslag waarbij de resultaten hiervan met de student moeten besproken worden, wat nu niet het geval is.

De examenvorm die door de opleiding wordt gehanteerd is het open-boek-examen. De commissie meent dat dit een gedegen examenvorm is, maar pleit voor een grotere differentiëring in examenvormen. De commissie merkt op dat wanneer studenten de mogelijkheid krijgen elkaar peer-feedback te geven, dit door hen sterk gewaardeerd wordt. De commissie apprecieert dat bij de opleidingsonderdelen die samen met studenten restauratieve tandheelkunde worden gevolgd, voor beide doelgroepen afzonderlijk op het eigen gebied toegespitste examenvragen worden gesteld.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef bestaat uit een klinisch en een wetenschappelijk luik. Bij aanvang van het eerste opleidingsjaar kiest elke student vanuit zijn persoonlijke interessesfeer een onderzoeksonderwerp, waarin hij zich wetenschappelijk wil verdiepen gedurende de gehele opleiding. De voorgestelde onderzoeksonderwerpen worden door de betrokken docent-stafleden van de opleiding beoordeeld op hun geschiktheid. Ingeval het onderwerp als niet geschikt wordt beoordeeld, wordt in overleg met de studenten een alternatief onderzoeksonderwerp gekozen. Op basis van het gekozen onderwerp wordt een docent-staflid als promotor aangesteld of in eerder

uitzonderlijke gevallen twee promotoren. Ingeval van een bijdrage aan lopend onderzoek wordt in de mate van het mogelijke bijkomende ondersteuning geboden door doctoraatstudenten en/of postdoctorale onderzoekers van de betrokken onderzoeksgroep. Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuuroverzicht en eigen verricht onderzoek, waarbij idealiter de publicatie van een wetenschappelijk artikel wordt beoogd in een internationaal tijdschrift.

Het wetenschappelijke luik wordt geëvalueerd op basis van een beoordeling van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek en een openbare verdediging voor een jury bestaande uit alle docent-stafleden betrokken bij de opleiding, als ook in bijzijn van alle studenten van de specifieke opleiding, en eventueel andere geïnteresseerden.

Het examendeelpunt voor het wetenschappelijke luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:
1 het gehele proces van wetenschappelijke vorming en specifiek uitgevoerd onderzoek gedurende de gehele opleidingsduur;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van het uitgevoerde onderzoek;
3 de inhoud en vorm van de schriftelijke neerslag, en eventuele publicatie;
4 de eigenlijke openbare verdediging.

Onmiddellijk na afloop van de openbare verdediging van alle laatstejaarsstudenten wordt dit examendeelpunt bepaald in een beraadslaging van de jury vertrekkend van een gedetailleerde rapportering door de promotor. Vervolgens worden de afstuderende studenten gerangschikt op basis van deze beraadslaging en wordt het uiteindelijke examendeelpunt bepaald.

Het klinische luik wordt geëvalueerd op basis van een presentatie van een selectie van eigen patiëntbehandelingen voor de verschillende klinische opleidingsonderdelen. Per pathologietype moet een minimum aantal endo-casussen, inclusief follow-up, volledig afgewerkt worden en voorgesteld in een MsPowerpoint-formaat. Met de uiteindelijke openbare verdediging presenteert de laatstejaarsstudent zijn beste, volgens eigen keuze, patiëntcasussen waarbij het publiek, inclusief het docent-staflid, bij elke casus verdere toelichting mag vragen.

Het examendeelpunt voor het klinische luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:
1 het gehele proces van voorbereiding van de patiëntcasuspresentatie;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van de uitgevoerde klinische patiëntbehandelingen;
3 de inhoud en vorm van de patiëntcasuspresentatie;

4 de eigenlijke openbare verdediging;
5 bijkomende documentatie

Vervolgens worden de examendeelpunten van het wetenschappelijke en klinische luik gemiddeld tot het definitieve examenpunt voor de masterproef.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als voldoende.

De masterproef voldoet met 15 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven duidelijk blijk geven van een kritisch-reflecterende en onderzoeksingesteldheid van de student. De masterproeven zijn goed geconcipieerd en goed geconstrueerd. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op alle competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De onderwerpen leunen in het merendeel van de gevallen sterk aan bij het onderzoeksdomein van promotor en begeleider, maar de studenten hebben wel de mogelijkheid eigen accenten te leggen in hun onderzoek op basis van hun eigen interessedomeinen. De commissie meent dat hierbij de focus vaak te sterk op de literatuurstudie wordt gelegd en het experimenteel wetenschappelijk onderzoek minder aandacht krijgt. De commissie merkt wel op dat om een sterkere wetenschappelijke focus te bereiken de begeleiding structureler aangepakt dient te worden, waarbij elk jaar de progressie van de student formeel wordt geëvalueerd.

De studenten maken vaak gebruik van Engelstalige literatuur en sommigen onder hen maken van hun masterproef Engelstalige artikels. Daarom meent de commissie dat studenten hun masterproef ook in het Engels kunnen maken. De studenten worden gestimuleerd om van hun masterproef een internationaal gepubliceerd artikel te maken, maar dit is geen vereiste. Desondanks kon de commissie vaststellen dat verschillende masterproeven tot hoogstaande publicaties hebben geleid *(zie facet 6.1.)* Met betrekking tot de evaluatie van de masterproef meent de commissie dat de opleiding er naar moet streven consequent externe examinatoren in te schakelen. Het eindresultaat van de masterproef moet daarenboven ook steeds in een geschreven werkstuk worden weergegeven, meent de commissie.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Jaarlijks worden maximaal twee kandidaten toegela-

ten. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen de EHEA, of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA school. De kandidaat moet het basisdiploma van Tandarts hebben behaald met cijfers hoger dan gemiddeld. Daar het postgraduaatsprogramma de behandeling van patiënten inhoudt en omwille van de daarmee samenhangende nood aan communicatie met patiënten en hulppersoneel, is een vloeiende kennis van het Nederlands (ILT niveau 5) vereist om te worden toegelaten tot het programma. Kandidaten moeten een bijzondere interesse hebben om te werken met kinderen, volwassenen en ouderen, met patiënten met speciale en complexe tandheelkundige noden, daarbij speciale aandacht schenkend aan een 'biologisch verantwoorde behandeling' en 'herbehandeling' binnen het concept van 'minimaal-invasieve' endodontische behandeling.

De commissie stelde vast dat de opleiding duidelijke criteria heeft voor het selecteren van de studenten. De selectie gebeurt in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van de vijf manama's in de specialistische mondzorg. De commissie meent dat het een positieve zaak is dat de selectie door meerdere personen gebeurt. De kandidaten kregen in het verleden niet voldoende feedback en hadden de indruk dat de procedure niet transparant verliep. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding door het vooraf kenbaar maken van het aantal beschikbare plaatsen en het op vraag inzage geven in de behaalde cijfers deze pijnpunten voldoende geremedieerd heeft. De commissie meent wel dat de opleiding zelf wat sterker moet toezien op de taalkennis van de kandidaten zolang de Nederlandse taal de voertaal blijft in de opleiding. Blijkbaar glippen sommige buitenlandse kandidaten bij de taalproef (ILT niveau 5) nog door de mazen van het net. De commissie vernam dat de studenten die een diploma bezitten dat gelijkgesteld is met een master in de tandheelkunde, vlot kunnen instromen. Het programma van deze opleiding sluit aan bij hun eerder verworven kennis, inzicht en vaardigheden.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Algemene beschrijving

Het onderwijs in de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde).

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vast benoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.

De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP, gefinancierd buiten de werkingskredieten), is het de betrokken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de

faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe (ADEE).

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie weten dat ze tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijke contact wordt door de studenten positief beoordeeld. Daarnaast tonen ze een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid bij het personeel is positief te noemen.

De docenten combineren hun opdracht met onderwijsopdrachten in andere opleidingen, departementen of faculteiten. De aldus gegenereerde kruisbestuiving is een duidelijke meerwaarde. In de opleiding wordt daarnaast gebruik gemaakt van gastdocenten en gastsprekers. Deze laatste categorie weet niet altijd goed wat het kennisniveau van de studenten is. De commissie meent dat de opleiding hieraan aandacht dient te besteden.

De commissie wenst wel haar appreciatie uit te drukken voor de Endo-triangle waarbij de opleidingsverantwoordelijken Endodontie van de K.U.Leuven, de UGent en ACTA Amsterdam jaarlijks samen komen om hun opleidingen te bespreken.

Wat de beoordeling van de onderwijs- en onderzoeksopdracht van AAP betreft, bestaat er momenteel geen formele evaluatieprocedure (en feedback-procedure). De commissie meent dat dit in samenwerking met de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) moet ingevoerd worden. Daarnaast viel het de commissie op dat er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de door de universiteit aangeboden initiatieven op vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.

In de kantlijn hiervan vernam de commissie dat de studenten zelf ook worden ingezet bij de begeleiding van studenten uit de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde. De studenten van deze manamaopleiding melden de commissie dat ze de BaMa-studenten naar eigen inzicht begeleiden en beoordelen. De com-

missie meent dat de studenten best een onderwijskundige basistraining zouden mogen krijgen al was het maar met het oog op een uniforme beoordeling van de BaMa-studenten.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als excellent.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf voor de opleiding in de endodontie als toonaangevend. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid. Ze behoren tot de universele experts in hun vakgebied en dit zowel op technisch vlak, het vlak van klinisch onderzoek en in het kader van de ontwikkeling op het vlak van micro-endodontie. Binnen de opleiding is er dus een grote expertise aanwezig. De docenten zijn internationaal actief in wetenschappelijke verenigingen of internationale netwerken waardoor er een nauwgezette opvolging mogelijk is van de recentste ontwikkelingen in het vakgebied. Uit de cursusinhouden blijkt dat de leerinhouden hieraan aangepast zijn.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als voldoende.

Vier ZAP-leden hebben een formele onderwijsopdracht in de opleiding, waarvan twee een voltijdse aanstelling aan het Departement Tandheelkunde hebben. Uit het aantal studiepunten waarvoor de ZAP-leden instaan, blijkt duidelijk dat de opleiding grotendeels wordt gedragen door één coördinerend ZAP-lid (27 SP). Gezien het beperkt aantal studenten is de bestaffing zeker voldoende (één-op-één-begeleiding). Een actieve samenwerking tussen de docenten van deze opleiding en de overeenkomstige opleiding aan de UGent door het gezamenlijk aanbieden van opleidingsonderdelen, zou het onderwijzend personeel meer ademruimte kunnen geven.

De commissie stelde vast dat er formeel geen assisterend, administratief of technisch personeel specifiek voor de opleiding is aangesteld. Eén van de gevolgen hiervan is het feit dat ZAP-leden ook administratieve en organisatorische taken op zich moeten nemen. Door op creatieve wijze gebruik te maken van personeel aangesteld binnen andere opleidingen of in dienst van de UZLeuven kan hieraan tegemoet gekomen worden, doch op langere termijn moet voor de (in de toekomst ééngemaakte) manama specialistische mondzorg extra personeel worden aangesteld volgens de commissie. De gastsprekers die participeren aan de opleiding hebben geen officiële

aanstelling of vergoeding. Deze sprekers leveren een bijzonder waardevolle bijdrage aan de opleiding. De commissie vernam dat er (nog) geen sprake is van een duidelijke vergoedingsregeling.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover opleiding kan beschikken als excellent.

Het onderwijs voor de opleidingen Tandheelkunde is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn) en het U.Z.Gasthuisberg. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Het centrum telt 72 tafelwerkplekken en 72 fantoom-units en een hoogtechnologisch simulatielabo met 42 individuele opleidingsplaatsen (A-dec simulator fantoom-units en individuele pc's). Een multimediaal demonstratiesysteem ondersteunt het preklinisch onderwijs met beeld en klank. De opleiding heeft daarnaast specifieke apparatuur voor het vakdomein verworven, waarbij de opleiding onder meer gebruik maakt van sponsoring door de industriële sector. Bijkomende gespecialiseerde preklinische oefeningen vinden plaats op de 3de verdieping van het UZ Sint-Rafaël in een didactische (klinische) behandelruimte. Het bovenstaande heeft in belangrijke mate betrekking op de postgraduaatsopleiding. Voor de manama is er een excellente infrastructuur die uiterst modern en uiterst compleet is voor het doen van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van het vakgebied. De commissie stelde verder ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

Studenten die willen kandideren voor de opleiding dienen een duidelijke procedure te volgen *(zie facet 2.9.)* die helder op de website beschreven is. De studenten worden door de docenten zelf degelijk begeleid. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die studenten hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat de ombudspersoon bij meeste studenten niet gekend is. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten een beroep kunnen doen op verschillende voorzieningen op universiteitsniveau onder meer in het kader van psychosociale begeleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als voldoende.

Overleg tussen de opleidingsverantwoordelijke en de studenten vindt plaats op wekelijkse basis. Hierop zijn alle studenten in opleiding aanwezig. De commissie vernam dat op deze wekelijkse vergaderingen de praktische regelingen worden meegedeeld, problemen uitgeklaard, nieuwe initiatieven uitgewerkt en studentbegeleidingstaken worden afgesproken. De studenten meldden de commissie dat ze op deze vergadering steeds feedback kunnen geven en krijgen. De commissie vindt dit een zeer goede praktijk, maar meent dat dit niet als een alternatief voor een formele evaluatie van de opleiding, haar opleidingsonderdelen en haar docenten mag gelden. De commissie begrijpt evenwel dat, gezien het geringe aantal studenten, het universiteitsbrede systeem van evaluatie van opleidingsonderdelen minder geschikt is in deze opleiding. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de DOG en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. In dit kader suggereert de commissie dat de opleiding ook baat zou kunnen hebben bij gebruik van het ADEE-document (Association for Dental Education in Europe) omtrent kwaliteitszorg (Quality Assurence and Benchmarking).

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, de maatregelen tot verbetering vrij ongedwongen worden geïmplementeerd. Ter voorbereiding van de visitatie werd een interne curriculumevaluatie georganiseerd waar verschillende verbeterpunten aan het licht zijn gekomen. De

commissie hoopt dat de opleiding spoedig aan de slag gaat met deze verbetermaatregelen. Om tegemoet te komen aan de ervaring van studenten dat specifieke endodontische behandeltechnieken in immature tanden en melktanden onvoldoende aan bod kwamen in hun opleiding, werd wel een instructor met specifieke expertise dienaangaande aangetrokken om dit onderdeel van de opleiding te ondersteunen, wat door de commissie wordt geapprecieerd.
De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk is opgesteld. Veel positieve zaken worden naar voren gebracht waar de opleiding terecht goede sier mee maakt. Wat meer kritische zelfreflectie in het rapport zou positief gewaardeerd zijn door de commissie.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

Docenten en studenten van elke van de manama's in de specialistische mondzorg, zijn vertegenwoordigd binnen de POC. De POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden volgens de studenten naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt beperkt gecommuniceerd De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in werking teworden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen.

Verschillende recent afgestudeerden zijn actief bij de opleiding betrokken als instructoren. Zij participeren op deeltijdse basis aan het klinisch gebeuren en zijn daarnaast meestal werkzaam in een privaatpraktijk, waardoor een nauwe link met het concrete werkveld gelegd wordt.
De opleidingsverantwoordelijke is zowel lid van de FSfE ('Flemish Society for Endodontology'), BAET ('Belgian Association for Endodontology and Traumatology')

en het VVT ('Verbond der Vlaamse Tandartsen'), en onderhoudt een nauwe band met de endodontologen uit het beroepsveld. Via 'peer-reviews' die in deze verenigingen georganiseerd worden over een groot spectrum van klinische, onderwijsinhoudelijke en organisatorische problemen is er interactie met het beroepenveld. De commissie waardeert dit als een zeer sterk punt van de opleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als goed.

De commissie is van mening dat de opleiding er in slaagt om haar doelstellingen voorbeeldig te realiseren. De afgestudeerden bezitten volgens de commissie een zeer grote klinische en theoretische bagage. De commissie kon dit onder meer vaststellen aan de hand van de kwaliteit van de masterproeven. Verschillende masterproeven leiden tot artikels van zeer hoog niveau in internationale tijdschriften. De commissie beschouwt dit laatste aspect als een proeve van uitmuntendheid voor het niveau van de opleiding.
De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. Tijdens hun opleiding hebben ze vaak al concrete toekomstperspectieven. Na afstuderen stappen ze in een solo- of groepspraktijk. Sommige afgestudeerden blijven als instructor verbonden aan de opleiding. De afgestudeerden zijn allen zeer enthousiast over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als goed.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: De afgelopen jaren startten telkens maximaal twee studenten de opleiding. Alle ingeschreven studenten voltooien hun opleiding. In de geschiedenis van de opleiding was er slechts één student die niet binnen de voorziene tijd is geslaagd.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen de master of Endodontics aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Doelstellingen

- De denkoefening maken zich in de toekomst meer internationaal of meer Vlaams te profileren.
- De manama en de postgraduaat tot één opleiding versmelten.

Programma

- Enkele Engelstalige opleidingsonderdelen in het programma brengen.
- De studenten het belang van de wetenschappelijke aspecten van de opleiding laten voelen.
- De literatuur meer gradueel opbouwen.
- Het juiste aantal studiepunten in de eerste twee studiejaren voor de masterproef begroten.
- Een periodisch toetsmoment inbouwen met schriftelijk neerslag.
- Een grotere differentiëring aan examenvormen inbrengen.
- Een sterkere focus op experimenteel wetenschappelijk onderzoek in de masterproef inbouwen.
- Een jaarlijkse evaluatie van de progressie van de studenten bij de masterproef inbouwen.
- De masterproef in het Engels schrijven.
- Een sterker toezicht op de taalkennis van de buitenlandse studenten inbouwen.

Personeel

- Aandacht besteden aan de omkadering van gastdocenten.
- Een evaluatie van de onderwijs- en onderzoeksopdracht van het AAP inbouwen.

- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Studenten een onderwijskundige basistraining.
- Samenwerking met de opleiding aan de UGent overwegen.
- Administratief personeel toewijzen aan de manama in de specialistische mondzorg.

Voorzieningen

- De ombudspersoon bij de studenten bekend maken.

Kwaliteitszorg

- Een formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De POC haar volle onderwijsbevoegdheden laten uitvoeren conform de regelgeving.

VIII

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Paediatric Dentistry
and Special Dental Care

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care aan de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het

facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

De master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care is een master na masteropleiding. Deze valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde en het departement Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten, verspreid over drie academiejaren, en wordt in het Nederlands aangeboden. Deze manama-opleiding wordt steeds gecombineerd met het overeenkomstige postgraduaat, dat voornamelijk het bijhorende klinische opleidingsonderdeel omvat. Concreet volgen de studenten gedurende drie jaar 20 studiepunten van de manamaopleiding in combinatie met jaarlijks 40 studiepunten postgraduaat. De postgraduaatopleiding wordt door de visitatiecommissie niet meegenomen in de beoordeling. Ze verwijst er soms wel naar omdat de invulling ervan de master na masteropleiding heeft beïnvloed. Oorspronkelijk wilde de opleiding buitenlandse studenten de mogelijkheid bieden enkel de manama, zonder de postgraduaatsopleiding, te volgen in het Engels. Aangezien ook de internationale studenten consequent de Nederlandstalige postgraduaatsopleiding combineren met de manama, wordt de manama enkel in het Nederlands aangeboden, daar waar haar benaming, master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care, nog steeds Engelstalig is.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

ManaMa/Postgraduaatopleiding Paediatric Dentistry and Special Dental Care:

Domein 1: Professionaliteit

1.1. De afgestudeerde is competent op vlak van aspecten van professioneel gedrag bij de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.2. De afgestudeerde is competent in het continu nastreven van professionele vervolmaking in het deelgebied van de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.3. De afgestudeerde is competent in het respecteren van aspecten van veiligheid, ergonomie en (eigen) gezondheid (en die van zijn medewerkers) bij het verlenen van zorg aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.4. De afgestudeerde is competent in het hanteren van morele en ethische aspecten bij de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden. Hij is competent in het respecteren van patiëntenrechten, omgaan met confidentialiteit en toepassing van 'informed consent'.

1.5. De afgestudeerde is vertrouwd met juridische en wetgevende aspecten relevant voor de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.6. De afgestudeerde is competent in het toepassen van administratieve procedures met betrekking tot aspecten van zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.7. De afgestudeerde heeft kennis van het ontwerp en de inrichting van een praktijkomgeving aangepast aan de zorgverlening kinderen en personen met bijzondere noden.

1.8. De afgestudeerde is vakkundig in de organisatie en het management van een praktijk aangepast aan de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.9. De afgestudeerde is competent op vlak van het functioneren in een multidisciplinaire en brede maatschappelijke context, dit in relatie tot het verlenen van zorgen aan kinderen en personen met bijzondere noden.

1.10. De afgestudeerde heeft kennis van de epidemiologie van mondaandoeningen bij kinderen en personen met bijzondere noden en kan deze kennis benutten in praktische situaties.

1.11. De afgestudeerde is competent in het inschatten van interacties tussen algemene gezondheid en mondgezondheid bij kinderen en personen met bijzondere noden.

1.12. De afgestudeerde is competent op vlak van (mond)gezondheidspromotie bij kinderen en personen met bijzondere noden, gericht naar het individu, groepen en/of organisaties.

1.13. De afgestudeerde is competent in het doorgeven van eigen kennis en vaardigheden aan andere zorgverleners (in opleiding).

Domein 2: Communicatie en relaties

2.1. De afgestudeerde is vertrouwd met psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke aspecten van relaties met kinderen en personen met bijzondere noden (en hun omgeving), medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op het verlenen van zorg aan kinderen en personen met bijzondere noden.

2.2. De afgestudeerde is competent in communicatieve vaardigheden voor het opbouwen van een aangepaste humaan-empathische relatie met kinderen en personen met bijzondere noden en hun omgeving.

2.3. De afgestudeerde is competent in het identificeren van individuele noden en verwachtingen van kinderen en personen met bijzondere noden (en hun omgeving) en houdt rekening met de impact ervan op de specialistische zorgverlening aan deze personen.
2.4. De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan kinderen en personen met bijzondere noden (en hun omgeving), en dit met betrekking tot aspecten van specialistische zorgverlening in deze patiëntengroep.
2.5. De afgestudeerde is competent in het rapporteren aan medewerkers, collega's en andere professionelen en de overheid en dit met betrekking tot aspecten van specialistische zorgverlening in deze patiëntengroep.

Domein 3: Kennisverwerving, -hantering en ontwikkeling

3.1. De afgestudeerde beschikt over kennis op vlak van biomedische, technische en klinische aspecten met betrekking tot zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden. Dit omvat onder meer: biostatistiek en epidemiologie, farmacologie, microbiologie, embryologie, genetica, ontwikkelingsbiologie, algemene pathologie, materialenleer, infectiebeheersing, radiologie, mondpathologie, kindergeneeskunde, ontwikkeling van taal en spraak, biomedische ethiek.
3.2. De afgestudeerde is competent in het continu verwerven, aanvullen en bijsturen van kennis met betrekking tot zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.
3.3. De afgestudeerde is vakkundig in het samenvatten, interpreteren, kritisch analyseren en toepassen van deze kennis in de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.
3.4. De afgestudeerde is competent in het bestendigen van een wetenschappelijk houding. Hij past de principes van 'evidence-based' handelen toe bij het verlenen van zorg aan kinderen en personen met bijzondere noden.
3.5. De afgestudeerde is competent om een actieve bijdrage te leveren aan de kennisontwikkeling op vlak van mondzorg voor kinderen en personen met bijzondere noden en tot het bundelen ervan onder vorm van een internationale wetenschappelijke publicatie of gelijkwaardige kennisverspreiding.

Domein 4: Klinisch expert handelen

4.1. De afgestudeerde is competent in het afnemen van een algemeen medische en tandheelkundige anamnese en het registreren van gewoonten en gedragingen met impact op mondgezondheid (mondhygiëne, voeding, fluoridengebruik, tabakconsumptie, enz.) bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.2. De afgestudeerde is competent op vlak van het inschatten van psychologische, sociale en gedragsmatige aspecten (bv. angst) die een impact kunnen hebben op de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.
4.3. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het uitvoeren van een aangepast intra- en extraoraal klinisch onderzoek bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.4. De afgestudeerde is competent op vlak van het evalueren van orofaciale pijn bij kinderen en personen met bijzondere noden.

4.5. De afgestudeerde is competent op vlak van het evalueren van speekselfunctie bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.6. De afgestudeerde is competent op vlak van orale en maxillo-faciale beeldvorming, stralingshygiëne en radioprotectie bij kinderen en bij personen met bijzondere noden.
4.7. De afgestudeerde is competent op vlak van het aanvragen, verzamelen en interpreteren van laboratoriumonderzoeken, tests en onderzoeken met relevantie voor de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden.
4.8. De afgestudeerde is competent op vlak van het vervaardigen van studiemodellen bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.9. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het registreren en bijhouden van de verzamelde klinische informatie in een patiëntendossier.
4.10. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van de diagnose van orale aandoeningen die voorkomen bij kinderen en personen met bijzondere noden. Dit omvat aandoeningen en afwijkingen ter hoogte van gebitselementen (anatomische, numerieke en structurele afwijkingen; carïes, tandslijtage, pulpaaandoeningen, traumatische schade, enz.), parodontale structuren, mucosa, tandstand en kaakrelaties, mondfuncties, kaakgewricht, enz. Via de interpretatie van (eventueel zelfs onvolledige) bevindingen en het leggen van correlaties kan hij een diagnose formuleren en de zekerheid ervan inschatten.
4.11. De afgestudeerde is competent op vlak van het formuleren van een behandelvoorstel en de planning ervan voor de vermelde aandoeningen en afwijkingen bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.12. De afgestudeerde is competent in het inschatten van een eventuele nood aan doorverwijzing voor de diagnose en behandeling van aandoeningen en afwijkingen bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.13. De afgestudeerde is vakkundig in het ontwikkelen, implementeren en evalueren van aangepaste preventieve benaderingen van mondaandoeningen die voorkomen bij kinderen en bij personen met bijzondere noden. Dit omvat: voorlichting, motivatie, monitoring, adviseren en aanleren van mondhygiënemaatregelen en voedingsgewoonten, optimalisatie van fluoridengebruik, voorschrijven van aanvullende maatregelen als gebruik van chemische plaquecontrolemiddelen, xylitol, enz., rookstopadvies, afbouwen van schadelijke mondgewoonten (duimzuigen, enz.).
4.14. De afgestudeerde is competent in het behandelen van anatomische, numerieke en structurele afwijkingen van gebitselementen, carïes en zijn gevolgen, tandslijtage (erosie, abrasie, attritie, abfractie) en zijn gevolgen, aandoeningen van de pulpa, enz., bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.15. De afgestudeerde is vakkundig in de aanpak van traumata waarbij gebitselementen en omgevende structuren betrokken zijn, bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.16. De afgestudeerde is competent in de aanpak van parodontale aandoeningen bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.17. De afgestudeerde is competent in de aanpak van mucosale afwijkingen en aandoeningen bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.18. De afgestudeerde is competent in de evaluatie van afwijkingen in tandstand, occlusie en kaakrelaties en de interceptieve aanpak ervan, bij kinderen en personen met bijzondere noden.

4.19. De afgestudeerde is competent in de aanpak van afwijkende mondgewoonten (duimzuigen, afwijkend slikpatroon, knarsen en klemmen, enz.) bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.20. De afgestudeerde is competent in het inschatten van de prognose van deze aandoeningen en hun behandeling, bij kinderen en personen met bijzondere noden.
4.21. De afgestudeerde is competent in het bijsturen van de behandelplanning en -uitvoering in geval van onderliggende medische aandoeningen bij kinderen en bij personen met bijzondere noden.
4.22. De afgestudeerde is competent met betrekking tot aangepaste behandelstrategieën voor kinderen en personen met bijzondere noden. Dit omvat de psychologische aanpak, principes van communicatie met de doelgroep en gedragsmanagement (relaxatie, bewuste sedatie, diepe sedatie, algemene verdoving, enz.).
4.23. De afgestudeerde is competent in het aanpakken van noodsituaties die zich kunnen voordoen bij de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden. Hij kent aangepaste technieken van 'Basic Life Support' en kan ze in de praktijk toepassen.
4.24. De afgestudeerde is competent in het herkennen situaties van mishandeling en verwaarlozing bij kinderen en bij personen met bijzondere noden, en de gepaste aanpak ervan.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker en voor het uitoefenen van het beroep van pedodontist: De doelstellingen zijn er op gericht van de tandarts een expert-mondarts te maken die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen. De commissie kon ook vaststellen dat de opleidingsdoelstellingen door de opleiding duidelijk gecommuniceerd worden.

De internationale dimensie van de doelstellingen komt eerder impliciet aan bod in de opleidingsdoelstellingen. De commissie meent dat de opleiding de denkoefening dient te maken hoe ze zich in de toekomst wil profileren: wil ze zich meer

profileren als een internationale georiënteerde opleiding met Engels als voertaal en overwegend niet-Vlaamse studenten of wil de opleiding zich meer als een internationaal georiënteerde opleiding profileren met Nederlands als voertaal en overwegend Vlaamse studenten. Daarnaast stelde de commissie een spanning vast tussen de doelstellingen van de opleiding en de aanvullende postgraduaatsopleiding. Deze beide opleidingen vormen de facto één geheel. De commissie meent dat de opleiding master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care in de toekomst één opleiding moet worden waarbij de huidige manama- en postgraduaatsopleiding versmelten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als goed.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De doelstellingen van de opleiding zijn ontwikkeld op basis van de internationale richtlijnen voor specialistisch onderwijs in de pediatrische tandheelkunde. Volgens de commissie kunnen de doelstellingen de vergelijking met soortgelijke opleidingen in Europa doorstaan en zijn ze volledig conform de Europese regelgeving.

De commissie meent dat de doelstellingen daarnaast ook ruimschoots tegemoetkomen aan de wensen van het beoogde beroepenveld. De opleiding slaagt er in om in haar doelstellingen een brede visie op het werkveld te poneren. Naast de focus op kinderen, focust de opleiding op de het brede gamma van 'personen met bijzondere noden'.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten. Deze worden gespreid over drie studiejaren: elk academiejaar neemt de student 20 studiepunten op. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een postgraduaat equivalent aan

40 studiepunten per academiejaar. Het manama-programma bestaat in de eerste twee jaar uit seminaries, prekliniek en wetenschappelijke vorming. In het derde jaar worden nog seminaries gegeven, maar werken studenten vooral aan hun masterproef.

Het eerste jaar van het master na masterprogramma omvat de seminaries 'algemene pediatrie en bijzondere geneeskunde' (4 SP), 'kindertandheelkunde' (7 SP) en 'bijzondere tandheelkunde' (3 SP). Daarnaast is er nog de 'preklinische training in Kindertandheelkunde' (3 SP) en 'wetenschappelijke vorming' (3 SP).
In het tweede jaar staan de seminaries 'algemene pediatrie en bijzondere geneeskunde' (7 SP) en 'kindertandheelkunde ' (7 SP), op het programma. Daarnaast is er nog de 'preklinische training in Kindertandheelkunde' (3 SP) en 'wetenschappelijke vorming' (3 SP).
Het derde jaar, ten slotte, wordt ingeruimd voor de masterproef (15 SP) en het seminarie 'bijzondere tandheelkunde' (5 SP).

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als voldoende.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau, haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

De internationale dimensie van het programma wordt vooral gevoed door het intensief gebruik van internationale literatuur uit het vakdomein en de actieve participatie die de studenten aan de dag leggen op onder meer internationale congressen. Studenten melden aan de commissie dat zij hiertoe sterk gestimuleerd worden. De commissie geeft de opleidingsverantwoordelijken ter overweging mee dat ze ook enkele Engelstalige opleidingsonderdelen zou kunnen aanbieden, teneinde de studenten onder meer beter voor te bereiden op internationale participatie in congressen.

De opleiding kent in verhouding tot haar studentenaantallen een grote instroom van buitenlandse studenten. De wisselwerking tussen deze studenten met een verschillende culturele achtergrond wordt door studenten en docenten een grote verrijking voor het programma genoemd. Studenten worden hierdoor gestimuleerd kritisch te

staan tegenover schijnbare evidenties in het vakgebied. Deze instroom en dan voornamelijk de instroom van niet EER-studenten die klaarblijkelijk een onvoldoende initiële basiskennis en -vaardigheid hadden, zorgde ervoor dat het algemeen niveau van het programma hieronder te lijden had. Door de invoering van nieuwe toelatingseisen *(zie facet 2.9.)* heeft de commissie het vertrouwen dat de opleiding vanaf heden opnieuw haar gedegen niveau kan aanhalen.

De commissie meent dat de opleiding enige interdisciplinaire werking kent met andere manama's in de specialistische mondzorg, maar dat dat de opleiding meer dwarsverbanden moet leggen met andere medische disciplines: zo zou ze meer werk kunnen maken van een structurele samenwerking met bijvoorbeeld kindercardiologie, psychologie, anaesthesiologie.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als voldoende.

Het programma besteedt duidelijk aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een gedegen theoretische onderbouwing van het programma. Daarnaast kent het programma ook een degelijke aansluiting bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebeid. Studenten gaan in de opleiding aan de slag met recente internationale literatuur en worden gestimuleerd om internationale congressen bij te wonen. De opleiding gaat daarnaast ook evidence based te werk: Ze slaagt er in om ook gesteund op eigen onderzoeksbevindingen te werken door een combinatie van klinische handelingen en onderzoek. Toch meent de commissie dat de opleiding nog een tandje bij kan steken door meer wetenschappelijk verdiepend te werk te gaan. De commissie kreeg de indruk dat studenten eerder geïnteresseerd zijn in het professionele aspect van de opleiding dan in het wetenschappelijke. De opleiding moet de studenten inspirerend motiveren zich sterker te verdiepen in de academische pijler van de opleiding. Dit kan onder meer door de medische component te versterken, bij voorkeur door het betrekken van docenten uit de voor pedodontisten relevante andere medische disciplines. De commissie wil wel benadrukken dat ze de reeds genomen initiatieven in deze richting apprecieert: onder meer de kindergeneeskundige thema's komen vanaf academiejaar 2010–2011 ruimer aan bod in het programma en wat betreft de theoretische onderbouw van behandelingen onder sedatie werd recent het initiatief genomen om samen te werken met de UGent. De commissie spoort de opleiding aan een aanvraag in te dienen om zich te laten accrediteren bij de European Academy of Paediatric Dentistry (EAPD).

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als voldoende.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De seminaries worden gespreid over de drie opleidingsjaren. In het derde jaar handelen de seminaries hoofdzakelijk over geavanceerde topics met betrekking tot zorgverlening aan personen met bijzondere noden. De preklinische vaardigheidstraining wordt opgestart in het eerste opleidingsjaar en wordt gradueel opgebouwd. In het eerste jaar en het tweede jaar van de opleiding krijgen de studenten wetenschappelijke vorming via het realiseren van een literatuurstudie, het uitwerken van een onderzoekshypothese en het opstellen van een onderzoeksproject dat ze dienen uit te werken. Dit resulteert in het derde jaar in de masterproef.

De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt op een voldoende logische en sequentiële wijze. Studenten krijgen meestal seminaries in de groep waar eerste, tweede en soms derdejaars samen zitten. Dit kan al eens voor overlap zorgen, maar dit wordt door zowel studenten als docenten in het merendeel van de gevallen niet als storend ervaren. De sequentiële opbouw per jaar is hierdoor wel beperkt. De opleiding zou er volgens de commissie beter aan doen de literatuur wat meer gradueel op te bouwen waarbij de student elk jaar andere artikels te verwerken krijgt. Hierdoor kan de opleiding een meer opklimmende moeilijkheidsgraad inbouwen.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden per opleiding, maar valt ook onder de directe supervisie van de POC. Aangezien de opleiding slechts een kleine kern van studenten heeft, is er volgens de opleiding niet echt nood aan een globale bevraging. Alle verzuchtingen omtrent werkbelasting worden in de wekelijkse vergaderingen *(zie facet 5.1.)* geventileerd en waar nodig geremedieerd.

De studenten beschouwen hun programma als zwaar maar haalbaar; de commissie meent dat de opleiding binnen de begrote studietijd zelfs nog ruimte heeft om

nog wat dieper of meer interdisciplinair *(zie facet 2.1. en 2.2.)* op de leerstof in te gaan. De commissie meent dat de huidige zware belasting van de studenten veroorzaakt wordt door de combinatie met de postgraduaatsopleiding. De commissie meent wel dat als studenten al in het eerste en tweede jaar aan hun masterproef moeten werken, hiervoor ook studiepunten expliciet moeten begroot worden in het curriculum.

In het eerste jaar combineren sommige studenten de opleiding met de opleiding Algemeen Tandarts[1]. Sommigen onder hen vinden dit een zware combinatie daar waar andere studenten vinden dat deze combinatie goed haalbaar is. De opleiding overweegt om de combinatie met de postgraduaatsopleiding 'Algemeen Tandarts' te verbieden. De commissie meent dat het nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet verbieden van deze combinatie. Deze combinatie is immers nog maar twee academiejaren mogelijk en de reacties van studenten op deze combinatie zijn wisselend. De commissie merkt hierbij op dat een verbod op deze combinatie een jaar onnodige studieverlenging met zich zou meebrengen.

De duur van de opleiding, met name een spreiding van de opleiding over drie academiejaar wordt door de studenten als lang maar nuttig ervaren. De commissie meent echter dat de opleiding op zijn minst toch de denkoefening moet maken of de manamaopleiding in combinatie met de postgraduaatopleiding wel over drie jaar moet gespreid worden.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als voldoende.

De opleiding maakt gebruik van een beperkte set aan onderwijsvormen. De opleiding kent vooral interactieve seminaries die inhoudelijk wetenschappelijk verdiepend handelen over subdiscipline-specifieke onderwerpen. Daarnaast worden onder meer presentaties gegeven door de studenten. De commissie meent dat de gebruikte onderwijsvormen een gedegen aansluiting vinden bij het didactisch concept waarbij studentgecentreerd onderwijs centraal staat waarbij de opleiding ook een forum geeft om verschillende visies te bespreken. De groep studenten die beperkt is in omvang en reeds een academische basisopleiding achter de rug heeft, leent zich tot het gebruik van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvormen.

1| Om het beroep van Tandarts in België te kunnen uitoefenen, dienen studenten aanvullend op hun master in de Tandheelkunde een postgraduaat 'Algemeen Tandarts' te volgen dat grotendeels bestaat uit een stage in een tandartsenpraktijk. Hierdoor verkrijgen de studenten dan de wettelijke beroepstitel met erkenning door de Erkenningscommissie 'Algemeen tandarts' van de Federale Overheidsdienst (FOD)Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

De opleiding maakt in beperkte mate gebruik van het elektronisch leerplatform 'Toledo' Hierop worden onder meer de handouts van de seminariepresentaties ter beschikking gesteld van de studenten. De commissie is tevreden dat de opleiding dit elektronisch leerplatform gebruikt in het kader van een vlotte communicatie met de studenten.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als voldoende.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar inzicht peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op de realisatie van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam tijdens haar bezoek dat de examinering naar het oordeel van de studenten transparant verloopt.

De opleiding volgt een jaarsysteem voor de evaluatie van de seminaries en de wetenschappelijke vorming. De prekliniek wordt gedurende het jaar permanent geëvalueerd. De commissie is tevreden dat de opleiding twee maal per jaar een formeel evaluatiemoment organiseert waarbij in de eerste plaats de studenten worden geevalueerd. De commissie beveelt de opleiding aan om bij evaluaties zoals bijvoorbeeld de masterproef gebruik te maken van externe examinatoren *(zie facet 2.8.)*.

De examenvorm die door de opleiding wordt gehanteerd is het open-boek-examen. De commissie meent dat dit een gedegen examenvorm is, maar pleit voor een grotere differentiëring in examenvormen. De commissie merkt op dat wanneer studenten de mogelijkheid krijgen elkaar peer-feedback te geven, dit door hen sterk gewaardeerd wordt.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef bestaat uit een klinisch en een wetenschappelijk luik. Bij aanvang van het eerste opleidingsjaar kiest elke student vanuit zijn persoonlijke interessesfeer een onderzoeksonderwerp, waarin hij zich wetenschappelijk wil verdiepen gedurende de gehele opleiding. De voorgestelde onderzoeksonderwerpen worden door de betrokken docent-stafleden van de opleiding beoordeeld op hun geschiktheid. Ingeval het onderwerp als niet geschikt wordt beoordeeld, wordt in overleg met de studenten een alternatief onderzoeksonderwerp gekozen. Op basis van het gekozen onderwerp wordt een docent-staflid als promotor aangesteld of in eerder uitzonderlijke gevallen twee promotoren. Ingeval van een bijdrage aan lopend onderzoek wordt in de mate van het mogelijke bijkomende ondersteuning geboden

door doctoraatstudenten en/of postdoctorale onderzoekers van de betrokken onderzoeksgroep. Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuuroverzicht en eigen verricht onderzoek, waarbij idealiter de publicatie van een wetenschappelijk artikel wordt beoogd in een internationaal tijdschrift.

Het wetenschappelijke luik wordt geëvalueerd op basis van een beoordeling van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek en een openbare verdediging voor een jury bestaande uit alle docent-stafleden betrokken bij de opleiding, als ook in bijzijn van alle studenten van de specifieke opleiding, en eventueel andere geïnteresseerden.

Het examendeelpunt voor het wetenschappelijke luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:

1 het gehele proces van wetenschappelijke vorming en specifiek uitgevoerd onderzoek gedurende de gehele opleidingsduur;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van het uitgevoerde onderzoek;
3 de inhoud en vorm van de schriftelijke neerslag, en eventuele publicatie;
4 de eigenlijke openbare verdediging.

Onmiddellijk na afloop van de openbare verdediging van alle laatstejaarsstudenten wordt dit examendeelpunt bepaald in een beraadslaging van de jury vertrekkend van een gedetailleerde rapportering door de promotor. Vervolgens worden de afstuderende studenten gerangschikt op basis van deze beraadslaging en wordt het uiteindelijke examendeelpunt bepaald.

Het klinische luik wordt geëvalueerd op basis van een presentatie van een selectie van eigen patiëntbehandelingen voor de verschillende klinische opleidingsonderdelen. De student zal tijdens zijn opleiding een aantal klinische casussen uitgebreid documenteren (klinische beelden, RX-en, modellen…). Op het einde van de opleiding worden hieruit vijf casussen geselecteerd die voorgesteld worden als klinisch eindwerk (= onderdeel van de meesterproef). Bedoeling is dat de student deze casus presenteert met voldoende kritische reflectie en gekaderd binnen beschikbare wetenschappelijke informatie over het betreffende onderwerp. Hierbij zal telkens een casus voorgesteld worden behorende tot volgende situaties: (1) interessante diagnostische casus bij een kind; (2) interessante diagnostische casus bij een medisch gecompromitteerde of gehandicapte patiënt; (3) casus met belangrijke gebitsaantasting waarbij uitgebreid restauratief werk uitgevoerd werd; (4) trauma casus; (5) multidisciplinaire casus.

Het examendeelpunt voor het klinische luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:

1 het gehele proces van voorbereiding van de patiëntcasuspresentatie;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van de uitgevoerde klinische patiëntbehandelingen;
3 de inhoud en vorm van de patiëntcasuspresentatie;
4 de eigenlijke openbare verdediging;
5 bijkomende documentatie

Vervolgens worden de examendeelpunten van het wetenschappelijke en klinische luik gemiddeld tot het definitieve examenpunt voor de masterproef.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als voldoende.

De masterproef voldoet met 15 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven blijk geven van een kritisch-reflecterende en een beperkte maar voldoende onderzoeksingesteldheid van de student. De masterproeven zijn degelijk geconcipieerd en geconstrueerd. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op de competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De commissie apprecieert dat de studenten reeds in hun eerste jaar een onderwerp kiezen waar ze gedurende de rest van hun opleiding verder aan kunnen werken. De commissie meent dat hierbij de focus vaak te sterk op de literatuurstudie wordt gelegd en het experimenteel wetenschappelijk onderzoek minder aandacht krijgt. De commissie merkt wel op dat om een sterkere wetenschappelijke focus te bereiken de begeleiding structureler aangepakt dient te worden, waarbij elk jaar de progressie van de student formeel wordt geëvalueerd.

De studenten maken in de opleiding vaak gebruik van Engelstalige literatuur en sommigen onder hen maken van hun masterproef Engelstalige artikels die in internationale tijdschriften worden gepubliceerd. Daarom meent de commissie dat studenten hun masterproef ook in het Engels kunnen maken.

Met betrekking tot de evaluatie van de masterproef meent de commissie dat de opleiding er naar moet streven consequent externe examinatoren in te schakelen. Op dit ogenblik verwacht de opleiding van de studenten dat ze ofwel iets publiceren op basis van hun masterproef ofwel dat ze hun resultaten op een internationaal congres gaan presenteren. De commissie is van mening dat een geschreven werkstuk als eindresultaat van de masterproef beschikbaar moet zijn, bijvoorker als manuscript voor een artikel in een peer-reviewed tijdschrift.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Jaarlijks worden maximaal twee kandidaten toegelaten. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen de EHEA, of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA school. De kandidaat moet het basisdiploma van Tandarts hebben behaald met cijfers hoger dan gemiddeld. Daar het postgraduaatsprogramma de behandeling van patiënten inhoudt en omwille van de daarmee samenhangende nood aan communicatie, is een vloeiende kennis van het Nederlands (ILT niveau 5) vereist om te worden toegelaten tot het programma. Kandidaten moeten een bijzondere interesse hebben om te werken met kinderen, gehandicapte personen en patiënten met speciale noden; daarnaast moeten kandidaten specifieke interesse in algemeen medische wetenschappen.

De commissie stelde vast de opleiding duidelijke criteria heeft voor het selecteren van de studenten. De selectie gebeurt in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van de vijf manama's in de specialistische mondzorg. De commissie meent dat het een positieve zaak is dat de selectie door meerdere personen gebeurt. De kandidaten kregen in het verleden niet voldoende feedback en hadden de indruk dat de procedure niet transparant verliep. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding door het vooraf kenbaar maken van het aantal beschikbare plaatsen en het op vraag inzage geven in de behaalde cijfers deze pijnpunten voldoende geremedieerd heeft.

De commissie meent wel dat de opleiding zelf wat sterker moet toezien op de taalkennis van de kandidaten zolang de Nederlandse taal de voertaal blijft in de opleiding. Blijkbaar glippen sommige kandidaten bij de taalproef (ILT niveau 5) nog door de mazen van het net. Dit heeft tot gevolg dat deze studenten met een gebrekkige taalkennis aan deze opleiding beginnen waardoor het risico bestaat dat ze niet-slagen sterk wordt vergroot. Daarnaast beschikten in het verleden sommige buitenlandse studenten niet over voldoende voorkennis. Dit werd door de opleiding ondertussen geremedieerd. *(zie facet 2.2. en 6.2.)*

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Algemene beschrijving

Het onderwijs in de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde).

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vast benoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.

De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP, gefinancierd buiten de werkingskredieten), is het de betrokken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de

faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe (ADEE).

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie weten dat ze tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijke contact wordt door de studenten positief beoordeeld. Daarnaast tonen de docenten een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid bij het personeel is positief te noemen. De docenten combineren hun opdracht met onderwijsopdrachten in andere opleidingen, departementen of faculteiten. De aldus gegenereerde kruisbestuiving is een duidelijke meerwaarde.

Wat de beoordeling van de onderwijs- en onderzoeksopdracht van het AAP betreft, bestaat er momenteel geen formele evaluatieprocedure (en feedback-procedure). De commissie meent dat dit in samenwerking met de DOG moet ingevoerd worden. Daarnaast viel het de commissie op dat er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de door de universiteit aangeboden initiatieven op vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.

In de kantlijn hiervan vernam de commissie dat de studenten zelf ook worden ingezet bij de begeleiding van studenten uit de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde. De studenten van deze manamaopleiding melden de commissie dat ze de BaMa-studenten naar eigen inzicht begeleiden en beoordelen.De commissie meent dat de studenten best een onderwijskundige basistraining zouden mogen krijgen al was het maar met het oog op een uniforme beoordeling van de BaMa-studenten.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als goed.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf voor de opleiding in de kinder- en bijzondere Tandheelkunde als zeer goed. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid. Binnen de opleiding is aldus een grote expertise aanwezig. De docenten participeren zeer goed in het Europees netwerk van het vakgebied waardoor er een nauwgezette opvolging mogelijk is van de recentste ontwikkelingen in het vakgebied. Uit de cursusinhouden blijkt dat de leerinhouden hieraan aangepast zijn.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als goed.

Twee 2 ZAP-leden hebben een formele onderwijsopdracht in de opleiding. Beiden hebben geen voltijdse aanstelling, maar een aanstelling voor respectievelijk 0,85 en 0,35 VTE aan de opleiding. Een actieve samenwerking tussen de docenten van deze opleiding en de overeenkomstige opleiding aan de UGent zou het onderwijzend personeel meer ademruimte kunnen geven.

De commissie stelde vast dat er formeel geen assisterend, administratief of technisch personeel specifiek voor de opleiding is aangesteld. Eén van de gevolgen hiervan is het feit dat ZAP-leden ook administratieve en organisatorische taken op zich moeten nemen. Door op creatieve wijze gebruik te maken van personeel aangesteld binnen andere opleidingen of in dienst van de UZLeuven kan hieraan tegemoet gekomen worden, doch op langere termijn moet voor de (in de toekomst ééngemaakte) manama specialistische mondzorg extra personeel worden aangesteld volgens de commissie.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover opleiding kan beschikken als goed.

Het onderwijs voor de opleidingen Tandheelkunde is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheel-

kunde gehuisvest zijn) en het U.Z.Gasthuisberg. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Het centrum telt 72 tafelwerkplekken en 72 fantoom-units en een hoogtechnologisch simulatielabo met 42 individuele opleidingsplaatsen (A-dec simulator fantoom-units en individuele pc's). Een multimediaal demonstratiesysteem ondersteunt het preklinisch onderwijs met beeld en klank. Op de 4de verdieping van het U.Z. Sint-Rafaël zijn er daarnaast twee speciaal ingerichte pedodontische behandelboxen. De commissie stelde dus ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust. De commissie apprecieert ook het feit dat handboeken door de opleiding zelf worden aangekocht. Wanneer studenten interessante boeken opmerken, kunnen ze de opleiding vragen deze aan te kopen.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

Studenten die willen kandideren voor de opleiding dienen een duidelijke procedure te volgen *(zie facet 2.9.)* die helder op de website beschreven is. De studenten worden door de docenten zelf degelijk begeleid. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die ze hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat de ombudspersoon bij meeste studenten niet gekend is. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten een beroep kunnen doen op verschillende voorzieningen op universiteitsniveau onder meer in het kader van psychosociale begeleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als voldoende.

Overleg tussen de opleidingsverantwoordelijke en de studenten vindt plaats op wekelijkse basis. Hierop zijn alle studenten in opleiding aanwezig. De commissie vernam dat op deze wekelijkse vergaderingen de praktische regelingen worden

meegedeeld, problemen uitgeklaard, nieuwe initiatieven uitgewerkt en studentbegeleidingstaken worden afgesproken. De studenten meldden de commissie dat ze op deze vergadering steeds feedback kunnen geven en krijgen. De commissie vindt dit een zeer goede praktijk, maar meent dat dit niet als een alternatief voor een formele evaluatie van de opleiding, haar opleidingsonderdelen en haar docenten mag gelden. De commissie begrijpt evenwel dat, gezien het geringe aantal studenten, het universiteitsbrede systeem van evaluatie van opleidingsonderdelen minder geschikt is in deze opleiding. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de DOG en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. In dit kader suggereert de commissie dat de opleiding ook baat zou kunnen hebben bij gebruik van het ADEE-document (Association for Dental Education in Europe) omtrent kwaliteitszorg (Quality Assurence and Benchmarking).

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, de maatregelen tot verbetering vrij ongedwongen worden geïmplementeerd. Ter voorbereiding van de visitatie werd een hearing georganiseerd waar verschillende verbeterpunten aan het licht zijn gekomen. De commissie hoopt dat de opleiding spoedig aan de slag gaat met deze verbetermaatregelen. Om tegemoet te komen aan de snelle evoluties op vlak van materialen en technieken voor het restauratieve herstel, ook in het melkgebit en bijvoorbeeld bij specifieke (aangeboren) afwijkingen van tandstructuur, werd een Algemeen Tandarts met Bijzondere Bekwaming in de Restauratieve Tandheelkunde aangetrokken, wat door de commissie wordt geapprecieerd.
De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk is opgesteld. Veel positieve zaken worden naar voren gebracht waar de opleiding terecht goede sier mee maakt. Wat meer kritische zelfreflectie in het rapport zou positief gewaardeerd zijn door de commissie.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

Studenten en docenten staan informeel zeer nauw in contact met elkaar. In de POC zijn zowel de docenten als studenten vertegenwoordigd. De huidige POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie

meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden volgens de studenten naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt beperkt gecommuniceerd De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in werking te worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen.

Verschillende recent afgestudeerden zijn actief betrokken bij de opleiding als instructoren. Zij participeren op deeltijdse basis aan het klinisch gebeuren en zijn daarnaast meestal werkzaam in een privaatpraktijk, waardoor een nauwe link met het concrete werkveld gelegd wordt. Heel wat buitenlandse afgestudeerden keren terug naar hun land van herkomst waardoor praktisch moeilijk haalbaar wordt om terugkomdagen te organiseren. Sowieso worden afgestudeerden door de opleiding steeds uitgenodigd voor de opleidingsgerelateerde sessies voor pedodonten die aan het departement worden gegeven.
Docenten verbonden aan de opleiding waren er stichtend lid van en zijn nog sterk actief in de 'Belgische Academie voor Pediatrische Tandheelkunde' (BAPD). Deze vereniging groepeert tandartsen die zich specifiek toeleggen op de zorgverlening aan kinderen en personen met bijzondere noden. De commissie waardeert dit als een sterk punt van de opleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als voldoende.

De commissie is van mening dat de opleiding er in slaagt om haar doelstellingen te realiseren. De afgestudeerden bezitten volgens de commissie een grote klinische en een gedegen theoretische bagage. De commissie kon dit onder meer vaststellen aan de hand van de kwaliteit van de masterproeven. Sommige masterproeven hebben zelfs geleid tot artikels in internationale tijdschriften. De commissie is tevreden over het niveau van de examens.

De opleiding heeft een grote instroom van buitenlandse studenten. Zoals geëxpliciteerd in facet 2.2. heeft dit in het verleden geleid tot daling van het opleidingsniveau, maar heeft de commissie vertrouwen dat deze problemen zich in de toekomst niet meer zullen voordoen wanneer de opleiding op basis van haar verzwaarde criteria de studenten zal selecteren. De internationale instroom van studenten zorgt voor een door de commissie gewaardeerde bevruchting van het programma doordat studenten met verschillende visies en culturen in de opleiding samen komen.

De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. Tijdens hun opleiding hebben ze vaak al concrete toekomstperspectieven. De buitenlandse afgestudeerden gaan meestal aan de slag in hun thuisland Na afstuderen stappen ze in een solo- of groepspraktijk. Sommige afgestudeerden blijven daarnaast als instructor verbonden aan de opleiding. De afgestudeerden zijn enthousiast over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als voldoende.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: De afgelopen jaren startten telkens maximaal twee studenten de opleiding. Sinds de BaMa -hervorming slagen niet alle ingeschreven studenten er meer in hun opleiding te voltooien. Telkens betrof het studenten met een buitenlands basisdiploma van tandarts, die omwille van een onvoldoende initiële basiskennis en -vaardigheid de opleiding niet succesvol in de voorziene drie jaar bleken te kunnen beëindigen. Om die reden heeft de opleiding beslist dat studenten die niet tot de Europese Hoger Onderwijsruimte (EHOR) behoren enkel voor het programma kunnen kandideren wanneer hun niet-EHOR diploma van Tandarts door NARIC-Vlaanderen equivalent werd

verklaard met het Vlaamse diploma van Tandarts. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding in de toekomst opnieuw goede rendementscijfers kan voorleggen.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen master of Paediatric Dentistry and Special Dental Care aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Doelstellingen

- De denkoefening maken zich in de toekomst meer internationaal of meer Vlaams te profileren.
- De manama en de postgraduaat tot één opleiding versmelten.

Programma

- Meer dwarsverbanden leggen met andere disciplinnes.
- Enkele Engelstalige opleidingsonderdelen in het programma brengen.
- Een sterker toezicht op de taalkennis van de buitenlandse studenten inbouwen.
- De studenten het belang van de wetenschappelijke aspecten van de opleiding laten voelen.
- Het versterken van de medische component van de opleiding.
- Het aanvragen van een accreditatie bij de EAPD
- De literatuur meer gradueel opbouwen.
- Het juiste aantal studiepunten in de eerste twee studiejaren voor de masterproef begroten.
- Een periodisch toetsmoment inbouwen met schriftelijk neerslag.
- Een grotere differentiëring aan examenvormen inbrengen.
- Een sterkere focus op experimenteel wetenschappelijk onderzoek in de masterproef inbouwen.
- Een sterkere begeleiding van de studenten bij de masterproef realiseren.
- Een jaarlijkse evaluatie van de progressie van de student bij de masterproef inbouwen.
- De masterproef in het Engels schrijven.

Personeel

- Een evaluatie van de onderwijs- en onderzoeksopdracht van het AAP inbouwen.
- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Studenten een onderwijskundige basistraining.
- Samenwerking met de opleiding aan de UGent overwegen.
- Administratief personeel toewijzen aan de manama in de specialistische mondzorg.

Voorzieningen

- De ombudspersoon bij de studenten bekend maken.

Kwaliteitszorg

- Een formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De POC haar volle onderwijsbevoegdheden laten uitvoeren conform de regelgeving.

IX

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Orthodontics

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Orthodontics. Ze wordt georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde van de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010.

De opleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde. Ze wordt gedragen door een coördinator. De coördinator is het ZAP-lid die tevens afdelingshoofd is van de onderzoeksafdeling die bij het specialisme hoort. De opleiding is een master na masteropleiding die 60 studiepunten in beslag neemt. Ze wordt gespreid over vier jaar en binnen die studieduur aangevuld met een gespecialiseerde klinische opleiding (postgraduaat) die evenwel buiten het bestek van deze visitatie valt. Oorspronkelijk wilde de opleiding buitenlandse studenten de mogelijkheid bieden enkel de manama, zonder de postgraduaatsopleiding, te volgen in het Engels. Aangezien ook de internationale studenten consequent de Nederlandstalige postgraduaatsopleiding combineren met de manama, wordt de manama enkel in het Nederlands aangeboden, daar waar haar benaming, Master of Orthodontics, nog steeds Engelstalig is.

De master-na-masteropleiding bestaat sinds 2005-2006. Ze is een omgevormde vierjarige GGS-opleiding, waarbij GGS staat voor Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleiding Orthodontie aan de K.U.Leuven. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende

geledingen binnen de opleiding, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de doelstellingen/competenties voor de opleiding Orthodontie als volgt:

Domein 1: Professionaliteit

1.1. De afgestudeerde is competent op vlak van aspecten van professioneel gedrag bij de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.2. De afgestudeerde is competent in het continu nastreven van professionele vervolmaking in het deelgebied van de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.3. De afgestudeerde is competent in het respecteren van aspecten van veiligheid, ergonomie en (eigen) gezondheid (en die van zijn medewerkers) bij het verlenen van zorg aan personen met orthodontische behandelingsnood.

1.4. De afgestudeerde is competent in het hanteren van morele en ethische aspecten bij de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood. Hij is competent in het respecteren van patiëntenrechten, omgaan met confidentialiteit en toepassing van 'informed consent'.
1.5. De afgestudeerde is vertrouwd met juridische en wetgevende aspecten relevant voor de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.6. De afgestudeerde is competent in het toepassen van administratieve procedures met betrekking tot aspecten van zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.7. De afgestudeerde heeft kennis van het ontwerp en de inrichting van een praktijkomgeving aangepast aan de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.8. De afgestudeerde is vakkundig in de organisatie en het management van een praktijk aangepast aan de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.9. De afgestudeerde is competent op vlak van het autonoom functioneren in een multidisciplinaire en brede maatschappelijke context, dit in relatie tot het verlenen van zorgen aan personen met orthodontische behandelingsnood.
1.10. De afgestudeerde heeft kennis van de epidemiologie van malocclusies en kan deze kennis benutten in praktische situaties.
1.11. De afgestudeerde is competent in het doorgeven van eigen kennis en vaardigheden aan andere zorgverleners (in opleiding).

Domein 2: Communicatie en relaties

2.1. De afgestudeerde is vertrouwd met psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke aspecten van relaties met personen met orthodontische behandelingsnood (en hun omgeving), medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op het verlenen van specialistische orthodontische zorg.
2.2. De afgestudeerde is competent in communicatieve vaardigheden voor het opbouwen van een aangepaste humaan-empathische relatie met personen met orthodontische behandelingsnood en hun omgeving.
2.3. De afgestudeerde is competent in het identificeren van individuele noden en verwachtingen van personen met orthodontische behandelingsnood (en hun omgeving) en houdt rekening met de impact ervan op de specialistische zorgverlening aan deze personen.
2.4. De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan personen met orthodontische behandelingsnood (en hun omgeving), en dit met betrekking tot aspecten van specialistische zorgverlening in deze patiëntengroep.
2.5. De afgestudeerde is competent in het rapporteren aan medewerkers, collega's en andere professionelen en de overheid en dit met betrekking tot aspecten van specialistische orthodontische zorgverlening in deze patiëntengroep.

Domein 3: Kennisverwerving,-hantering en ontwikkeling

3.1. De afgestudeerde beschikt over kennis op vlak van relevante basiswetenschappen met betrekking tot zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood. Dit om-

vat onder meer: biostatistiek, microbiologie, embryologie, genetica, ontwikkelingsbiologie, algemene groei en ontwikkeling, materialenleer, infectiebeheersing, orale beeldvorming, mondpathologie, psychologie, ontwikkeling van taal en spraak, biomedische ethiek.

3.2. De afgestudeerde is competent in normale en abnormale algemene groeiprocessen alsook in de specifieke aangezichtsgroei en -ontwikkeling.

3.3. De afgestudeerde is vakkundig met betrekking tot aspecten van tandontwikkeling en -positie en gebitsocclusie.

3.4. De afgestudeerde is competent in de etiologie (omgevingsfactoren en genetische aspecten) en pathogenese van dentofaciale afwijkingen, waaronder al dan niet gecombineerde lip- en verhemeltespleten.

3.5. De afgestudeerde is competent in het continu verwerven, aanvullen en bijsturen van kennis met betrekking tot zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.

3.6. De afgestudeerde is vakkundig in het samenvatten, interpreteren, kritisch analyseren en toepassen van deze kennis in de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.

3.7. De afgestudeerde is competent in het bestendigen van een wetenschappelijk houding. Hij past de principes van 'evidence-based' handelen toe bij het verlenen van zorg aan personen met orthodontische behandelingsnood.

3.8. De afgestudeerde is competent om een actieve bijdrage te leveren aan de kennisontwikkeling op vlak van specialistische orthodontische zorgverlening en tot het bundelen ervan onder vorm van een internationale wetenschappelijke publicatie of gelijkwaardige kennisverspreiding.

Domein 4: Klinisch expert handelen

4.1. De afgestudeerde is competent in het afnemen van een algemeen medische en tandheelkundige anamnese en het registreren van gewoonten en gedragingen met impact op de gebitsocclusie bij personen met orthodontische behandelingsnood.

4.2. De afgestudeerde is competent op vlak van het inschatten van psychologische, sociale en gedragsmatige aspecten (bv. angst) die een impact kunnen hebben op de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood.

4.3. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het uitvoeren van een aangepast intra- en extra-oraal klinisch onderzoek bij personen met orthodontische behandelingsnood inclusief het vervaardigen en interpreteren van orthodontische studiemodellen.

4.4. De afgestudeerde is competent op vlak van orale en maxillo-faciale beeldvorming, stralingshygiëne en radioprotectie bij personen met een orthodontische behandelingsnood.

4.5. De afgestudeerde is vakkundig in het indiceren en contra-indiceren van interceptieve- en standaard orthodontische behandelingen.

4.6. De afgestudeerde is vakkundig in het opmaken van een alomvattend orthodontisch behandelingsplan met vooraf bepaalde behandelingsdoelen en het uitvoeren ervan bij personen met orthodontische behandelingsnood.

4.7. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van de mogelijkheden en beperkingen van de standaard orthodontische behandeling alsook van de gecombineerde orthodontische-orthognatische behandeling.

4.8. De afgestudeerde is vakkundig op vlak de biomechanische principes van orthodontische apparatuur en de toepassing ervan met het oog op zowel tandbeweging als tandverankering.
4.9. De afgestudeerde is vakkundig in de opvolging en begeleiding van gelaatsgroei en tandontwikkeling.
4.10. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het registreren en bijhouden van de verzamelde klinische informatie in een patiëntendossier.
4.11. De afgestudeerde is vakkundig in het inschatten van en anticiperen op de evolutie van kaakrelatie en gerelateerde tandocclusie.
4.12. De afgestudeerde is competent op vlak van het differentiëren tussen het effect van een orthodontische behandeling en van normale groei.
4.13. De afgestudeerde is competent in het indiceren van specifieke orthodontische materialen bij de behandeling van patiënten met een orthodontische behandelingsnood.
4.14. De afgestudeerde is vakkundig in het indiceren van multidisciplinaire behandelingen waaronder de gecombineerde orthodontisch-orthognatische behandeling, de behandeling van de resto-paro patiënt en de behandeling van de schisis patiënt.
4.15. De afgestudeerde is competent op vlak van het effect van orthodontische en orthognatische behandelingsprocedures op de omliggende weefsels.
4.16. De afgestudeerde is competent op vlak van behandelingen met bestaande orthodontische apparatuur op een preklinisch niveau.
4.17. De afgestudeerde is competent in de aanpak van afwijkende mondgewoonten (duimzuigen, afwijkend slikpatroon, knarsen en klemmen,..) bij personen met orthodontische behandelingsnood.
4.18. De afgestudeerde is competent in de aanpak en de prognose van kaakgewrichtsproblemen bij personen met orthodontische behandelingsnood.
4.19. De afgestudeerde is competent in het aanpakken van noodsituaties die zich kunnen voordoen bij de zorgverlening aan personen met orthodontische behandelingsnood. Hij kent aangepaste technieken van 'Basic Life Support' en kan ze in de praktijk toepassen.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed.

De doelstellingen van de master na masteropleiding in de Orthodontie zijn conform de vereisten die in het Structuurdecreet (art.58) worden gesteld, stelt de commissie vast. De doelen zijn gericht op het ontwikkelen van een sterke wetenschappelijke basis gekoppeld aan gevorderde diagnostische en klinische (m.i.v. communicatieve) vaardigheden. De aandacht voor het bijbrengen van een gevorderd begrip en inzicht in het eigen vakgebied is groot. Daarnaast zijn ook de competenties nodig voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in de doelen opgenomen. Het gaat onder meer om het kunnen raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, het statistisch analyseren van onderzoeksgegevens, het opzetten van wetenschappelijke experimenten en het schrijven van een wetenschappelijke publicatie. Het doel

van de opleiding is een expert-mondarts af te leveren die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen.

Jaarlijks worden de masterstudenten Tandheelkunde in groep geïnformeerd over de mogelijkheid om de opleiding Orthodontie te volgen. Geïnteresseerden krijgen nadien persoonlijk verdere toelichting door de opleidingsverantwoordelijke over de doelstellingen en de inhoud van de opleiding. De doelstellingen zijn, zo stelde de commissie tijdens haar bezoek vast, goed gekend bij de studenten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed.

De commissie meent dat de domeinspecifieke eisen in de doelstellingen goed zijn afgestemd op de eisen die worden gesteld door (buitenlandse) vakgenoten, inclusief haar eigen referentiekader.
De domeinspecifieke eisen zijn geïnspireerd op de richtlijnen van het Erasmusprogramma voor specialistenopleidingen in de Orthodontie (1992). In 2008 is het Network of Erasmus Based European Orthodontic Postgraduate Programmes (NEBEOP) opgericht. Het netwerk heeft als doel het onderwijs in de Orthodontie in Europa te verbeteren. De organisatie werkt aan de procedures en protocols die zullen gehanteerd worden voor het lidmaatschap als erkende opleiding binnen dit netwerk. De opleiding heeft de ambitie om erkend te worden door NEBEOP.
Naast de internationale inbedding, houden de doelen goed rekening met de wettelijke vereisten die gekoppeld zijn aan het verkrijgen van de beroepstitel 'tandarts specialist in de Orthodontie'. Die wettelijke vereisten zijn tot stand gekomen met medewerking van de universiteiten en de beroepsverenigingen. Niet alleen het academische maar ook het beroepsgerichte luik van de opleidingen is daardoor goed gefundeerd.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het master na masterprogramma in de Orthodontie

Het programma bestaat uit de seminaries, preklinische vaardigheidstraining, wetenschappelijke vorming en de masterproef. De 60 studiepunten van de opleiding

worden gespreid over 4 studiejaren. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een postgraduaat equivalent aan 40 studiepunten per studiejaar. Het postgraduaat bestaat uit de klinische vaardigheden en de 'truncus communis algemeen tandarts'.
In het eerste jaar staan de seminaries 'Algemene en dentofaciale ontwikkeling en groei, dentofaciale orthopedie' (3 SP), 'diagnostiek, behandelplanning, behandeling met uitneembare, vast en extra-orale apparatuur' (3 SP) op het programma naast de 'Preklinische training in orthodontie' (3 SP) en 'Wetenschappelijke vorming' (6 SP). Het tweede jaar omvat de seminaries 'Orthodontische materialen, biomechanica, weefselreacties, retentie, behandeling en groeianalyse' (3 SP), 'genetica en pathologische embryonale ontwikkeling, multi-disciplinaire diagnose en behandelplanning' (3 SP), 'Wetenschappelijke vorming' (6 SP) en 'Pre-klinische training in orthodontie' (3 SP). In het derde jaar is er 'Wetenschappelijke vorming' (9 SP), 'Pre-klinische training in orthodontie' (3 SP) en 'Keuzeonderwerpen in orthodontie' (3 SP). Het vierde jaar, ten slotte, is bestemd voor de masterproef (15 SP).

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma als goed.

De commissie meent dat het programma de doelen adequaat vertaalt en de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijken de diverse opleidingsonderdelen de geformuleerde doelen, vindt de commissie. De opleidingsonderdelen bieden een degelijke wetenschappelijke basis van de orthodontische diagnostiek en behandelplanning. De orthodontische technieken worden grondig uitgediept en er is een goede aandacht voor complexe multidisciplinaire behandelingsprocedures. Niet alleen tandheelkundig-orthodontische onderwerpen komen aan bod maar ook bredere medisch-orthodontische onderwerpen. Zo is er onder meer een goede aandacht voor de schisisproblematiek en de opvolging van groei en behandeling op de gecorrigeerde dentitie op korte en middellange termijn.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De kennisontwikkeling is verdiept, gespecialiseerd en bestrijkt een breed spectrum van het vakgebied, meent de commissie. De inhoud van het programma wordt regelmatig bijgestuurd in functie van de onderzoeksliteratuur. De opleiding streeft naar innovatie en moedigt de studenten aan om congressen bij te wonen en er actief aan te participeren.

De seminaries zijn gericht op het verzamelen, doornemen en interpreteren van relevante literatuur en onderzoeksbevindingen en vormen aldus een goede voorbereiding op wetenschappelijk onderzoek.
De component 'wetenschappelijke vorming' introduceert de studenten in het onderzoek en is een voorbereiding op de masterproef. In het eerste jaar behelst dit opleidingsonderdeel het opzetten en uitwerken van een literatuurstudie, inclusief de voorstelling ervan aan studenten en lesgevers. In het tweede jaar en derde jaar gaat het om een origineel onderzoekswerk dat de student moet uitwerken en presenteren. De student kan hierbij kiezen tussen een onderzoeksrichting met accent op de orthodontie, dan wel met een accent op moleculaire biologie.
Samen met de 'truncus communis algemeen tandarts', de kliniek en de externe stage die in het postgraduaat worden aangeboden, voldoet de master na masteropleiding aan de eisen die de Belgische wetgever koppelt aan beroepstitel van tandartsspecialist in de Orthodontie. De commissie meent dan ook te kunnen besluiten dat het programma goed aansluit bij de actuele beroepspraktijk.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' als goed.

Het programma is inhoudelijk goed opgebouwd, vindt de commissie, en kent een logisch verloop met een toenemende graad van complexiteit. Het grootste deel is gepland in de eerste twee jaren van de opleiding. De seminaries verlopen gradueel van basisaspecten naar meer gespecialiseerde topics. Bepaalde seminaries worden gevolgd door studenten van verschillende tandheelkundige specialisatie-opleidingen en dit om het multidisciplinair denken en handelen te bevorderen. Ook de wetenschappelijke vorming is, zoals geschetst in facet 2.2., gradueel opgebouwd.
Het academische luik van het programma is nauw verweven met de preklinische component en met de klinische opleiding in het postgraduaat. De wetenschappelijk-theoretisch aangeleerde behandelingen worden in de kliniek uitgevoerd, eerst onder begeleiding en nadien zelfstandig. Omgekeerd wordt de casuïstiek uit de klinische stages wordt ingebracht in de seminaries.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de masteropleiding omvat minstens 60 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' als voldoende.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. Voor de master-na-masteropleiding wordt geen semestersysteem gehanteerd. De 15 studiepunten per jaar uit het master-na-mastergedeelte worden over het jaar gespreid alsook het postgraduaatsprogramma. De inhoud van de master na master Orthodontie is uitgebreid met een postgraduaatsopleiding zodat de totale vier jaar opleiding overeenkomt met de eisen gesteld in het Ministerieel Besluit tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van beoefenaars van de tandheelkunde, houders van de bijzondere beroepstitel van tandarts-specialist in de Orthodontie, alsook van stagemeesters en stagediensten in de Orthodontie.

Omwille van de kleine studentenaantallen voert de universiteit voor deze opleiding geen kwantitatieve studietijdmetingen uit.

Op basis van de informatie uit het zelfevaluatierapport en de gesprekken meent de commissie te kunnen stellen dat de werkelijke studietijd aansluit bij de begrote studietijd. Uit een bevraging van de studenten (12 studenten in 2009–2010) blijkt dat ze het programma studeerbaar vinden. De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, vonden de studiedruk haalbaar mits een goede planning. De kleine groep studenten maakt het ook mogelijk om de studietijd goed te monitoren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' als goed.

De commissie is van oordeel dat de werkvormen zeer goed aansluiten bij de doelstellingen van de opleidingsonderdelen. Het merendeel van de theoretische lessen neemt de vorm aan van seminaries waarbij de interactiviteit groot is en de studenten een grote inbreng hebben via casuspresentaties en literatuurbesprekingen. De seminaries worden apart voor de verschillende jaren ingericht. In het derde jaar vinden binnen het seminarie 'keuze-onderwerpen in de orthodontie' journal clubs plaats waarbij de studenten een uitgekozen topic presenteren en bediscussiëren. De studenten worden daarnaast gestimuleerd om te participeren aan internationale congressen. Voor het aanleren van de onderzoeksvaardigheden in de component 'wetenschappelijke vorming' kiezen de studenten direct in overleg met de stafleden een onderzoeksonderwerp en wordt hen zo vroeg mogelijk een promotor toegewezen. Praktisch draagt de student doorgaans bij aan een lopend onderzoek. Inhoudelijk wordt duidelijk gestreefd naar meer dan louter een uitgebreid literatuuronderzoek, met als eindobjectief het genereren van originele en publiceerbare onderzoeksdata als onderdeel van de masterproef. De manier van werken met de studenten sluit goed aan bij de studentgecentreerde aanpak die de K.U.Leuven vooropstelt in haar

didactisch concept. De studenten waarmee de commissie sprak, waren tevreden over de seminaries en over de (pre)klinische training.

Ook de leermiddelen zijn in orde. Er worden internationale handboeken gehanteerd, aangevuld met wetenschappelijke artikels. De opleiding werkt met referentiewerken en een verplichte literatuurlijst.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' als voldoende.

Voor de master na masteropleidingen in de Specialistische Mondzorg, waaronder de master na master in de Orthodontie ressorteert, geldt een uitzondering op het semesterexamensysteem. De planning van de theoretische toetsen wordt opgemaakt per opleiding in onderlinge afspraak met de studenten. Meestal is de planning gekend voor de aanvang van het academiejaar.

Elk opleidingsjaar wordt afgesloten met een schriftelijke eindtoets met mondelinge toelichting van alle theoretische opleidingsonderdelen (seminaries), met uitzondering van 'keuzeonderwerpen in de Orthodontie' in het derde jaar (alleen een permanente evaluatie). Voor de evaluatie van de (pre)klinische vaardigheidstraining worden de afgewerkte werkstukken beoordeeld en de resultaten steeds teruggekoppeld naar de studenten. Een keer per jaar, halverwege, is er een functioneringsgesprek waarbij de student met de coördinator zijn/haar globale vorderingen bespreekt.

De commissie is van mening dat de toetsing en de beoordeling van de studenten in orde is. De examenvormen sluiten aan bij de werkvormen en de doelen van de opleidingsonderdelen. De studenten zijn duidelijk vertrouwd met de exameneisen. De commissie vindt het een goede zaak dat er voor de theoretisch opleidingsonderdelen een schriftelijk eindexamen is. Dit staaft de objectiviteit van de oordeelsvorming. Het functioneringsgesprek halverwege het jaar zorgt ervoor dat de globale vorderingen van de studenten opgevolgd worden. De commissie is er voorstander van om twee keer per jaar het globale functioneren van de student te bespreken.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als voldoende.

De masterproef is 15 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. De 15 studiepunten staan geprogrammeerd in het vierde jaar.

In het eerste jaar (onder het onderdeel 'wetenschappelijke vorming) kiest de student een onderzoeksonderwerp waarin hij/zij zich wetenschappelijk wil verdiepen gedurende de hele opleiding. De onderzoekstopics worden door de betrokken docent-stafleden van de opleiding beoordeeld op het geschiktheid. Op basis van het gekozen onderwerp wordt een docent-staflid als promotor aangesteld. In geval van een bijdrage aan lopend onderzoek wordt in de mate van het mogelijke bijkomende ondersteuning geboden door doctoraatstudenten en/of postdoctorale onderzoekers van de betrokken onderzoeksgroep.
Bij aanvang wordt een uitgebreide literatuurstudie over het onderwerp gevoerd. Als onderdeel van de 'wetenschappelijke vorming' worden sessies georganiseerd waarbij recente publicaties kritisch worden geanalyseerd en in groep bediscussieerd.
Zo spoedig mogelijk wordt een eigen onderzoeksproject opgezet of actief aan een lopend project meegewerkt. Een project kan zowel een laboratoriumonderzoek als een klinisch onderzoek inhouden.
Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuuroverzicht en eigen verricht onderzoek waarbij de publicatie van een wetenschappelijk artikel wordt beoogd.

De masterproef wordt beoordeeld op basis van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde onderzoek en de openbare presentatie en verdediging ervan voor een jury bestaande uit alle docent-stafleden die betrokken zijn bij de opleiding. Daarnaast worden alle opleidingsverantwoordelijken van de Nederlandstalige en Franstalige Belgische opleidingen uitgenodigd om aanwezig te zijn en deel uit te maken van de jury. Onmiddellijk na openbare verdediging bepaalt de jury het cijfer.

De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen en concludeert dat deze werken van goede wetenschappelijke kwaliteit zijn. Er zijn veel interdisciplinaire topics en topics die in een laboratorium worden uitgevoerd. De masterproeven weerspiegelen het analytisch en zelfstandig probleemoplossend academisch vermogen van de studenten en zijn publicatiewaardig. De commissie heeft echter geconstateerd dat het formaat (een schriftelijke neerslag in de vorm van een publicatie) bij één masterproef die ze inzag, bij de verdediging niet gevolgd was. De masterproef was alleen in powerpoint beschikbaar. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijke dan ook aan erover te waken dat er bij de verdediging één format wordt gehanteerd: dat van een geschreven tekst.
De begeleiding bij de masterproef is in orde. De studenten weten zeer goed wat van hen verwacht wordt en de begeleiders zijn vlot beschikbaar. De beoordeling gebeurt correct. Het inschakelen van externe juryleden zou de norm moeten zijn, meent de commissie.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen de European Higher Education Area (EHEA), of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA school. De kandidaat moet het basisdiploma van Tandarts hebben behaald met cijfers hoger dan gemiddeld. Daar het programma de behandeling van patiënten inhoudt en omwille van de nood aan communicatie met patiënten en hulppersoneel, is een vloeiende kennis van het Nederlands (ILT niveau 5) vereist om te worden toegelaten tot het programma. De studenten worden geselecteerd op basis van vier aspecten:

- de resultaten behaald in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde (gemiddelde van de eerste vier jaren, tellend voor 50 procent van de eindscore;
- een interview door een ad hoc selectiecommissie, samengesteld uit de afdelingshoofden aangevuld met minstens één bijkomend docent-staflid betrokken bij de opleiding waarvoor de student kandideert; de gemiddelde score van alle scores gegeven door alle commissieleden telt mee voor 20 procent van de eindscore;
- op basis van de scores behaald voor de opleidingsonderdelen in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde die specifiek zijn voor de opleiding waarvoor de student kandideert (tellend voor 20 procent);
- op basis van de scores behaald op de (pre)klinische opleidingsonderdelen in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde (tellend voor 10 procent).

De opleiding Orthodontie streeft ernaar jaarlijks 3 studenten te laten starten in de opleiding. In de periode 1999–2007 zijn 20 studenten de opleiding Orthodontie gestart. De meeste instromers bezitten een K.U.Leuven basisdiploma van tandarts.

De commissie stelt vast de opleiding duidelijke criteria heeft voor het selecteren van de studenten. De selectie gebeurt in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van de vijf manama's in de specialistische mondzorg. De commissie meent dat het een positieve zaak is dat de selectie door meerder personen gebeurt. De kandidaten kregen in het verleden niet voldoende feedback en hadden de indruk dat de procedure niet transparant verliep. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding door het vooraf kenbaar maken van het aantal beschikbare plaatsen en het op vraag inzage geven in de behaalde cijfers deze pijnpunten voldoende geremedieerd heeft.

De commissie is van mening dat het programma qua vorm en inhoud goed aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt alle facetten als positief. Het onderwerp 'Programma' krijgt bijgevolg ook een positieve beoordeling.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Het onderwijs in de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde).

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vast benoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.

De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP, gefinancierd buiten de werkingskredieten), is het de betrokken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. De facultaire Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) organiseert meer specifieke vormingssessies waaraan lesgevers van het departement Tandheelkunde kunnen deelnemen. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe (ADEE).

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als goed.

De commissie is van mening dat de vakinhoudelijke en didactische deskundigheid van de lesgevers goed is. De vakinhoudelijke deskundigheid wordt gewaarborgd door het onderwijs te laten verzorgen door de staf van het (onderzoeks)departement Tandheelkunde. De studenten toonden zich tevreden over didactische kwaliteiten van de lesgevers. De aanpak van de seminaries, de begeleiding en de interactiviteit worden op prijs gesteld.

De opleiding wordt gedragen door één coördinator, zijnde het afdelingshoofd (ZAP-lid) Orthodontie van het departement Tandheelkunde. Hij stelt ieder jaar een opleidingsagenda samen waarin hij aangeeft welke lessen hij zelf zal verzorgen en voor welke topics hij ZAP-, BAP-, AAP-leden en gastsprekers zal uitnodigen. Binnen de afdeling wordt er deelgenomen aan opleidingsspecifieke professionaliseringsinitiatieven, zoals georganiseerd door de ADEE of disciplinespecifieke initiatieven georganiseerd door de 'educational committees' van Europese of internationale vakverenigingen. Wel wordt er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de door de universiteit aangeboden initiatieven op vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.
De commissie stelde vast dat er binnen het departement Tandheelkunde een goede discipline-overstijgende samenwerking is die ook de opleiding ten goede komt. De coördinatoren van de master na masteropleidingen in de specialistische mondzorg leggen hun opleidingsagenda's samen zodat lessen op elkaar afgestemd kunnen worden. Dit systeem komt de kruisbestuiving van het onderwijs en onderzoek over de tandheelkundige disciplines heen ten goede.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als goed.

De commissie meent op basis van onder meer de publicatielijst die ze heeft ingekeken, te kunnen stellen dat de onderzoeksdeskundigheid van de afdeling Orthodontie goed is. Gelet op de personele wisselingen in het afgelopen jaar vraagt de commissie voor komende periode voor de eisen met betrekking tot de academische gerichtheid een bijzondere aandacht.
Er zijn goede internationale contacten via de European Orthodontic Society en de American Association for Orthodontics. Via dit kanaal worden de meest recente ontwikkelingen opgevolgd en geïntegreerd in de opleiding.
De professionele gerichtheid van de staf is voortreffelijk. Het ZAP betrokken bij de opleiding heeft een eigen klinische activiteit binnen het UZ Leuven (onder de vorm van dienstverlening). Via de inschakeling van gastsprekers uit het beroepenveld wordt de link met het beroepenveld verder ondersteund. En voor het klinische postgraduaatsprogramma wordt er gewerkt met tandartsen met activiteit in de privaatpraktijk in een deeltijdse AAP-aanstelling.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' als voldoende.

Het onderwijs in de master na masteropleiding Orthodontie wordt verzorgd door 11 ZAP-leden waarvan er 2 een voltijdse aanstelling aan het departement Tandheelkunde hebben. De opleiding wordt grotendeels gedragen door de coördinator (21,95 SP) en zijn collega van het departement (12,3 SP). Twee ZAP-leden staan in voor respectievelijk 8,9 en 7,6 studiepunten, de overige vijf dragen bij voor 1 studiepunt of minder. Daarnaast ondersteunen 1 BAP-lid en 7 ATP-leden en klinische UZ-instructoren in beperkte mate het master na master-onderwijs. Voor de administratieve en technische ondersteuning wordt er een beroep gedaan op de 5 ATP'ers van het departement Tandheelkunde.

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van de academische staf bij de opleiding zeer groot is. De ZAP'ers verzorgen zelf het grootste deel van het theoretische, wetenschappelijk-vormende en (pre)klinische onderwijs. De academische ondersteuning van de opleiding is in orde, vindt de commissie. De opleiding kan bogen op een voldoende aantal aan vaste academische stafleden. De coördinator van de opleiding Orthodontie is tevens verantwoordelijk voor de opleiding Forensische tandheelkunde. Die dubbele functie dient naar de mening van de commissie beter administratief omkaderd te worden. Voor het overige is de technische en administratieve omkadering van de opleiding degelijk.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' en 'Kwantiteit van het personeel' als positief. Ze heeft bijgevolg ook een positief oordeel over het onderwerp 'Inzet van personeel'.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Materiële voorzieningen' als goed.

Het onderwijs voor de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn), U.Z.Gasthuisberg en de Campus Wetenschappen. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Ten behoeve van het kleinschalig onderwijs was ten tijde van de visitatie een Studielandschap Tandheelkunde in de maak in de kelderverdieping van het U.Z. Sint-Rafaël. De opleidingen beschikken over een eigen pc-lokaal met tien computers, projectiescherm, verduistering en beamer zodat het ook als leslokaal dienst kan doen.
Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Op de derde verdieping van het U.Z. Sint-Rafaël zijn er ook nieuwe practicaruimtes ingericht voor orthodontische oefeningen. Deze ruimtes laten ook computergestuurde zelfstudie toe, zodat onder andere digitale cefalometrie kan worden ingeoefend.
Voor het klinisch onderwijs, onder de vorm van studentenklinieken en stages, zijn verschillende behandelzalen beschikbaar met in totaal 52 behandelboxen. De opleidingen beschikken over een tandtechnisch labo waar 32 tandtechnici werken en alle werkstukken van de studenten worden behandeld. De concentratie van het medisch onderwijs op één campus is een van de betrachtingen van de universiteit. Dit impliceert een verhuis van de opleidingen Tandheelkunde naar de campus Gasthuisberg. Een verhuis die echter nog niet op korte termijn gepland is.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust. Ook de klinische faciliteiten zijn zeer goed, constateerde de commissie. De 'papierloze kliniek' is ingevoerd. Alle klinische boxen zijn voorzien van werkstations waar de studenten het elektronisch patiëntendossier met röntgen- en klinische beelden kunnen consulteren en tevens hun elektronisch logboek kunnen beheren. Veel documenten worden evenwel nog ingescand, de opleidingen zouden moeten streven naar een volledige digitalisering.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' als voldoende.

Het departement Tandheelkunde organiseert informatiesessies voor de masterstudenten Tandheelkunde waarbij de betrokken stafleden de verschillende master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg voorstellen. Per opleiding bestaat er ook een opleidingsbrochure.
De studiebegeleiding op master na masterniveau wordt hoofdzakelijk ingevuld door de opleidingsverantwoordelijken. Daarnaast is er voor de master na masteropleidingen ook een ZAP-lid als ombudspersoon aangesteld.

De commissie stelt vast dat het contact tussen de studenten en de lesgevers echt laagdrempelig is. De studenten zijn tevreden over de begeleiding en feedback die ze krijgen. Halverwege het jaar is er een functioneringsgesprek waarbij de globale vorderingen van de student worden besproken. Zoals aanbevolen in facet 2.7. suggereert de commissie om twee keer per jaar een functioneringsgesprek te houden.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden

van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt. Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als goed.

Ter voorbereiding van de externe evaluatie (visitatie) worden alle opleidingen aan de K.U.Leuven achtjaarlijks op curriculumniveau geëvalueerd. Daarnaast wordt tussen twee visitaties in een stand van zaken opgemaakt van elke opleiding (het balansmoment) en worden curricula op tweejaarlijkse basis bevraagd bij de alumni. Hoewel de achtjaarlijkse evaluatie voor alle opleidingen eenzelfde patroon kent, beslist de POC over de concrete aanpak en invulling. De eerste curriculumevaluatie voor de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg vond plaats in januari 2010. Alle studenten in de opleidingen werden schriftelijk bevraagd. De resultaten werden besproken op de POC Tandheelkunde.
Aan de centrale periodieke evaluaties van de opleidingsonderdelen nemen de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg omwille van hun kleine studentenaantallen niet deel. Dit betekent dat de coördinatoren grotendeels zelf verantwoordelijk zijn voor de interne kwaliteitszorg van de opleidingen. In de master na masteropleiding Orthodontie zijn er wekelijkse overlegmomenten waarop

eventuele problemen kunnen besproken worden. De commissie constateerde dat deze informele aanpak voor deze kleinschalige opleiding goed werkt.
Een externe maatstaf voor de kwaliteit van de opleiding is het feit dat ze vierjaarlijks door de overheid moet erkend worden als coördinerend stagecentrum Orthodontie en dit op basis van het studieprogramma, het curriculum vitae van de coördinator en de activiteiten van de afgestudeerden.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als voldoende.

De commissie stelt vast dat onder impuls van de POC en de coördinator de opleiding continu aan verbetering werkt. De jongste jaren werd onder meer de transparantie van het programma verbeterd via een elektronische opleidingsagenda, en wordt ervoor gezorgd dat iedereen jaarlijks het wetenschappelijk gedeelte van de 'European Orthodontic Society' kan bijwonen als onderdeel van de opleiding.
Streefdoel voor de toekomst is het toetreden als erkende opleiding tot het pas opgerichte Network of Erasmus Based European Orthodontics Programs. Opleidingsoverstijgend loopt de procedure om samen met de andere master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg te komen tot één master na masteropleiding met verschillende afstudeerrichtingen. Dit moet een meer efficiënte organisatie toelaten en de multidisciplinaire samenwerking bevorderen. Daarnaast is er de ambitie om een globaal plan voor kwaliteitswaarborging van deze eengemaakte master na master uit te werken met een 'cel kwaliteitszorg' binnen de POC Tandheelkunde als draaischijf. Daarbij zou er gebruik gemaakt moeten worden van evaluaties door studenten en alumni die afgestemd zijn op lage aantallen respondenten. De commissie steunt deze ambitie om het informele interne kwaliteitszorgcircuit een formele basis te geven.

De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk is opgesteld. Veel positieve zaken worden naar voren gebracht waar de opleiding terecht goede sier mee maakt. Wat meer kritische zelfreflectie in het rapport zou positief gewaardeerd zijn door de commissie.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende.

De informele betrokkenheid van de studenten en de docenten bij het onderwijs is groot, stelde de commissie vast. Een formele studentenvertegenwoordiging in de POC Tandheelkunde is er evenwel niet. De commissie is van mening dat ook de formele betrokkenheid belangrijk is en geregeld moet worden. Met betrekking tot

het functioneren van de POC stelde de commissie vast dat de bevoegdheden van de POC onduidelijk zijn. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt onvoldoende gecommuniceerd. Hier is dus een verbeterslag te maken, meent de commissie. Daarnaast dient ook de aanwezigheid van de ZAP-leden op de vergaderingen van de POC verhoogd te worden. De POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. De beslissingen worden immers genomen op het departement. Dit is in strijd met de universitaire en facultaire reglementen. De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in te werking worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen. De commissie meent dat de betrokkenheid van de alumni bij het interne kwaliteitszorggebeuren goed is. Verschillende afgestudeerden zijn overigens ook betrokken bij de postgraduaatsopleiding als klinische instructoren.

De contacten met het beroepenveld vinden plaats via de Belgische Beroepsvereniging van Nederlandstalige Orthodontisten en via de eerder genoemde Erkenningscommissie. Contacten met het beroepenveld vinden ook plaats tijdens de nascholingsinitiatieven waaraan de opleiding participeert.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Vermits de commissie de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, personeel, alumni en beroepenveld' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' eveneens als positief.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als goed.

Op basis van de sterke academische en onderzoeksgerichte kwaliteiten van het programma en het goede niveau van de masterproeven meent de commissie dat

de opleiding haar doelstellingen uitstekend weet te realiseren. De alumna waar de commissie mee heeft gesproken, was erg tevreden over de genoten opleiding. Ze waardeerde de academische en klinische know how van het team, en de goede wetenschappelijke achtergrond die ze van het team meekreeg. Als studente kreeg ze volop ruimte om naar internationale congressen te gaan.
De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van zeer goede kwaliteit aflevert. Bijna alle afgestudeerden komen terecht in een private praktijk waarbij er een toenemende trend is naar samenwerking binnen een groepspraktijk, meldt het zelfevaluatierapport. Een kleine minderheid opteert voor een verdere academische loopbaan.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' als goed.

In de opleiding slagen bijna alle studenten, zo blijkt uit de rendementsgegevens uit de periode 1999-2010. De gemiddelde studieduur toont aan dat, op twee studenten na die er één jaar langer over deden, alle studenten die de opleiding Orthodontie startten, ze binnen de voorziene periode van vier jaar hebben afgerond. Een student die de opleiding combineerde met een doctoraat deed er twee jaar langer over.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als positief. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de master na masteropleiding Orthodontie aan de Katholieke Universiteit Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft volgende suggesties geformuleerd:

- twee keer per jaar individuele functioneringsgesprekken te organiseren met de studenten;
- erover waken dat er bij de verdediging van de masterproef één format wordt gehanteerd: dat van een geschreven tekst;
- standaard externe juryleden voor de beoordeling van de masterproef inschakelen;
- de docenten stimuleren om aan onderwijsprofessionaliseringsactiviteiten deel te nemen;
- de beslissingsbevoegdheid van de POC in relatie tot het departementsbestuur duidelijker afbakenen en transparanter communiceren over beslissingen met betrekking tot de opleidingen;
- de betrokkenheid van de ZAP-leden bij de POC verhogen;
- het informele kwaliteitszorgcircuit een formele basis geven.

X

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Periodontology

Woord vooraf

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Periodontology. Ze wordt georganiseerd door de Faculteit Geneeskunde van de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie Tandheelkunde bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010.

De opleiding valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde. Ze wordt gedragen door een coördinator. De coördinator is het ZAP-lid dat tevens afdelingshoofd is van de onderzoeksafdeling die bij het specialisme hoort. De opleiding is een master na masteropleiding die 60 studiepunten in beslag neemt. Oorspronkelijk wilde de opleiding buitenlandse studenten de mogelijkheid bieden enkel de manama, zonder de postgraduaatsopleiding, te volgen in het Engels. Aangezien ook de internationale studenten consequent de Nederlandstalige postgraduaatsopleiding combineren met de manama, wordt de manama enkel in het Nederlands aangeboden, daar waar haar benaming, Master of Periodontology, nog steeds Engelstalig is. De opleiding wordt gespreid over drie jaar en binnen die studieduur aangevuld met een gespecialiseerde klinische opleiding (postgraduaat) die evenwel buiten het bestek van deze visitatie valt.

De master-na-masteropleiding bestaat sinds 2005-2006. Ze is een omgevormde driejarige GGS-opleiding, waarbij GGS staat voor Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies.

De commissie heeft een duidelijk beeld gekregen van de opleiding Parodontologie aan de K.U.Leuven. Ze heeft haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport, de

ingekeken masterproeven en examenvragen, de gesprekken met de verschillende geledingen binnen de opleiding, het bezoek aan de faciliteiten, en het overige ter inzage gelegde materiaal.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.
De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de doelstellingen/competenties voor de opleiding Parodontologie als volgt:

Domein 1: Professionaliteit

1.1. De afgestudeerde is vakkundig in het demonstreren van een passend professioneel gedrag naar alle leden van zijn team evenals naar de verwijzende tandartsen.

1.2. De afgestudeerde is competent in het kritisch evalueren van de wetenschappelijke literatuur, het bijwerken van de basiskennis en het evalueren van nieuwe wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. De specialist dient betrokkenheid te tonen tot het behoud van een hoog niveau van professionalisme en tot continue training van het parodontale team.

1.3. De afgestudeerde is competent in het leiden en onderhouden van een veilige werkomgeving en in het samenwerken met andere leden van het team met betrekking tot gezondheid en veiligheid, en klinisch risico management.
1.4. De afgestudeerde is competent in de toepassing van de principes van de wet en van ethische redeneringen, evenals van het nemen van professionele verantwoordelijkheid met betrekking tot de parodontologiepraktijk.
1.5. De afgestudeerde heeft kennis van integratie van aspecten van klinische en maatschappelijke tandheelkunde in de parodontologiepraktijk.
1.6. De afgestudeerde heeft kennis van aspecten van de geneeskunde die relevant zijn voor parodontologie, en is in staat om samen te werken met de respectievelijke gezondheidsverzorgers.
1.7. De afgestudeerde is vakkundig in het selecteren van behandelingsopties (inclusief juiste prioriteitenselectie), die afgestemd zijn op de individuele behoeften, doelen en waarden van de patiënt en die verenigbaar zijn met de huidige behandelingsmethoden. Dergelijke behandelingsopties moeten daarenboven overeenstemmen met een geschikte parodontale, orale en algemene gezondheidszorggedachte, daarbij steeds erkennend dat de patiënt het middelpunt van de zorg is, en dat alle interacties zoals diagnose, behandelingsplanning en behandeling gefocust moeten zijn op de beste uitkomst voor de patiënt. Het hoofddoel van een parodontale zorg is het terugbrengen van parodontale gezondheid om alzo een lang bestaan van de eigen dentitie te kunnen verzekeren.
1.8. De afgestudeerde is competent om een kritische houding aan te nemen tegenover eigen prestaties, dit in het licht van de complexiteit van sommige parodontale condities.

Domein 2: Communicatie en relatie

2.1. De afgestudeerde is vakkundig in het demonstreren van een passende communicatie naar alle leden van zijn team evenals naar de verwijzende tandartsen.
2.2. De afgestudeerde is vakkundig in het tot stand brengen van een optimale patiënt-tandarts relatie die de basis vormt van een goede parodontale behandeling.
2.3 De afgestudeerde is vakkundig in het identificeren van de patiënt zijn verwachtingen (noden en behoeften/wensen) en doelstellingen van een parodontale behandeling.
2.4 De afgestudeerde is vakkundig in het geven van informatie en professionele kennis aan de patiënt en andere professionals en specialisten in andere tandheelkundige en medische disciplines, zowel verbaal als op schrift.
2.5 De afgestudeerde is vakkundig om samen te werken met andere leden van het parodontale team.
2.6. De afgestudeerde is vakkundig in het uitleggen aan patiënten van de etiologie en preventie van parodontale en mucosale aandoeningen, en in hen te motiveren om de verantwoordelijkheid voor hun parodontale gezondheid op zich te nemen.
2.7. De afgestudeerde is vertrouwd met gedragsrisicofactoren met invloed op parodontale aandoeningen en heeft kennis van methoden om ze te veranderen (inclusief roken, alcohol, levensstijl, en dieet).

Domein 3: Kennisverwerving, hantering en -ontwikkeling

3.1. De afgestudeerde heeft kennis van de biomedische wetenschappen relevant voor tandheelkunde in het algemeen en parodontologie in het bijzonder.
3.2. De afgestudeerde heeft kennis van de geschiedenis van de parodontologie.
3.3. De afgestudeerde is competent in het kritisch evalueren van de wetenschappelijke literatuur, in het bijwerken van de basiskennis en het evalueren van nieuwe wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.
3.4. De afgestudeerde is competent in het stellen van toepasselijke wetenschapsvragen en hypothesen.
3.5. De afgestudeerde is competent in het opzetten van wetenschappelijke experimenten.
3.6. De afgestudeerde is competent in het statistisch analyseren van onderzoeksgegevens.
3.7. De afgestudeerde is competent in het schrijven van een literatuuroverzicht.
3.8. De afgestudeerde is competent in het schrijven van een wetenschappelijke publicatie.
3.9. De afgestudeerde heeft kennis van de anatomie, histologie en fysiologie van de weefsels van de mondholte en de daaraan gerelateerde structuren.
3.10. De afgestudeerde heeft uitgebreide kennis van de orale microbiologie met betrekking tot het volgende: de eigenschappen, samenstelling en fysiologie van de plaque biofilm en zijn relatie tot parodontale ontstekingen; technieken om micro-organismen te identificeren, hun toepassing en bruikbaarheid in de parodontologiepraktijk. Hij heeft kennis van aspecten van tandsteenvorming.
3.11. De afgestudeerde heeft kennis van infectieuze, inflammatoire en immunologische processen in orale ziekten met de nadruk op de pathogenese van parodontale aandoeningen.
3.12. De afgestudeerde heeft kennis van de parodontale-systemische interacties.
3.13. De afgestudeerde heeft kennis van de relatie/interactie tussen orthodontie, restauratieve therapie en parodontale behandeling (inclusief het gebruik van implantaten).
3.14. De afgestudeerde heeft kennis van alle mogelijke interacties tussen orale en systemische aandoeningen.
3.15. De afgestudeerde heeft kennis van de invloed van krachten (trauma, parafunctie, orthodontische krachten, enz.) op het parodontium.
3.16. De afgestudeerde heeft kennis van de relatie/interactie tussen parodontitis en aantastingen van de pulpa.

Domein 4: Klinisch expert handelen

4.1. De afgestudeerde heeft kennis van de principes van wondheling en zachte en harde weefsel regeneratie en herstel.
4.2. De afgestudeerde heeft kennis van de classificatie en epidemiologie van de parodontale aandoeningen.
4.3. De afgestudeerde heeft kennis van de beschikbare beeldvormingstechnieken en de interpretatie ervan, voor zover zij gerelateerd zijn met de diagnose van parodontale aandoeningen en voor implantaat therapie.
4.4. De afgestudeerde is vakkundig in het diagnosticeren van afwijkingen in de anatomie en morfologie van parodontale en orale mucosale weefsels, die een parodontale gezondheid,

functie en esthetiek kunnen compromitteren. Hij/zij moet kunnen identificeren wat behandeling nodig heeft.

4.5. De afgestudeerde is vakkundig in het vaststellen van de esthetische vereisten van de patiënt en het bepalen tot welke graad die vereisten/wensen kunnen worden behaald.

4.6. De afgestudeerde is vakkundig in het verzamelen en interpreteren van alle gegevens nodig om de diagnose vast te stellen van alle aandoeningen en condities, die het parodontium, de weefsels rond het implantaat, en aangrenzende structuren aantasten.

4.7. De afgestudeerde is vakkundig in het inschatten van de prognose van behandelingen en het maken van een uitgebreid parodontaal behandelingsplan inclusief implantaat therapie.

4.8. De afgestudeerde is vakkundig in de selectie en het voorschrijven van medicatie voor de behandeling van pre-operatieve, operatieve en post-operatieve pijn en angst, en heeft kennis van de juiste sedatietechnieken, die bruikbaar kunnen zijn bij de meest complexe parodontale chirurgische behandelingen.

4.9. De afgestudeerde is vakkundig in het volledige aanbod van niet-chirurgische en chirurgische parodontale therapie en implantaat chirurgie.

4.10. De afgestudeerde is vakkundig in het voorzien van een geschikt en geïndividualiseerd nazorgprogramma voor elke patiënt.

4.11. De afgestudeerde is vakkundig in alle methodes van plaque biofilm controle.

4.12. De afgestudeerde is vakkundig in het evalueren van de resultaten van parodontale behandeling.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Niveau en oriëntatie' als goed.

De doelstellingen van de master na masteropleiding in de parodontologie zijn conform de vereisten die in het Structuurdecreet (art.58) worden gesteld, stelt de commissie vast.
De doelen zijn gericht op het ontwikkelen van een sterke wetenschappelijke basis gekoppeld aan gevorderde diagnostische en klinische (m.i.v. communicatieve) vaardigheden. De aandacht voor het bijbrengen van een gevorderd begrip en inzicht in het eigen vakgebied is groot. Daarnaast zijn ook de competenties nodig voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in de doelen opgenomen. Het gaat onder meer om het kunnen raadplegen en interpreteren van biomedische literatuur, het statistisch analyseren van onderzoeksgegevens, het opzetten van wetenschappelijke experimenten en het schrijven van een wetenschappelijke publicatie. Het doel van de opleiding is een expert-mondarts af te leveren die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen.

Jaarlijks worden de masterstudenten Tandheelkunde in groep geïnformeerd over de mogelijkheid om de opleiding parodontologie te volgen. Geïnteresseerden krijgen

nadien persoonlijk verdere toelichting door de opleidingsverantwoordelijke over de doelstellingen en de inhoud van de opleiding. De doelstellingen zijn, zo stelde de commissie tijdens haar bezoek vast, goed gekend bij de studenten.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Domeinspecifieke eisen' als goed.

De commissie meent dat de domeinspecifieke eisen in de doelstellingen goed zijn afgestemd op de eisen die worden gesteld door (buitenlandse) vakgenoten, inclusief haar eigen referentiekader.
Ze zijn geïnspireerd op het opleidingsprogramma van de European Federation of Periodontology (EFP). De opleiding heeft sinds 2001 een accreditatie van haar programma door de EFP en profileert zich duidelijk internationaal.
Daarnaast houden de doelen goed rekening met de wettelijke vereisten die gekoppeld zijn aan het verkrijgen van de beroepstitel 'tandarts specialist in de Parodontologie'. Die wettelijke vereisten zijn tot stand gekomen met medewerking van de universiteiten en de beroepsverenigingen. Niet alleen het academische maar ook het beroepsgerichte luik van de opleidingen is daardoor goed gefundeerd.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

De facetten 'Niveau en oriëntatie' en 'Domeinspecifieke eisen' worden als 'goed' beoordeeld. Derhalve krijgt het onderwerp 'Doelstellingen' een positieve beoordeling.

Onderwerp 2 Programma

Beschrijving van het master na masterprogramma in de Parodontologie

Het programma bestaat uit de seminaries, preklinische vaardigheidstraining, wetenschappelijke vorming en de masterproef. De 60 studiepunten van de opleiding worden gespreid over 3 studiejaren. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een postgraduaat equivalent aan 40 studiepunten per studiejaar. Het postgraduaat bestaat uit de klinische vaardigheden en de 'truncus communis algemeen tandarts'.
Het eerste jaar van het master na masterprogramma omvat de seminaries 'biologische en (niet-) chirurgische principes van botregeneratie/verhoging, osseo-integratie, en plakgerelateerde parodontale pathologie' (6 SP), 'functionele morfologie van hoofd en hals en van de parodontale weefsels in het bijzonder' (4 SP), en 'beeldvorming in de parodontologie' (4 SP). Daarnaast is er nog de 'preklinische training en klinische demonstraties in de parodontologie' (3 SP) en 'wetenschappelijke vorming' (3 SP).

In het tweede jaar staan de seminaries 'biologische en (niet-)chirurgische principes van botregeneratie/verhoging, osseo-integratie, en plakgerelateerde parodontale pathologie' (4 SP), 'toegepaste algemene en orale microbiologie en immunologie (4 SP), 'epidemiologie en differentiële diagnose van parodontale pathologie' (3 SP), en 'biomechanica en functie van tanden, osseo-geïntegreerde orale implantaten' (3 SP) op het programma. Voor 'wetenschappelijke vorming' en 'pre-klinische training en klinische demonstraties in de parodontologie' zijn telkens 3 SP ingeruimd.
Het derde jaar, ten slotte, wordt ingeruimd voor de masterproef (15 SP) en het seminarie 'interacties tussen algemene en parodontale gezondheid en therapie' (5 SP).

Facet 2.1. De relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma' als goed.

De commissie meent dat het programma de doelen adequaat vertaalt en de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijken de diverse opleidingsonderdelen de geformuleerde doelen, vindt de commissie. De opleidingsonderdelen bieden een degelijke wetenschappelijke basis voor de parodontale diagnostiek en therapie. De parodontale technieken worden grondig uitgediept en er is een goede aandacht voor complexe multidisciplinaire behandelingsprocedures. Specifieke accenten zijn anatomie van hoofd en hals, de diagnose en behandeling van mucosapathologie, orale microbiologie, halitosis, medische beeldvorming en het plaatsen van implantaten. Deze aspecten zijn ook opgenomen in de kwaliteitseisen van de EFP.

Facet 2.2. De professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als excellent.

De kennisontwikkeling is verdiept, gespecialiseerd en bestrijkt een breed spectrum (met inbegrip van halitose en implantologie) van het vakgebied, meent de commissie. De inhoud van het programma wordt regelmatig bijgestuurd in functie van de onderzoeksliteratuur. De opleiding streeft naar innovatie en moedigt de studenten aan om congressen bij te wonen en er actief aan te participeren.
De seminaries zijn gericht op het verzamelen, doornemen en interpreteren van relevante literatuur en onderzoeksbevindingen en vormen aldus een goede voorbereiding op wetenschappelijk onderzoek.
De component 'wetenschappelijke vorming' introduceert de studenten in het onderzoek en is een voorbereiding op de masterproef. In het eerste jaar behelst dit opleidingsonderdeel het opzetten en uitwerken van een literatuurstudie, inclusief

de voorstelling ervan aan studenten en lesgevers. In het tweede jaar gaat het om een origineel onderzoekswerk dat de student moet uitwerken en presenteren. De uitstekende academische gerichtheid van het programma vertaalt zich in een hoge publicatie-output en een behoorlijk aantal studenten dat een doctoraatsstudie aanvat.
Samen met de 'truncus communis algemeen tandarts', de kliniek en de externe stage die in het postgraduaat worden aangeboden, voldoet de master na masteropleiding aan de eisen die de Belgische wetgever koppelt aan de beroepstitel van tandarts-specialist in de Parodontologie. De commissie meent dan ook te kunnen besluiten dat het programma goed aansluit bij de actuele beroepspraktijk.

Facet 2.3. De samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Samenhang' als goed.

Het programma is inhoudelijk goed opgebouwd, vindt de commissie, en kent een logisch verloop met een toenemende graad van complexiteit. Het grootste deel is gepland in de eerste twee jaren van de opleiding. De seminaries verlopen gradueel van basisaspecten naar meer gespecialiseerde topics. Bepaalde seminaries worden gevolgd door studenten van verschillende tandheelkundige specialisatie-opleidingen en dit om het multidisciplinair denken en handelen te bevorderen. Tijdens het derde jaar wordt bijzondere aandacht besteed aan de interactie parodontologie en algemene gezondheid. Ook de wetenschappelijke vorming is, zoals geschetst in facet 2.2., gradueel opgebouwd.
Het academische luik van het programma is nauw verweven met de preklinische component en met de klinische opleiding in het postgraduaat. De wetenschappelijk-theoretisch aangeleerde behandelingen worden in de kliniek uitgevoerd, eerst onder begeleiding en nadien zelfstandig. Omgekeerd wordt de casuïstiek uit de klinische stages ingebracht in de seminaries.

Facet 2.4. Studieomvang

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: de masteropleiding omvat minstens 60 studiepunten.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studietijd' als voldoende.

Volgens de Vlaamse decreetgever moet 1 studiepunt overeenkomen met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren studietijd. Voor de master-na-masteropleiding wordt geen semestersysteem gehanteerd. De 20 studiepunten per jaar uit het master-na-mastergedeelte worden over het jaar gespreid alsook het postgraduaatsprogramma.

De inhoud van de master na master Parodontologie is uitgebreid met een postgraduaatsopleiding zodat de totale drie jaar opleiding overeenkomt met de eisen gesteld in het Ministerieel Besluit tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van beoefenaars van de tandheelkunde, houders van de bijzondere beroepstitel van tandarts-specialist in de Parodontologie, alsook van stagemeesters en stagediensten in de parodontologie. De inhoud van het wettelijk goedgekeurde opleidingsprogramma van drie jaar is in totaal 3x1750 uur. Dit is een wettelijk gegeven. Omwille van de kleine studentenaantallen voert de universiteit voor deze opleiding geen kwantitatieve studietijdmetingen uit.

Op basis van de informatie uit het zelfevaluatierapport en de gesprekken meent de commissie te kunnen stellen dat de werkelijke studietijd aansluit bij de begrote studietijd. Uit een bevraging van de studenten (8 studenten in 2009–2010) blijkt dat ze het programma studeerbaar vinden. De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, vonden de studiedruk eveneens in orde. De kleine groep studenten maakt het ook mogelijk om de studietijd goed te monitoren.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Afstemming tussen de vormgeving en de inhoud' als goed.

De commissie is van oordeel dat de werkvormen zeer goed aansluiten bij de doelstellingen van de opleidingsonderdelen. Het merendeel van de theoretische lessen neemt de vorm aan van seminaries waarbij de interactiviteit groot is en de studenten een grote inbreng hebben via casuspresentaties en literatuurbesprekingen. De studenten worden gestimuleerd om te participeren aan internationale congressen. Voor het aanleren van de onderzoeksvaardigheden in de component 'wetenschappelijke vorming' kiezen de studenten direct in overleg met de stafleden een onderzoeksonderwerp en wordt hen zo vroeg mogelijk een promotor toegewezen. Praktisch draagt de student doorgaans bij aan een lopend onderzoek binnen het betrokken onderzoekslabo. Inhoudelijk wordt duidelijk gestreefd naar meer dan louter een uitgebreid literatuuronderzoek, met als eindobjectief het genereren van originele en publiceerbare onderzoeksdata als onderdeel van de masterproef. De manier van werken met de studenten sluit goed aan bij de studentgecentreerde aanpak die de K.U.Leuven vooropstelt in haar didactisch concept. De studenten waarmee de commissie sprak, waren tevreden over de seminaries en over de (pre)klinische training.

Ook de leermiddelen zijn in orde. Er worden internationale handboeken gehanteerd, aangevuld met wetenschappelijke artikels. De opleiding werkt met referentiewerken en een verplichte literatuurlijst.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Beoordeling en toetsing' als voldoende.

Voor de master na masteropleidingen in de Specialistische Mondzorg, waaronder de master na master in de Parodontologie ressorteert, geldt een uitzondering op het semesterexamensysteem. De planning van de theoretische toetsen wordt opgemaakt per opleiding in onderlinge afspraak met de studenten. Meestal is de planning gekend voor de aanvang van het academiejaar.

Elk opleidingsjaar wordt afgesloten met een schriftelijke eindtoets met mondelinge toelichting van alle theoretische opleidingsonderdelen (seminaries). Voor de evaluatie van de (pre)klinische vaardigheidstraining worden de afgewerkte werkstukken beoordeeld en de resultaten steeds teruggekoppeld naar de studenten. Een keer per jaar, halverwege, is er een functioneringsgesprek waarbij de student met de stafleden zijn/haar globale vorderingen bespreekt.

De commissie is van mening dat de toetsing en de beoordeling van de studenten in orde is. De examenvormen sluiten aan bij de werkvormen en de doelen van de opleidingsonderdelen. De studenten zijn duidelijk vertrouwd met de exameneisen. De commissie vindt het een goede zaak dat er voor elk theoretisch opleidingsonderdeel een schriftelijk eindexamen is. Dit staaft de objectiviteit van de oordeelsvorming. Het functioneringsgesprek halverwege het jaar zorgt ervoor dat de globale vorderingen van de studenten opgevolgd worden. De commissie is er voorstander van om twee keer per jaar het globale functioneren van de student te bespreken.

Facet 2.8. De masterproef

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Masterproef' als goed.

De masterproef is 15 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. De 15 studiepunten staan geprogrammeerd in het derde jaar.

In het eerste jaar (onder het onderdeel 'wetenschappelijke vorming) kiest de student een onderzoeksonderwerp waarin hij/zij zich wetenschappelijk wil verdiepen gedurende de hele opleiding. De onderzoekstopics worden door de betrokken docent-stafleden van de opleiding beoordeeld op hun geschiktheid. Op basis van het gekozen onderwerp wordt een docent-staflid als promotor aangesteld. In geval van een bijdrage aan lopend onderzoek wordt in de mate van het mogelijke bijkomende ondersteuning geboden door doctoraatstudenten en/of postdoctorale onderzoekers van de betrokken onderzoeksgroep.

Bij aanvang wordt een uitgebreide literatuurstudie over het onderwerp uitgevoerd. Als onderdeel van de 'wetenschappelijke vorming' worden sessies georganiseerd waarbij recente publicaties kritisch worden geanalyseerd en in groep bediscussieerd.
Zo spoedig mogelijk wordt een eigen onderzoeksproject opgezet of actief aan een lopend project meegewerkt. Een project kan zowel een laboratoriumonderzoek als een klinisch onderzoek inhouden.
Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuuroverzicht en eigen verricht onderzoek waarbij de publicatie van een wetenschappelijk artikel wordt beoogd.
De masterproef wordt beoordeeld op basis van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde onderzoek en de openbare presentatie en verdediging ervan voor een jury bestaande uit alle docent-stafleden die betrokken zijn bij de opleiding. Een vertegenwoordiger van de EFP fungeert als extern jurylid. Onmiddellijk na openbare verdediging bepaalt de jury het cijfer.

De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen en concludeert dat deze werken van zeer goede wetenschappelijke kwaliteit zijn. Ze weerspiegelen het analytisch en zelfstandig probleemoplossend academisch vermogen van de studenten. Het doel om te komen tot een publiceerbaar manuscript wordt gehaald. De studenten weten zeer goed wat van hen verwacht wordt en de begeleiders zijn vlot beschikbaar. De beoordeling gebeurt correct. Het inschakelen van een buitenlands jurylid is een heel goede zaak, meent de commissie. Op deze manier wordt ook jaarlijks de internationale positie van het programma gecheckt. Het houdt de opleiding scherp om gelijke tred te houden met de andere parodontologische programma's in Europa.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Toelatingsvoorwaarden' als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen de European Higher Education Area (EHEA), of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA school. De kandidaat moet het basisdiploma van Tandarts hebben behaald met cijfers hoger dan gemiddeld. Daar het programma de behandeling van patiënten inhoudt en omwille van de nood aan communicatie met patiënten en hulppersoneel, is een vloeiende kennis van het Nederlands (ILT niveau 5) vereist om te worden toegelaten tot het programma. De studenten worden geselecteerd op basis van vier aspecten:

- de resultaten behaald in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde (gemiddelde van de eerste vier jaren, tellend voor 50 procent van de eindscore;

- een interview door een ad hoc selectiecommissie, samengesteld uit de afdelingshoofden aangevuld met minstens één bijkomend docent-staflid betrokken bij de opleiding waarvoor de student kandideert; de gemiddelde score van alle scores gegeven door alle commissieleden telt mee voor 20 procent van de eindscore;
- op basis van de scores behaald voor de opleidingsonderdelen in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde die specifiek zijn voor de opleiding waarvoor de student kandideert (tellend voor 20 procent);
- op basis van de scores behaald op de (pre)klinische opleidingsonderdelen in het bachelor-mastertraject Tandheelkunde (tellend voor 10 procent).

De opleiding Parodontologie streeft ernaar jaarlijks 3 studenten te laten starten in de opleiding. In de periode 1999-2007 zijn 17 studenten de opleiding Parodontologie gestart. De meeste instromers bezitten een K.U.Leuven basisdiploma van tandarts.

De commissie stelt vast dat de opleiding duidelijke criteria heeft voor het selecteren van de studenten. De selectie gebeurt in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van de vijf manama's in de specialistische mondzorg. De commissie meent dat het een positieve zaak is dat de selectie door meerder personen gebeurt. De kandidaten kregen in het verleden niet voldoende feedback en hadden de indruk dat de procedure niet transparant verliep. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding door het vooraf kenbaar maken van het aantal beschikbare plaatsen en het op vraag inzage geven in de behaalde cijfers deze pijnpunten voldoende geremedieerd heeft.

De commissie is van mening dat het programma qua vorm en inhoud goed aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De opleiding slaagt er ook in om door haar EFP-accreditatie buitenlandse studenten aan te trekken, wat de internationale uitstraling van het programma ten goede komt.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

De commissie beoordeelt alle facetten als positief. Het onderwerp 'Programma' krijgt bijgevolg ook een positieve beoordeling.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Het onderwijs in de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde).
De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een

delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vastbenoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.
De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het AAP en het BAP, is het de betrokken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. De facultaire Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) organiseert meer specifieke vormingssessies waaraan lesgevers van het departement Tandheelkunde kunnen deelnemen. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe.

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwaliteit van het personeel' als goed.

De commissie is van mening dat de vakinhoudelijke en didactische deskundigheid van de lesgevers goed is. De vakinhoudelijke deskundigheid wordt gewaarborgd door het onderwijs te laten verzorgen door de staf van het (onderzoeks)departement Tandheelkunde. De studenten toonden zich tevreden over de didactische kwaliteiten van de lesgevers. De aanpak van de seminaries, de begeleiding en de interactiviteit worden op prijs gesteld.

De opleiding wordt gedragen door één coördinator, zijnde het afdelingshoofd (ZAP-lid) Parodontologie van het departement Tandheelkunde. Hij wordt hierin bijgestaan door een collega ZAP-lid uit de afdeling. Zij stellen ieder jaar een opleidingsagenda samen waarin ze aangeven welke lessen ze zelf zullen verzorgen en voor welke topics zij ZAP-, BAP-, AAP-leden en gastsprekers zullen uitnodigen. Binnen de afdeling wordt er deelgenomen aan opleidingsspecifieke professionaliseringsinitiatieven, zoals georganiseerd door de ADEE of disciplinespecifieke initiatieven georganiseerd door de 'educational committees' van Europese of internationale vakverenigingen. Wel wordt er onvoldoende gebruik gemaakt van de door de universiteit en faculteit aangeboden initiatieven op het vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.
De commissie stelde vast dat er binnen het departement Tandheelkunde een goede discipline-overstijgende samenwerking is die ook de opleiding ten goede komt. De coördinatoren van de master na masteropleidingen in de specialistische mondzorg leggen hun opleidingsagenda's samen zodat lessen op elkaar afgestemd kunnen worden. Dit systeem komt de kruisbestuiving van het onderwijs en onderzoek over de tandheelkundige disciplines heen ten goede.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Professionele en academische gerichtheid' als excellent.

De commissie meent op basis van onder meer de publicatielijst die ze heeft ingekeken, te kunnen stellen dat de onderzoeksdeskundigheid van de afdeling Parodontologie excellent is. De zwaartepunten in de onderzoeksdomeinen zijn internationaal gerenommeerd en bestrijken een ruim terrein. De afdeling trekt internationale doctorandi en postdocs aan. Verschillende stafleden maken deel uit van prominente wetenschappelijke tijdschriften en nemen beleidsfuncties op in onder andere de EFP en de Association for Ossointegration.

De internationale contacten zijn excellent en kennen een goede terugkoppeling naar het onderwijs, meent de commissie. Via de EFP werkt de staf samen met de andere erkende centra. Een samenwerking die zich concretiseert in tweejaarlijkse bijeenkomsten, in onderling overleg ter optimalisatie van het parodontologieprogramma, en in uitwisseling van examinatoren. Daarnaast zijn er goede contacten met de Universiteit van Groningen, het Forsyth Institute (University of California, Los Angeles, VS), University of Vermont (VS) en Cukurova en Ege University (Turkije). De goede internationale contacten genereren gastsprekers op topniveau voor het onderwijs in de pardodontologie.
De professionele gerichtheid van de staf is voortreffelijk. Het ZAP betrokken bij de opleiding heeft een eigen klinische activiteit binnen het UZ Leuven (onder de vorm van dienstverlening). Via de inschakeling van gastsprekers uit het beroepenveld wordt de link met het beroepenveld verder ondersteund. En voor het klinische postgraduaatsprogramma wordt er gewerkt met tandartsen met activiteit in de privaatpraktijk in een deeltijdse AAP-aanstelling.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Kwantiteit van het personeel' als goed.

Het onderwijs in de master na masteropleiding Parodontologie wordt verzorgd door 5 ZAP-leden waarvan er 3 een voltijdse aanstelling aan het departement Tandheelkunde hebben. Twee van de vijf ZAP-leden nemen het grootste aantal studiepunten voor hun rekening: de coördinator 30, het tweede ZAP-lid 9,5. De overige drie leveren een bijdrage naar rato van 1,3 studiepunten of minder. Voor het (pre)klinisch onderwijs in de master na masteropleiding wordt 1 praktijkassistent mee ingeschakeld. Voor de administratieve en technische ondersteuning wordt er een beroep gedaan op de 5 ATP'ers van het departement Tandheelkunde.

De commissie stelt vast dat de betrokkenheid van de academische staf bij de opleiding zeer groot is. De ZAP'ers verzorgen zelf het grootste deel van het theoretische, wetenschappelijk-vormende en (pre)klinische onderwijs. De academische ondersteuning van de opleiding is in orde, vindt de commissie. De opleiding kan bogen op een voldoende aantal aan vaste academische stafleden. Ook technisch en administratief is er een degelijke omkadering.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' en 'Kwantiteit van het personeel' als positief. Ze heeft bijgevolg ook een positief oordeel over het onderwerp 'Inzet van personeel'.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'materiële voorzieningen' als excellent.

Het onderwijs voor de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn), U.Z.Gasthuisberg en de Campus Wetenschappen. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Ten behoeve van het kleinschalig onderwijs was ten tijde van de visitatie een Studielandschap Tandheelkunde in de maak in de kelderverdieping van het U.Z. Sint-Rafaël. De opleidingen beschikken over een eigen pc-lokaal met tien computers, projectiescherm, verduistering en beamer zodat het ook als leslokaal dienst kan doen.
Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Op de afdeling Anatomie (Campus Gasthuisberg) is er een moderne dissectiezaal voor chirurgische practica. Er worden ook vaardigheidstrainingen voor het plannen en plaatsen van orale implantaten georganiseerd. Daarnaast kunnen op diezelfde campus virtuele dissectieoefeningen worden uitgevoerd in de 3 pc-lokalen van het vaardigheidscentrum van de faculteit Geneeskunde.
Voor het klinisch onderwijs, onder de vorm van studentenklinieken en stages, zijn verschillende behandelzalen beschikbaar met in totaal 52 behandelboxen. De opleidingen beschikken over een tandtechnisch labo waar 32 tandtechnici werken en alle werkstukken van de studenten worden behandeld. De concentratie van het medisch onderwijs op één campus is een van de betrachtingen van de universiteit. Dit impliceert een verhuis van de opleidingen Tandheelkunde naar de campus Gasthuisberg. Een verhuis die echter nog niet op korte termijn gepland is.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust,. Ook de klinische faciliteiten zijn zeer goed, constateerde de commissie. De 'papierloze kliniek' is ingevoerd. Alle klinische boxen zijn voorzien van werkstations waar de studenten het elektronisch patiëntendossier met röntgen- en klinische beelden kunnen consulteren en tevens hun

elektronisch logboek kunnen beheren. Veel documenten worden evenwel nog ingescand, de opleidingen zouden moeten streven naar een volledige digitalisering.
De commissie was onder de indruk van de opleidingsgerelateerde onderzoeksinfrastructuur. Bijvoorbeeld het multidisciplinaire centrum voor Microbiële Adhesie op Gasthuisberg is een hoogtechnologisch laboratorium waar de studenten in het kader van hun masterproef aan onderzoek doen.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Studiebegeleiding' als voldoende.

Het departement Tandheelkunde organiseert informatiesessies voor de masterstudenten Tandheelkunde waarbij de betrokken stafleden de verschillende master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg voorstellen. Per opleiding bestaat er ook een opleidingsbrochure.
De studiebegeleiding op master na masterniveau wordt hoofdzakelijk ingevuld door de opleidingsverantwoordelijken. Daarnaast is er voor de master na masteropleidingen ook een ZAP-lid als ombudspersoon aangesteld.

De commissie stelt vast dat het contact tussen de studenten en de lesgevers echt laagdrempelig is. De studenten zijn tevreden over de begeleiding en feedback die ze krijgen. Halverwege het jaar is er een functioneringsgesprek waarbij de globale vorderingen van de student worden besproken. Zoals aanbevolen in facet 2.7. suggereert de commissie om twee keer per jaar een functioneringsgesprek te houden.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Vermits de commissie de facetten 'Materiële voorzieningen' en 'Studiebegeleiding' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Voorzieningen' bijgevolg ook als positief.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Evaluatie van de resultaten' als goed.

Ter voorbereiding van de externe evaluatie (visitatie) worden alle opleidingen aan de K.U.Leuven achtjaarlijks op curriculumniveau geëvalueerd. Daarnaast wordt tussen twee visitaties in een stand van zaken opgemaakt van elke opleiding (het balansmoment) en worden curricula op tweejaarlijkse basis bevraagd bij de alumni. Hoewel de achtjaarlijkse evaluatie voor alle opleidingen eenzelfde patroon kent, beslist de POC over de concrete aanpak en invulling. De eerste curriculumevaluatie voor de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg vond plaats in januari 2010. Alle studenten in de opleidingen werden schriftelijk bevraagd. De resultaten werden besproken op de POC Tandheelkunde.
Aan de centrale periodieke evaluaties van de opleidingsonderdelen nemen de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg omwille van hun kleine studentenaantallen niet deel. Dit betekent dat de coördinatoren grotendeels zelf verantwoordelijk zijn voor de interne kwaliteitszorg van de opleidingen. In de master na masteropleiding Parodontologie zijn er wekelijkse overlegmomenten waarop eventuele problemen kunnen besproken worden. De commissie constateerde dat deze informele aanpak voor deze kleinschalige opleiding goed werkt.

Een externe maatstaf voor de kwaliteit van de opleiding is het feit dat ze vierjaarlijks door de overheid moet erkend worden als coördinerend stagecentrum Parodontologie en dit op basis van het studieprogramma, het curriculum vitae van de coördinator en de activiteiten van de afgestudeerden. Daarnaast is de opleiding sinds 2001 ook geaccrediteerd door de EFP, wat wil zeggen dat ze voldoet aan de 'quality standards for graduate programs in Periodontology' van die organisatie.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Maatregelen tot verbetering' als voldoende.

De commissie stelt vast dat onder impuls van de POC en de coördinator de opleiding continu aan verbetering werkt. De jongste jaren werd onder meer de inhoud van de seminaries per semester in schema gebracht, werd er meer tijd uitgetrokken voor de studenten voor zelfstudie en wetenschappelijk onderzoek, en is er een meer doorgedreven samenwerking met restauratieve tandheelkunde opgezet om gesignaleerde tekorten op het gebied van occlusie/articulatie bij te werken.
Opleidingsoverstijgend loopt de procedure om samen met de andere master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg te komen tot één master na masteropleiding met verschillende afstudeerrichtingen. Dit moet een meer efficiënte organisatie toelaten en de multidisciplinaire samenwerking bevorderen. Daarnaast is er de ambitie om een globaal plan voor kwaliteitswaarborging van de opleiding uit te werkenmet een 'cel kwaliteitszorg' binnen de POC Tandheelkunde als draaischijf. Daarbij zou er gebruik gemaakt moeten worden van evaluaties door studenten en alumni die afgestemd zijn op lage aantallen respondenten. De commissie steunt deze ambitie om het informele interne kwaliteitszorgcircuit een formele basis te geven.De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk is opgesteld. Veel positieve zaken worden naar voren gebracht waar de opleiding terecht goede sier mee maakt. Wat meer kritische zelfreflectie in het rapport zou positief gewaardeerd zijn door de commissie.

Facet 5.3. Betrokkenheid studenten, medewerkers, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende.

De informele betrokkenheid van de studenten en de docenten bij het onderwijs is groot, stelde de commissie vast. Een formele studentenvertegenwoordiging in de POC Tandheelkunde is er evenwel niet. De commissie is van mening dat ook de formele betrokkenheid belangrijk is en geregeld moet worden. Met betrekking tot het functioneren van de POC stelde de commissie vast dat de bevoegdheden van de POC onduidelijk zijn. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden naar

het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt onvoldoende gecommuniceerd. Hier is dus een verbeterslag te maken, meent de commissie. Daarnaast dient ook de aanwezigheid van de ZAP-leden op de vergaderingen van de POC verhoogd te worden. De POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. De beslissingen worden immers genomen op het departement. Dit is in strijd met de universitaire en facultaire reglementen. De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in te werking worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.
De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen. De commissie meent dat de betrokkenheid van de alumni bij het interne kwaliteitszorggebeuren goed is. Verschillende afgestudeerden zijn overigens ook betrokken bij de postgraduaatsopleiding als klinische instructoren.

De contacten met het beroepenveld vinden onder meer plaats via de Belgische Vereniging voor Parodontologie, de Belgische Vereniging voor Orale Implantologie, de European Association for Osseointegration en de European Federation of Periodontology, waar docenten van de opleiding een bestuursmandaat bekleden. Contacten met het beroepenveld vinden ook plaats tijdens de nascholingsinitiatieven waaraan de opleiding participeert.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Vermits de commissie de facetten 'Evaluatie van de resultaten', 'Maatregelen tot verbetering' en 'Betrokkenheid studenten, personeel, alumni en beroepenveld' als positief beoordeelt, evalueert zij het onderwerp 'Interne Kwaliteitszorg' eveneens als positief.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie waardeert het facet 'Gerealiseerd niveau' als excellent.

Op basis van de zeer sterke academische en onderzoeksgerichte kwaliteiten van het programma op een breed terrein en het voortreffelijke niveau van de masterproeven meent de commissie dat de opleiding haar doelstellingen uitstekend weet te realiseren. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren erg tevreden over de genoten opleiding. Ze waardeerden de academische en klinische know how van het team, de zeer goede wetenschappelijke achtergrond die ze van het team meekregen en de internationale inbedding. Er waren veel buitenlandse gastsprekers en als student werden ze gestimuleerd om naar internationale congressen te gaan.
De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van excellente kwaliteit aflevert. De meeste afgestudeerden komen terecht in een private praktijk waarbij er een toenemende trend is naar samenwerking binnen een groepspraktijk. Een behoorlijk aantal van de parodontologen start een doctoraatsstudie.

De opleiding biedt de studenten de mogelijkheid om een beperkte stage (vier of zes weken) te volgen in het buitenland. Weinig studenten maken er echter gebruik van omdat de stage niet meegeteld wordt voor de stageverplichting in het kader van de erkenning van de beroepstitel en omdat het hun onderwijsbegeleidingstaken in het bachelor-mastertraject in het gedrang brengt. Zoals opgemerkt in facet 2.9. slaagt de opleiding er door haar EFP-erkenning in om buitenlandse studenten aan te trekken, wat haar internationale uitstraling ten goede komt.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet 'Onderwijsrendement' als goed.

In de opleiding slagen alle studenten, zo blijkt uit de rendementsgegevens uit de periode 1999-2010. De gemiddelde studieduur toont aan dat alle studenten die alleen de opleiding Parodontologie startten, ze binnen de voorziene periode van drie jaar hebben afgerond. De studenten die de opleiding combineren met een doctoraat doen er gemiddeld twee jaar langer over.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

De commissie beoordeelt de facetten 'Gerealiseerd niveau' en 'Onderwijsrendement' als positief. Het onderwerp 'Resultaten' wordt bijgevolg ook als positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

De commissie heeft geen enkele twijfel dat er binnen de master na masteropleiding Parodontologie aan de Katholieke Universiteit Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Samenvatting van de aanbevelingen van de visitatiecommissie, in het kader van het verbeterperspectief

De commissie heeft volgende suggesties geformuleerd:

- twee keer per jaar individuele functioneringsgesprekken te organiseren met de studenten;
- de docenten stimuleren om aan onderwijsprofessionaliseringsactiviteiten deel te nemen;
- de beslissingsbevoegdheid van de POC in relatie tot het departementsbestuur duidelijker afbakenen en transparanter communiceren over beslissingen met betrekking tot de opleidingen;
- de betrokkenheid van de ZAP-leden bij de POC verhogen;
- het informele kwaliteitszorgcircuit een formele basis geven.

XI

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Restorative Dentistry

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Restorative Dentistry aan de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het

facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

De master of Restorative Dentistry is een master na masteropleiding. Deze valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde en het departement Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten, verspreid over drie studiejaren, en wordt in het Nederlands aangeboden. Deze manama-opleiding wordt steeds gecombineerd met het overeenkomstige postgraduaat, dat voornamelijk het bijhorende klinische opleidingsonderdeel omvat. Concreet volgen de studenten gedurende drie jaar 20 studiepunten van de manama in combinatie met jaarlijks 40 studiepunten postgraduaat. De postgraduaatopleiding wordt door de visitatiecommissie niet meegenomen in de beoordeling. Ze verwijst er soms wel naar omdat de invulling ervan de master na masteropleiding heeft beïnvloed. Oorspronkelijk wilde de opleiding buitenlandse studenten de mogelijkheid bieden enkel de manama, zonder de postgraduaatsopleiding, te volgen in het Engels. Aangezien ook de internationale studenten consequent de Nederlandstalige postgraduaatsopleiding combineren met de manama, wordt de manama enkel in het Nederlands aangeboden, daar waar haar benaming, master of Restorative Dentistry, nog steeds Engelstalig is.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

ManaMa/Postgraduaatopleiding of Restorative Dentistry

Domein 1: Professionaliteit

1.1. De afgestudeerde is competent op vlak van aspecten van professioneel gedrag bij de zorgverlening van tand- en kaakaandoeningen bij adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.2. De afgestudeerde is competent in het continu nastreven van professionele vervolmaking in het deelgebied van de zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.3. De afgestudeerde is competent in het respecteren van aspecten van veiligheid, ergonomie en (eigen) gezondheid (en die van zijn medewerkers) bij het verlenen van zorg aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.4. De afgestudeerde is competent in het hanteren van morele en ethische aspecten bij de zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden. Hij is competent in het respecteren van patiëntenrechten, omgaan met confidentialiteit en toepassing van 'informed consent'.

1.5. De afgestudeerde heeft kennis van juridische en wetgevende aspecten relevant voor de zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.6. De afgestudeerde is competent in het toepassen van administratieve procedures met betrekking tot aspecten van zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.7. De afgestudeerde heeft kennis van het ontwerp en de inrichting van een praktijkomgeving aangepast aan de zorgverlening van adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.8. De afgestudeerde is vakkundig in de organisatie en het management van een praktijk aangepast aan de zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.9. De afgestudeerde is competent op vlak van het functioneren in een multidisciplinaire en brede maatschappelijke context, dit in relatie tot het verlenen van zorgen aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.10. De afgestudeerde heeft kennis van de epidemiologie van mondaandoeningen bij adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden en kan deze kennis benutten in praktische situaties.

1.11. De afgestudeerde is competent in het inschatten van interacties tussen algemene gezondheid en mondgezondheid bij adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

1.12. De afgestudeerde is competent op vlak van de preventie van tand- en kaakaandoeningen die voorkomen bij adolescenten, volwassenen en ouderen. Dit omvat eveneens het kunnen instellen van preventieve maatregelen ter maximaal behoud van alle tanden en in het bijzonder van de gerestaureerde tand(en).

1.13. De afgestudeerde is competent in het doorgeven van eigen kennis en vaardigheden aan andere zorgverleners (in opleiding).
1.14. De afgestudeerde is competent op vlak van het functioneren in een multidisciplinaire omgeving (i.e. met andere disciplines binnen de tandheelkunde, maxillo-faciale heelkunde of algemene en/of specialistische geneeskunde) en in een brede maatschappelijke context, dit in relatie tot het verlenen van specialistische restauratieve zorgen. Hij beschikt over de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om te participeren in de (verdere) ontwikkeling van maatschappelijk relevante aspecten van de restauratieve zorgverlening.
1.15. De afgestudeerde is competent om samen met specialisten van andere tandheelkundige subdisciplines (o.a. parodontoloog, orthodontist, stomatoloog, maxillo-faciaal chirurg, endodontoloog) multidisciplinaire diagnoses en complexe behandelplannen op te stellen en uit te voeren in een Multi-disciplinair teamverband.
1.16. De afgestudeerde is competent in het inschatten van interacties tussen algemene gezondheid en de behandelmogelijkheden, en bij onderliggende medische pathologie bij volwassenen en ouderen.
1.17. De afgestudeerde is competent op vlak van organisatorische en klinische dienstverleningstaken die bijdragen tot het functioneren van het collectief welzijn.

Domein 2: Communicatie en relaties

2.1. De afgestudeerde heeft kennis van psychologische, sociale en gedragswetenschappelijke aspecten van relaties met adolescenten, volwassenen, ouderen en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden (en hun omgeving), medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op het verlenen van restauratieve zorg.
2.2. De afgestudeerde is competent in communicatieve vaardigheden voor het opbouwen van een aangepaste humaan-empathische relatie met personen die specialistische restauratieve zorg nodig hebben.
2.3. De afgestudeerde is competent in het identificeren van individuele noden en verwachtingen van personen met bijzondere restauratieve noden (en hun omgeving) en houdt rekening met de impact ervan op de specialistische zorgverlening aan deze personen.
2.4. De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan personen met bijzondere restauratieve noden (en hun omgeving), en dit met betrekking tot aspecten van specialistische zorgverlening in deze patiëntengroep.
2.5. De afgestudeerde is competent in het rapporteren aan medewerkers, collega's en andere professionelen en de overheid en dit met betrekking tot aspecten van specialistische restauratieve zorgverlening in deze patiëntengroep.

Domein 3: Kennisverwerving, -hantering en ontwikkeling

3.1. De afgestudeerde beschikt over kennis op vlak van relevante basiswetenschappen, met focus op de restauratieve tandheelkunde. Dit omvat onder meer: tand- en mondanatomie, orale fysiologie en pathologie, materiaalkunde betreffende tandheelkundige (bio-)materialen gebruikt voor restauratief herstel van het tandkaakstelsel, biomechanica, biostatistiek, orale beeldvorming, mondpathologie en biomedische ethiek.

3.2. De afgestudeerde beschikt over de nodige kennis met betrekking tot veroudering, inclusief mogelijke ziekteprocessen die hiermede kunnen gepaard gaan (gerodontologie). Dit betreft met name de biologische, psychologische en maatschappelijke aspecten van veroudering, de algemeen medische en specifiek orale aspecten, en dit voor zover ze belangrijk zijn voor het restauratief herstel van tanden en het gehele tandkaakstelsel. Zij kunnen deze kennis terugkoppelen naar praktische situaties.

3.3. De afgestudeerde is competent in het continu verwerven, aanvullen en bijsturen van kennis met betrekking tot de restauratieve zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

3.4. De afgestudeerde heeft kennis van de theorie van endodontische zorg van tanden waarop restauratieve zorg volgt.

3.5. De afgestudeerde is vakkundig in het samenvatten, interpreteren, kritisch analyseren en toepassen van deze kennis in de restauratieve zorgverlening aan adolescenten, volwassenen, ouderen en bij patiënten met bijzondere restauratieve noden.

3.6. De afgestudeerde is competent in het bestendigen van een wetenschappelijk houding. Hij beschikt over de nodige kennis, vaardigheden en attitudes om wetenschappelijke informatie te verzamelen, interpreteren, analyseren en rapporteren, met aandacht voor methodologie, correcte toepassing van biostatistiek en besluitvorming op basis van evidentie.

3.7. De afgestudeerde is competent om een actieve bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke kennisontwikkeling (onderzoek) op vlak van de restauratieve gebitsverzorging van adolescenten, volwassenen en ouderen.

Domein 4: Klinisch expert handelen

4.1. De afgestudeerde is competent in het afnemen van een algemeen medische en tandheelkundige anamnese en het registreren van gewoonten en gedragingen met impact op mondgezondheid (mondhygiëne, voeding, fluoridengebruik, tabakconsumptie, enz.) bij adolescenten, volwassenen, ouderen, en bij personen met bijzondere restauratieve noden.

4.2. De afgestudeerde is competent op vlak van het inschatten van psychologische, sociale en gedragsmatige aspecten (vb. angst voor een uitneembare prothese) die een impact kunnen hebben op de zorgverlening bij adolescenten, volwassenen en bij personen met bijzondere noden.

4.3. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het uitvoeren van een aangepast intra- en extraoraal klinisch onderzoek bij adolescenten, volwassenen, ouderen en bij personen met bijzondere restauratieve noden.

4.4. De afgestudeerde is vakkundig in het evalueren van pijn, t.h.v. tanden, parodontium, spieren en kaakgewricht en op vlak van het evalueren van sensorische en motorische functie van mondstructuren en kaken bij personen met restauratieve noden.

4.5. De afgestudeerde is vakkundig op vlak van het registreren en bijhouden van de verzamelde klinische informatie in een patiëntendossier.

4.6. De afgestudeerde is competent op het vlak van orale en maxillo-faciale beeldvorming, stralingshygiëne en radioprotectie. Hij kan dit toepassen in praktische situaties bij adolescenten, volwassenen en ouderen.

4.7. De afgestudeerde is competent om op basis van een correcte diagnose van de gebitsmutilatie diverse restauratieve behandelmogelijkheden op te kunnen stellen volgens een rangorde van voorkeur, die in de eerste plaats het eindobjectief tot levenslang maximaal behoud van tanden beoogt, vervolgens rekening houdt met de verwachte levensduur van het restauratief herstel, maar ook rekening houdt met individuele aspecten van de patiënt, zoals mogelijk onderliggende medische pathologie, de klachten en wensen, en de socio-economische status (behandelplan op maat). Dit omvat tevens een gepaste psychologische aanpak en het beschikken over communicatievaardigheden aangepast aan de doelgroep (adolescenten, volwassenen en ouderen).

4.8. De afgestudeerde is competent om de functionele noden (kauwen, spreken, esthetiek en algemeen comfort) aan restauratief herstel van tanden en van het gehele tandkaakstelsel correct in te schatten. Dit omvat bedreven zijn in het onderzoeken van patiënten met een gemutileerd gebit om tot een correcte diagnose te komen van het dysfunctioneren van het oro-faciaal systeem dat werd aangetast door cariës, parodontitis, slijtage, trauma, tandverlies, en/of tengevolge van algemeen medische pathologie (o.a. aangeboren en oncologisch verworven afwijkingen). Zij kunnen gebruik maken van gepaste diagnostische middelen. Dit omvat eveneens eventuele doorverwijzing naar specialistische subdisciplines binnen de tandheelkunde, de maxillo-faciale heelkunde of andere medische disciplines.

4.9. De afgestudeerde is competent op vlak van het formuleren van een behandelvoorstel en de planning ervan voor de vermelde aandoeningen en afwijkingen bij personen met bijzondere restauratieve noden.

4.10. De afgestudeerde is vakkundig om tanden minimaal-invasief te herstellen, gaande van direct (relatief eenvoudig, maar ook uitgebreid) restauratief herstel met behulp van adhesieve technieken en composiet tot indirect restauratief herstel met behulp van diverse tandrestauratiematerialen (keramiek of composiet). Dit omvat te beschikken over een gedetailleerde materiaalkennis, als ook inzicht te hebben bij het aangeven van een gepaste indicatie en toepassing van de directe en indirecte tandrestauratietechnieken.

4.11. De afgestudeerde is vakkundig in het uitvoeren van het eigenlijke restauratief herstel en staat in voor de nodige nazorg, onderhoud en opvolging.

4.12. De afgestudeerde is competent (subspecialistische) in de endodontische restauratietechnieken van avitale tanden.

4.13. De afgestudeerde is vakkundig om tanden minimaal-invasief te vervangen, gaande van tand- en implantaatgedragen indirect vast restauratief herstel tot tand- en/of implantaatgedragen, en/of mucosaal afgesteund uitneembaar prothetisch herstel. Dit omvat te beschikken over een gedetailleerde materiaalkennis, als ook notie te hebben van een gepaste indicatie en toepassing van de prothetische behandelmogelijkheden.

4.14. De afgestudeerde is competent in het behandelen van tandslijtage (erosie, abrasie, attritie, abfractie) en zijn gevolgen, bij personen met bijzondere restauratieve noden.

4.15. De afgestudeerde is competent in het inschatten van een eventuele nood aan doorverwijzing voor de diagnose en behandeling van aandoeningen en afwijkingen bij personen met bijzondere restauratieve noden.

4.16. De afgestudeerde is vakkundig in de aanpak van traumata waarbij tanden en omgevende structuren betrokken zijn, bij adolescenten, volwassenen en ouderen en personen met bijzondere noden.
4.17. De afgestudeerde is competent in de interceptieve aanpak van afwijkingen in tandstand, occlusie en kaakrelaties, bij personen met bijzondere restauratieve noden.
4.18. De afgestudeerde is competent in het bepalen van de prognose van de toegepaste restauratieve procedures. Daarnaast is de afgestudeerde competent in het bepalen van de effectiviteit van de voorgestelde restauratieve behandeling.
4.19. De afgestudeerde is vakkundig op het vlak van de aanpak van medische noodsituaties die zich kunnen voordoen bij adolescenten, volwassen en oudere patiënten. De student kent de gepaste technieken van 'Basic Life Support'.
4.20. De afgestudeerde is vakkundig voor het aanpassen van bestaande en/of aanleren van nieuwe restauratieve behandelmethoden in functie van de evolutie in technologie (nieuwe technieken en materialen, nieuwe restauratieve denkpatronen, digitalisering, enz).

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker. De doelstellingen zijn er op gericht van de tandarts een expert-mondarts te maken die zowel wetenschappelijk, medisch als maatschappelijk geschoold is om verantwoorde keuzes te maken en om zelfstandig een sleutelfunctie in de gezondheidszorg op te nemen. De commissie kon ook vaststellen dat de opleidingsdoelstellingen door de opleiding duidelijk gecommuniceerd worden.

De internationale dimensie van de doelstellingen komt eerder impliciet aan bod in de opleidingsdoelstellingen. De commissie meent dat de opleiding de denkoefening dient te maken hoe ze zich in de toekomst wil profileren: wil ze zich meer profileren als een internationale georiënteerde opleiding met Engels als voertaal en overwegend niet-Vlaamse studenten of wil de opleiding zich meer als een internationaal georiënteerde opleiding profileren met Nederlands als voertaal en overwe-

gend Vlaamse studenten. Daarnaast stelde de commissie een spanning vast tussen de doelstellingen van de opleiding en de aanvullende postgraduaatsopleiding. Deze beide opleidingen vormen de facto immers één geheel.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als goed.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De doelstellingen kunnen de vergelijking met soortgelijke opleidingen in Europa doorstaan, rekening houdend met het feit dat er wat betreft haar opvatting geen volledig gelijklopende opleiding bestaat in Europa.

De commissie meent dat de doelstellingen daarnaast ook ruimschoots tegemoetkomen aan de wensen van het beoogde beroepenveld. De opleiding slaagt er volgens de commissie in om in haar doelstellingen een brede visie op het werkveld te poneren.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten. Deze worden gespreid over drie studiejaren: elk academiejaar neemt de student 20 studiepunten op. De master na masteropleiding wordt aangevuld met een postgraduaat equivalent aan 40 studiepunten per academiejaar. Het manama-programma bestaat in de eerste twee jaar uit seminaries, prekliniek en wetenschappelijke vorming. In het derde jaar worden nog seminaries gegeven, maar werken studenten vooral aan hun masterproef.

Het eerste en het tweede jaar van het master na masterprogramma omvat de seminaries ‘adhesieve tandheelkunde en endodontie’ (7 SP) en ‘vaste en uitneembare prothetische tandheelkunde’ (7 SP). ‘Daarnaast is er nog de ‘preklinische training in restauratieve tandeheelkunde’ (3 SP) en ‘wetenschappelijke vorming’ (3 SP).

Het derde jaar, ten slotte, wordt ingeruimd voor de masterproef (15 SP) en het seminarie 'multidisciplinaire tandheelkunde' (5 SP).

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als voldoende.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau, haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. Toch heeft de commissie de indruk dat de opleiding in de praktijk soms eerder neigt om een verdere klinische uitbouw van de BaMa-opleiding te zijn, dan een geheel eigenstandige opleiding: een Algemeen Tandarts op hoger niveau. Wat de studenten in het programma voorgeschoteld krijgen, hebben ze in hun bachelor- en masterprogramma in de Tandheelkunde grotendeels ook gezien. Deze opleiding gaat echter meer geavanceerd in op het brede spectrum van de restauratieve tandheelkunde.

De commissie meent dat de opleiding een sterk disciplineoverschrijdend programma kent met een sterke inbreng van parodontologie en endodontie. De studenten krijgen hierdoor een brede waaier aan klinische indrukken. Het programma heeft een grote potentie omwille van de combinatie van adhesieve tandheelkunde met protetische tandheelkunde en restauratieve implantologie. De commissie is van mening dat dit op zich een sterke combinatie is maar dat de opleiding zich sterk concentreert op de verschillende deelgebieden afzonderlijk waardoor de programmaonderdelen zelf maar beperkt disciplineoverschrijdend zijn.

De internationale dimensie van het programma wordt vooral gevoed door het intensief gebruik van internationale literatuur uit het vakdomein daarnaast nodigt de opleiding internationale gastsprekers uit. Studenten krijgen tevens de mogelijkheid deel te nemen aan internationale congressen. De commissie geeft de opleidingsverantwoordelijken ter overweging mee dat ze ook enkele Engelstalige opleidingsonderdelen zou kunnen aanbieden, teneinde de studenten onder meer beter voor te bereiden op internationale participatie in congressen.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als voldoende.

Het programma besteedt de nodige aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een gedegen theoretische onderbouwing van het programma. Studenten gaan in de opleiding aan de slag met recente internationale literatuur en worden, zoals gesteld in facet 2.1., gestimuleerd om internationale congressen bij te wonen. De opleiding gaat daarnaast ook evidence based te werk; ze slaagt er in om ook gesteund op eigen onderzoeksbevindingen te werken door een combinatie van klinische handelingen en onderzoek.

In facet 2.1. heeft de commissie gewezen op de grote potentie van het programma omwille van de combinatie van adhesieve tandheelkunde met prothetische tandheelkunde en restauratieve implantologie waarbij de studenten kennis maken met de meest recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebied. De commissie meent dat de opleiding wel een grondige verbeterslag moet maken op het vlak van wetenschappelijke verdieping. De in de opleiding bijgebrachte wetenschappelijke attitude voldoet nipt aan de gestelde eisen. De opleiding beoogt zonder twijfel klinisch zeer hoogstaande practici te vormen, maar de wetenschappelijke vorming mag echter niet uit het oog worden verloren. De commissie kreeg de indruk dat ook de studenten eerder geïnteresseerd zijn in het professionele aspect van de opleiding dan in het wetenschappelijke. De opleiding moet de studenten inspirerend motiveren zich sterker te verdiepen in de academische pijler. De commissie wil wel aanvullen dat gezien de instroom, die bestaat uit geselecteerde studenten die reeds een diploma (gelijkgesteld aan) een master in de Tandheelkunde bezitten de studenten, in hun vooropleiding reeds heel wat wetenschappelijke competenties hebben verworven

De studenten gaven de commissie aan dat ze deze opleiding volgen omwille van het feit dat ze zich na vijf jaar basisopleiding nog niet zeker genoeg voelen om in een beroepspraktijk te staan. Ze willen zich verder bekwamen in de klinische praktijk. Op basis van deze feiten dient de opleiding te overwegen ofwel haar academisch profiel te versterken en dit te communiceren bij de applicatie door kandidaat-studenten ofwel zichzelf om te vormen tot een postgraduaatopleiding. Vooraleer de opleiding dit soort drastische maatregelen zou overwegen, dient ze in breed overleg te kijken naar de maatschappelijke nood een academische opleiding in de restauratieve tandheelkunde te organiseren.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als voldoende.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt op een voldoende logische en sequentiële wijze. De seminaries worden gespreid over de drie opleidingsjaren. De meeste seminaries met betrekking tot zowel de directe als indirecte restauratieve procedures worden volledig parallel gegeven in het eerste en tweede opleidingsjaar. Dit kan al eens voor overlap zorgen, maar dit wordt door zowel studenten als docenten in het merendeel van de gevallen niet als storend ervaren. De sequentiële opbouw per jaar is hierdoor wel beperkt. De opleiding zou er volgens de commissie beter aan doen de literatuur wat meer gradueel op te bouwen waarbij de student elk jaar afzonderlijke artikels te verwerken krijgt. Hierdoor kan de opleiding een meer opklimmende moeilijkheidsgraad inbouwen.

In de eerste twee jaar dienen de verschillende domeinen die worden behandeld volgens de commissie sterker op elkaar worden afgesteld. In het laatste opleidingsjaar worden directe en indirecte restauratieve procedures wel geïntegreerd in een multidisciplinair opleidingsonderdeel dat de subdiscipline overschrijdt met inbreng van parodontologische, algemeen medische en eventueel ook orthodontische aspecten. In de bijhorende preklinische training in het eerste en tweede jaar worden restauratieve technieken die in de seminaries theoretisch-wetenschappelijk werden benaderd ingeoefend. De wetenschappelijke vorming wordt gespreid over het gehele verloop van de opleiding en leidt in het derde jaar tot het vervolmaken van de masterproef *(zie facet 2.8.)*.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden per opleiding, maar valt ook onder de directe supervisie van de POC. De programmaopbouw en de studeerbaarheid wordt jaarlijks geëvalueerd op basis van een formele bevraging, gevolgd door een 'open' discussie, van alle studenten per opleidingsjaar.

De studenten beschouwen hun programma als zwaar maar haalbaar. De commissie meent dat de huidige zware belasting van de studenten vooral veroorzaakt wordt door de combinatie met de postgraduaatsopleiding en de bijhorende wachtdiensten

die van de studenten verwacht worden. De commissie meent wel dat als studenten al in het eerste en tweede jaar aan hun masterproef moeten werken, hiervoor ook studiepunten moeten begroot worden in het curriculum.

In het eerste jaar combineren sommige studenten de opleiding met de opleiding Algemeen Tandarts[1]. Sommigen onder hen vinden dit een zware combinatie daar waar andere studenten vinden dat deze combinatie goed haalbaar is. De opleiding overweegt om de combinatie met de postgraduaatsopleiding 'Algemeen Tandarts' te verbieden. De commissie meent dat het nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet verbieden van deze combinatie. Deze combinatie is immers nog maar twee academiejaren mogelijk en de reacties van studenten op deze combinatie zijn wisselend. De commissie merkt hierbij op dat een verbod op deze combinatie een jaar onnodige studieverlenging met zich zou meebrengen.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als voldoende.

De opleiding maakt gebruik van een beperkte set aan onderwijsvormen. De opleiding kent vooral seminaries die handelen over subdiscipline-specifieke onderwerpen. Om de zes maanden nemen de studenten deel aan CAD-CAM preklinische oefeningen 'ad modum CEREC 3D'. Daarnaast worden onder meer presentaties gegeven door de studenten.

De commissie meent dat de gebruikte onderwijsvormen een gedegen aansluiting vinden bij het didactisch concept waarbij studentgecentreerd onderwijs centraal staat en waarbij de opleiding ook een forum geeft om verschillende visies te bespreken. De commissie meent dat de onderwerpen die hier aan bod komen vrij sterk docentgestuurd zijn. Studenten moeten gestimuleerd worden zelf meer onderwerpen aan te reiken. De groep studenten die beperkt in omvang is en reeds een academische basisopleiding achter de rug heeft, leent zich immers tot het gebruik van interactieve onderwijsvormen. Daarnaast meent de commissie, zoals eerder gesteld, dat de preklinische handelingen naar voor moeten worden gebracht in het programma.

De opleiding maakt in beperkte mate gebruik van het elektronisch leerplatform 'Toledo' Hierop worden onder meer de handouts van de seminariepresentaties ter beschikking gesteld van de studenten.

1| Om het beroep van Tandarts in België te kunnen uitoefenen, dienen studenten aanvullend op hun master in de Tandheelkunde een postgraduaat 'Algemeen Tandarts' te volgen dat grotendeels bestaat uit een stage in een tandartsenpraktijk. Hierdoor verkrijgen de studenten dan de wettelijke beroepstitel met erkenning door de Erkenningscommissie 'Algemeen tandarts' van de Federale Overheidsdienst (FOD)Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als voldoende.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar inzicht, kennis en vaardigheden peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op de realisatie van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam wel dat studenten niet altijd goed weten waarop ze gequoteerd worden. De commissie beveelt de opleiding aan met de studenten en afgestudeerden samen te zitten om de mogelijke hiaten in de transparantie van de examens te remediëren. De commissie beveelt de opleiding ook aan om bij evaluaties zoals bijvoorbeeld de masterproef gebruik te maken van externe examinatoren *(zie facet 2.8.)*.

De opleiding volgt een jaarsysteem voor de evaluatie van de seminaries en de wetenschappelijke vorming. De prekliniek wordt gedurende het jaar permanent geevalueerd. De commissie is tevreden dat de opleiding recent ook functioneringsgesprekken heeft ingevoerd waarbij een formeel verslag wordt opgemaakt van de preklinische prestaties van de student.

Studenten klaagden in het verleden dat er bij de examinering een te sterke focus op feitenkennis aanwezig was. De opleiding heeft dit geremedieerd door het invoeren van het open-boek-examen. De commissie meent dat dit een gedegen examenvorm is, maar pleit voor een grotere differentiëring in examenvormen. De commissie suggereert daarnaast om de examens meer interdisciplinair op te stellen. De commissie merkt op dat wanneer studenten de mogelijkheid krijgen elkaar peer-feedback te geven, dit door hen sterk gewaardeerd wordt.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef bestaat uit een klinisch en een wetenschappelijk luik. Bij aanvang van het eerste opleidingsjaar kiest elke student vanuit zijn persoonlijke interessesfeer een onderzoeksonderwerp, waarin hij zich wetenschappelijk wil verdiepen gedurende de gehele opleiding. De voorgestelde onderzoeksonderwerpen worden door de betrokken docent-stafleden van de opleiding beoordeeld op hun geschiktheid. Ingeval het onderwerp als niet geschikt wordt beoordeeld, wordt in overleg met de studenten een alternatief onderzoeksonderwerp gekozen. Op basis van het gekozen onderwerp wordt een docent-staflid als promotor aangesteld of in eerder uitzonderlijke gevallen twee promotoren. Ingeval van een bijdrage aan lopend onderzoek wordt in de mate van het mogelijke bijkomende ondersteuning geboden door doctoraatstudenten en/of postdoctorale onderzoekers van de betrokken onderzoeksgroep. Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuurover-

zicht en eigen verricht onderzoek, waarbij idealiter de publicatie van een wetenschappelijk artikel in een internationaal tijdschrift wordt beoogd.

Het wetenschappelijke luik wordt geëvalueerd op basis van een beoordeling van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek en een openbare verdediging voor een jury bestaande uit alle docent-stafleden betrokken bij de opleiding, als ook in bijzijn van alle studenten van de specifieke opleiding, en eventueel andere geïnteresseerden.

Het examendeelpunt voor het wetenschappelijke luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:
1 het gehele proces van wetenschappelijke vorming en specifiek uitgevoerd onderzoek gedurende de gehele opleidingsduur;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van het uitgevoerde onderzoek;
3 de inhoud en vorm van de schriftelijke neerslag, en eventuele publicatie;
4 de eigenlijke openbare verdediging.

Onmiddellijk na afloop van de openbare verdediging van alle laatstejaarsstudenten wordt dit examendeelpunt bepaald in een beraadslaging van de jury vertrekkend van een gedetailleerde rapportering door de promotor. Vervolgens worden de afstuderende studenten gerangschikt op basis van deze beraadslaging en wordt het uiteindelijke examendeelpunt bepaald.

Het examendeelpunt voor het klinische luik van de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria:
1 het gehele proces van voorbereiding van de patiëntcasuspresentatie;
2 de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van de uitgevoerde klinische patiëntbehandelingen;
3 de inhoud en vorm van de patiëntcasuspresentatie;
4 de eigenlijke openbare verdediging;
5 bijkomende documentatie

Vervolgens worden de examendeelpunten van het wetenschappelijke en klinische luik gemiddeld tot het definitieve examenpunt voor de masterproef.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als voldoende.

De masterproef voldoet met 15 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven blijk geven

van een kritisch-reflecterende en beperkte maar voldoende onderzoeksingesteldheid van de student. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op de competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De commissie vernam dat de studenten de mogelijkheid hebben om hun masterproef verder te bouwen op hun masterproef uit de master in de Tandheelkunde. De commissie is van mening dat dit een goed begaanbare weg is, temeer als dit zou leiden tot een doctoraat.

Hoewel de commissie dus tevreden is over het opzet van de masterproeven, meent de commissie dat de opleiding meer onderzoeksgerichtheid van de masterproef mag eisen. De masterproef zou bijvoorbeeld meer kunnen aansluiten bij het onderzoek dat door de docenten van de opleiding wordt verricht.

De studenten maken in de opleiding vaak gebruik van Engelstalige literatuur en sommigen onder hen maken van hun masterproef een Engelstalig artikel. Daarom meent de commissie dat studenten hun masterproef ook in het Engels moeten kunnen maken. De opleiding verwacht van de studenten dat ze ofwel iets publiceren of dat ze hun resultaten op een internationaal congres gaan presenteren. Dit is echter niet altijd het geval. Het is op basis van de artikels die van de masterproeven zijn gemaakt; niet altijd duidelijk wat het behaalde niveau is van de student als zelfstandig onderzoeker. Afgestudeerden staan immers vaak als tweede of derde auteur vermeld bij de artikels. Als de afgestudeerde het artikel niet zelf heeft kunnen schrijven voor het beëindigen van de opleiding dient de student een ander geschreven werkstuk te maken dat als masterproef objectief kan beoordeeld worden. Is de afgestudeerde wel de auteur van het artikel, dient deze ook de eerste auteur van het artikel te zijn.

Met betrekking tot de evaluatie meent de commissie dat de opleiding er naar moet streven consequent externe examinatoren in te schakelen. Deze kunnen de finale resultaten van de studenten beter van op een afstand beoordelen.
De commissie vernam van de studenten dat ze voldoende begeleid worden, maar dat de docenten vaak prioriteit geven aan studenten in andere door hen gecoördineerde opleidingen en dat ze tegenover deze studenten minder begeleid worden.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Jaarlijks worden gemiddeld vijf tot zeven kandidaten toegelaten. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen

de EHEA, of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA-land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA-school. De kandidaat moet het basisdiploma van Tandarts hebben behaald met cijfers hoger dan gemiddeld. Daar het postgraduaatsprogramma de behandeling van patiënten inhoudt en omwille van de daarmee samenhangende nood aan communicatie met patiënten en hulppersoneel, is een vloeiende kennis van het Nederlands (ILT niveau 5) vereist om te worden toegelaten tot het programma. Kandidaten moeten beschikken over een bijzondere interesse om te werken met volwassenen en ouderen, met patiënten met speciale en complexe tandheelkundige noden, daarbij speciale aandacht schenkend aan functie en esthetiek binnen een 'minimaal-invasieve' behandeling.

De commissie stelde vast dat de opleiding duidelijke criteria heeft voor het selecteren van de studenten. De selectie gebeurt in aanwezigheid van de opleidingsverantwoordelijken van de vijf manama's in de specialistische mondzorg. De commissie meent dat het een positieve zaak is dat de selectie door meerdere personen gebeurt. De kandidaten kregen in het verleden niet voldoende feedback en hadden de indruk dat de procedure niet transparant verliep. De commissie vertrouwt er op dat de opleiding door het vooraf kenbaar maken van het aantal beschikbare plaatsen en het op vraag inzage geven in de behaalde cijfers deze pijnpunten voldoende geremedieerd heeft.

De opleiding sluit zeer goed aan bij de master in de Tandheelkunde. Ze dient er wel op toe te zien dat de aanwezige wetenschappelijke interesse van de kandidaat-student steeds duidelijk aanwezig is wanneer deze tot het programma wordt toegelaten *(zie facet 2.2.)*.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 linzet van personeel

Algemene beschrijving

Het onderwijs in de master na masteropleidingen in de Gespecialiseerde Mondzorg wordt gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteit Geneeskunde (voornamelijk uit het departement Tandheelkunde).

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscom-

missie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vast benoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.
De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP, gefinancierd buiten de werkingskredieten), is het de betrokken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe (ADEE).

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie weten dat ze tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De commissie benoemt de onderwijskundige capaciteiten van de lesgevers excellent. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijke contact wordt door de studenten positief beoordeeld. Daarnaast tonen ze een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid bij het personeel is positief te noemen. De docenten combineren hun opdracht met onderwijsopdrachten in andere opleidingen, departementen of faculteiten. De aldus gegenereerde kruisbestuiving is een duidelijke meerwaarde.

De opleiding neemt jaarlijks deel aan de 'Dental Triangle', die voor de ganse opleiding wordt georganiseerd met vertegenwoordiging vanuit de afdelingen Prothetische Tandheelkunde van de Universiteiten van Aken, Amsterdam, Gent, Keulen, Leuven, en Nijmegen. Hierbij wordt jonge onderzoekers en studenten vanuit elke universiteit het forum aangeboden om hun onderzoeksresultaten te rapporteren, maar worden ook patiënt- en onderwijsgebonden thema's met betrekking tot de Restauratieve Tandheelkunde belicht.

Wat de beoordeling van de onderwijs- onderzoeksopdracht van AAP betreft, bestaat er momenteel geen formele evaluatieprocedure (en feedback-procedure). De commissie meent dat dit in samenwerking met de DOG moet ingevoerd worden. Daarnaast viel het de commissie op dat er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de door de universiteit aangeboden initiatieven op vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.

In de kantlijn hiervan vernam de commissie dat de studenten zelf ook worden ook ingezet bij de begeleiding van studenten uit de opleidingen bachelor en master in de Tandheelkunde. De studenten van deze manamaopleiding melden de commissie dat ze de BaMa-studenten naar eigen inzicht begeleiden en beoordelen. De commissie meent dat de studenten best een onderwijskundige basistraining zouden mogen krijgen al was het maar met het oog op een uniforme beoordeling van de BaMa-studenten.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als excellent.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf voor de opleiding in de restauratieve tandheelkunde als zeer goed tot excellent. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid en internationale reputatie. Binnen de opleiding is aldus een grote expertise aanwezig. Allen zijn toonaangevende internationaal erkende en zeer gedegen onderzoekers,hetgeen blijkt uit zeer talrijke publicaties, projectwervingen, hun leidersrol in internationale tandheelkundige organisaties en hun functies in redactieraden van internationale tijdschriften. De docenten participeren zeer goed in het internationale netwerk van hun verschillende vakgebieden waardoor er een nauwgezette opvolging mogelijk is van de recentste ontwikkelingen in deze vakgebieden. Uit de cursusinhouden blijkt dat de leerinhouden hieraan aangepast zijn.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als goed.

Zes ZAP-leden hebben een formele onderwijsopdracht aan de opleiding, waarvan vier ZAP-leden een voltijdse aanstelling aan het Departement Tandheelkunde hebben De drie coördinerende ZAPleden verzorgen het grootste deel van het onderwijs in de opleiding. De opleiding kan dus beroep doen op een omvangrijke bestaffing voor de vijf tot zeven studenten die per jaar in de opleiding instromen. De docenten zijn allen ook verbonden aan andere manama-opleidingen in de specialistische mondzorg.

De commissie stelde vast dat er formeel geen assisterend, administratief of technisch personeel specifiek voor de opleiding is aangesteld. Eén van de gevolgen hiervan is het feit dat ZAP-leden ook administratieve en organisatorische taken op zich moeten nemen. Door op creatieve wijze gebruik te maken van personeel aangesteld binnen andere opleidingen of in dienst van de UZLeuven kan hieraan tegemoet gekomen worden, doch op langere termijn moet voor de (in de toekomst ééngemaakte) manama specialistische mondzorg extra personeel worden aangesteld volgens de commissie.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover de opleiding kan beschikken als excellent.

Het onderwijs voor de opleidingen Tandheelkunde is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn) en het U.Z.Gasthuisberg. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. Het preklinisch onderwijs wordt aangeboden in het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Het centrum telt 72 tafelwerkplekken en 72 fantoom-units en een hoogtechnologisch simulatielabo met 42 individuele opleidingsplaatsen (A-dec simulator fantoom-units en individuele pc's). Een multimediaal demonstratiesysteem ondersteunt het preklinisch onderwijs met beeld en klank. Daarnaast gaan bepaalde gespecialiseerde preklinische oefeningen door op externe locaties zoals een naburig dentaal bedrijf. Zo worden bijvoorbeeld meerdere oefeningen in de verwerking van composiet gegeven onder leiding van ervaren tandtechnici-instructoren. Ook worden de jaarlijks terugkerende gespecialiseerde seminaries met digitale afdruknamesystemen uitgebreid logistiek ondersteund, waarbij telkens een expertgebruiker en afdruknamesysteem ter beschikking worden gesteld. De laboratoria voor materiaalkundig onderzoek van restauratie materialen zijn zeer goed uitgerust met de meest moderne apparatuur. Voor vrijwel alle belangrijke technieken is de daarvoor benodigde apparatuur aanwezig. Er zijn vergaande plannen ter realisering van een verdere uitbreiding van deze voorzieningen. De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Het centrum voor Vaardigheidstraining is modern ingericht en hoogtechnologisch uitgerust.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

Studenten die willen kandideren voor de opleiding dienen een duidelijke procedure te volgen *(zie facet 2.9.)* die helder op de website beschreven is. De studenten

worden door de docenten zelf degelijk begeleid, hoewel de docenten – die ook in andere opleidingen actief zijn – deze opleiding vaak niet als hun prioritaire opleiding beschouwen. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die zij hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat de ombudspersoon bij meeste studenten niet gekend is. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten een beroep kunnen doen op verschillende voorzieningen op universiteitsniveau onder meer in het kader van psychosociale begeleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de

Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als voldoende.

Overleg tussen de opleidingsverantwoordelijke en de studenten vindt plaats op wekelijkse basis. Hierop zijn alle studenten in opleiding aanwezig. De commissie vernam dat op deze wekelijkse vergaderingen de praktische regelingen worden meegedeeld, problemen uitgeklaard, nieuwe initiatieven uitgewerkt en studentbegeleidingstaken worden afgesproken. De studenten meldden de commissie dat ze op deze vergadering steeds feedback kunnen geven en krijgen. De commissie vindt dit een zeer goede praktijk, maar meent dat dit niet als een alternatief voor een formele evaluatie van de opleiding, haar opleidingsonderdelen en haar docenten mag gelden. De commissie begrijpt evenwel dat, gezien het geringe aantal studenten, het universiteitsbrede systeem van evaluatie van opleidingsonderdelen minder geschikt is in deze opleiding. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de DOG en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. In dit kader suggereert de commissie dat de opleiding ook baat zou kunnen hebben bij gebruik van het ADEE-document (Association for Dental Education in Europe) omtrent kwaliteitszorg (Quality Assurence and Benchmarking).

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, de maatregelen tot verbetering vrij ongedwongen worden geïmplementeerd. De commissie stelde vast dat de opleiding al verschillende verbetermaatregelen heeft genomen. Ter voorbereiding van de visitatie werd een curriculumevaluatie georganiseerd waar verschillende verbeterpunten aan het licht zijn gekomen. Om tegemoet te komen aan de snelle evoluties op vlak van materialen en technieken

voor het restauratieve herstel, werd bijvoorbeeld een Algemeen Tandarts met Bijzondere Bekwaming in de Restauratieve Tandheelkunde aangetrokken, wat door de commissie wordt geapprecieerd. Daarnaast werden de studieboeken kroon- en brugwerk geactualiseerd en geeft de opleiding nu steeds formele feedback over preklinische oefeningen.
De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk is opgesteld. Veel positieve zaken worden naar voren gebracht waar de opleiding terecht goede sier mee maakt. Wat meer kritische zelfreflectie in het rapport zou positief gewaardeerd zijn door de commissie.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

Studenten en docenten staan informeel zeer nauw in contact met elkaar. Formeel gezien zijn de studenten en assistenten vertegenwoordigd binnen de POC. Deze POC kampt wel met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. Vele beslissingen aangaande het onderwijs worden volgens de studenten naar het departementsbestuur doorgeschoven en over de uitkomsten wordt beperkt gecommuniceerd De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in werking te worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen.

Verschillende recent afgestudeerden zijn actief betrokken bij de opleiding als instructoren. Zij participeren op deeltijdse basis aan het klinisch gebeuren en zijn daarnaast meestal werkzaam in een privaatpraktijk, waardoor een nauwe link met het concrete werkveld gelegd wordt.
De opleiding houdt tevens de vinger aan de pols bij de alumni die tevens het beroepenveld uitmaken door de cursussen voor alumni die de docenten van de opleiding organiseren via het 'Instituut voor Osseointegratie'. De docenten zijn actief in de

'Nederlands- Vlaamse Vereniging voor Restauratieve Tandheelkunde' (NVvRT). In 2008 werd de 'Belgische Vereniging Orale Implantologie' (BVOI/SBIO) opgericht met als doel het implantaatgebeuren dichter bij de Algemeen Tandarts te brengen. Hierbij zijn alle Belgische universiteiten vertegenwoordigd in het bestuur samen met verschillende beroepsorganisaties uit Vlaanderen en Wallonië. De commissie waardeert dit als een sterk punt binnen de opleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als voldoende.

De commissie is van mening dat de opleiding er in slaagt haar doelstellingen te realiseren. De afgestudeerden bezitten volgens de commissie een grote klinische en een gedegen theoretische bagage waarbij de academische component wel sterker moet aangezet worden zoals geëxpliciteerd in facet 2.2. De commissie stelde vast dat de afgestudeerden zeer goede allround-tandartsen zijn. Ze komen terecht in het beoogde beroepenveld. De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. Tijdens hun opleiding hebben ze vaak al concrete toekomstperspectieven. Na afstuderen stappen ze in een solo- of groepspraktijk. Sommige afgestudeerden blijven daarnaast als instructor verbonden aan de opleiding. De afgestudeerden zijn enthousiast over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding. De commissie stelde ook vast de examinering van de studenten bijdraagt tot het behalen van deze kennis en competenties. De kwaliteit van de masterproeven is aan de maat. Een aantal masterproeven hebben geleid tot artikels in internationale tijdschriften.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als goed.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: De afgelopen jaren startten vijf tot maximaal zeven studenten de opleiding. Omwille van het feit dat in 2007 het stagejaar Algemeen Tandarts nog niet kon gecombineerd worden met deze opleiding waren er in het academiejaar 2009-2010 geen afgestudeerden. Alle voorgaande jaren slaagden alle studenten steeds binnen

de voorziene tijd, met uitzondering van twee studenten die voortijdig de opleiding hebben stopgezet.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen de master of Restorative Dentistry aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Doelstellingen

- De denkoefening maken zich in de toekomst meer internationaal of meer Vlaams te profileren.

Programma

- Een grotere interdisciplinariteit inbouwen.
- Enkele Engelstalige opleidingsonderdelen in het programma brengen.
- Een sterkere wetenschappelijke verdieping van het programma inbouwen met oog voor wetenschappelijke attitude.
- De overweging maken wetenschappelijk te worden of een postgraduaat te worden.
- De literatuur meer gradueel opbouwen.
- Het juiste aantal studiepunten in de eerste twee studiejaren voor de masterproef begroten.
- Een periodisch toetsmoment inbouwen met schriftelijk neerslag.
- Studenten stimuleren zelf onderwerpen voor de seminaries aan te brengen.
- Samen zitten met studenten om hiaten in transparantie van examinering weg te werken.
- Gebruik maken van externe examinatoren.
- De interdisciplinariteit van de examens verhogen.
- Een grotere differentiëring aan examenvormen inbrengen.

- Meer onderzoeksgerichtheid in de masterproef inbouwen.
- Een striktere begeleiding van de studenten invoeren.
- Een sterker toezicht op de taalkennis van de buitenlandse studenten inbouwen.

Personeel

- Een evaluatie van de onderwijs- en onderzoeksopdracht van het AAP inbouwen.
- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Studenten een onderwijskundige basistraining.
- Administratief personeel toewijzen aan de manama in de specialistische mondzorg.

Voorzieningen

- De ombudspersoon bij de studenten bekend maken.

Kwaliteitszorg

- Een formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De POC haar volle onderwijsbevoegdheden laten uitvoeren conform de regelgeving.

XII

Katholieke Universiteit Leuven
Master of Forensic Odontology

Inleiding

Dit deelrapport behandelt de opleiding master of Forensic Odontology aan de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven). De visitatiecommissie bezocht de opleiding van 28 november tot en met 3 december 2010. Conform haar opdracht geeft de visitatiecommissie in dit rapport een oordeel over de zes onderwerpen uit het accreditatiekader en een integraal oordeel over de opleiding waarop de NVAO zich zal baseren bij de accreditatie. Tevens doet de visitatiecommissie in het kader van de verbeterfunctie van de kwaliteitszorg aanbevelingen om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De beoordeling van de onderwerpen is, conform de vereisten, gebeurd aan de hand van de facetten en bijbehorende beoordelingscriteria uit het VLIR/VLHORA beoordelingskader dat is afgestemd op de accreditatievereisten. De commissie heeft zich bij haar oordelen gebaseerd op de in het zelfevaluatierapport ter beschikking gestelde informatie. Deze informatie werd tijdens het bezoek aan de opleiding aangevuld door gesprekken met het faculteitsbestuur, de opleidingsverantwoordelijken, docenten, ondersteunend personeel, studenten en alumni en met facultaire en opleidingsdocumentatie, een bezoek aan de faciliteiten zoals de leslokalen, de computerinfrastructuur en de bibliotheek en met studiemateriaal, examenvragen en masterproeven.

Per facet geeft de commissie aan of de opleiding hierop onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De beoordeling 'onvoldoende' wijst er op dat het facet beneden de gestelde verwachting ligt en dat beleidsaandacht op dit punt nodig is. De beoordeling 'voldoende' houdt in dat het facet beantwoordt aan de basisstandaard of basisnorm voor dit facet. De beoordeling 'goed' houdt in dat het niveau van het facet uitstijgt boven de basiskwaliteit. De beoordeling 'excellent' houdt in dat voor het facet een niveau wordt gerealiseerd waardoor de beoordeelde opleiding zowel

in Vlaanderen, in België als internationaal als een voorbeeld van goede praktijk kan functioneren. De commissie heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe zij, rekening houdend met de bijbehorende criteria, tot een beoordeling per facet is gekomen, zodat duidelijk is waarop de beoordeling is gegrond. De oordelen zijn zo goed mogelijk onderbouwd met feiten en analyses en zijn mede gebaseerd op een vergelijking met internationaal gehanteerde normen in het betreffende domein. Op basis van de beoordelingen per facet geeft de commissie vervolgens een samenvattend oordeel op het niveau van de onderwerpen. Een positieve (+) onderwerpscore houdt in dat voldaan is aan de minimumeisen voor basiskwaliteit. Een negatieve (-) onderwerpscore houdt in dat niet aan de minimumeisen voor basiskwaliteit voldaan is. Ten slotte geeft de visitatiecommissie aan het eind van het rapport een eindoordeel over de basiskwaliteit van de opleiding. De oordelen van de commissie hebben betrekking op de opleiding met al haar opties en opleidingsvarianten, tenzij anders vermeld.

De aanbevelingen om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, zijn opgenomen bij de respectieve facetten. Aan het eind van het rapport is ten behoeve van de opleiding een overzicht opgenomen van verbetersuggesties.

De master of Forensic Odontology is een éénjarige master na masteropleiding. Deze valt binnen de Faculteit Geneeskunde onder de verantwoordelijkheid van de Permanente Onderwijscommissie (POC) Tandheelkunde en het departement Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie. De master na masteropleiding omvat 60 studiepunten en wordt in het Engels aangeboden. De opleiding wordt gecoördineerd door de verantwoordelijke van de afdeling Forensische Tandheelkunde. De opleiding heeft twee opties: optie 1 richt zich in de eerste plaats naar de buitenlandse studenten, terwijl optie 2 exclusief bedoeld is voor Belgische studenten die in deze optie onder meer inzicht krijgen in het Belgisch rechtssysteem. Optie 2 wordt deeltijds, gespreid over twee academiejaren, aangeboden.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Het zelfevaluatierapport beschrijft de doelstellingen/competenties voor de opleiding Orthodontie als volgt:

Domein 1: Professionaliteit

1. De afgestudeerde is competent in het demonstreren van gepast professioneel gedrag in zijn functie als forensisch tandarts en daarbuiten.
2. De afgestudeerde heeft kennis van morele en ethische verantwoordelijkheden met betrekking tot zijn specifieke functie als forensisch tandarts.
3. De afgestudeerde heeft kennis van het burgerrechtelijk en strafrechtelijk deskundig onderzoek in België (optie 2).
4. De afgestudeerde heeft kennis van de Belgische wetgeving en gerechtelijke structuren (optie 2).

Domein 2: Communicatie en relatie

5. De afgestudeerde heeft kennis van psychologische, sociale en gedragswetenschappelijk aspecten van relaties met slachtoffers en hun omgeving, medewerkers, collega's en andere professionelen. Hij heeft kennis van de impact ervan op de dienstverlening als forensisch tandarts.
6. De afgestudeerde is competent in het interactief en reflecterend communiceren met en rapporteren aan slachtoffers en hun omgeving, medewerkers, collega's en andere professionelen en dit met betrekking tot aspecten van dienstverlening als forensisch tandarts.

Domein 3: Kennisverwerving, -hantering en -ontwikkeling

7. De afgestudeerde is vertrouwd met het forensisch interview van kinderen en de contactname met misbruikte kinderen en hun ouders, rekening houdend met de medico-legale en ethische context.
8. De afgestudeerde heeft kennis van de basis procedures van biomedische statistiek zoals descriptieve statistiek, basisprincipes van data analyse en basisprincipes van statistische analyse.
9. De afgestudeerde is vakkundig in het verzamelen, interpreteren, analyseren van klinische en wetenschappelijke gegevens, in het algemeen en meer specifiek gerelateerd aan de discipline van de forensische tandheelkunde en in het rapporteren onder vorm van een deskundig verslag.
10. De afgestudeerde is competent in het autonoom opzetten en uitvoeren van een onderzoeksproject; het analyseren en bespreken van eigen of in literatuur gepubliceerde onderzoeksresultaten en rapporteren ervan onder vorm van een wetenschappelijke publicatie of literatuuroverzicht.
11. De afgestudeerde is competent in het indiceren van de verschillende beeldvormingstechnieken binnen de orale beeldvorming (de computer tomografie, microscopie en beeldvorming op basis van magnetische resonantie technieken) (optie 1).
12. De afgestudeerde is competent op vlak van research methodologie en model organismen gebruikt in hedendaags biomedisch onderzoek (optie 1).

Domein 4: Klinisch expert handelen

13. De afgestudeerde is vakkundig in tandheelkundige identificatieprocedures en het onafhankelijk en zelfstandig verzamelen van ante mortem en post mortem tandheelkundige gegevens.
14. De afgestudeerde is vakkundig met betrekking tot de specifieke taak van de forensisch tandarts binnen het disaster victim identifcatie (DVI)-team en heeft kennis van de relatie van het DVI-team tot Interpol.
15. De afgestudeerde is vakkundig in het indiceren en uitvoeren van een tandheelkundige forensische leeftijdsschatting bij levende en overleden individuen.
16. De afgestudeerde is vakkundig in het uitvoeren van een forensisch bijtspooronderzoek bij levende en overleden individuen.
17. De afgestudeerde is competent in het duiden van de mogelijke oorzaken en gevolgen van kindermishandeling, vooral bij risico groepen zoals mentaal geretardeerden en kinderen in instellingen.

18. De afgestudeerde is competent in het diagnosticeren van de symptomen van kindermishandeling in de hoofd- en halsregio en het adequaat rapporteren ervan bij de geschikte instanties.
19. De afgestudeerde is competent in het duiden van de rol van de forensische geneeskunde en het biologisch sporenonderzoek.
20. De afgestudeerde heeft kennis van de procedure van de medische autopsie en is vakkundig in het tandheelkundig post mortem onderzoek.
21. De afgestudeerde is competent in het duiden van de rol van de forensische anthropologie bij het bepalen van de biologische groep, geslacht en leeftijd van het betrokken individu.

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het niveau en de oriëntatie van de opleiding als goed.

Op basis van de in het zelfevaluatierapport aangeleverde documenten en de gesprekken met de afgevaardigden van de faculteit en van de opleiding, heeft de commissie vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen die de opleiding nastreeft, nauwgezet in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. De commissie meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van kennis op gevorderd niveau en van inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied en de specifieke vaardigheden van dit vakgebied. De commissie stelde daarenboven vast dat de doelstellingen van de opleiding er op gericht zijn de studenten de competenties te doen beheersen die nodig zijn voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker. Volgens de commissie zijn de door de opleiding beoogde doelstellingen uniek op mondiaal vlak. Een éénjarige masteropleiding in de forensische tandheelkunde met daarbij een focus op identificatie en leeftijdsschatting bestaat nergens anders ter wereld. De commissie kon vaststellen dat de studenten op de hoogte zijn van deze opleidingsdoelstellingen.

De commissie maakt zich wel zorgen over de financiering van deze opleiding. De commissie meent dat om de volgens haar terecht ambitieuze doelstellingen van de opleiding blijvend te realiseren, de universiteit deze opleiding extra middelen moet geven *(zie facet 3.3. en facet 6.1.).*

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen van de opleiding als excellent.

De commissie heeft op basis van de aangeleverde documenten in het zelfevaluatierapport en de gevoerde gesprekken vastgesteld dat de domeinspecifieke opleidingsdoelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen

in het referentiekader. Aangezien de opleiding mondiaal uniek is, bestaan er geen internationale kaders die de doelstellingen en vereisten voor deze opleiding omschrijven. De opleidingsdoelstellingen gaan uit van de dienstverlenende rol van de forensisch tandarts: de tandarts die bij rampen en noodsituaties kan ingezet worden voor forensisch onderzoek. De doelstellingen beogen daarnaast tandartsen af te leveren die in staat zijn kinderverwaarlozing en -mishandeling vast te stellen. De doelstellingen beogen de studenten ook expertise met betrekking tot tandheelkundige identificatie, dentale leeftijdsschatting en bijtspooranalyse bij te brengen. Tevens beogen de doelstellingen in optie 2 de afgestudeerden een degelijke achtergrond mee te geven voor een eventuele rol als gerechtsdeskundige in België, aangesteld in burgerrechtelijke zaken. Op basis van bovenstaande doelstellingen meent de commissie dat de domeinspecifieke eisen van de opleiding als excellent kunnen beschouwd worden.

Algemene conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Doelstellingen van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 2 Programma

Algemene beschrijving

Het programma van de opleiding omvat 60 studiepunten en wordt in het Engels gedoceerd. Het programma kent twee opties. De eerste optie staat open voor alle studenten met een master in de Tandheelkunde (of gelijkgesteld). De tweede optie richt zich specifiek naar Belgische studenten met een master in de Tandheelkunde (of gelijkgesteld). De master of Forensic Odontology is volgens het zelfevaluatierapport een academisch-wetenschappelijke opleiding waarin eveneens een klinisch-beroepsvoorbereidend aspect aan bod komt mede onder de vorm van practica. De opleiding omvat een truncus communis bestaande uit seminaries, een optie-gedeelte eveneens bestaande uit seminaries en een masterproef.

Truncus communis Forensische Tandheelkunde:

Deze groep van opleidingsonderdelen is volgens het zelfevaluatierapport gericht op kennisverruiming en -verdieping en het ontwikkelen van inzicht. De opleidingsonderdelen zijn er tevens op gericht om vaardigheden aan te leren in een preklinische en klinische setting (practica), ter voorbereiding en verdere verdieping van klinische handelingen. De truncus communis omvat die specifieke seminaries die volgens het zelfevaluatierapport essentieel zijn voor de wetenschappelijke en klinische vorming van de tandarts met bijzondere bekwaamheid in de forensische tandheelkunde: identificatie, leeftijdsschatting, bijtspooranalyse, basisbegrippen van kindermis-

handeling, forensische antropologie en forensische geneeskunde met inbegrip van de forensische autopsie en basisbegrippen van biostatistiek.

Opties Forensische Tandheelkunde:
Het optie-gedeelte biedt een differentiatie naar de Belgische situatie en de internationale situatie. Buitenlandse studenten hebben maar weinig tot geen boodschap aan de specifieke Belgische context en juridische achtergrond van het deskundigenonderzoek en kiezen d'office voor optie 1. Belgische studenten daarentegen hebben in principe de keuzemogelijkheid tussen beide opties.
Optie 1 biedt de student een extra wetenschappelijke vorming met onder meer communicatietechnieken en verdiept hem in het biomedisch onderzoek.
Optie 2 is gericht op kennisverruiming en -verdieping onder meer in het kader van het Belgisch recht. Het omvat tevens het aanleren van vaardigheden aan de hand van casuïstiek.

Masterproef
Dit opleidingsonderdeel omvat de voorbereiding en verdediging van de masterproef en omvat 20 studiepunten.

Facet 2.1. Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van de opleiding als goed.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding, zowel wat betreft haar niveau, haar oriëntatie als haar domeinspecifieke eisen. De commissie vindt dat de algemene doelstellingen van de opleiding in de praktijk terug te vinden zijn in de verschillende opleidingsonderdelen. De commissie is er van overtuigd dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. De inbouw van een internationale georiënteerde en een Belgische optie is volgens de commissie een elegante oplossing waardoor de opleiding er in slaagt zich goed op de noden van haar doelpubliek te richten. De commissie meent dat de opleiding tevens een goede interdisciplinaire werking kan bewerkstelligen door de inbreng van opleidingsonderdelen die betrekking hebben op psychologie, biostatistiek en rechtspraak.

De internationale dimensie van het programma wordt vooral gevoed door het intensief gebruiken van internationale literatuur uit het vakdomein. Daarnaast kent de opleiding een gedegen instroom van verschillende buitenlandse studenten, in verhouding tot het aantal instromende studenten. Deze instroom van buitenlandse studenten zorgt, volgens de gesprekpartners van de visitatiecommissie, voor een

boeiende wisselwerking en verrijkende ideeën. De internationale studenten geven tevens aan dat ze in de beschermde setting die de opleiding beidt, ideeën en methodes meekrijgen die omwille van maatschappelijke verschillen in hun thuisland moeilijker bespreekbaar zijn, maar die ze in hun thuisland willen proberen implementeren.

Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de academische en professionele gerichtheid van het programma als goed.

Het programma besteedt duidelijk aandacht aan kennisontwikkeling waarbij de opleiding voorziet in een zeer gedegen theoretische onderbouwing van het programma. De studenten worden consequent op de hoogte gebracht van de nieuwste technologieën in het vakdomein. Het programma kent een goede aansluiting bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebied. Naast het up-to-date houden van het programma door een grote inbreng van de meest recente internationale literatuur en het stimuleren van de studenten om internationale congressen bij te wonen, doet de opleiding beroep op een brede groep van experts uit verschillende faculteiten die ingeschakeld worden in het onderwijs. De studenten komen tevens in aanraking met Digitale fotografie en DNA-analyse. Daarnaast nemen ze deel aan autopsies. Doordat de opleiding in haar programma een duidelijk accent legt op identificatie en leeftijdsschatting legt de opleiding de focus op die deelgebieden die sterk aansluiten bij de noden die door het beroepenveld worden gesteld.

Facet 2.3. Samenhang van het programma

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als voldoende.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt op een voldoende logische en sequentiële wijze. Zoals aangehaald in facet 2.1. is de commissie van mening dat de keuze om twee opties in de opleiding in te bouwen een elegante oplossing is om het programma op twee verschillende doelpublieken af te stemmen. Afhankelijk van de gekozen optie wordt het traject voltijds of deeltijds aangeboden. Flexibele leertrajecten zijn mogelijk en worden volgens de commissie degelijk uitgewerkt. De commissie vindt het een meerwaarde dat de opleiding rekening houdt met de mogelijkheid dat studenten naast het studeren ook actief zijn in een praktijk.

Een groot verbeterpunt binnen de opleiding is het ontbreken van structureel overleg tussen de verschillende docenten. De opleiding balanceert op dit ogenblik op een fragiel evenwicht waarbij het programma op dit ogenblik geen storende overlap kent

en voldoende coherentie kent. Door het aanstellen van een voltijds coördinerend ZAP-lid kan er echter een structureel samenspel gecreëerd worden tussen de verschillende deelgebieden.

Facet 2.4. Studieomvang

De master na masteropleiding voldoet met 60 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen inzake studieomvang.

Facet 2.5. Studietijd

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studietijd als voldoende.

De visitatiecommissie kon op basis van de in het zelfevaluatierapport aangereikte informatie en de aanvullende gesprekken concluderen dat er een gedegen overeenkomst bestaat tussen begrote en reële studietijd. De bewaking van de studeerbaarheid berust in de eerste plaats bij de verantwoordelijke stafleden van de opleiding, maar valt ook onder de directe supervisie van de POC. Aangezien de opleiding slechts een kleine kern van studenten heeft, is er volgens de opleiding niet echt nood aan een globale bevraging. Alle verzuchtingen omtrent werkbelasting worden in de directe contacten met de opleiders geventileerd en waar nodig geremedieerd.

De commissie stelde vast dat de opleiding een beperkt aantal contacturen kent. Deze lesmomenten worden tevens zeer sterk geconcentreerd in het belang van de werkstudenten. Daarnaast wordt er van de studenten verwacht dat ze een behoorlijk deel aan zelfstudie en opdrachten werken. De commissie raadt de opleiding aan het evenwicht te bewaken tussen contacturen en zelfstudie. De hoeveelheid energie die een student in zijn opleiding steekt, blijkt sterk studentafhankelijk te zijn.

Facet 2.6. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma als goed.

De opleiding maakt gebruik van een set aan onderwijsvormen die aansluiten bij de doelstellingen van de opleiding. De opleiding maakt vooral gebruik van sterk interactieve seminaries waarbij de studenten zelf presentaties en literatuur bespreken. Voor de bespreking van literatuur hebben de studenten internationale handboeken en literatuur voor handen. De seminaries worden daarnaast aangevuld met klinische casussen en practica. De commissie ondersteunt tevens het idee van de opleidingsverantwoordelijken om in de toekomst concrete werksituaties te simuleren.

Zoals in facet 2.5. werd aangehaald is het aantal contacturen beperkt en hebben de studenten de mogelijkheid om van thuis uit op zelf gekozen momenten opdrachten te maken en aan zelfstudie te doen. Dit is volgens de commissie een ideale combinatie voor werkstudenten.

De studenten gaven in hun gesprek met de commissie aan dat ze gebruik maken van het elektronisch leerplatform 'Toledo'. Op dit leerplatform wordt een grote hoeveelheid literatuur ter beschikking gesteld van de studenten. De studenten geven aan hier zeer frequent gebruik van te maken. De commissie meent dat dit een pluspunt is voor de opleiding.

Facet 2.7. Beoordeling en toetsing

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing als goed.

De commissie heeft, voorafgaand aan haar bezoek, een reeks examenvragen kunnen inkijken. Zij beschouwt deze van degelijke kwaliteit en op een adequate wijze naar inzicht, kennis en vaardigheden peilend. De evaluatie is steeds duidelijk gericht op de realisatie van het toetsen van de leerdoelen van (onderdelen van) het programma. De commissie vernam tijdens haar bezoek dat naar het oordeel van de studenten de examinering transparant verloopt. De evaluatie van de opleidingsonderdelen gebeurt via een jaarsysteem.

Doorheen de hele opleiding worden verschillende evaluatievormen toegepast, die degelijk afgestemd zijn op de doelstellingen en de specificiteit van de verschillende opleidingsonderdelen waaronder tussentijdse opdrachten die focussen op de uitwerking van enkele specifieke casussen. Daarnaast maakt de opleiding vooral gebruik van het schriftelijk open boek examen en van mondelinge examinering. Voor het opleidingsonderdeel toegepaste biostatistiek wordt gebruik gemaakt van permanente evaluatie en in het kader van het opleidingsonderdeel forensische antropologie wordt van de studenten een paper rond een op voorhand afgesproken thema verwacht. Daarenboven organiseert de opleiding recent ook functioneringsgesprekken. De commissie meent wel dat van deze gesprekken een schriftelijke neerslag moet gemaakt worden.

Facet 2.8. Masterproef

Algemene beschrijving

De masterproef bestaat uit een wetenschappelijk onderzoek dat de student zelfstandig uitvoert. Het onderwerp van de masterproef wordt in samenspraak tussen student en opleidingsverantwoordelijke bij het begin van de opleiding vastgelegd en beiden hebben hierover op geregelde tijdstippen met elkaar overleg. Doorgaans wordt rond de onderwerpen identificatie en leeftijdsschatting gewerkt. Door de

keuze van het onderzoeksonderwerp toe te vertrouwen aan de student wordt deze volgens het zelfevaluatierapport reeds bij aanvang gestimuleerd tot een positieve ingesteldheid voor wetenschappelijk onderzoek. De voorgestelde onderzoeksonderwerpen worden door de docenten van de opleiding beoordeeld op hun geschiktheid. In het geval het onderwerp als niet geschikt wordt beoordeeld, wordt in overleg met de student een alternatief onderzoeksonderwerp voorgesteld dat zoveel mogelijk in lijn is met het door de student aangebrachte onderzoeksonderwerp. Bij aanvang wordt een uitgebreide literatuurstudie over het onderwerp gevoerd. Het eindobjectief is de schriftelijke neerslag van het literatuuroverzicht en eigen verricht onderzoek, waarbij de publicatie van een wetenschappelijk artikel wordt beoogd.

De promotor en de student overleggen bijna wekelijks in verband met de progressie van het onderzoek en er wordt volgens het zelfevaluatierapport aan de studenten feedback gegeven in verband met mogelijke problemen die rijzen of advies in verband met bijsturingen die wenselijk zijn.

De masterproef wordt geëvalueerd op basis van een beoordeling van de schriftelijke neerslag van het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek en de openbare verdediging voor een jury bestaande uit de verantwoordelijke docent alsook één of meerdere docenten verbonden aan de opleiding. Daarnaast zijn alle studenten van de opleiding aanwezig evenals eventueel andere geïnteresseerden. Een basisvoorwaarde is dat het verrichte onderzoek op zijn minst in kwaliteit en kwantiteit moet voldoen om als wetenschappelijke paper te kunnen worden voorgelegd aan een internationaal peer reviewed vaktijdschrift.

Het examenpunt voor de masterproef wordt bepaald op basis van de volgende criteria op basis van gelijke weging:
- het gehele proces van wetenschappelijke vorming en specifiek uitgevoerd onderzoek gedurende de gehele opleidingsduur;
- de kwaliteit in verhouding met de moeilijkheidsgraad van het uitgevoerde onderzoek;
- de inhoud en vorm van de schriftelijke neerslag, en eventuele publicatie;
- de eigenlijke openbare verdediging.

Onmiddellijk na afloop van de openbare verdediging wordt dit examenpunt bepaald in een beraadslaging van de jury, telkens voor elke student vertrekkend van een gedetailleerde rapportering door de promotor. Vervolgens wordt indien toepasselijk een rangorde opgesteld en het uiteindelijke examendeelpunt bepaald.

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de masterproef als goed.

De masterproef voldoet met 20 studiepunten aan de decretaal opgelegde eisen. Voorafgaand aan het bezoek hebben de commissieleden elk een aantal recente masterproeven bestudeerd. De commissie meent dat de masterproeven blijk geven van een kritisch-reflecterende en onderzoeksingesteldheid van de student. De masterproeven zijn degelijk geconcipieerd en geconstrueerd. De visitatiecommissie is van oordeel dat het leerproces dat zich voltrekt bij de masterproef een appel doet op de competenties die bij academisch onderwijs vereist zijn. De onderwerpen leunen in het merendeel van de gevallen sterk aan bij het onderzoeksdomein van de promotor, maar de studenten hebben wel de mogelijkheid eigen accenten te leggen in hun onderzoek op basis van hun eigen interessedomeinen. De studenten worden hierbij degelijk begeleid door hun promotor. De studenten maken meestal van hun masterproef een internationaal gepubliceerd artikel. De commissie meent evenwel dat de opleiding omwille van haar unieke profiel voor de beoordeling van de masterproef beroep zou moeten doen op een externe jury waardoor internationale benchmarking mogelijk wordt.

Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet toelatingsvoorwaarden als voldoende.

Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten kandidaten een volledig kandidaatstellingsdossier indienen. Kandidaten moeten houder zijn van het basisdiploma van Tandarts of Master in de Tandheelkunde, behaald in een School voor Tandheelkunde binnen de EHEA, of beschikken over een gelijkwaardig diploma behaald in een geaccrediteerde School voor Tandheelkunde in een niet-EHEA land (Europese Hoger Onderwijsruimte) dat beschikt over een evenwaardige onderwijsstructuur en -reputatie als een EHEA-school. De kandidaten moeten verder voldoen aan alle criteria die door dienst Internationaal Onthaal van de K.U.Leuven vooropgesteld worden, de Engelse taal meester zijn en dienen in hun eigen verblijf en onderhoud te voorzien.

Tussen 2001 en 2006 stroomden 16 Belgische studenten in, allen Algemeen Tandarts met een eigen praktijkvoering in België, die allen voor deeltijds onderwijs kozen via Optie 2. Vanaf 2007 lijkt daar nu een gewijzigde tendens in te zijn ontstaan: in deze periode volgden 4 niet-EHEA studenten de opleiding optie 1.

Tot hier toe is de website[1] van de opleiding de enige informatiebron die direct toegankelijk is met betrekking tot de opleiding. De opleiding heeft nog geen actieve internationale informatiecampagne gevoerd. Recent werd wel een folder over de opleiding samengesteld die internationaal zal worden verspreid. De commissie meent dat de opleiding zich veel sterker internationaal moet bekend maken om aldus meer internationale studenten te kunnen aantrekken.

1| www.mfo.be

De opleiding bouwt verder op de kennis, vaardigheden en attitudes die verworven werden in de eraan voorafgaande Master in de Tandheelkunde. Voor niet-EHEA studenten verloopt deze aansluiting niet altijd even vlot. Dit wordt mede bemoeilijkt door de nieuwe omgeving waarin ze terechtkomen waardoor ze zich buiten hun eigen 'comfort zone' bevinden. De opleiding lost dit volgens de commissie vlot op door het geringe aantal studenten enerzijds goed persoonlijk te begeleiden. Anderzijds is optie 1 zo ingericht dat het zich in haar opleidingsonderdelen richt op het wegwerken van de meest voorkomende hiaten die vooral betrekking op orale beeldvorming en communicatietechnieken. Hierdoor kunnen de studenten volgens de commissie vlot aansluiten bij de andere opleidingsonderdelen in het programma.

Algemene conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve beoordelingen van alle facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Programma van de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 3 Inzet van personeel

Algemene beschrijving

De aanstelling van een ZAP-lid gebeurt op basis van een open vacature. Het profiel ervan wordt, in samenspraak met de faculteit, uitgewerkt door het departement Tandheelkunde. In de benoemingsprocedure speelt de Facultaire Beoordelingscommissie een belangrijke adviserende rol. De beoordelingscommissie bestaat uit een delegatie van gewoon hoogleraren uit de faculteit en minimaal één extern commissielid met de graad van hoogleraar. Nieuwe docenten worden niet meteen vast benoemd, maar pas na een proefperiode van drie jaar en een positieve beoordeling door de Facultaire Beoordelingscommissie in de loop van het derde jaar van hun tijdelijke aanstelling. De bevorderingen binnen het ZAP-kader gebeuren volgens dezelfde criteria die gelden bij de aanstelling: het lid dat de aanvraag indient, moet een curriculum vitae van de afgelopen vijf jaar indienen en een dossier samenstellen met gegevens over het uitgevoerde onderzoek, de onderwijsprestaties en de wetenschappelijke dienstverlening.
De evaluaties, die voor alle ZAP-leden vereist zijn, worden uitgevoerd door de Facultaire Evaluatiecommissie. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door een Algemene Evaluatiecommissie van de groep Biomedische Wetenschappen. Ze bestaat uit de leden van het Gemeenschappelijk Bureau, met uitzondering van de rector en de algemeen beheerder, en de decanen van de faculteiten van de groep Biomedische Wetenschappen. Bij de evaluaties ligt de nadruk op onderzoek en onderwijs en, in bijkomstige orde, op de wetenschappelijke dienstverlening.

Wat betreft het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP, gefinancierd buiten de werkingskredieten), is het de betrok-

ken onderzoekseenheid/departement die instaat voor de selectie en de uiteindelijke rangschikking van de kandidaten. De evaluatie van de AAP-leden gebeurt door de betrokken onderzoekseenheid en is een voorwaarde voor het opnemen van een volgende mandaatperiode. Voor de opleidingen Tandheelkunde worden veel praktijkassistenten ingeschakeld. Zij worden geselecteerd via een ad hoc selectiecommissie van de School voor Tandheelkunde, Mondziekten en Kaakchirurgie, die zowel het departement als de klinische dienst Tandheelkunde in het UZ overkoepelt.

Voor het ATP bestaan verschillende functieklassen waarbij voor de aanstellingen en bevorderingen strikte regels zijn bepaald.

Met betrekking tot de onderwijsprofessionalisering worden door de centrale Dienst Universitair Onderwijs (DUO) doelgroepspecifieke, algemene of vorming op maat aangeboden. De centrale Dienst Studieadvies biedt studietrajectbegeleiders uit de faculteiten de mogelijkheid om zich te professionaliseren. Tandheelkundige/didactische scholing vindt veelal plaats via de Association for Dental Education in Europe (ADEE).

Facet 3.1. Kwaliteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwaliteit van het personeel als goed.

Te oordelen aan de door de commissie ingekeken cursussen, het lesmateriaal en de publicatielijsten van de docenten, is de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf de commissie positief opgevallen. Ook de studenten lieten de commissie weten dat ze tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van het personeel. De docenten zijn vlot bereikbaar en het persoonlijke contact wordt door de studenten positief beoordeeld. Daarnaast tonen ze een zeer sterke persoonlijke betrokkenheid bij de opleiding. Ook de technische, administratieve en organisatorische deskundigheid van het personeel is positief te noemen. De kwaliteit van de opleiding moet naar de toekomst echter gewaarborgd worden. De commissie is bezorgd dat de opleiding haar huidige deskundigheid en goede onderwijskwaliteit in de toekomst niet meer zou kunnen valideren. De juiste personen dienen aangezocht te worden om de opleiding internationaal te profileren.

De docenten combineren hun opdracht met onderwijsopdrachten in andere opleidingen, departementen of faculteiten. De aldus gegenereerde kruisbestuiving is een duidelijke meerwaarde. Het viel de commissie wel op dat er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de door de universiteit aangeboden initiatieven op vlak van onderwijsprofessionalisering. De opleiding meent dat dit te wijten is aan de zware werkdruk die op de schouders van de docenten ligt. De commissie meent echter dat de docenten door de faculteit moeten gestimuleerd worden aan onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen.

Facet 3.2. Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet eisen van professionele en academische gerichtheid als goed.

De commissie beoordeelt onder meer op basis van de publicatielijsten en de lijst van gerealiseerde doctoraten die ze heeft ingekeken de academische gerichtheid van de staf als goed. De docenten zijn actieve onderzoekers met een grote onderzoeksdeskundigheid. Binnen de opleiding is er aldus een grote expertise aanwezig. De docenten zijn duidelijk internationaal actief. De commissie meent dat dit nog sterk vergroot kan worden door zich internationaal te profileren als voortrekkers in het domein van de forensische tandheelkunde. Dit kan door het oprichten van een overkoepelende organisatie die vanuit de K.U.Leuven wordt georganiseerd van waaruit de opleiding voor zichzelf kan streven naar excellentie op mondiaal vlak.

Facet 3.3. Kwantiteit van het personeel

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet kwantiteit van het personeel als voldoende.

De opleiding kan beroep doen op 13 ZAP-leden en een praktijkassistent. Deze zijn echter allen maar voor een beperkt aantal studiepunten aan de opleiding verbonden. De commissie stelde vast dat er formeel geen administratief of technisch personeel specifiek voor de opleiding is aangesteld. Dit zorgt voor extra druk op de schouders van het ZAP. De commissie stelde vast dat de opleiding op dit ogenblik draait met een minimum aantal personeelsleden, maar dat ze wel nog voldoende kwaliteit kan bieden. De commissie meent echter dat, in het belang van de toekomst van de opleiding, de opleiding minstens nood heeft aan 1 voltijds aangesteld ZAP voor deze opleiding. Dit om de verhoogde instroom, waarvan de commissie hoopt dat die snel wordt gerealiseerd, te kunnen opvangen. Gezien deze opleiding unieke doelstellingen nastreeft, meent de commissie dat er extra personeel moet voorzien worden om deze met voldoende mankracht te realiseren.

Algemene conclusie bij onderwerp 3: Inzet van personeel

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Inzet van personeel voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de materiële voorzieningen waarover de opleiding kan beschikken als goed.

Het onderwijs voor de opleidingen Tandheelkunde is grotendeels geconcentreerd in het U.Z. Sint-Rafaël (waar het departement Tandheelkunde en de kliniek Tandheelkunde gehuisvest zijn) en het U.Z.Gasthuisberg. De college- en seminarielokalen waar de lessen voor de studenten doorgaan, zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een beamer en een pc. De opleiding maakt tevens gebruik van het Centrum voor Zelfstudie en Vaardigheidstraining. Het centrum heeft moderne fantoomunits en een hoogtechnologisch simulatielabo. Een multimediaal demonstratiesysteem ondersteunt het onderwijs met beeld en klank. De commissie stelde verder ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. Op het vlak van beeldvorming zijn alle recente toepassingen beschikbaar en toegankelijk voor de student in opleiding, inclusief digitale captor en digitale microscopie. Een ander voorbeeld van de continue inspanningen is de software 'DVI system' waarvan de opleiding een educatieve versie wist te verkrijgen.

De Campusbibliotheek Biomedische Wetenschappen bevindt zich op de campus Gasthuisberg en kent ruime openingsuren. Ze ontwikkelt zich thans tot een digitale bibliotheek waarbij onderzoekers en studenten toegang hebben tot de collectie via het internet. In de leeszalen van de bibliotheek zijn er 58 computers met internetaansluiting en is er draadloos internet.

Studenten kunnen gebruik maken van de voorzieningen van de opleiding, maar de commissie vernam dat de Belgische studenten zelf een eigen praktijk bezitten en de werkopdrachten zoals het maken van radiografieën voor bepaalde opleidingsonderdelen in hun eigen praktijk uitvoeren.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet studiebegeleiding van de opleiding als voldoende.

Studenten die willen kandideren voor de opleiding dienen een duidelijke procedure te volgen *(zie facet 2.9.)* die helder op de website beschreven is. De studenten worden door de docenten zelf individueel begeleid. Door het geringe aantal studenten en de nauwe samenwerking met de docenten, worden formele kanalen zelden gebruikt. Toch dient de opleiding er op toe te zien dat de studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheden die studenten hebben in het geval van uitzonderlijke of bijzondere

noden. De commissie stelde bijvoorbeeld vast dat de ombudspersoon bij meeste studenten niet gekend is. De commissie apprecieert daarnaast wel dat de studenten een beroep kunnen doen op verschillende voorzieningen op universiteitsniveau onder meer in het kader van psychosociale begeleiding.

Algemene conclusie bij onderwerp 4: Voorzieningen

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Voorzieningen voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Algemene beschrijving

Op centraal niveau wordt de kwaliteitszorg van het onderwijs in handen genomen door de Academische Raad. De Onderwijsraad (OWR) verleent adviezen aan de Academische Raad over onderwijsaangelegenheden en moedigt initiatieven aan om de kwaliteit van het onderwijs aan de K.U.Leuven te bevorderen. De Faculteitsraad legt de beleidsopties van de faculteit m.b.t. onderwijs vast en legt ze ter goedkeuring voor aan de algemene bestuursraad of aan de Groepsraad. Binnen de Faculteit Geneeskunde is de Dienst Onderwijs Geneeskunde (DOG) verantwoordelijk voor het bieden van algemene ondersteuning aan het onderwijsgebeuren binnen de Faculteit. Dit gebeurt in overleg met de decaan en de programmadirecteur Tandheelkunde *(zie verder)* en in samenwerking met de centrale onderwijsdiensten van de K.U.Leuven.

Op het niveau van de opleiding is de Permanente Onderwijscommissie (POC) de belangrijkste actor in de kwaliteitszorg. Iedere opleiding heeft een POC, geleid door een programmadirecteur en bestaande uit docenten, assistenten en studenten. De POC rapporteert aan het Faculteitsbestuur, dat, ten minste voor ingrijpende wijzigingen, de goedkeuring van de Faculteitsraad vraagt. De Faculteit legt de voorstellen meestal ter bekrachtiging voor aan het Groepsbestuur of rechtstreeks aan de Academische Raad via het College van Bestuur. De opleidingen Tandheelkunde worden gestuurd door de POC Tandheelkunde.

De POC Tandheelkunde is inhoudelijk verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg in de bachelor-, master- en master na master opleidingen in de Tandheelkunde. Concreet bestaat de POC Tandheelkunde uit 10 ZAP-leden, waarvan drie niet uit de Tandheelkunde, 4 AAP-leden en 6 bachelor-masterstudenten. Omwille van de verwevenheid van de opleiding met het klinisch functioneren binnen de Universitaire Ziekenhuizen Leuven, vormt ook de Dienstraad Tandheelkunde een platform waar de kwaliteit van de opleiding aan bod komt.

Het departement Tandheelkunde stelt de lesgevers voor die instaan voor de invulling van de hen toevertrouwde opleidingsonderdelen. Het zorgt ervoor dat de beschikbare middelen en assistenten optimaal worden ingezet ter ondersteuning van het onderwijs.

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet evaluatie van de resultaten als voldoende.

Overleg tussen de opleidingsverantwoordelijke en de studenten vindt zeer frequent plaats. In het kader van de visitatie heeft de opleiding een curriculumevaluatie gehouden. De opleiding is wel niet ingeschreven in het reguliere kwaliteitszorgsysteem van de universiteit. De commissie begrijpt dat, gezien het geringe aantal studenten, het universiteitsbrede systeem van evaluatie van opleidingsonderdelen minder geschikt is in deze opleiding. Toch meent de commissie dat de opleiding dit niet als een excuus mag gebruiken om geen formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten te zetten. De opleiding dient hiervoor in overleg te treden met de DOG en de onderwijsondersteunende diensten op het niveau van de universiteit. In dit kader suggereert de commissie dat de opleiding ook baat zou kunnen hebben bij gebruik van het ADEE-document (Association for Dental Education in Europe) omtrent kwaliteitszorg (Quality Assurence and Benchmarking).

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het facet maatregelen tot verbetering als voldoende.

De commissie vernam dat, doordat studenten en docenten zeer nauw met elkaar in contact staan, in het verleden daar waar nodig de maatregelen tot verbetering vrij ongedwongen werden geïmplementeerd. Ter voorbereiding van de visitatie werd een interne curriculumevaluatie gehouden. Deze bracht geen grote verbeterpunten aan het licht. De commissie stelde vast dat het zelfevaluatierapport degelijk en duidelijk is opgesteld.

Facet 5.3. Betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld als voldoende.

Docenten en assistenten zijn vertegenwoordigd binnen de POC. De studenten echter niet. Ze zijn wel sterk informeel bij de opleiding betrokken. Deze POC kampt met het probleem dat vele docenten deze vergaderingen niet bijwonen. De commissie

meent dat de oorzaak te vinden is in het feit dat de POC haar bevoegdheden niet ten volle gebruikt daar waar ze kan optreden als een beslissingsorgaan. De beslissingen worden immers genomen op het departement. Dit is in strijd met de universitaire en facultaire reglementen. De commissie meent dat de algemene beslissingen op opleidingsniveau in de POC moeten genomen worden. Daarnaast dient het bureau van de POC in te werking worden gesteld. In dit bureau met vertegenwoordiging van zowel studenten als assistenten moeten de uitvoerende maatregelen worden genomen.

De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging LUTV (Leuvense Universitaire Tandartsen Vereniging). Het LUTV-tijdschrift stuurt regelmatig enquêtes mee om bij de alumni te peilen naar professionele en onderwijsgerelateerde items. De alumnivereniging is in de Tandheelkundige school zelf gehuisvest. Het bestuur bestaat uit stafleden en alumni. Zij hebben een wekelijkse teammeeting waarbij het professionele veld betrokken wordt bij thema's als permanente vorming, innovatieve en onderwijsontwikkelingen.

De alumni worden niet systematisch betrokken bij de kwaliteitszorg van deze opleiding, maar werden ter voorbereiding van de visitatie betrokken bij de curriculumevaluatie. De commissie waardeert dit als een zeer sterk punt van de opleiding. Via participatie van de opleidingsverantwoordelijke in professionele verenigingen wordt een nauwe en structurele band verzekerd tussen de opleiding enerzijds en het beroepenveld anderzijds waardoor het onderwijs in de betrokken disciplines mee gevoed wordt. Lidmaatschap als bestuurslid van de International Organisation of Forensic Odonto-Stomatology en als Fellow van de American Academy of Forensic Sciences zijn daar voorbeelden van. De commissie meent dat dit een pluspunt van de opleiding is.

Algemene conclusie bij onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve beoordelingen van de respectieve facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Interne kwaliteitszorg voor de opleiding positief beoordeeld.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als goed.

De commissie is van mening dat de opleiding er in slaagt om haar doelstellingen te realiseren. De commissie kon dit onder meer vaststellen aan de hand van de kwaliteit van de masterproeven. Verschillende masterproeven leiden tot artikels in internationale tijdschriften. De afgestudeerden kennen omzeggens geen werkloosheid. Tijdens hun opleiding werken de Belgische studenten reeds in een solo- of groepspraktijk. De buitenlandse studenten keren terug naar hun thuisland. De afgestudeerden zijn allen zeer enthousiast over de opgedane kennis en competenties tijdens de opleiding. De afhandeling van internationale rampen en de mondiaal toenemende migratie met gerelateerde asielproblematiek hebben in het verleden de noodzaak van goed opgeleide forensische tandartsen aangetoond. De afgestudeerden combineren hun praktijk met een taak als gerechtsdeskundige in burgerrechterlijke zaken. De commissie ondersteunt de opleiding in haar oproep naar de politieke en rechterlijke overheid om enkel tandartsen met een master of Forensic Odontology aan te stellen als forensisch expert voor dit vakgebied.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Oordeel visitatiecommissie

De commissie beoordeelt het onderwijsrendement van de opleiding als goed.

De commissie stelt met betrekking tot het onderwijsrendement positieve cijfers vast: de afgelopen jaren startten telkens maximaal twee studenten de manama-opleiding. Op één na alle ingeschreven studenten voltooien hun opleiding. De internationale studenten slagen er in om binnen het jaar hun opleiding af te werken, de Belgische studenten opteren ervoor hun opleiding over twee jaar te spreiden en slagen, op een uitzondering na in deze opzet.

Algemene conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve beoordelingen van beide facetten en de daar aangehaalde motiveringen en bedenkingen, wordt het onderwerp Resultaten voor de opleiding positief beoordeeld.

Integraal oordeel van de visitatiecommissie

Gezien de positieve beoordeling bij de zes onderwerpen, is de visitatiecommissie van oordeel dat er binnen de master of Forensic Odontology aan de K.U.Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Overzicht van de geformuleerde verbetersuggesties

Doelstellingen

- Extra middelen voorzien voor de opleiding

Programma

- Structureel overleg inbouwen tussen de docenten.
- Een voltijds ZAP verantwoordelijk maken voor de opleiding.
- Het evenwicht bewaren tussen zelfstudie en contactmomenten.
- In een schriftelijke neerslag van de evaluatiegesprekken voorzien.
- Een sterker internationaal wervingsbeleid voeren.

Personeel

- Verzekeren dat de onderwijskwaliteit en deskundigheid in de toekomst kunnen gevalideerd blijven.
- Onderwijsprofessionalisering sterk stimuleren.
- Een internationale koepel met secretariaat aan de K.U.Leuven oprichten.
- Voorzien in extra personeel.

Voorzieningen

- De ombudspersoon bij de studenten bekend maken.

Kwaliteitszorg

- Een formeel intern kwaliteitszorgsysteem op poten zetten.
- De POC haar volle onderwijsbevoegdheden laten uitvoeren conform de regelgeving.

160 / 0.17

Bijlage 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. Fons Plasschaert (1942) behaalde het tandartsdiploma aan de Rijksuniversiteit te Utrecht in 1966. In 1972 promoveerde hij aan de Katholieke Universiteit Nijmegen op een proefschrift getiteld 'Preventieve maatregelen en gebitsgezondheid bij schoolkinderen van 7–9 jaar'. Van 1969 tot en met 1972 was hij werkzaam als Chef de Clinique op de afdeling Preventieve en Sociale Tandheelkunde aldaar. In 1976 werd hij benoemd tot hoogleraar Restauratieve Tandheelkunde en was hij voorzitter van de Vakgroep Cariologie en Endodontologie tot 2004; Na 30 jaar hoogleraar geweest te zijn ging hij in 2007 met emeritaat; Hij was Rector Magnificus van de Katholieke Universiteit van 1990–1994. Verder is hij voorzitter geweest van de Nederlandse Vereniging voor Tandartsen, van de directie Van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde en oprichter en voorzitter van de Federatie van Tandheelkundige Wetenschappen en van de European Section of The Academy of Operatrive Dentistry. In de periode 2001 tot 2007 was hij president van de Association for Dental Education in Europe en Principal Investigator van het EU-project DentEd III. In 2003 was hij voorzitter van de Vlaamse visitatiecommissie Tandheelkunde. Sinds enkele jaren is prof. Plasschaert lid van het Stichtingsbestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen (voorheen Katholieke Universiteit Nijmegen).

Prof. dr. Ivo Lambrichts (1962) behaalde het diploma van kandidaat-tandarts in 1982 aan het Limburgs Universitair Centrum en het diploma van licentiaat in de Tandheelkunde in 1985 aan de Katholieke Universiteit Leuven. Hij startte zijn loopbaan als assistent aan het Limburgs Universitair Centrum en werd vervolgens aspirant navorser bij het Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek. Hij doctoreerde in 1993 aan het Limburgs Universitair Centrum met een proefschrift over de bezenuwing van het parodontaal ligament en epitheelresten van Malassez. In 1996 werd hij lid van het ZAP en op dit ogenblik is hij als gewoon hoogleraar microscopische anatomie verbonden aan de Universiteit Hasselt waar hij tevens vice-decaan is van de Faculteit Geneeskunde en bestuurslid van het Biomedisch Onderzoeksinstituut. Hij is als lid van onderwijsmanagementcommissies nauw betrokken bij kwaliteitsbewaking en onderwijsvernieuwing. In 2003 was hij eveneens lid van de visitatiecommissie Tandheelkunde. Prof. Dr. I. Lambrichts is auteur van talrijke wetenschappelijke publicaties en bijdragen in boeken. Hij verzorgde talrijke lezingen en ontving enkele wetenschappelijke prijzen. Zijn onderzoek richt zich op innervatie en regeneratie van orofaciale weefsels, auto-immuniteit, elektronenmicroscopie en cryopreservatie. Recent spitst zijn onderzoek zich toe op het gebruik van tandstamcellen in de regeneratie van centrale en perifere neuro- vasculaire structuren. Hij is expert van de Europese Commissie, het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Hij is lid van verschillende internationale en nationale wetenschappelijke organisaties en bestuurslid van de Belgische Vereniging voor Cel- en ontwikkelingsbiologie. Hij organiseerde reeds talrijke symposia, congressen en studiedagen.

Tandarts Hugo Deleye (1939), behaalde het diploma van Licentiaat in de Tandheelkunde aan de Katholieke Universiteit te Leuven in 1964. Hij is algemeen tandarts te Antwerpen. In 1970 behaalde hij het 'Certificat d'études supérieures en Prothèse Adjointe' aan de faculté de médecine te Parijs. In 1972 behaalde hij het 'Certificat d'études supérieures en Biologie Orale' aan de faculté de médecine te Rijsel. Hij was assistent aan de K.U.Leuven en adjunct-kliniekhoofd aan de UCL. In 1992–1993 maakte hij deel uit van de eerste Nederlands-Vlaamse visitatiecommissie tandheelkunde (VLIR en VSNU). Hij was achtereenvolgens voorzitter van de Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging en van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Tandheelkunde. Hij is huidig voorzitter van de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Tandheelkunde.

Luc Dermaut (1946) studeerde af als tandarts aan de Rijksuniversiteit Gent in 1970. Hij volgde een specialistenopleiding in de orthodontie aan de universiteit van Groningen van 1970 tot 1974, alwaar hij promoveerde tot doctor in de geneeskunde met het proefschrift 'Recidief en stabiliteit na orthodontische behandeling'. Vervolgens werkte hij als instructor op de afdeling orthodontie aan de 'University of Pittsburgh' (PA, U.S.A.) van 1974 tot 1975 en als eerstaanwezend assistent aan het Limburgs Universitair Centrum van 1975 tot 1979. Hij was hoofd van de afdeling orthodontie aan de UGent tussen 1979 en 2006, alwaar hij betrokken was bij het onderwijs orthodontie en opleidingsverantwoordelijke was van de specialistenopleiding orthodontie. Hij was vakgroepvoorzitter van de kliniek voor Tand- en Mondziekten tussen 1994 en 2000, en voorzitter van de opleidingscommissie tandheelkunde aan dezelfde universiteit in 2004. Hij werd benoemd tot emeritus gewoon hoogleraar in oktober 2006. Luc Dermaut was 'visiting professor' aan de universiteiten van Stellenbosch en Pretoria (ZA) en Dunedin (N Zeeland). Hij is lid van de belangrijkste internationale orthodontische verenigingen: Hij was tevens 'president-elect' van de European Orthodontic Society in 2001 en organiseerde in datzelfde jaar de 'annual meeting' in Gent. Hij was 'honorary secretary' van dezelfde vereniging van 2002 tot 2008. Hij is co-auteur van 10 boeken en bovendien de auteur van een honderdtal 'peer reviewed' artikels in internationale tijdschriften. Zijn wetenschappelijk onderzoek heeft zich voornamelijk toegespitst op biomechanica, biologie rond tandtransplantatie en klinische orthodontie. Bovendien was en is hij nog steeds referee van de meest vooraanstaande internationale orthodontische tijdschriften.

Bruno Loos (1955) is in 1981 afgestudeerd als tandarts aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, Nederland. Na een jaar algemene praktijk, behaalde hij zijn specialisatie en een MSc graad in de parodontologie aan de Amerikaanse Loma Linda University. Daarna heeft hij orale biologie gestudeerd aan de State University of New York (SUNY) in Buffalo, VS, en behaalde een PhD, met als focus moleculaire biologie van de orale pathogeen P. gingivalis. In 1992 verkreeg Loos een postdoc positie van de afdeling Orale Biologie SUNY Dental School, en werd gedetacheerd bij de medische faculteit, afdeling pathologie, ook weer aan de SUNY te Buffalo. Vanaf 1993 is Loos verbonden aan het Academische Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA), eerst als universitair hoofddocent en sinds 2006 als hoogleraar. De leerstoelgroep van Loos focust op de immunobiologie van parodontale infecties. Tevens stuurt Loos de Manama- en postgraduaats-programma's in de parodontologie bij ACTA. Sinds 2008 is Loos voorzitter van de afdeling Conserverende en Preventieve Tandheelkunde en hoofd van de sectie parodontologie/biochemie. Zijn onderzoek is gerelateerd aan vatbaarheid voor parodontitis, met name genetische en immunologische aspecten. Daarnaast bestudeert hij systemische effecten van parodontitis. Loos heeft ook gediend als Associated Editor van het Journal of Clinical Periodontology.

Prof. dr. Elke Struyf (1970) studeerde Pedagogische wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Leuven. In 1998 behaalde zij haar doctoraat in de Pedagogische wetenschappen met een onderzoek over de evaluatiepraktijk in het secundair onderwijs. Ze startte haar academische carrière aan de Katholieke Universiteit Leuven, eerst aan de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen en later aan de Faculteit Geneeskunde. Van 2001 tot 2006 leidde ze de Dienst Onderwijs Geneeskunde die de implementatie van curriculum- en onderwijsvernieuwingen ondersteunde via onder meer het opzetten van professionalerings-initiatieven voor docenten. Het medisch onderwijskundig onderzoek onder haar leiding situeerde zich op het vlak van het bevorderen van het klinisch redeneren bij geneeskundestudenten. Sinds 2006 is ze als hoofddocent in de onderwijskunde verbonden aan het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen (IOIW) van de Universiteit Antwerpen. Haar lesopdracht situeert zich in de Specifieke Lerarenopleiding en in de masteropleiding Opleidings- en Onderwijswetenschappen. Binnen de onderzoeksgroep REPRO (Research in Education and Professional Development) bouwt ze een onderzoekslijn uit over de professionele ontwikkeling van (aspirant) leraren en de relatie met respectievelijk kenmerken uit de leeromgeving dan wel klas- en schoolkenmerken.

Faris Younes (1987) studeerde Latijn-Wiskunde aan het Klein Seminarie te Roeselare. Tijdens zijn middelbare opleiding werd hij in 2005 nationaal laureaat voor de Biologie-olympiade. Van 2005–2010 studeerde hij Tandheelkunde aan de Universiteit Gent. Intussen was hij actief als jaarverantwoordelijke en studentenvertegenwoordiger in de opleidingscommissie. In 2010 behaalde hij zijn masterdiploma met als masterproef een onderzoek naar de overleving van metal-cast etsbruggen. Vanaf 2010 is hij begonnen aan een Master-na-Master Parodontologie opnieuw aan de Universiteit Gent.

Jorik Vanwijck (1989) behaalde in 2010 het diploma 'Bachelor in de Tandheelkunde' en zal in 2012 het diploma 'Master in de Tandheelkunde' halen. In academiejaar 2010–2011 was hij praeses van Apollonia, de studentenvereniging van de studenten Tandheelkunde te Leuven. Hij zetelt, als jaarverantwoordelijke, sinds 2007 in de Permanente Onderwijs Commissie (POC) van de opleiding Tandheelkunde in Leuven. Hij is lid van de algemene vergadering van LOKO (de Leuvense Overkoepelende Kring Organisatie) en zit in enkele subcommissies van deze organisatie.

160 / 0.17
1.25

Bijlage 2
Bezoekschema's

Universiteit Gent	
Dag 1	
15:00 – 18:00	intern beraad visitatiecommissie
18:00 – 19:00	bestuur van de faculteit en facultair coördinator
19:00 – 19:15	verplaatsing
19:15 – 20:15	informele ontmoeting met een vertegenwoordiging van de academische overheid, het faculteitsbestuur en opleidingsafgevaardigden
20:15	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 2: Bachelor en Master in de Tandheelkunde	
9:00 – 9:45	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg
9:45 – 10:15	studenten betrokken bij het onderwijskundig overleg
10:15 – 10:45	docenten betrokken bij het onderwijskundig overleg
10:45 – 11:00	pauze
11:00 – 12:00	studenten bachelor, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg
12:00 – 13:30	middagmaal + inzage cursussen, nota's en examenopgaven
13:30 – 14:30	studenten master, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg
14:30 – 15:15	assisterend academisch personeel, inclusief AAP betrokken bij onderwijskundig overleg + ATP
15:15 – 15:30	pauze
15:30 – 16:15	zelfstandig academisch personeel bachelor, inclusief ZAP betrokken bij onderwijskundig overleg
16:15 – 17:00	zelfstandig academisch personeel master, inclusief ZAP betrokken bij het onderwijskundig overleg
17:00 – 17:45	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
17:45 – 18:15	gesprek met de afgestudeerden
18:15	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 3: Manama's	
9:30 – 10:30	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg manama's
10:30 – 10:45	pauze
10:45 – 11:45	studenten inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg Endodontologie
11:45 – 12:45	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg Endodontologie
12:45 – 14:15	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven + middagmaal

14:15 – 15:15	studenten inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde
15:15 – 16:15	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde
16:15 – 16:45	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
16:45 – 18:00	intern beraad
18:00 – 18:30	gesprek met afgestudeerden Endodontologie + Kindertandheelkunde en bijzondere tandheelkunde
18:30 – 19:15	informele ontmoeting
19:15	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 4	
9:00 – 9:45	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg omtrent Parodontologie en Orthodontie
9:45 – 10:45	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg Parodontologie
10:45 – 11:00	pauze
11:00 – 12:00	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg Parodontologie
12:00 – 13:30	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven + middagmaal
13:30 – 14:30	gesprek met verantwoordelijken studieadvies en -begeleiding (facultair en centraal), ombudspersoon, verantwoordelijke internationalisering (facultair), verantwoordelijke interne kwaliteitszorg (facultair en centraal)
14:30 – 16:30	bezoek commissieleden onderwijsruimten, practicumlokalen, bibliotheek e.d.
16:30 – 17:30	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg Orthodontie
17:30 – 18:30	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg Orthodontie
18:30 – 19:00	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
19:00 – 19:30	gesprek met afgestudeerden Parodontologie en Orthodontie
19:30	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 5	
9:00 – 10:00	spreekuur en aanvullende gesprekken op uitnodiging van de commissie
10:00 – 11:00	gesprek met het bestuur van de faculteit, facultair coördinator, opleidingsverantwoordelijken
11:00 – 15:00	intern beraad van de commissie, middagmaal, voorbereiding mondelinge rapportering + middagmaal
15:00 – 15:30	mondelinge rapportering

Katholieke Universiteit Leuven	
Dag 0	
16:00 – 19:00	intern beraad visitatiecommissie
19:00	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 1: Bachelor en Master in de Tandheelkunde	
8:30 – 9:30	bestuur van de faculteit en facultair coördinator
9:30 – 10:15	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg
10:15 – 10:30	pauze
10:30 – 11:00	studenten betrokken bij het onderwijskundig overleg
11:00 – 11:30	docenten betrokken bij het onderwijskundig overleg
11:30 – 13:00	middagmaal + inzage cursussen, nota's en examenopgaven
13:00 – 14:00	studenten bachelor, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg
14:00 – 15:00	studenten master, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg
15:00 – 15:15	pauze
15:15 – 16:00	assisterend academisch personeel, inclusief AAP betrokken bij onderwijskundig overleg + ATP
16:00 – 16:45	zelfstandig academisch personeel bachelor, inclusief ZAP betrokken bij onderwijskundig overleg
16:45 – 17:00	pauze
17:00 – 17:45	zelfstandig academisch personeel master, inclusief ZAP betrokken bij het onderwijskundig overleg
17:45 – 18:30	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
18:30 – 19:00	gesprek met afgestudeerden
19:00 – 20:00	informele ontmoeting met een vertegenwoordiging van de academische overheid, het faculteitsbestuur en opleidingsafgevaardigden
20:00	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 2: Manama's	
9:00 – 9:45	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg Forensic Odontology
9:45 – 10:45	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg Forensic Odontology
10:45 – 11:00	pauze
11:00 – 12:00	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg Forensic Odontology
12:00 – 14:00	nabespreking + middagmaal en gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven

14:00 – 15:15	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg Specialistische Mondzorg
15:15 – 15:30	pauze
15:30 – 16:30	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg resto
16:30 – 17:30	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg resto
17:30 – 18:00	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
18:00 – 18:30	gesprek met de afgestudeerden forensic Odontology + resto
18:30	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 3	
9:30 – 10:30	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg endo
10:30 – 11:30	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg edno
11:30 – 12:00	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
12:00 – 13:00	middagmaal
13:00 – 14:00	studenten, inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg pedo
14:00 – 15:00	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg pedo
15:00 – 15:30	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
15:30 – 16:45	intern beraad
16:45 – 17:15	gesprek met afgestudeerden endo + pedo
17:15 – 18:00	informele ontmoeting
18:00	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 4	
9:00 – 9:45	opleidingsverantwoordelijken, opstellers van het zelfevaluatierapport, student betrokken bij onderwijskundig overleg omtrent Ortho en Paro
9:45 – 10:45	studenten inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg ortho
10:45 – 11:00	pauze
11:00 – 12:00	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg ortho
12:00 – 13:30	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven + middagmaal
13:30 – 14:30	gesprek met verantwoordelijken studieadvies en -begeleiding (facultair en centraal), ombudspersoon, verantwoordelijke internationalisering (facultair), verantwoordelijke interne kwaliteitszorg (facultair en centraal)
14:30 – 17:00	bezoek commissieleden onderwijsruimten, practicumlokalen, bibliotheek e.d., incl verplaatsing

17:00 – 18:00	studenten inclusief student betrokken bij het onderwijskundig overleg paro
18:00 – 19:00	docenten, inclusief docent betrokken bij het onderwijskundig overleg paro
19:00 – 19:30	gesprek met afgestudeerden ortho en paro
19:30 – 20:00	nabespreking, extra gelegenheid tot inzage cursussen, nota's en examenopgaven
20:00	avondmaaltijd visitatiecommissie
Dag 5	
9:00 – 10:00	spreekuur en aanvullende gesprekken op uitnodiging van de commissie
10:00 – 11:00	gesprek met het bestuur van de faculteit, facultair coördinator, opleidingsverantwoordelijken
11:00 – 15:00	intern beraad van de commissie, middagmaal, voorbereiding mondelinge rapportering
15:00 – 15:30	mondelinge rapportering

Ravensteingalerij 27
B – 1000 Brussel

T +32 (0)2 792 55 00
F +32 (0)2 211 41 99

www.vlir.be
administratie@vlir.be